

**T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**41 NUMARALI KASTAMONU ŞER'İYYE SİCİLİNİN
(H. 1160 / M. 1747-1748)
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

**HAZIRLAYAN
Ali MADEN**

**DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Ercan ÇELEBİ**

KASTAMONU 2014

TEZ ONAY SAYFASI

Ali MADEN tarafından hazırlanan “ 41 Numaralı Kastamonu Şer’iyye Sicilinin (H. 1160 / M. 1747-1748) Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi ” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Ercan ÇELEBİ

Jüri Üyeleri :

İmza

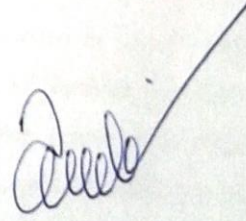
Doç. Dr. Cevdet YAKUPOĞLU
Kastamonu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih ABD



Yrd. Doç. Dr. Mustafa ESKİ
Kastamonu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler ABD

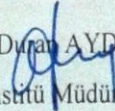


Yrd. Doç. Dr. Ercan ÇELEBİ
Kastamonu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih ABD



...../...../2014

Doç. Dr. Duran AYDINÖZÜ
Enstitü Müdürü



TÜRKÇE ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

41 NUMARALI KASTAMONU ŞER'İYYE SİCİLİNİN

(H.1160 / M.1747-1748)

TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Ali MADEN

Kastamonu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı

Danışman: Yrd.Doç.Dr. Ercan ÇELEBİ

Kent tarihi araştırmalarında büyük bir öneme sahip olan şer'iyye sicillerinden yararlanılmadan, bir kentin tarihini tamamen ortaya çıkarmak mümkün değildir. Bu sebeple yerel tarih araştırmalarında şer'iyye sicilleri ana kaynak konumundadır.

Bu çalışmada, 41 Numaralı Kastamonu Şer'iyye Sicili esas alınarak, Kastamonu'nun idarî, hukukî, iktisadî ve demografik özellikleri ile sosyo-kültürel hayatına dair bazı tespitlerde bulunulmaya çalışılmıştır. 41 Numaralı Kastamonu Şer'iyye Sicili, Hicrî 1160 yılına, Milâdî 1747-1748 yılları arasına aittir. Sicilin içerisinde merkezden gönderilen fermanlar, berâtlar, buyrulduklar, mektuplar ile bizzat kadı tarafından kaydedilen ilâmlar ve çeşitli konuları içeren hüccetler bulunmaktadır. Çalışmaya kaynaklık eden sicil kopyası, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nden alınmıştır.

Sicilin değerlendirilmesi sonucunda Kastamonu'daki kazaların, mahallelerin, nahiye ve bu nahiyelere bağlı köyler ile dîvânların isimlerine; miras ve tereke kayıtlarından evlerde kullanılan eşyalara, giyim ve süs eşyalarına, silâhların ve bazı âletlerin isimlerine ulaşılmıştır. Kastamonu'da karşılaşılan hukukî olaylar örneklerle

açıklanmaya çalışılmıştır. Sicilde verilen narhtan, gıda ve eşya fiyatları; miras ve tereke kayıtlarından, alım-satımı yapılan hayvan isimleri ile bu hayvanların fiyatları tespit edilmiştir. Sicilde geçen cami, mescit, vakıf, han, hamam, tekke, zâviye gibi sosyo-kültürel yapılar ile yine miras ve tereke kayıtlarından yola çıkarak Kastamonu'nun XVIII. yüzyılın ortalarındaki kültürel hayatı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca asayiş olayları kapsamında eşkıyalık faaliyetlerinden bahsedilmiştir.

Kastamonu 2014

Anahtar Kelimeler: Kastamonu, Şer'iyye Sicili, Transkripsiyon

İNGİLİZCE ÖZET

ABSTRACT

M.S. Thesis

TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF KASTAMONU COURT RECORD

NUMBER 41

(A.H.1160 / A.D.1747-1748)

Ali MADEN

Kastamonu University

Institute of Social Sciences

Division of History

Department of Contemporary History

Advisor: Assist.Prof.Dr. Ercan ÇELEBİ

It is not possible to reveal the whole history of a town without taking advantage of court records which have of great importance for the researches carried out regarding the history of towns. For this reason, court records are the primary sources in terms of local history researches.

In this study, some findings based on Kastamonu Court Record number 41 regarding administrative, judiciary, financial, demographic features and socio-cultural life in Kastamonu were presented. Kastamonu Court Record Number 41 dates back to Hijri 1160, A.D. 1747-1748. The records include firmans, beraats, buyruldu, letters sent from the town centre together with court decrees registered by the qadi (kadi) and huccets about various topics. The copy of the court record, also the primary source of this study, was obtained from Republic of Turkey General Directorate of State Archives.

As a result of the evaluation of the record, the names of districts, neighbourhoods, sub-districts and villages of these sub-districts and divans; and from the inheritance and estate records, the names of the household goods, clothing and ornaments, weapons and some other tools were obtained. Acts of law in Kastamonu were explained in detail with examples. From the narh (official fixed prices) stated in the records, the prices of food and properties; from the inheritance and estate records the names and prices of the animals purchased and sold were found. The cultural life in Kastamonu during the mid-18th century was presented based on such socio-cultural constructions as mosques, masjids, foundations, inns, baths, tekkes and zaviyes and again presented based on the inheritance and estate records. Furthermore, within the scope of public security, banditry actions were mentioned in the study.

Kastamonu, 2014

Key words: Kastamonu, Court Records, Transcription

ÖNSÖZ

Kastamonu kent tarihine önemli bir katkı sağlayacak olan bu çalışmanın ana kaynağını 41 Numaralı Kastamonu Şer'iyeye Sicili oluşturmaktadır. Yapılan araştırma ve incelemeler Kastamonu iline ait mevcut sicillerin çok az bir bölümünün çalışılmış olduğunu göstermektedir.

Çalışmaya kaynaklık eden ve devlet arşivleri genel Müdürlüğü'nden temin edilen 41 Numaralı Kastamonu Şer'iyeye Sicili, mikrofilm şeklinde hazırlanmış olup, 139 sayfa ve 59 pozdur. Ancak, defterde, 2-3, 10-11, 94-95, 48-83. sayfalar arası kayıtlar bulunmamaktadır. Bu sayfalar çıkarıldığında defter, 98 sayfa ve 49 varaktan ibarettir. 49 varak içinde 5, 7, 13, 93, 126, 138. sayfaların boş olduğu tespit edilmiştir. Sicildeki metinlere ait numaraların orijinal olmadığı, daha sonra el ile sayfanın üst kısmına yazıldığı görülmektedir.

Çalışma, Giriş hariç üç bölümden oluşmaktadır. I. Bölüm'de şer'iyeye sicilleri ile ilgili bilgilere (tanım, Osmanlı kadısı, sicillerin önemi, belge çeşitleri); II. Bölüm'de sicildeki belgelerin özetleri ve transkripsiyonuna; III. Bölüm'de ise sicilin değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Bu çalışmanın hazırlanmasında yapmış olduğu katkılardan dolayı tez danışmanım ve değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Ercan ÇELEBİ'ye ve çocuklarımla ilgilenerek bana bu çalışmayı hazırlamam için gerekli zamanı kazandıran fedâkar annem Saliha MADEN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ali MADEN

Kastamonu 2014

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ.....	v
KISALTMALAR.....	viii
GİRİŞ.....	1

I. BÖLÜM

1. ŞER'İYYE SİCİLLERİ.....	6
1.1. TANIMI VE GENEL BİLGİ.....	6
1.2. OSMANLI KADISI VE ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN ÖNEMİ.....	7
1.3. BELGE ÇEŞİTLERİ.....	11
1.3.1. Ferman.....	11
1.3.2. Berât.....	12
1.3.3. Buyruldu.....	13
1.3.4. Mürâsele.....	14
1.3.5. İ'lâm.....	14
1.3.6. Hüccet.....	15
1.3.7. Ma'ruzlar.....	16
1.3.8. Temessükler.....	17

II. BÖLÜM

2. 41 NUMARALI KASTAMONU ŞER'İYYE SİCİLİ.....	18
2.1. BELGE ÖZETLERİ.....	18
2.2. TRANSKRİPSİYON.....	35

III. BÖLÜM

3. 41 NUMARALI KASTAMONU ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	284
--	-----

3.1. İDARÎ BİRİMLER.....	284
3.1.1. Kazâlar.....	284
3.1.2. Mahalleler.....	285
3.1.3. Nahiye ve Bağlı Köyler.....	287
3.1.3.1. Kuzyaka Nahiyesine Bağlı Köyler.....	287
3.1.3.2. Akkaya Nahiyesine Bağlı Köyler.....	288
3.1.4. Diğer Köyler.....	288
3.1.5. Dîvânlar.....	289
3.2. HUKUKÎ OLAYLAR.....	290
3.3. GIDA VE EŞYA FİYATLARI (NARH).....	293
3.4. MESLEKLER.....	296
3.5. HAYVAN İSİMLERİ VE FİYATLARI	297
3.6. HANLAR VE HAMAMLAR.....	297
3.7. SOSYAL YAPI VE KÜLTÜREL HAYAT	298
3.7.1. Evlerde Kullanılan Eşyalar ile Giyim ve Süs Eşyaları.....	300
3.7.2. Silahlar, Âletler ve Çeşitli Eşyalar.....	303
3.7.3. Câmi ve Mescidler.....	305
3.7.4. Tekke, Zâviye ve Vakıflar.....	306
3.7.5. Kitap İsimleri ve Fiyatları.....	306
3.7.6. Sülâleler.....	307
3.8. EŞKIYALIK.....	309
SONUÇ.....	312
BİBLİYOGRAFYA.....	315
EKLER.....	319
1. 41 Numaralı Kastamonu Şer'iyye Sicilinin Orijinal Metninden Seçme Örnekler.....	319
ÖZGEÇMİŞ.....	322

KISALTMALAR

a.g.e	: Adı geçen eser
a.g.m	: Adı geçen makale
a.g.t	: Adı geçen tez
B.	: Belge
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
CA	: Cemâziye'l-âhir
CE	: Cemâziye'l-evvel
CU	: Cemâziye'l-ûla
H.	: Hicrî
KŞS	: Kastamonu Şer'iyeye Sicili
M.	: Milâdi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
NO.	: Numara
R	: Ramazân
RA	: Rebî'ü'l-âhir
RE	: Rebî'ü'l-evvel
RC	: Recep
s.	: Sayfa
Ş	: Şa'bân
ŞV	: Şevval
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
ZH	: Zi'l-hicce
ZK	: Zi'l-ka'de

GİRİŞ

Kastamonu şehrinin ne zaman kurulduğu ve adının nereden geldiği kesin olarak bilinmemekle beraber bölgenin eski sakinlerinden Kaşka kavminin buraya “şehir” anlamına gelen Tum(m)ana adını verdiği, bundan dolayı “Kaşkalar’ın şehri” demek olan Gastumanna şeklinde anıldığı ve daha sonra bunun Kastamonu’ya dönüştüğü ileri sürülmektedir. Ayrıca Bizans hânedanı Komnenler tarafından yaptırılan veya tamir edilen kaleye Kastr-Komneni denildiği, bu isme istinaden buranın Kastamonu adını aldığı da belirtilmektedir. Ancak şehrin adının İlkçağ’da ve Ortaçağ’ın ilk yarısına ait eserlerde geçmemesi, bu görüşlerin bir faraziyeden öteye gitmediğini göstermektedir. İslâm coğrafyacılarının eserlerinde Kestamûniyâ, Kastamûniye, Kastamûnî; Bizans kaynaklarında Kastamon; Ortaçağ Batı kaynaklarında Castamea, Casstimana, Castemol şeklinde anılan şehrin adı, Osmanlı dönemi kaynaklarında genellikle Kastamoni olarak geçmektedir. Hititler, Frigler, Kimmerler, Lidyalılar, Persler, Makedonyalılar, Pontus Krallığı, Romalılar ve Roma İmparatorluğu’nun 395’te ikiye ayrılmasının ardından Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu’nun hâkimiyetinde kalan Kastamonu daha sonra Türklerin eline geçmiştir.

Kastamonu yöresini Türklerin hangi tarihte fethettiği belli değildir.¹ Ancak Anadolu’nun büyük bir kısmı gibi Kastamonu’da 1071 Malazgirt Savaşı’ndan sonra Türklerin hâkimiyetine girmeye başlamıştır.² Selçukluların fetih politikası gereği Kastamonu merkezli kurulan ve Bizans’a karşı yapılan gaza hareketlerinde “Uc” beyliği vazifesi gören Çobanoğulları ile onun devamı niteliğindeki Türkmen beyliklerinin siyâsi faaliyetleri de bu havâlinin fethi hâdisesi içinde büyük öneme sahip olmuştur.³ Kastamonu’nun ilk fethi Anadolu Selçuklu hükümdarı Süleymanşah döneminde gerçekleşmiştir. Bu hükümdarın bir valisi ve komutanı olarak görünen Karategin, Orta

¹ İlhan Şahin, “Kastamonu”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, C. 24, İstanbul 2001, s. 585.

² Besim Darkot, “Kastamonu”, **Milli Eğitim Bakanlığı İslâm Ansiklopedisi**, C. 6, MEB Basımevi, İstanbul 1993, s. 400-401.

³ Cevdet Yakupoğlu, **Kuzeybatı Anadolu’nun Sosyo-Ekonomik Tarihi (XIII-XV. Yüzyıllar)**, Gazi Kitabevi, Ankara 2009, s. 15.

Anadolu'dan hareketle bugünkü Çankırı, Kastamonu ve Sinop'u Bizanslılardan almıştır.⁴

Emîr Karategin'in 1084 yılından sonra kısa süre de olsa Kastamonu yöresinde hüküm sürdüğü bilinmektedir. Ardından Bizans hâkimiyetine giren Kastamonu, İmparator Aleksios Komnenos zamanında Dânişmendliler tarafından ele geçirilmiştir. Böylece burada uzun sürecek olan Türk-Bizans mücadelesi başlamıştır.⁵ 1084 yılında ele geçirilen ve bir müddet Danişmendli-Selçuklu ile Bizans-Danişmendli arasında mücadeleye sahne olan bölge, XIII. yüzyılın başlarında Selçuklu ümerasından Hüsameddin Çoban tarafından fethedilmiştir.⁶ Bir asır kadar süren bu hâkimiyet, Çobanoğulları topraklarının XIV. yüzyıl başlarında Kastamonu ve Sinop civarında kurulan Candaroğulları Beyliği tarafından ilhak edilmesiyle sona ermiştir.⁷ Çobanoğulları'nın yerini alan Candaroğulları Beyliği, bölgede yer alan merkezleri birer birer ele geçirmiş ve nihayet XIV. yüzyılın başlarında Kastamonu'yu da alarak I. Süleyman Paşa döneminde burasını beyliğin başkenti yapmıştır.⁸

Candaroğulları Beyliği'nin Kötürüm Bayezid devrine kadar Osmanlılar ile münasebetleri hakkında kaynaklar hiç bir bilgi vermemektedir. Eldeki bilgiler, Kötürüm Bayezid ve sonraki devirlere aittir.⁹ Kötürüm Bayezid dönemi, Osmanlı Beyliği ile ilişkilerin arttığı bir dönem olmuştur. I. Murad, Kötürüm Bayezid ve oğulları arasındaki taht mücadelesinde bir Osmanlı ordusu ile Kötürüm Bayezid'in oğlu Süleyman'ı babasının üzerine göndermiş; Kastamonu'da yapılan savaşta Kötürüm Bayezid yenilerek Sinop'a çekilmiştir. Kastamonu'yu ele geçiren Süleyman Paşa ise Osmanlı Beyliği'nin himayesinde hükümdarlığını ilân etmiş, ikiye ayrılan beyliğin merkezlerinden birisi

⁴ Refik Turan, "*Selçuklular Döneminde Kastamonu*", **Türk Tarihinde ve Kültüründe Kastamonu Tebliğler (19-21 Ekim 1988)**, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1989, s. 2.

⁵ Şahin, **a.g.m.**, s. 585.

⁶ Ahmet Kankal, **Türkmen'in Kâidesi Kastamonu (XV-XVIII. Yüzyıllar Arasında Şehir Hayatı)**, Zafer Matbaası, Ankara 2004, s. 2.

⁷ Şahin, **a.g.m.**, s. 585.

⁸ Kankal, **a.g.e.**, s. 2.

⁹ Yaşar Yücel, "*Kastamonu'nun İlk Fethine Kadar Osmanlı-Candar Münasebetleri(1361-1392)*", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi**, C. 1, Sayı: 1, Ankara 1963, s. 133.

Sinop, diğeri ise Kastamonu olmuştur. Kısa bir süre sonra I. Murad beyliğin Kastamonu şubesini, Osmanlı topraklarına katmıştır. Ancak Kastamonu halkının Süleyman Paşa lehine harekete geçmesi üzerine burayı ona bırakmıştır.

Yıldırım Bayezid döneminde Süleyman Paşa'nın, Osmanlı Devleti'ne karşı Kadı Burhâneddin ve Karamanoğulları gibi beyliklerle ortak hareket etmesi, Yıldırım Bayezid'in Kastamonu üzerine yürümesine yol açmıştır. Büyük bir ordu ile Candaroğlu ülkesine giren Yıldırım Bayezid, beyliğin Kastamonu şubesini Osmanlı topraklarına dahil etmiştir(1392).

Ankara Savaşı'ndan (1402) sonra Timur tarafından kent, Sinop şubesinin başında bulunan İsfendiyar Bey'e verilmiştir. Çelebi Mehmed döneminde daha çok Candaroğulları arasındaki taht mücadelelerinden istifade etmek yoluna giden ve bu arada İsfendiyar Bey'e karşı oğlu Kasım Bey'i destekleyen Osmanlılar, zaman zaman Kastamonu ve yöresine hâkim olmuşlardır.¹⁰

Fatih Sultan Mehmed zamanında 1459 yılında Amasra'nın fethiyle başlayan Kuzey Anadolu harekâtı esnasında 1460-1461 yıllarında Kastamonu ve Sinop da alınmış, Osmanlıların bu bölgedeki hâkimiyeti kesinleşmiştir. Candaroğulları'ndan alındıktan sonra yine aynı aileden Kızıl Ahmet Bey'e bırakılan bu şehir, daha sonra onun Fatih Sultan Mehmed tarafından azledilmesi üzerine 1461 yılında Anadolu Eyâleti'ne bağlı bir sancak hâline gelmiştir.¹¹

Osmanlı idaresine girdikten sonra Kastamonu ve yöresinde uzun bir süre sükûnet hâkim olmuştur. Fakat XVI. yüzyılın ortalarından itibaren suhte ayaklanmalarının yoğun olarak çıktığı yerlerden biri olan şehir, XVII. yüzyıl başlarında Anadolu'yu kasıp kavuran Celâlî İsyânları'ndan da oldukça etkilenmiştir. XVIII. yüzyılda zaman zaman yangın ve depremlerle sarsılan Kastamonu, 1832-1833 yıllarında Tahmiscioğlu adıyla

¹⁰ Şahin, **a.g.m**, s. 586.

¹¹ Kankal, **a.g.e**, s. 3.

bilinen bir ayaklanmaya maruz kalmıştır. Daha önce tımarlı bir sipahi olduğu anlaşılan Tahmiscioğlu, etrafında topladığı kişilerle şehri ele geçirmiştir. Mısır Valisi Mehmed Ali Paşa'nın teşvik ve tahriklerinin de bulunduğu anlaşılan bu isyan çok geçmeden bastırılmış ve Tahmiscioğlu kaçmıştır.

Kastamonu, Tanzimat'ın ilânıyla birlikte başlayan idarî reformlar çerçevesinde 1841'de Bolu müşirliği adı altında teşkil edilen vilâyetin içinde yer almıştır. Ancak 1846'da yapılan idarî düzenlemelerde Kastamonu eyâlet haline getirilmiştir. Bu eyâletin, Kastamonu ile birlikte Kocaeli, Bolu, Viranşehir ve Sinop olmak üzere toplam beş sancağı vardır. 1867 Vilâyet Nizamnâmesi'ne göre idarî teşkilâtındaki yeri vilâyet olan Kastamonu'nun sancaklarını, 1894'te merkez Kastamonu sancağı ile Bolu, Sinop ve Çankırı teşkil etmektedir. 1914 yılında Kastamonu vilâyeti, merkez Kastamonu sancağı ile Çankırı ve Sinop sancaklarına sahiptir. 1919'da vilâyet olarak başta Kastamonu merkez sancağı olmak üzere Çankırı ve Sinop sancaklarından meydana gelen Kastamonu, Cumhuriyet döneminde il merkezi olmuştur.¹²

Kısaca tarihini vermeye çalıştığımız Kastamonu'nun kent tarihi ile ilgili XVIII. yüzyıl ortaları itibariyle çeşitli bilgileri içeren bu çalışmada, 41 Numaralı Kastamonu Şer'iyye Sicili ele alınarak bazı tespitlerde bulunulmaya çalışılmıştır. Kastamonu'ya ait olan şer'iyye sicillerinin bugüne kadar bilimsel çalışmalara konu olma oranı oldukça düşüktür. Bu çalışmalara bir göz attığımızda ise Adnan BAYRAKTAR'ın, 1997'de İnönü Üniversitesi'nde yaptığı "*Kastamonu Şer'iyye Sicil Defteri 429-19 Nolu H.1124-1125*" adlı yüksek lisans tezi; Ahmet Rıfat GÜZEY'in, 1994'te Gazi Üniversitesi'nde yaptığı, "*1099-1100-1101 Tarihli Kastamonu Şer'iyye Sicilinin Trankripsiyon ve Değerlendirmesi*" adlı yüksek lisans tezi ve 2001'de yine Gazi Üniversitesi'nde yaptığı "*Şer'iyye Siciline Göre 17. Yüzyılın Sonları, 18. Yüzyılın Başlarında Kastamonu*" adlı doktora tezi; Alaettin TIRPANOĞLU'nun, 2002'de Erciyes Üniversitesi'nde yaptığı "*1177 H. 1763-1764 M. Tarihli Kastamonu Şer'iyye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme*" adlı yüksek lisans tezi; Ali DUMAN'ın,

¹² Şahin, a.g.m, s. 586-588.

1994'te Erciyes Üniversitesi'nde yaptığı "*Şer'iyye Sicillerine Göre 18. Yüzyılda Kastamonu'da Günlük Hayat (1115 Tarihli Kastamonu Şer'iyye Sicilinin Kataloğu)*" adlı yüksek lisans tezi; Fahri MADEN'in, 2004'te On Dokuz Mayıs Ünivesitesi'nde yaptığı "*18. Yüzılın Sonlarında Kastamonu (Şeriye Sicillerine Göre)*" adlı yüksek lisans tezi; Neslihan ARAL'ın, 2006 yılında Erciyes Üniversitesi'nde yaptığı "*69/2 Numaralı Kastamonu Şer'iyye Sicili (H.1210-1211/M.1795-1796) Transkripsiyon ve Değerlendirme*" adlı yüksek lisans tezi; Pelin İSKENDER'in, 1994'te On Dokuz Mayıs Üniversitesi'nde yaptığı "*17. Yüzyılın İlk Yarısında Kastamonu Şer'iyye Sicili (2 cilt)*" adlı yüksek lisans tezi; Zeliha AY KURUMLAR'ın, 2006'da Erciyes Üniversitesi'nde yaptığı "*69/1 Numaralı Kastamonu Şer'iyye Sicili (H.1210-1211/M.1795-1796) Transkripsiyon ve Değerlendirme*" adlı yüksek lisans tezi karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışma, şer'iyye sicili kaynak olarak kullanan diğer çalışmalarla birlikte daha fazla bir anlam ifade etmektedir. Belirli bir bölgeye ait birbirinin devamı olan bütün sicil defterlerinin toplanarak yapılacak bir şehir tarihi yazımı için, hiç bir kaynak bize şer'i sicillerden daha etraflı, daha sağlam bir şekilde o günün anlaşılmasını sağlayamamaktadır.¹³

¹³ Halil İncılık, "*Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak*", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi**, C. 1, Sayı: 2, Ankara 1943, s. 89.

I. BÖLÜM

1. ŞER'İYYE SİCİLLERİ

Şer'iyye sicillerinin ele alındığı bu bölümde öncelikle şer'iyye sicilinin tanımı yapılmış ve bir ön bilgi sunulmuştur. Daha sonra Osmanlı kadısı ile şer'iyye sicillerinin önemi üzerinde durulmuştur. Son olarak da ayrı ayrı belge çeşitleri hakkında bilgiler verilmiştir.

1.1. TANIMI VE GENEL BİLGİ

Osmanlı mahkemelerinde verilen kararların ve tutulan kayıtların toplandığı defterlere şer'iyye sicilleri denilmektedir. Kadı onayı ve kararı bulunmayan kayıt anlamındaki mahzar ile kadı onayı ve kararı bulunan kayıt anlamındaki sicil kavramlarının terim haline geliş süreci literatürden takip edilebilmekle beraber, bu kayıtların defterlerde toplanmasının (sicil/sicillât) oluşum tarihi, henüz yeterince açıklığa kavuşturulamamıştır.¹⁴ Sicil kelimesi, sözlükte okumak, kaydetmek ve karar vermek anlamlarına gelmektedir. Terim olarak ise insanlarla ilgili bütün hukukî olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları içeren defterlere, şer'îye sicilleri (sicillât-ı şer'îye), kadı defterleri, mahkeme defterleri, zabt-ı vakâyi sicilleri veya sicillât defteri denilmektedir.¹⁵

Osmanlı dönemine ait şer'îyye sicilleri içerisinde bir çok kayıt türü vardır. Bunların bir kısmı bizzat mahkemedeki işlemler sonucu oluşan i'lâm, hüccet, bir kısmı da İstanbul'dan gelen ferman, berât, buyruldu gibi belge sûretleridir. Kadı tarafından yazılan belgeler genellikle sicil defterinin ön kısmına (sicil-i mahfûz), merkezden gelen belgelerin sûretleri ise arka kısmına (sicil-i mahfûz defterlü) kaydedilmiştir. Fetva

¹⁴ Uğur, **a.g.m.**, s. 8.

¹⁵ Akgündüz, **a.g.m.**, s. 21-22.

örnekleri ve kadıların şahsî notları da sicillerde bulunabilmektedir. Bu belgelerin hacmi, sicil defterinin ait olduğu şehre veya kazaya göre değişmektedir. İstanbul'dan gelen belgeler, her yerde Osmanlı Türkçesi ile kaydedilmiştir.¹⁶

1.2. OSMANLI KADISI VE ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN ÖNEMİ

Osmanlı Devleti'nde çok geniş kapsamlı yetkileri bulunan ve şer'iyye mahkemelerinde yargı görevini yerine getiren şahıslara kadı denilmektedir. Osmanlı hukukçuları ise kadıyı, *“insanlar arasında meydana gelen dava ve anlaşmazlıkları şer'î hükümlere göre karara bağlamak için, sultanlar veya yetkili kıldığı kişiler tarafından tayin edilen şahıs”* diye tarif etmektedir. Kuruluştan itibaren şer'î kaza usûlünü benimseyen Osmanlı Devleti'nde, Osman Bey'in ilk tayin ettiği iki memurdan birisi kadı olmuştur. İlk dönemlerde kadıları yetiştirecek bir kaynak bulunmadığı için ilk Osmanlı kadıları Anadolu, İran, Suriye ve Mısır gibi yerlerden getirilmiştir. Daha sonraki dönemlerde ise fethedilen her idare merkezine bir kadı tayin edilmiş ve bir adlî teşkilât ortaya çıkmıştır. Nahiye ve köyler dışında kalan diğer idarî merkezler aynı zamanda birer yargı merkezi olduğu için, her yargı merkezinde birer kadı bulunmaktadır. Şer'iyye Mahkemeleri'nde kadıların, belli bir makam binası olmasa da yargı işlerini yürütebilecekleri ve tarafların kendilerini her an bulabilecekleri belli bir yerleri bulunmaktadır. Bu, kadı'nın evi, cami, mescit veya medreselerde belli bir oda olabilmektedir. Kadılar yargı görevini bayram ve cuma günleri dışında yerine getirmektedir.¹⁷

Osmanlı kadısının memuriyet bakımından, İslâmî asırlardaki meslektaşlarına göre daha geniş yetkilerle donatıldığı görülmektedir. Ayrıca tahsili, mesleğe geçişi ve terfisi itibariyle de gelişmiş bir hiyerarşiye ve kurallar bütününe tâbidir. Osmanlı kadısının mülkî, beledî, malî, askerî ve adlî sahaları kapsayan görevleri göz önüne alınırsa, onun

¹⁶ Uğur, a.g.m, s. 8-9.

¹⁷ Ahmet Akgündüz, *“İslâm Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri”*, *İslâm Hukuku Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 14, Ankara 2009, s. 14,16.

kadar geniş bir görev alanı bulunan bir başka memur olmadığı görülmektedir.¹⁸ Osmanlı Devleti'nde kadıların ne gibi vazifeler yerine getirdiği, şer'iyeye sicillerinden daha iyi anlaşılabilir. ¹⁹

Osmanlı tarihine dair kaynaklar arasında birinci derecede önemli bir yer tutan ve içerisinde merkezle yapılan belli başlı yazışmaları, halk dileklerini, fermanları, kâunnâmeleri ve şer'î hüccetleri bulunduran şer'iyeye sicilleri incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin, idarî ve iktisadî tarihini tam olarak ortaya koymak mümkün değildir. Özellikle bir bölgenin tarihi ve iktisadî yapısını bütünüyle ortaya çıkarmak, geçmiş bütünü canlılıklarıyla gösterebilmek ve gerçekçi sentezler yapabilmek için en zengin malzemeyi şer'î siciller vermektir. İşte bu bakımdan eski sicil defterleri millî tarihimiz açısından büyük bir önem arz etmektedir.²⁰ Osmanlı Devleti'nde merkezde ve taşrada her tabakadan insanlar arasındaki hukukî ilişkilere dair kayıtları içeren şer'iyeye sicilleri, Osmanlı aile yapısı ve toplum hayatı hakkında çeşitli bilgiler vermektedir. Ana hatlarıyla bir i'lâm ve hüccet kaydında bulunabilecek bilgiler sırasıyla şöyledir: Şehir/kaza ve mahalle/köy bilgileri, isim, din ve unvan bilgileri, konu ve delil bilgisi, karar ve tarih bilgisi, davada hazır bulunanların isim ve ünvanlarıdır. Farklı olarak tereke kayıtlarında vârisler ve kişinin mal-mülk, borç-alacak ve miras dağılım bilgileri, narh kayıtlarında ürünler ve fiyatları, nikâh ve boşanma kayıtlarında mehir ve nafaka bilgileri yer almaktadır.²¹ Kadılar hem adlî hem de idarî görevler üstlendiklerinden şer'iyeye sicillerinde onların idarî görevleriyle ilgili kayıtlarda vardır. Bunlar memur ve müderris tayini, resmî yapıların keşif ve tamiri, vakıfların denetimi, vakıf binalarının kiraya verilmesi, vergi toplanması, esnaf teftişi, narh koyma, yiğitbaşı ve kethüda tayini, mukata'a teftişi ve ihtida işlemleri gibi kayıtlardır.²²

¹⁸ İlber Ortaylı, "Kadı", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 24, İstanbul 2001, s. 69.

¹⁹ Akgündüz, **a.g.m.**, s.16

²⁰ İnalçık, **a.g.m.**, s. 89.

²¹ Yunus Uğur, "Şer'iyeye Sicilleri", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 39, İstanbul 2010, s. 8.

²² Abdülaziz Bayındır, "Osmanlı'da Yargının İşleyişi", **Osmanlı**, Yeni Türkiye Yayınları, C. 6, Ankara 1999, s. 432.

Sicillerden adlî teşkilât ile ilgili kadılık, naiplik, muhızrlık, mübaşirlik, bostancıbaşılık, çavuşluk ve subaşılık gibi adlî müesseselerin hem idarî yapıları, hem de gördüğü görevler geniş şekilde öğrenilebilmektedir. Ayrıca mahkeme teşkilâtıyla ilgili görevlilerin kimler arasından, hangi ölçütler gözetilerek seçildiğini ve ne gibi işlevler gördüğü şer'iyeye sicillerinden takip edilebilmektedir. Yine fetva-kaza ilişkisi çerçevesinde müftü veya şeyhülislâm yahut kenar müftülerince verilen fetvaların mahkeme kararlarına nasıl yansıdığı, hangi konularla ilgili fetva istendiği, fetva karşısında kadının durumunun ne olduğu hususlarında, belirlemeler ve yorumlar yapma imkânına kavuşulabilmektedir. İslâm hukukunun uygulamada nasıl görüldüğü, nasıl bir şekil aldığı, değişime uğrayıp uğramadığı, hukukî sorunları çözüp çözemediği sicillere bakılarak anlaşılabilir. Osmanlı Devleti'nde İslâm hukukunun uygulanışı, bu hukukun şer'i hukukla ilişkisi hakkında gerçeğe yakın yorumlar yapabilmek için siciller, ihmal edilemez nitelikte kaynaklardır.²³ Özetle, kadınların Osmanlı sistemindeki etkin rolleri ile belge ve konu çeşitliliği açısından zengin bir kaynak olması şer'iyeye sicillerini, tarih, hukuk, iktisat vb. pek çok disiplinin ana kaynakları arasına katmaktadır.²⁴

Bu çerçevede şer'iyeye sicillerinin önemini şu şekilde sıralamak mümkündür:

1- Sosyal, yönetsel, ekonomik, ticarî, ziraî, beledî, askerî, siyasi bakımlardan tarihimizin bilinmeyen yönlerini ve geçmişteki yaşam şartlarını aydınlatma ve belgelendirme imkânı sunarlar,

2- Sicilde suret olarak bulunan ferman, berât, mektup gibi resmî kayıtlar, eski nizâmların iç yüzünü ortaya koyarlar,

3- Sicilde bir çok devlet adamı, şâir, müderris, âlim, sanatkar, mimar adları geçmektedir. Her ne kadar bu kişilerin biyografisi hakkında geniş bilgiler olmasa da, hayatlarını yazmak ve yazılanları kontrol etmek açısından siciller sağlam ip uçları verir,

²³ Fatih Gedikli, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'iyeye Sicilleri”, **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi**, C. 3, Sayı: 5, İstanbul 2005, s. 190-191.

²⁴ Uğur, **a.g.m.**, s. 8.

4- Mimarî açıdan eski eserlerin varlığını ortaya koyma, bu eserlerin yapılış ve tamir tarihlerini belirleme imkânı sunarlar,

5- Eski dönemlerdeki kasaba, mahalle, köy, semt, çiftlik, otlak, aşiret ve cemaat isimleri içeren yerleşme tarihi açısından kıymetli resmî kayıtlardır,

6- Sicillerde askerî seferlerle ilgili kayıtlar, bazı tarihî bilgileri çürütürken bazı tarihi bilgileri de desteklemektedir. Bu açıdan harp tarihi açısından değerlendirilmesi gerekmektedir.

7- Devletin iç örgütlerini tüm inceliklerine kadar inceleme imkânı verirler,

8- Sicillerdeki narh kayıtları, esnaf teftişine ait kısa ama çok açık zabıtlar dönemin belediye tüzük ve yönetmeliklerini ortaya koyarlar,

9- Sicillerde yer alan doktorlar ile hastalar arasında mahkeme yoluyla düzenlenen mukâveleler ve ameliyat senetleri gibi kayıtların incelenmesi, tıp tarihi ve halk tababeti açısından önemli bilgiler sunarlar,

10- Dava konularıyla eski şer'î mahkemelerin çalışmalarını ve İslâm hukukunun uygulamadaki usûl ve kaidelerini bize olduğu gibi aktaran siciller, dava ve muhakeme usûlleri, davacıların iddiaları, karşı tarafın red veya kabullerini, red halinde ispat şekillerini ve nihayetinde kadıların şer'î kararlarını içermeleri açısından hukukçular için büyük önem arz eder,

11- Kadı defterlerinde geçen Türkçe terimlerle imla özellikleri, anlatım ve üslup şekilleri, tereke zabıtlarında ve rayiç listelerinde görülen eşya ve yiyecek maddelerinin isimleri, dil ve folklor yönlerinden ayrı ayrı inceleme ve karşılaştırma konularıdır.²⁵

²⁵ Münir Atalar, “Şer’îye Mahkemelerine Dâir Kısa Bir Tarihçe”, **İslâm İlimleri Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 4, Ankara 1980, s. 312-313.

1.3. BELGE ÇEŞİTLERİ

Şer'iyye sicillerinde ferman, berât, buyruldu, mürâsele, i'lâm, hüccet, ma'ruz, temessükler gibi belge türleri bulunmaktadır.

1.3.1. Ferman

Sultan buyruğu anlamına gelen ferman, resmî bir iş veya bir maslâhatın icrasını emreden padişahın yazılı emri olarak tarif edilmektedir. Genellikle kadılara gönderilen fermanlarda tevkî ifadesi kullanılmaktadır.²⁶ Dîvân-ı Hümâyun veya Paşakapısı'ndaki divanlarda alınan kararlara uygun olarak yazılan ve üzerinde tuğra bulunan padişah emirlerinin genel adı olan ferman ile eş anlamlı olan emir ve hüküm kelimelerinin çeşitli terkipler halinde kullanıldığı da görülmektedir. Fermanların büyük bir kısmı beylerbeyi, sancak beyi, kadı gibi görevlilerin mektup veya arzı yahut halktan birinin arzuhali üzerine konunun divanda görüşülüp bir karara bağlanması sonunda hazırlanırdı.

Ferman metni, fermanın muhatabı olan şahsın elkâbı ile başlar. Elkâbdan sonra mutlaka dua rûknü yer almaktadır. Duadan sonraki rûknün, fermanın yazılma sebebinin izahıdır ki buna nakil/iblâğ denmektedir. Ancak nakilden önce, dua ile nakil kısmını bağlayıcı mahiyette olan “*tevkî-i refî'-i hümâyun vâsıl olucak ma'lûm ola ki*” ibaresi yer almaktadır. Bundan sonra konuya geçilmekte olup, fermanların nakil kısmına girişte “*sen*” zamiri kullanılmaktadır. Fermanın yazılmasına sebep teşkil eden olay özetlendikten sonra, bu konuda verilen emre geçilmektedir. Fermanlarda tekit/tehdit rûknünden sonra bulunmakta olan tarih kısmının başında genellikle “*tahrîren fî*”, bazen de “*hurrire fî*” ibaresi yer almakta olup, tarih daima yazı ile gün, ay, yıl sırasına göre ve Arapça olarak yazılmaktadır. Fermanların son rûknü, “*mahall-i tahrîr*” denilen fermanın yazıldığı yeri gösteren kısımdır ki, ferman, İstanbul ve Edirne gibi padişahın devamlı

²⁶ Ahmet Akgündüz, “*Osmanlı Kanunnâmeleri*”, **Türkler**, Yeni Türkiye Yayınları, C. 10, Ankara 2002, s. 48.

ikâmet yerlerinden birinde yazılmışsa, şehir isminin başına “*be-makâm, be-medîne*”, sonuna da “*el-mahrûsa, el-mahmiyye*” kelimeleri ilâve edilmektedir.²⁷

1.3.2. Berât

Berât, bir memuriyete tayin, bir gelirden tahsis, bir şeyin kullanılma hakkı, bir imtiyaz veya muafiyetin verildiğini gösteren ve padişahın tuğrasını taşıyan belge olup; sadece tuğranın sahibi olan padişahın saltanatı süresince geçerli olmaktadır.²⁸ Osmanlı vesikalarında berâta; biti, berât-ı şerif, nişan, nişan-ı şerif, hüküm, misâl de denilmekte ve bazen aynı vesikanın bir yerinde nişan, diğer bir yerinde berât tabiri kullanılmaktadır.²⁹ Berâtın yeni tahta çıkan padişah zamanında da geçerliliğini koruyabilmesi için “*tecdid*” olduğu belirtilen yenisi verilmektedir. Bir bölgede tahrir yapıldığında da veya berâtın kaybı halinde “*zâyi*”den olduğuna işaret edilerek yenilenmektedir. Berât sahibinin ölümü veya sahip olduğu şeyden feragat (kasr-ı yed) etmesi hallerinde ise boş kalan vazife veya memuriyet, ehil olan bir başkasına verilmektedir. Bir önceki şahsa verilen berât, geri geldiğinde ise derkenar olarak defter kayıtlarına işlenmektedir.

Berâtların hangi sebeple verildiği belirtildiği gibi, vezâret (menşûr), beylerbeyilik, tımar, mukata‘a, iltizam, ferâşet, imâmet, vazife, muafiyet berâtı gibi cinsi de gösterilirdi. Kırım hanları, Eflâk ve Boğdan voyvodaları tayinlerinde, yabancı devlet konsoloslarının Osmanlı topraklarındaki vazifelerinin kabul edildiğini belirtmek üzere, elçilik ve konsolosluklarda tercümanlık yapacak olanlarla Osmanlı tebâsı olup, Avrupa tüccarı ve hayriye tüccarı adıyla özel statüde ticaret yapacak olanlara da berât verilmektedir.

²⁷ Mübahat Kütükoğlu, “*Ferman*”, **TDF İslâm Ansiklopedisi**, C. 12, İstanbul 1995, s. 401-405.

²⁸ Mübahat Kütükoğlu, “*Berât*”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 5, İstanbul 1992, s. 472-473.

²⁹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, “*Berât*”, **MEB İslâm Ansiklopedisi**, C. 2 , Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1979, s. 523.

Berât, altında padişahın tuğrası bulunan, bütün belgelerde kısa veya uzun bir şekilde yapılan dua rüknü ile başlamaktadır Belgenin berât olduğu, bundan sonraki “*nişân-ı şerîf-i âlîşân...*” veya “*sebeb-i tahrîr-i tevki‘-i...*” sözleriyle başlayan ve az çok farklılık gösteren şekillerde devam eden formülden kolayca anlaşılacağı gibi, “*emir-hüküm*” kısmına geçilmeden önce genellikle “*bu/iş bu berât-ı hümayunu verdim ve buyurdum ki*” ibaresi de, belgenin berât olduğunu ortaya koymaktadır. Bir berâtın verilebilmesi için, ilk müracaat ya bizzat berât isteyen şahsın arzuhalı veya belli seviyedeki bir görevlinin arzıyla gerçekleşmektedir.³⁰

1.3.3. Buyruldu

Türkçe buyurmak fiilinden türeyen buyruldu, Osmanlı diplomatiğinde yüksek rütbeli görevlilerin kendilerinden aşağı mevkilerde bulunanlara gönderdikleri emirler için kullanılmaktadır. Yazıldıkları yer bakımından merkez ve taşrada yazılanlar olarak ikiye ayrılmaları mümkün olan bu tür belgelerin özel yazılış şekilleri bulunmaktadır. Fâtih Kânunnâmesi’ne göre padişahın tuğrasını taşıyan hükümler, ancak üç şahsın buyrukları ile yazılabilmektedir. Bunlardan dünya işlerine dair olan meselelerde sadrazam, maliye ile ilgili işlerde defterdar, şer‘î davalarda ise kazaskerler yetkili kılınmaktadır.

Padişaha ait belgelerde olduğu gibi buyruklarda da her görevli için kullanılacak elkâb ayrı ayrı tespit edilmiştir. Muamele görmüş evrak üzerindeki buyruklarda genellikle, telhis, i‘lâm, arz, derkenar gibi hangi tür belge veya kayda dayanılarak buyrukları da “*telhis mücebince*” veya “*arz ve derkenarı mücebince*” şeklinde belirtilmektedir. Bundan sonra yapılacak şey yazılmakta, buyruldu kelimesi konularak, tarih atılmaktadır. XVII. yüzyıla kadar şekil ve yazılış tarzı bakımından merkezde yazılanlara benzeyen buyruklarda, elkâbdan sonra “*inhâ olunur ki*” yahut “*ba‘de‘t-tahiyye (ba‘de‘s-selâm) inhâ olunur ki*” formülleri kullanılmıştır.

³⁰ Kütükoğlu, “Berat”, s. 472-473.

Kullanıldığı belgeye adını veren buyruldu kelimesi, başlangıçta oldukça açık ve okunaklı bir şekilde yazılırken zamanla klişeleşmiş ve okunması mümkün olmayan bir şekil almıştır. Onun içindir ki bu stilize şekli “*emrimdir*” diye okuyanlar da olmuştur. Gerek merkezde gerekse taşrada yazılan bütün buyruclarda daima divanî yazı kullanılmıştır.³¹

1.3.4. Mürâsele

Haberleşmek, mektuplaşmak manalarına gelen mürâsele tabiri, Anadolu ve Rumeli Kazaskerleri tarafından kadı ve naiplerine ve onlar tarafından nahiyeye naiplerine tayinleri, yetki ve selâhiyetlerini açıklamak üzere yazılan emirler için kullanılmaktadır. Kadılar tarafından bir husus hakkında yazılan resmî kağıtlara da mürâsele ismi verilmektedir. Yani, herhangi bir makamın, dengi veya altı olan makamlara yazdığı resmî yazılar mürâsele ismiyle anılmaktadır.³²

1.3.5. İ‘lâm

Sözlükte, bildirmek, öğretmek, işaret koymak mânalarına gelen i‘lâm, terim olarak şer‘î bir hükmü ve altında kararı veren hâkimin imza ve mührünü taşıyan yazılı belge diye tanımlanmaktadır. Her i‘lâm belgesi davacının iddiasını, dayandığı delilleri, davalının cevabını, varsa def‘in sebeplerini, verilen hükmün gerekçelerini ve nasıl karar verildiğine dair kayıtları içermektedir. İ‘lâm belgelerini, diğer şer‘iyye sicili kayıtlarından ayıran en önemli özellik, hâkimin verdiği kararı içermesidir. Bu bakımdan da hüccet, mâruz gibi diğer belgelerden farklılık göstermektedir. Ancak örfî anlamda ve uygulamada, hüküm içersin yada içermesin altında kadının imza ve mührünü taşıyan her belgeye i‘lâm denilmesi sebebiyle, arşivlerde birçok mâruzun i‘lâm diye kaydedildiği görülmektedir.

³¹ Mübahat Kütükoğlu, “*Buyruldu*”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 6, İstanbul 1992, s. 478-480.

³² Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. 2, Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi, İstanbul 1983, s. 621.

Şer‘iyye mahkemelerinde kadı yargılamayı tamamladıktan sonra verdiği kararı önce taraflara şifahî olarak bildirmekte, daha sonra kararın gerekçelerini de içeren bir i‘lâm düzenleyerek davacı ve davalıya birer sûretini vermekte ve bir sûretini de sicile kaydetmektedir. Mahkemenin verdiği kararlara i‘lâm denilmesinin sebebi muhatabın icra makamları olmasından kaynaklanmaktadır. Osmanlı şer‘iyye mahkemelerinde kadılar verdikleri kararları, icranın başı olan padişaha veya onun mutlak vekili sayılan sadrazama yahut da onun yetkili kıldığı ehl-i örf denilen mülkî âmire i‘lâm etmek zorundadır.³³

1.3.6. Hüccet

Sözlükte delil, burhan, senet anlamına gelen hüccet, bir davanın sıhhatine delâlet eden şey demektir. Osmanlı hukuk terminolojisinde hüccet kelimesi, iki anlamda kullanılmaktadır. Birincisi şahitlik, ikrar, yemin ve yeminden nükûl gibi bir davayı ispata yarayan hukukî delil anlamındadır. İkincisi de kadı huzurunda taraflardan birinin ikrarını, diğerinin bu ikrarı tasdikini içeren ve bir hükmü içermeyen hususlara dair düzenlenmiş belgelere verilen addır. Bu tür belgelerin üst tarafında kadının imzası ve mührü bulunmaktadır. Hüccet asıl bu belgeler için terim olarak kullanılmıştır. Genellikle her iki anlamı ifade eden belgelere de, gerektiğinde bir hakkı ispat edici delil olarak kullanılabilmeleri dolayısıyla hüccet denilmiştir.

Genellikle her hüccette davacı, davalı ve bu iki taraf arasında dava konusu olan mesele olmak üzere üç temel unsur bulunmaktadır. Kadı huzurunda görülen dava neticesinde duruma göre hüccetin aslı taraflara verilerek, sûreti de sicile kaydedilmektedir. Orijinal hüccetlerde kadının ismi ve mührü (tasdik ibaresi) bulunduğu halde sicillere kaydedilmiş hüccetlerde bunlar yer almamaktadır.³⁴

³³ Ahmet Akgündüz, “İ‘lâm”, TDV **İslâm Ansiklopedisi**, C. 22, İstanbul 2000, s. 72-73.

³⁴ Mustafa Oğuz, Ahmet Akgündüz, “Hüccet”, TDV **İslâm Ansiklopedisi**, C. 18, İstanbul 1998, s. 446.

Şer'i mahkemelerde görülen ve kadılar tarafından sicillere kaydedilen tüm meseleler, bir anlaşmazlık neticesinde mahkemeye intikâl etmiş olan konuları içermemektedir. Çünkü bu mahkemeler, günümüzde tapu idaresi, belediye ve noter gibi değişik kurumlar tarafından yerine getirilen vazifeleri de görmektedir.³⁵ Hüccetlerin konusu kadılar tarafından ele alınmış her türlü kazâi vak'alaradır. Başlıca hüccet çeşitleri şunlardır: Köle ve köle âzadı (i'tâk, tedbîr, mükâtebe), evlenme (akd-i nikâh), karşılıklı rızâ ile boşanma (muhâlea), boşama (talâk), nikâhın feshi, nafaka, terbiye velâyeti (hidâne), miras, rehin, rehini kaldırma (fekk-i rehin), borçla ilgili ihtilâflı konular, alım satım mukaveleleri, icâre, vesâyet, vekâlet, emanet, sulh, hacriflâs, lukata, gasp, cinayettir.

Bir hüccette dua, girizgâh, metin (başlangıç, hüviyet tespiti ve asıl konu), hâtime (tarih, şühûdü'l-hâl) bölümleri bulunmaktadır. Bir mahkemenin hüccet tanzim edip tarafların eline vermesi ve bir sûretini şer'iyye sicil defterine kaydetmesi demek, o konuda bazı istisnâî durumların dışında hukukî çekişmenin vâki olmayacağı ve olsa da mahkemenin hücceti elinde bulunduran taraf lehine karar vereceği mânasını taşımaktadır.³⁶

1.3.7. Ma'ruzlar

Mahkemelere yapılan şikâyetler, hakimin emriyle görevliler tarafından keşif ve tahkikat raporları ve naiblerin daha çok ceza konularında yürüttükleri soruşturma ve hakimin onayına sundukları kararlar ile hakimin üst makamlara arz ettikleri konular mâruz başlığı ile sicil defterlerine kaydedilmektedir. Mahkemenin safhaları ile ilgili daha geniş bilgi ve yargı bölgesinde işlenen suçlar, mâruzların incelenmesiyle tespit edilebilmektedir. Mâruzlar, bazı i'lâm ve hüccet sicillerinin ortasında veya sonunda bulunmaktadır. Bu konuda müstakil sicillerin de tutulduğu da görülmektedir.³⁷

³⁵ Ramazan Günay, "Şer'îye Sicillerinde Mülk Alışverişleri: Kullanılan Usûl ve Dil", **Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 27, Isparta 2012, s. 16.

³⁶ Oğuz, Akgündüz, **a.g.m.**, s. 446-448.

³⁷ Bayındır, **a.g.m.**, s. 432.

1.3.8. Temessükler

Sözlükte bir işe sıkı tutunmak anlamına gelen temessük kelimesinin terim olarak bir çok manada kullanıldığı görülmektedir. Borç için alınan senede temessük denildiği gibi, muahede ve sulhnâme gibi şeylerde, devlet veya muahedeyi yapan gerçek yahut hükmi şahıslar tarafından verilen mühürlü kağıtlara da temessük denilmektedir. Şer‘iyye sicillerinde temessükün manası ise şudur: Miri arazide ve gayr-ı sahih vakâlarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam veya şahıslar tarafından verilen belge demektir. Yani temessük, tasarruf vesikası demek olur ki, sonraları tapu tabiri bunun yerine geçmiştir. Yetkili makam ve şahıslar, sahib-i arz denilen tımar ve zeamet sahipleri, vakıf mütevellileri, mültezimler, muhassıllar veya muhasebe kalemlerinden biri tarafından verilmiş olabilmektedir. Meselâ bazı vakâlara ait temessük belgeleri belli bir zaman dilimi içinde darbhane-i amire nezareti tarafından verilmiştir.³⁸

³⁸ Akgündüz, **a.g.m.**, s. 47.

II. BÖLÜM

2. 41 NUMARALI KASTAMONU ŞER'İYYE SİCİLİ

Çalışmanın bu bölümünde belge özetleri verilerek, hicrî tarihlendirmede kullanılan farklı terimlere dikkat çekilmiştir. Hem belge özetleri hem de transkripsiyon ile ilgili kısımların açıklamalarında bazı hususlar hakkında ayrıca bilgilendirme yapılmıştır.

2.1. BELGE ÖZETLERİ

Sicil kayıtları daha çok rik'a, ta'lik veya divanî hatla yazılmakta, kronolojik sıralamaya her zaman dikkat edilmemektedir. Dava kayıtlarının önce müsvedde halinde yazılması ve daha sonra sicil defterine geçirilmesi, İstanbul'dan gelen belgelerin i'lâm ve hüccet kayıtları arasına girmesi, bazı defterlerin, sayfaların muhafaza edildiği yerlerden çıkarılırken yeniden ciltlenmesi sırasında oluşan karışıklıklar gibi hususlar, kayıtlar arasındaki kronolojik düzensizliğin başlıca sebeplerini teşkil etmektedir. Defterler esasen bir yılın kayıtlarını içermiş olsada, dağınık haldeki sayfaların bir araya getirilmesiyle oluşturulan bazı defterler de bu kurala uyulmadığı görülmektedir.³⁹

Sicil incelendiğinde tarihlendirmenin günümüzdeki usûlle yapıldığı görülmekle beraber bazen de tarihlendirme yapılırken gurre, selh, evâil, evâsıt gibi kelimelerin kullanılarak tarihlendirme yapıldığı tespit edilmektedir.

Tarih daima yazı ile gün, ay, yıl sırasına göre ve Arapça olarak yazılmaktadır. Bazılarında ayın tam tarihi verildiği halde, bazılarında sadece evâil, evâsıt ve evâhir kelimeleriyle ifade edilen onar günlük bölümlerden hangisinde olduğuna işaret

³⁹ Uğur, **a.g.m.**, s. 9.

edilmekle yetinilmiştir. Evâil kelimesi ile ayın 1-10'u arasındaki günler, evâsıt kelimesi ile ayın 11-20'si arasındaki günler, evâhir kelimesi ile ayın 21-30'u arasındaki günler ifade edilmektedir.⁴⁰

Ayrıca gurre kelimesi ile kameri ayların birinci gecesi ve günü⁴¹, selh kelimesi ile de kameri ayların son günü⁴² ifade edilmektedir.

Belge özetleri yapılırken hicrî tarihler milâdi tarihe çevrilmiştir. Yapılan bu çevirme sonunda, M. 1748 yılının, sadece H. 29 Zi'l-hicce 1160 yılını kapsadığı görülmüştür. Çalışılan sicilde, H. 29 Zi'l-hicce 1160 yani 1 Ocak 1748 yılına ait bir kayıt olmadığı için sicilde verilen tarihler sadece M. 1747 yılına aittir. Ayrıca H. 1164⁴³ (M. 1751) tarihli bir kayda rastlanmış olması, sicillerin karışmış olabileceği ihtimalini akla getirmektedir.

Belge özetleri yapılırken sıra numarası, sayfa ve belge numarası, hicrî tarihler ve milâdi karşılıkları ile sicilde geçen olayların kısaca özetleri verilmektedir. Buna göre yapılan sınıflandırma şu şekilde oluşmuştur:

SIRA	SAYFA VE BELGE NO	HİCRİ TARİH MİLADİ TARİH	BELGENİN KONUSU
1	1 1	13 ZK 1160 16 Kasım 1747	Dua
2	4 2	20 RA 1160 1 Mayıs 1747	Kastamonu kethüdâsı Ahmed 'in temessükü
3	6 3	Gurre RA 1160 Nisan/Mayıs 1747	Dua

⁴⁰ Kütükoğlu, "Ferman", s. 405.

⁴¹ Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Doğu Ltd. Şti. Matbaası, Ankara 1962, s. 352.

⁴² Devellioğlu, **a.g.e.**, s. 1118.

⁴³ **KŞS**, s. 24, B. 25.

4	6 4	Gurre RA 1160 Nisan/Mayıs 1747	Kastamonu kadılığına Alacacızâde El-Hâc Mustafa'nın atandığına dair mürâsele
5	6 5	Gurre RA 1160 Nisan/Mayıs 1747	Kastamonu kadılığına Mevlânâ Alacacızâde El-Hâc Mustafa'nın atandığına dair Anadolu Kazaskerînin mürâselesi
6	6 6	Gurre RA 1160 Nisan/Mayıs 1747	Kastamonu umur-u kısmet-i askerîyesi ile Kastamonu kadısının görevlendirildiğini bildiren Anadolu Kazaskerînin mürâselesi
7	8/9/12 7	24 CE 1160 3 Haziran 1747	Narha göre gıda ve eşya fiyatları
8	14 8	17 RA 1160 28 Nisan 1747	Kırkçeşme Mahallesi sâkinlerinden Boğaz nâm karyede çiftlik arazisine mutasarrıf olan İbrahim Beşe bin Hasan Beşe ile yine karye-i mezbûrda çiftliğe mutasarrıflar olan Feyzizâde Ahmet Ağa ve Ömer Beşe ibni Hacı Mehmet'in karyedeki arazi üzerine aralarında sağlanan sulh
9	14/15 9	14 CU 1160 24 Mayıs 1747	Küpçiğez Mahallesi sükkânından Kirişçi Hacı Ahmet bin Hüseyin'in verâseti
10	15/16 10	18 CU 1160 28 Mayıs 1747	Cemalağa Mahallesi sükkânından Ali Beşe bin Mustafa'nın verâseti
11	16 11	15 CE 1160 25 Mayıs 1747	Cemalağa Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma binti Halil'e tezvîc izni
12	16 12	17 CU 1160 27 Mayıs 1747	Hüseyinçelebi Mahallesi sükkânından Derzi Mehmed bin El-Hâc Mehmed'in verâseti
13	17 13	15 CU 1160 25 Mayıs 1747	Deveciler Mahallesi sükkânından Buzalacıoğlu Ömer Çelebi bin Hüseyin ile Kuyucak karyesi sükkânından Çeltükçü Mehmed bin Hasan'ın emlak ve arazi satışı ile ilgili anlaşmaya varmaları

14	17 14	24 CU 1160 3 Haziran 1747	Hacıdursun Mahallesi sükkânından Karaböcüoğlu Mehmed bin El-Hâc Mehmed'in verâseti
15	18 15	29 CU 1160 8 Haziran 1747	Alacamescid Mahallesi sükkânından Kesim Mustafa Bey bin İbrahim'in menzilinini Hasan Ağa bin Hacı Mustafa Ağa'ya satması
16	18/19 16	17 RA 1160 28 Nisan 1747	Hacıhamza Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma binti Derviş Mehmet Halife'nin verâseti
17	19/20 17	20 RA 1160 1 Mayıs 1747	Hacıhamza Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma binti Derviş Mehmet Halife'nin terekesinden hisse talebi
18	20 18	11 CA 1160 20 Haziran 1747	Beyçelesi Mahallesi sâkinelerinden Râbia binti Şa'bân'ın verâseti
19	20/21 19	14 CA 1160 23 Haziran 1747	Taşköpri Kazâsına tâbi Beysibey Dîvânı sâkinelerinden Fâtıma binti İbrahim'in zevci-sâbıkı Mehmed bin Mustafa'yı dava etmesi
20	21 20	11 CA 1160 20 Haziran 1747	Deveciler Mahallesi sâkinelerinden Şerife Âişe binti Mehmed'in diyet hissesi üzerine sağlanan sulh
21	21/22 21	17 CA 1160 26 Haziran 1747	Taşköpri Kazâsı Boyundurcak nâm karye sükkânından Kösepîrîoğlu Hasan bin Şa'bân'ın Mustafa bin İbrahim'i dava etmesi
22	22 22	23 CA 1160 2 Temmuz 1747	Honsalar Mahallesi sükkânından Karaca Ahmet Beşe bin İsmâil'in verâseti
23	22/23 23	24 CA 1160 3 Temmuz 1747	Kuyucak nâm karye sükkânından Çeltükçü Mehmed bin Hasan'ın Erîbzâde Hüseyin Ağa bin Mehmed'i dava etmesi

24	23/24 24	22 CA 1160 1 Temmuz 1747	Akdoğan nâm karye ahalisinden Osmanoğlu Mehmed bin Hüseyin'in vekalet davası
25	24 25	Evasıt ŞV 1164 Ağustos/Eylül 1751	Saraçlar nâm Mahalle sükkânından Çarıkçı Usta Ali bin Usta Hüseyin ile karındaşı Hüseyin Beşe bin Usta Hüseyin arasındaki satış hücceti
26	24/25 26	5 RC 1160 13 Temmuz 1747	Cüzzamlar Mahallesi sâkinlerinden Ali bin Hüseyin bin Mehmed'in verâseti
27	25/26 27	26 CA 1160 5 Temmuz 1747	Bedirgâzi Mahallesi'nde sâkin Ebu Bekir Beşe bin Mustafa'nın Hâfız es-Seyyîd Mehmed Efendi bin Şa'bân Efendi'yi dava etmesi
28	26 28	25 CA 1160 4 Temmuz 1747	Başmakçı nâm karye sükkânından Mustafa Beşe'nin sulbî sağır oğlu Mehmed'in vâlidesi Ünzile binti Mustafa'nın vekil-i müsecceli zevci Kalaycı Halil bin Hüseyin'in Efe Hüseyin Ağa'yı dava etmesi
29	26 29	Gurre RC 1160 Temmuz/Ağustos 1747	Şâdibey Mahallesi sükkânından Ahmed Beşe bin Hacı İbrahim'in gulâm satışı
30	27 30	12 CA 1160 21 Haziran 1747	Mahalle-i Cedîd sükkânından Ahmed bin Mehmed ile ilgili iddia-i verâset davası
31	27/28 31	22 RC 1160 30 Temmuz 1747	Akmescid Mahallesi sükkânından Temürcü El-Hâc bin Mehmed bin Ali'nin verâseti
32	28/29 32	24 RC 1160 1 Ağustos 1747	Esnafın mukata'a emini Hasan Ağa ibni El-Hâc Mustafa Ağa'yı dava etmesi

- 33 29/30 10 Ş 1160 Has nâm karyeden Receboğlu zevcesi Fâtıma
33 17 Ağustos 1747 binti Kargaoğlu Mehmed'in Gödeşoğlu
es-Seyyîd Mustafa Beşe bin Ahmet Halife'yi
dava etmesi
- 34 30 14 Ş 1160 Leylekoğlu Mehmed bin Ahmed'in amcası
34 21 Ağustos 1747 ve babası müteveffanın aralarında bölüştüğü
hissenin kendisine isabet eden hissesi ile
ilgili ikrarı
- 35 31 22 RC 1160 Oğul nâm karye sâkinelerinden Aişe binti
35 30 Temmuz 1747 Ali ile ayrıldığı eşi Hüseyin bin Şa'bân'ın
zimmet ibrası
- 36 31 22 Ş 1160 İstanbul'da Debbağ Yunus Mahallesi'nde
36 29 Ağustos 1747 sâkine Emine binti Mehmed Beşe ile
ayrıldığı eşi müteveffâ Hüseyin Beşe'nin
terekesi konusunda müteveffânın eniştesi
Mustafa bin Mehmed ile varılan sulh
- 37 31/32 11 R 1160 Bedirgâzi Mahallesi sâkinlerinden
37 16 Eylül 1747 Kabaşa'banoğulları Osman ve Mehmed ibni
Mustafa Bey karındaşların Dökmeciler
Sukû'ndaki nisf hisselerini Dağşanzâde
El-Hâc Mehmed bin Ali'ye satması
- 38 32 4 R 1160 İsmâilbey Mahallesi sükkânından
38 9 Eylül 1747 Turşucuoğlu Es-Seyyîd Ahmed Hüseyin ibni
Es-Seyyîd'in bahçelerini El-Hâc Süleyman
Beşe bin Hamal İbrahim'e satması
- 39 32/33 21 R 1160 Ârız Mahallesi ahâlisinden olup İstanbul'da
39 26 Eylül 1747 misâfîren sâkin iken fevt olan Mehmed Beşe
bin El-Hâc Hamza Beşe'nin verâseti
- 40 33 25 R 1160 Ârız Mahallesi ahâlisinden olup İstanbul'da
40 30 Eylül 1747 misâfîren sâkin iken fevt olan Mehmed Beşe
bin El-Hâc Hamza Beşe'nin sulbiye sağîre
kızı Âişe'nin terekeden kendisine isâbet eden
mâl-i mevrûsun matlubu

- | | | | |
|----|-------------|----------------------------|---|
| 41 | 34
41 | 22 R 1160
27 Eylül 1747 | Ârız Mahallesi ahâlisinden olup İstanbul'da misâfîren sâkin iken fevt olan Mehmed Beşe bin El-Hâc Hamza Beşe'nin sulbiye sağîre kızı Âişe'nin vasî nasbı |
| 42 | 34/35
42 | 14 R 1160
19 Eylül 1747 | Cebraîl Mahallesi sükkânından Nalband El-Hâc Ali Bey bin El-Hâc Osman'ın verâseti |
| 43 | 35
43 | 15 R 1160
20 Eylül 1747 | Cebraîl Mahallesi sükkânından Eyüpzâde Nalband El-Hâc Ali bin El-Hâc Osman'ın sulbî sağîr oğlu Mustafa ve sulbîye sağîre kızı Elife'ye vasî nasbı |
| 44 | 35
44 | 21 R 1160
26 Eylül 1747 | Cebraîl Mahallesi sükkânından Eyüpzâde Nalband El-Hâc Ali bin El-Hâc Osman'ın zevce-i evvelinden sulbiye kebîre kızı diğêr Âişe ile ilgili hisse konusu |
| 45 | 36
45 | 20 R 1160
25 Eylül 1747 | Cebraîl Mahallesi sükkânından Eyüpzâde Nalband El-Hâc Ali bin El-Hâc Osman'ın sulbî sağîr oğlu Mustafa ve sulbîye sağîre kızı Elife'nin vasîleri valideleri Fâtıma binti Mustafa Ağa'nın nafakası |
| 46 | 36
46 | 14 ŞV 1160
19 Ekim 1747 | İsfendiyarbey Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma binti Mehmed ile karındaşı Hamal Ahmed bin el-mezbûr Mehmed'in baba ve validelerinden müntakil tereke ile ilgili sağlanan sulh |
| 47 | 36/37
47 | 28 R 1160
3 Ekim 1747 | Şâdibey Mahallesi sükkânından Molla Mehmed bin Ali'nin Molla Mehmed ve Halil ibn-i Hüseyin Efendileri dava etmesi |
| 48 | 37
48 | 16 ŞV 1160
21 Ekim 1747 | Gökdere Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma binti Receb Efendi nâm hatunun menzildeki nisf hissesini satış ve hibe ikrarı |

49	37/38 49	25 ŞV 1160 30 Ekim 1747	Kırkçeşme Mahallesi sâkinelerinden Rabia binti Ali'ye tezvîc izni
50	38 50	25 ŞV 1160 30 Ekim 1747	Cebrail Mahallesi sâkinelerinden Zeliha binti Receb Efendi nâm hâtun tarafından yapılan hibe
51	38 51	29 ŞV 1160 3 Kasım 1747	Kastamonî Kal'ası dizdarlarından Mehmed Ağa bin Ahmed'in Kastamonî sancağı Alaybeyisi Hüseyin Ağa bin Mustafa Ağa'yı dava etmesi
52	39 52	14 ZK 1160 17 Kasım 1747	Bedirgâzi Mahallesi ahalisinden olub hâlâ Mahmiye-i İstanbul'da Tophânede sâkin Dergâh-ı Âlî topçularından Mehmed Ağa bin El-Hâc Hüseyin bin Abdullah'ın menzil satışı
53	39 53	Selh ŞV 1160 Ekim/Kasım 1747	Cebrail Mahallesi sükkânından Derekzâde El-Hâc Ömer bin Mehmed'in Kubbeli mahallesi sükkânından Seyyîd Hüseyin Beşe bin Mûsâ'yı dava etmesi
54	40 54	15 ZK 1160 18 Kasım 1747	Bedirgâzi Mahallesi sükkânından Beybazarîlizâde Makdis yâni veled-i Timitri'nin es-Seyyîd Osman Çelebi bin Abdülkerîm'i dava etmesi
55	40/41 55	20 ZK 1160 23 Kasım 1747	Kastamonî ahalisinden olub Rumeli'nde İsmâil nâm kasabada fevt olan Hacı Mustafa Beşe bin Receb'in liüm kız karındaşı Alime'nin deâvisi üzerine karındaşı Ali Beşe'nin tereke zimmetini ibra eylemesi
56	41 56	8 ZH 1160 11 Aralık 1747	Muzaffereddin Mahallesi sükkânından tüccâr El-Hâc Ömer bin Abdülkâdir'in sulbî sağır oğulları Ahmed ve Mehmed ve Ali ve sulbiye sağîre kızı Fâtıma'ya vasî nasb olunması

- | | | | |
|----|--------------------------|------------------------------|--|
| 57 | 41/42
57 | 21 ZK 1160
24 Kasım 1747 | İsfendiyarbey Câmî‘-i Şerîfi evkâfından Bey Hamamı'nın ta'mir ve termîmi için vakıf mütevellisi Hacı Hüseyin Ağa ibni Ahmed Bey'in keşf ve tahrir istemesi |
| 58 | 43
58 | 16 ZH 1160
19 Aralık 1747 | İsmâîlbey Mahallesi sükkânından es-Seyyîd Ahmed Çelebi bin es-Seyyîd Mehmed'in verâseti |
| 59 | 43/44/45/
46/47
59 | 26 ZK 1160
29 Aralık 1747 | Muzaffereddin Mahallesi sükkânından El-Hâc Ömer bin Abdülkâdir'in verâseti |
| 60 | 47
60 | 15 RC 1160
23 Temmuz 1747 | Sorgun Kazâsına tâbi‘ Yarvirân nâm karye sükkânından Ömer bin Mehmed'in es-Seyyîd Himmet Çelebi bin Ramazan' dava etmesi |
| 61 | 84
61 | 15 RA 1160
26 Nisan 1747 | İstanbul sükkânından olub Küretü'n-Nühâs Kazâsı kadısı iken ba‘de'l-azl Medîne-i Kastamonî'de Yanıkzâde Hanı'nda misâfiren sâkin iken bundan akdem vefat eden El-Hâc Ömer Efendi bin Şa‘bân Bey hizmetinde olan ammizâdesi Mehmed Beşe bin Abdülkâdir'in Başçavuş Hüseyin Bey bin Murtaza'yı dava etmesi |
| 62 | 84/85/86
62 | 15 RE 1160
27 Mart 1747 | Ömer Efendi bin Şa‘bân bin Abdurrahman'ın hayatında vasî-i muhtâr nasb eylediği ammizâdesi Mehmed Beşe bin Abdülkâdir'e teslim olunan nukûd ve eşyası defteri |
| 63 | 86
63 | 26 RA 1160
7 Mayıs 1747 | Ömer Efendi bin Şa‘bân bin Abdurrahman'ın nukûd ve eşyası kalmadığına dair mütesellim Mehmed Ağa bin Hasan Çavuş Ağa'nın ikrarı |
| 64 | 86
64 | 24 RA 1160
5 Mayıs 1747 | Aycılar Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma bint-i İsmâîl'in verâseti |

65	87 65	6 RA 1160 17 Nisan 1747	Türkeli Dîvânı Bedirli nâm karye sâkinlerinden Mehmed Beşe bin Halil'in bacanağı Uzunoğulları Abdullah ve Mehmed nâm karındaşları dava etmesi
66	88 66	10 RA 1160 21 Nisan 1747	Kavacık nâm karyede sâkine iken bundan akdem vefat eden Kerime binti Ali'nin babası Ali bin Mustafa ve vâlidesi Aişe binti Ömer'in olayla ilgili keşif istemesi
67	88 67	11 RA 1160 22 Nisan 1747	Kavacık nâm karyede sâkine iken bundan akdem vefat eden Kerime binti Ali'nin babası Ali bin Mustafa ve vâlidesi Aişe binti Ömer ile dâmadları Derviş bin Abdülkâdir arasında sağlanan sulh
68	89 68	8 RA 1160 19 Nisan 1747	Taşköprü Kazâsı'na tâbi' Boyundurcak Dîvânı'ndaki tımar meselesi
69	89 69	2 CU 1160 12 Mayıs 1747	Hamzağa Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma binti İbrahim'in verâseti
70	89/90 70	10 CU 1160 20 Mayıs 1747	Saraycık nâm karyeden Suhteoğlu Mehmed Beşe bin İsmâil'in Hatib Mustafa Halife' yi dava etmesi
71	90 71	6 CU 1160 16 Mayıs 1747	Taşköprü Kazâsı'na tâbi' Yazıhamîd nâm karye sükkânından El-Hâc Hasan bin Abdülbâki'nin Taşköprü'de iken menziline gece ateş konulması ile ilgili isimleri mestur beş eşkiyadan davacı olmadığını belirtmesi

72	90/91 72	6 CU 1160 16 Mayıs 1747	Taşköprü Kazâsı'na tâbi' Yazıhamîd nâm karyeden El-Hâc Hasan bin Abdülbâki ve zevcesi Kerime binti Salih'in menzillerine gece ateş konulması olayı ile ilgili dava açarak olayın her bir şakîden sual olunup şer'an gereğini istemeleri
73	92 73	15 RA 1160 26 Nisan 1747	Aycılar Mahallesi sâkinelerinden Kezban binti Mehmed'in ayrıldığı eşi İsmâil bin Mehmed Bey ve kayın pederi Mehmed Bey zimmetinde alacağının kalmadığını beyan etmesi
74	96/97 74	10 CU 1160 20 Mayıs 1747	Sancak kazâlarına tevzi' olunub tahsili için Kastamonî Mütessellimi Mehmed Ağa yedine verilen taksid-i evvel mâl-i hazeriyye ve masârıf defteri
75	97/98 75	10 CU 1160 20 Mayıs 1747	Kastamonî'nin mahallât ve nevâhi ve kurâlarının hâneye muâdil tevzi' olunduğu defter
76	98 76	17 CE 1160 27 Mayıs 1747	Kethüdâyerilik mektûbu
77	98/99 77	17 CE 1160 27 Mayıs 1747	Serdârlık mektûbu
78	99 78	19 CE 1160 29 Mayıs 1747	Mezra'adarlık berâtı
79	99/100 79	3 CA 1160 12 Haziran 1747	Hitâbet berâtı

- 80 100/101 8 CA 1160 İmdâd-ı hazeriyyeyi senede iki taksîd ile
80 17 Haziran 1747 mahalline ve cem'ine me'mûr olanlara edâ
ve teslim eylenip, reâyânın rencide ve remîde
edilmemesi hususuna dikkat edilmesi ile
ilgili ferman
- 81 101/102 9 RA 1160 Nasrullahkadı'nın Salâ Müezzini berâtı
81 20 Nisan 1747
- 82 102 17 CA 1160 Muhzırbaşılık berâtı
82 26 Haziran 1747
- 83 102/103 12 RC 1160 Tamga rüsûmuna kanaat etmeyip gadr ve
83 20 Temmuz 1747 ta'addî eyleyenlerle ilgili ferman
- 84 103 12 RC 1160 Tamga rüsûmuna kanaat etmeyip gadr ve
84 20 Temmuz 1747 ta'addî eyleyenlerle ilgili mektub
- 85 103 23 RC 1160 Kastamonî Sancağı'nda Anadolu Vâlisi
85 31 Temmuz 1747 Süleyman Paşa'ya ait olan imdâd-ı
hazeriyyenin taksî-i sânîsi
kapucubaşlarından sâbıkâ sipahilerağası
Mustafa tarafından müşârünileyh tarafına
tamamen edâ eylediğini kethüdâ-i sadrı
â'zamî Abdî tarafından mühürlü tahvîl
verilmekle vech-i tahrîr üzere amel olunmak
bâbında fermân
- 86 103/104/ Selh RC 1160 Kastamonu mütesellimi yedine verilen
105 Temmuz/Ağustos sancak kazalarının taksîd-i sânî nisf mâl-i
86 1747 maktu' ve zamîmenin defteri
- 87 105/106 Selh RC 1160 Kastamonî kazâsı nâhiyelerinde vâki'
87 Temmuz/Ağustos divanların taksîd-i sânî nisf mâl-i maktû'
1747 hisseleri

88	106/107 88	Selh RC 1160 Temmuz/Ağustos 1747	Kastamonî kazâlarının imdâd-ı hazeriyye taksid-i sâni mâlinin tahsili için Kastamonu mütesellimi yedine verilen tevzi' defteri
89	108 89	Selh RC 1160 Temmuz/Ağustos 1747	Kastamonî'nin mahallât ve nevâhi ve kurâlarının hâneye muâdil tevzi' olunduğu defter
90	109 90	29 RC 1160 6 Ağustos 1747	Nasrullahkadı Câmi'-i Şerîfinin tevliyet ve tedris berâtıdır
91	109/110 91	Evâil Ş 1160 Ağustos/Eylül 1747	Kastamonu mahallât ve nevâhileri ve kurâlarının menzilci kal'a müstahfizlarından Hacı Hasanzâde Ahmed Bey yedine verilen altı aylık menzil bargiri ücreti
92	110/111 92	29 R 1160 4 Ekim 1747	Alaybeyilik için emir
93	112 93	9 R 1160 14 Eylül 1747	Kastamonu kazâsı sâkinlerinden Mehmed ve Ahmed ve Ali nâm kimesnelerin arz-ı halleri üzerine gönderilen ferman
94	112 94	9 R 1160 14 Eylül 1747	Yeniçeri Ağası Mustafa'nın Hasan ve Salih nâm yeniçeriler ile ilgili mektubu
95	113 95	13 R 1160 18 Eylül 1747	Kethüdâyerilik mektûbu
96	113 96	9 R 1160 14 Eylül 1747	Kastamonî sâkinlerinden Mehmed Beşe'nin arz-ı halî üzerine gönderilen ferman
97	114 97	27 RC 1160 4 Ağustos 1747	Serdârlığın ibkâ mektûbu

98	114 98	3 ŞV 1160 8 Ekim 1747	Mustafa Paşa'nın mâl-i mîrîlerin edâsı hususundaki buyuruldu
99	115 99	5 ŞV 1160 10 Ekim 1747	Kastamonî Kal'ası mustahfızlarından Mustafa Ahmed'in arz-ı hali üzerine gönderilen ferman
100	116 100	7 ŞV 1160 12 Ekim 1747	Osmancıklıoğlu Mustafa, Kayyımoğlu İbrahim ve Şeytan Mustafa ve mezbûr Osmancıklıoğlu Mustafa'nın karındaşı Mehmed nâm şakîler hakkında ferman
101	117 101	7 ŞV 1160 12 Ekim 1747	Osmancıklıoğlu Mustafa, Kayyımoğlu İbrahim ve Şeytan Mustafa ve mezbûr Osmancıklıoğlu Mustafa'nın karındaşı Mehmed nâm şakîler hakkında yeniçeri ağası Mustafa'nın mektubu
102	117/118 102	7 ŞV 1160 12 Ekim 1747	Alaybeyi Ali Ağa hakkında sâdır olan Emr-i Âlî
103	118 103	-	Alaybeyi olan Velibeyoğlu Ali Bey hakkındaki mektub
104	118/119 104	15 ŞV 1160 20 Ekim 1747	Kastamonî Sancağı Taşkoprî Nahiyesi'nde Tutaş nâm karyedeki gedik tımarı ile ilgili berât
105	119 105	3 ZK 1160 6 Kasım 1747	Gürcüzâde Es-Seyyid Ali Ağa'nın kethüdâyerilik mektûbu
106	120 106	10 ZK 1160 13 Kasım 1747	Yüzbaşızâde'nin serdarlık mektûbu
107	120/121 107	21 ZK 1160 24 Kasım 1747	Bilâ ferman ev göçü ile İstanbul'a gelenler ile ilgili ferman

108	121/122 108	21 ZK 1160 24 Kasım 1747	Anadolu vâlisi Süleyman Paşa'nın İstanbul'a ev göçü ile ilgili buyuruldu
109	122 109	8 ZH 1160 11 Aralık 1747	Muallimlik berâtı
110	122 110	8 ZH 1160 11 Aralık 1747	Cüz'ü Şerif berâtı
111	123 111	8 ZH 1160 11 Aralık 1747	Su poyracılığı berâtı
112	123 112	8 ZH 1160 11 Aralık 1747	Ahi Şorba Zâviyesi'nin zâviyedarlık ve tevliyet ve meşihat ve nezâret berâtı
113	123 113	8 ZK 1160 11 Kasım 1747	Müezzinlik berâtı
114	124 114	8 ZK 1160 11 Kasım 1747	İmâmet berâtı
115	124/125 115	14 ZH 1160 17 Aralık 1747	Anadolu vâlisi Süleyman Paşa'nın Kastamonu Kazası'nda vukû' ve zuhûr eden yaramaz, haramzâde ve eşkiyâ ile ilgili buyuruldu
116	125 116	15 ZH 1160 18 Aralık 1747	Kastamonî kazâsı ahâlilerinden bazı kişilerin avârız ve imdâd-ı seferiyyeden hisselerine düşeni edâda kusurları olmadığı halde kadıları olan zâtın her seferinde kendisi için fazla akçe almalarını arz-ı halleri üzerine gönderilen ferman
117	127 117	26 RA 1160 7 Mayıs 1747	Va'zıyye berâtı

118	127 118	26 RA 1160 7 Mayıs 1747	Mevlânâ Hasan bin Hüseyin'in mübârek gecelerde Nasrullahkadı Câmî'-i Şerîfinde vâ'iz olarak nasb edilmesi ile ilgili berât
119	127/128 119	3 RA 1160 14 Nisan 1747	Seferiyye Emri
120	128/129 120	2 RE 1160 14 Mart 1747	1160 senesine mahsûben şurût-i seferiyye üzere bir senelik mîrîye i'ânet olunmak üzere elli bin guruşun toplanması ile ilgili buyuruldu
121	129/130 121	3 RA 1160 14 Nisan 1747	Kastamonî kazâlarına Kütahya imdâd-ı seferiyyesine kıyâs ile tevzî' olunub tahsîli için mütesellim Mehmed Ağa yedine verilen defter
122	130/131 122	3 RA 1160 14 Nisan 1747	Kastamonî mahallât ve nevâhisi kurâlarından tahsîl olunmak üzere hâneye muâdil tevzî' defteri
123	131/132 123	7 RA 1160 18 Nisan 1747	Teftîş Emri
124	132 124	7 RA 1160 18 Nisan 1747	İran seferleri sonrasında livâ dâhilinde askerî makûlesinden şekâvet ve fesâda tasaddî edenlerle ilgili El-Hâc Mehmed'in mektub
125	132 125	7 RA 1160 18 Nisan 1747	İran seferleri sonrasında livâ dâhilinde askerî makûlesinden şekâvet ve fesâda tasaddî edenlerle ilgili Yeniçeri Ağası Mustafa'nın mektubu
126	133 126	7 RA 1160 18 Nisan 1747	İran seferleri sonrasında Kastamonu sancağında zuhur eden levendât eşkıyası ile ilgili ferman

127	133/134 127	7 RA 1160 18 Nisan 1747	Mubâya‘a Emri
128	134 128	7 RA 1160 18 Nisan 1747	El-Hâc Mehmed'in mubâya‘a ile ilgili mektubu
129	134/135/ 136 129	9 RA 1160 20 Nisan 1747	Teftîş için isti‘câl emri
130	136/137 130	9 RA 1160 20 Nisan 1747	Hazeriyye Emri
131	137 131	9 RA 1160 20 Nisan 1747	Anadolu vâlisi Süleyman Paşa'nın mâl-i hazeriyye buyuruldusu
132	139 132	Gurre CA 1160 Haziran/Temmuz 1747	Eyceoğlu Dîvânı'ndan Kara Mehmet bin Mustafa'ya Cebel-i Ilgaz'da şekâveti âdet edinen yaramazların yanlarına varmadığına dair kefalet edilmesi
133	139 133	14 RC 1160 22 Temmuz 1747	Küre kethüdâsına menzil bargiri ile ilgili tenbih
134	139 134	6 ZK 1160 9 Kasım 1747	Seydiler Mahallesi'nden Bakırcı Üstâd Ali bin Şa‘bân'ın Alemdâr Hacı Mehmed bin Hüseyin ve El-Hâc İbrahim Bey zimmetinde alacağı kalmadığını beyan etmesi
135	139 135	25 ZK 1160 28 Kasım 1747	Ağnâm tüccârı Rodoslu aşiretinden Mehmed nâm Türkmâna elinde mevcut ağnâmı satış izni

136	139	29 ZK 1160	Kastamonî'de sâkin Köş Ahmed Ağa ve Boşnakzâde El-Hâc Ahmed Beşe ve Kahyazâde İbrahim Beşe'nin buldukları koyun ve keçi ile ilgili taahhüdlere
	136	28 Kasım 1747	

2.2. TRANSKRİPSİYON

Trankripsiyonu yapılan Hicrî 1160 (M. 1747-1748) tarihli 41 Numaralı Kastamonu Şer'iyye Sicili'nde okunamayan herhangi bir kelime olmamıştır. Orijinal belgede bazı yerlerin () işareti kullanılarak boş bırakıldığı görülmüştür. Bu sebeple trankripsiyon yapılırken de aslına uygun olarak boşluğun bulunduğu bu yerler () işareti ile belirtilmiştir.

Sicil kaydındaki konuların daha iyi bir şekilde anlaşılabilmesi için bazen ek bilgilere ihtiyaç duyulduğu kanaati oluşmuştur. Metin altındaki bilgiler bu amaçla yazılmıştır.

Vergilerin idarî birimlere düşen kısımlarının belirtildiği tevzî' defterlerinde yapılan yanlış toplamlara dikkat çekilmiştir.

Metinde bir de Hicrî 1160 (M. 1747-1748) tarihine ait olmayan bir belge yer almakta olup, bu belge de dipnotla belirtilmiştir.

Sayfa numaraları orijinal metnin üst kısmından yararlanılarak, belge numaraları ise her bir belgeye tarafımızdan ayrı bir numara verilmek suretiyle oluşturulmuştur.

41 Numaralı Kastamonu Şer'iyye Sicili'nin trankripsiyonu şu şekildedir:

Sayfa 1**Belge 1**

İş bu bin yüz altmış senesi Zi'l-ka'de-i şerifesinin on üçüncü Cuma günü ki rûz-i Kasım'ın on ikincisidir. Medine-i Kastamonî'ye azim berk ve bârân yağmıştır. Allâh-ü Azîmü's-şân i'bâdullâha hayır ve berekât ihsân eyleye.

Sayfa 4**Belge 2**

Hû

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki

İş bu bin yüz altmış senesi mâh-i Rebî'ü'l-âhirin ikinci gününden cümle a'yan ve eşrâf emirleriyle bazı vilayet hususu için Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından olup hâlâ Kastamonî Mütessellimi sa'adatlû Koçhisârî Mehmet Ağa Efendimiz yedinden avâriz mâlinden olmak üzere yalnız dokuz yüz altmış guruş deyn aldım ki te'kidü'l-asl nısfî dört yüz seksen guruş eder vâcibü'l-edâ ve lâzîmü'l-kazâ deynimdir meblağ-ı mezbûru tamamen ve kâmilen inşaallâh-ü Teâlâ mûmâileyh sa'adatlû Ağa hazretlerine edâ ve teslim eyledikte yedinde olan temessükümüz redd olunup şakk oluna Fî 20 Rebî'ü'l-âhir Sene 1160

Bende

Ahmet

Kethüdâ-i Şehr-i Kastamonî

Şuhûdü'l-hâl

Faziletlû Müfti Efendi

Nakib Seyyid Ali Efendi

Müftizâde Mehmet Efendi

Memiş Efendi

Damga Emini Hasan Ağa

Bedi'î Ağa

Emir Hafız Efendi

Kerimzâde Efendi

Kaba Hafız Efendi

Osman Beyzâde Efendi

Sayfa 6

Belge 3

Elhamdillâhillezi azhare'l-hakkı bi şer'î'l-mübîn ve enzele'l-kitâbi alâ enbiyâi'l-mürselîn ve's-salâtü ve's-selâmü alâ nebiyyihi Muhammedin eşrefi'l-mahlûkü ecma'ın ve alâ âlihi ve eshâbihi't-tâhirîne't-tayyibîn emmâ ba'd fehâzihi evrâk ve devvenethâ li's-sukûki ve's-sicillâti tahrîren gıbbe zabâ'-i hukukî'l-müslimîn ve'l-müslimât ve zabten li'l-kazâye'l-vâkı'ati fî mahkeme-i Kastamonî fî zemen-i az'afü'l-i'bâd ve ahvecehüm ilallâhi teâlâ El-Hâc Mustafa bin Ahmet el-Ma'nisavî afâ anhüme'l-gafûr'ur-rahîm fî gurre-i şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene sittîne ve miete ve elfin. Min ecrihi gale'l-izzü ve's-sa'âdetü ve'ş-şeref

Sayfa 6

Belge 4

Fî Rebi'ü'l-evvel li sene sittîne ve miete ve elf.

Kastamonî Mutasarrıfı İbrahim Gâyet şehr-i mezburdan ref'i ve yeri muvakkatî olduğu Kadî'âsker-i esbâk ruznâmçesinde⁴⁴ mukayyed eşrâf-ı guzât-ı zevi'l-ihtiramdan

⁴⁴ Padişah berâtı ile tayin edilen kadıların, Anadolu ve Rumeli Kadıaskerlikleri Dairelerinden birine dahil olmaları gerekmektedir. Bu dairelerde *ruzname* denen defterlere kayıt edilerek, terfi ve özlük işleri yürütülmektedir. Eğer bir kadının tayini bu deftere kayıt edilmemişse verilen berât hükümsüz olup, iptali gerekmektedir.

Bkz. İlber Ortaylı, "Osmanlı Kadısı: Tarihi Temeli ve Yargı Görevi", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, C. 30, Sayı: 0, Ankara 1975, s. 121.

sezâver-i i'nâyet-i şehriyârî ve şâyeste-i mükerremet-i tacdârî Mevlânâ⁴⁵ Alacacızâde El-Hâc Mustafa dâ'ilerine ber tevcih-i esbâk ibkâ olunup sene-i mezbûre Rebî'ü'l-âhiri gurrelerinden müddet-i örfiyye-i kâmile mutasarrıf olmak ricasına ba'de'l arz sadaka buyuruldu.⁴⁶

Sayfa 6

Belge 5

İzzetmeâb Şeri'at-nisâb Mevlânâ Alacacızâde El-Hâc Mustafa Efendi Kâmyâb

Tahiyât-ı vâfiye ithâfiyla inhâ olunur ki Kastamonî Mutasarrıfı İbrahim iş bu sene-i sittîn ve miete ve elf Rebî'ü'l-evveli nihayetinden ref'i ve yeri muvakkatî olduğunun Kadî'âsker-i esbâk ruznâmçesinde mukayyed eşrâf-ı guzât-ı zevi'l-ihtiramdan sezâver-i i'nâyet-i şehriyârî ve şâyeste-i mükerremet-i cihandârî olmakla ber tevcih-i esbâk sana ibkâ olunmuştur. Gerektir ki kazâ-i mezbûru sene-i mezbûre Rebi'ü'l-âhiri gurrelerinden müddet-i örfiyye-i kâmile mutasarrıf olup beyne'l-ahali icrâ-i ahkâm-ı şer'î âlî eylesiz ve's-selâm.

El-Fakir Dürrîzâde Mustafa

El-Kâdı bi'asker-i Anadolu

Sayfa 6

Belge 6

İzzetmeâb Şeri'at-nisâb Kastamonî Kadısı Alacacızâde El-Hâc Mustafa Efendi
Kâmyâb

⁴⁵ Mevleviyet pâyeli olan sancak kadılarının elkâbı, Fâtih Kanunnâmesi'nde belirtilmekte olup, daha şaşaalı olan "*Mevlânâ zîde fazluhû*" ibaresine yer verilmektedir
Bkz. Oratlı, "*Kadı*", s. 73.

⁴⁶ Kadıya görevin verilmesine "*sadaka etmek, edilmek*" tabir edilir ve kadılar bir bölgeye kural olarak iki yıllık süreyle (müddet-i örfiyye) tayin edilmektedir.
Bkz. Ortaylı, "*Kadı*", s. 71.

Tahiyyât-ı vâfiye ithâfiyla inhâ olunur ki kazâ-i mezkûrun umûr-u kısmet-i askerîyesi iş bu sene-i sittîn ve mie ve elf Rebî'ü'l-âhiri gurrelerinden sana tefvîz olunmağla gerekir ki vâkı'a olan mevtâ-i askerîye muhallelâtını tahrîr ve terkim ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'îye tevzî' ve taksîm eyleyesiz ve's-selâm.

El-Fakir Dürrîzâde Mustafa
El-Kâdı bi'asker-i Anadolu

Sayfa 8

Belge 7

El'es'ârü'l vâkı'a fî zemen-i eşrefi'l-kudât faziletlü El-Hâc Mustafa Efendi fi yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîne Fî Cemâziye'l-evvel sene 1160

Habbâzân-----

Dakik-i has batman	Nân-ı somun direm	Nân-ı pide 60 direm	nân-ı çörek direm
1	70	60	60
meblağ-ı evâsıtı	meblağ-ı fi't-tahvîl	meblağ has olmak üzere	meblağ
45		1	1
<u>36 guruş 40 direm 75</u>		<u>direm 65</u> <u>direm 75</u>	
32	10	direm 80	
		<u>100</u>	
		090	
			<u>90,23</u> <u>85</u>
			80 has olmak üzere 80,23

Kassâbân-----

lahm-i ganem	lahm-i manda	lahm-i bakar	ham koruk
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
1	1	1	1
meblağ	meblağ	meblağ	meblağ
18	12	9	27
16	15 Cemâziye'l-âhir yevm-i tahvil		30
			15 C. 1160

ciğer	içyağı	kelle ve paça	mumbar
meblağ	kıyye	meblağ	meblağ
9	1	6	2
	meblağ		
	15		

Bakkalân-----

rugan-ı sâde	rugan-ı Rumeli	rugan-ı koruk	rugan-ı zeyt	rugan-ı bezîr
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
1	1	1	1	1
meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ
42	40	38	36	30
48	10 C.1160		42	10 C.1160

zeytûn	sâz pirinci	Boyabâd pirinci	Taşköprü pirinci	asel-i musaffâ Anadolu
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
1	1	1	1	1
meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ
12	18	16	14	42
	19	12	12	48
	13			fî 10 C. 1160

asel-i Rumeli	kuru üzüm	ağda an üzüm	findık	razaki üzüm
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
1	1	1	1	1
meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ
36	18	26	12	20
19	27			

Halebî sabun	Girit sabunu	İzmir sabunu	Araç sabunu	Eflâni sabunu
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
1	1	1	1	1
meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ
60	40	36	14	12

Arpa sabunu	tuz	nohut	sirke	kuru soğan	taze soğan –bağ
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
1	1	1	1	1	1
meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ
6	2	6	8	3	2
		12	Fî 10 C. 1160		

kaba soğan	leblebi	kışniç	nişasta	incir	badem içi
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
1	1	1	1	1	1
meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ
1	12	18	14	16	36

Sayfa 9**Belge 7 (Devamı)**

ceviz içi	sumak	şem‘i asel	şem‘i ruganî
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
1	1	1	1
meblağ	meblağ	meblağ	meblağ
12	14	100	32

Helvaciyân -----

Kozlu helva	mukasseme boza
kıyye	direm
1	
meblağ	meblağ
24	

Penbeciyân -----

penbe Aydın	penbe Adana
kıyye	kıyye
1	1
meblağ	meblağ
96	
90	Fî 10 C. 1160

Na'lcıyân -----

vuk'ıyye at na'lı	hafif at na'lı	katır na'lı	merkeb na'lı	camuş öküzü na'lı
giyim	giyim	giyim	giyim	giyim
1	1	1	1	1
meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ
48	40	34	15	30

karasığır öküzü na'lı	bi'l-cümle kubâr mesh meblağ
giyim	2 1
1	
meblağ	
20	

Temürçiyân -----

kebir sağaş yüz elli dirhem olmak üzere	ufak sağaş seksen direm olmak üzere
adet	adet
100	100
meblağ	meblağ
20	10

bedâvere ekserisi ve gülâb ve bel temürü
kıyye
1
meblağ
36

Na'ıçacıyân-----

çizme kebîr na'ıçası	kebîr pabuç na'ıçası	zenne na'ıçası mahleme
çift	adet	çift
1	1	1
meblağ	meblağ	meblağ
6	4	3

kakma zenne na'ıçası	küçük na'ıça
çift	çift
1	1
meblağ	meblağ
2	1

Sayfa 12

Belge 7 (Devamı)

Der Beyân- Kassâb-ı----- Sığır

Mezbûr şuyûd Beşeye koyun ciğerciliği etmek
üzere kasaptan bir akçe noksan bey'a izin
verilmiştir. 19 Cemâziye'l-evvel 1160

Butur Mehmet Beşe ma'a Bakkaloğlu Ali	Saraçoğlu Mehmet Beşe ma'a Hacı Mehmet
dükkân	dükkân
1	1

Ocak Ağasioğlu Mustafa Ağa Şeriki Gökoğlu Halil
dükkân
1

şuyûd Beşe Şeriki Hacı Hasanoğlu Mehmet

dükkân

1

Devrekoğlu Zâim Mehmet Şeriki Karındaşı Osman

dükkân

1

Bastırmacı Kara Ali şerîki

dükkân

1

Kethüdaoğlu İbrahim Beşe ma‘a Şalgamcıoğlu Mustafa Beşe

dükkan

1

Sayfa 14

Belge 8

Medine-i Kastamonî mahallâtından Kırkçeşme Mahallesi sâkinelerinden olup Boğaz nâm karyede çiftlik arazisine mutasarrıf olan İbrahim Beşe bin Hasan Beşe meclis-i şer‘i hatir-i lâzîmü’t tevkirde yine karye-i mezbûrda çiftliğe mutasarrıflar olan Feyzizâde demekle ma‘ruf râfi‘i’l-vesika Ahmet Ağa ve Ömer Beşe ibni Hacı Mehmet mahzarlarında ikrar ve takrir-i kelâm edüp bundan müteveffa Çeşni Hüseyin oğlu Mehmet ile karındaşı diğeri Mehmet’ten bedel-i ma‘lûme müteveli-i vakıf vekili ma‘rifetiyle tefviz eylediğim karye-i mezbûrda vâki‘ lede’l ahali ve’l-cîrân ma‘lumetü’l-hudut tahminen on beş kile tohum istiâb eder tarlalar için zaman-ı muteber mürur etmemekle merkumân Ahmet Ağa ve Ömer Beşe ehl-i karye olduğumuz hasebiyle paramız veresemiz vardır deyü kah zaruret da‘vasına ve kah müteveffa-i mezbûrun oğlu ve karındaşı merkumların çiftlik emlakları benim mülk-ü müşteram olmağla mülke tab‘iyet ile tefvize ben evlâyım deyüp da‘vaya tasaddi ve her yeri zabtına mümânat eylediklerinden ben dahi sakin olduğum karye karye-i vâhide olmak üzere zaruret davası câri olmadığını nâtık fetvâ-i şerife ibraz ve arazi-i mezkûre için ve

Tilkioğulları Osman ve Mehmet nâm karındaşlardan dahi tefviz eylediğim karye-i mezbûrda vâki' arazi için beynimizde münâzaât-ı kesire vâki' oldukta kıbel-i şer'î den arazi-i mezkûre üzerine varup fasl-ı da'va olunmak üzere iken beynimizde müslimûn-u muslihûn ve sâtatıyla niza' üzere olduğumuz müteveffa-i mezbûr Çeşni Hüseyin'in oğlu mezbûr Mehmet'ten ve karındaşı diğêr Mehmet'ten tefviz eylediğim beyne'l ahali ma'lumetil hudut vel kat'ı tahminen on beş kile tohum istiâb eder tarlaların kezalik menzil ve ambar vesâir emlak ve harman ve arsaları ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire ve kaffe-i hukuk ve merâfıkı ile içinden çıkma hakk-ı tasarrufunu yüz elli guruş semen ve bedel-i makbuza merkumân Ahmet ve Ömer Beşe'ye alel iştirak hüsn-ü rıza ve ihtiyârim ile müteveli-i vakıf vekili marifetiyle bey' ve teslim ve ferağ ve tefviz onlar dahi ber vechi muharrer iştirak ve tefevvüz ve kabul ve arazi-i mezkûre ferağ olunmuş beynimizde ma'lum kile tohum kıymeti için mezburân Ahmet Ağa ve Ömer Beşe yedlerinden on dört guruş dahi akz ve kabz edüp fîmâba'd zikr olunan arazi-i mezkûreler merkumânın ale'l-iştirak arazi-i müteferrikaları olup arazi-i mezkûre ve emlâke müteallik deâviden zimmetlerini ibrâ eyledim, alakam kalmadı, keyfemâ yeşâen ve yahtâren mutasarrıf olsunlar dedikte gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâbi' aşere min şehr-i Rebî'ü'l-âhir sene sittîne ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mefharü'l Ulemâ Hafız Hüseyin Efendi Müftî-i Kastamonî

Umdetü's Sâdâti'l Kirâm Es-Seyyid Ali Efendi Nakîb-i Kastamonî

Umdetü'l Kuzât Mehmet Efendi

Umdetü'l Müderrisîni'l Kirâm Es-Seyyid Mehmet Efendi

Hafız Mehmet Efendi bin Hacı Abdülkerim

Hafız Mehmet Efendi bin Hüseyin Çelebi

Keyfû'l-Hac Mehmet Beşe

İmam Hacı Ali Efendi

Yahya Ağa bin Hacı Recep

Ahmet Beşe bin Süleyman

Alemdar Mehmet Ağa bin Mehmet

Odabaşı Ahmet Ağa
Alemdar İsmâil Ağa ve gayruhum.

Sayfa 14

Belge 9

Medine-i Kastamonî mahallâtından Küpciğez Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Kirişçi Hacı Ahmet bin Hüseyin'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Aîşe binti Abdullah ile sulbî kebir oğulları Ali Beşe ve Ahmet'e ve sulbiye kebir kızı Fatma'ya münhasır olup ba'dehû zevce-i mezbûre Aîşe dahi müteveffiyeye olup verâseti sadrî oğulları mezburân Ali Beşe ve Ahmet'e ve sadriye kebir kızı Fatma'ya münhasır olduğu lede's şer'î'l-enver zâhir ve mütebeyyen olduktan sonra mezburân Ali Beşe ve Ahmet'ten herbiri asaleten ve mezbûre Fatma tarafından dahi merkum Ali Beşe'nin bey'î âti'l beyânı ikrâra vekil olduğu zât-ı mezbûreyi marifet-i şer'îye ile ârifân dâileri İbrahim Çelebi ve Mustafa bin Mehmet şahadetleriyle sabit olmağla vekâleten meclis-i şer'î şerif-i enverde râfi'il-

Sayfa 15

Belge 9 (Devamı)

kitab-ı Hatip El-Hâc Ali Halife bin El-Hâc Ali mahzarında her biri asaleten ve vekâleten ikrar ve takriri kelâm edüp murisimiz müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Ahmet'in emlâkinden olup akd-i câiz zikrin sudûruna değin ber vechi iştirak yedimizde mülk-ü mevrûsumuz olan mahalle-i mezbûrda vâki' bir taraftan İcâdî Hacı Ahmet Ağa'nın gulâmı Ali mutasarrıf olduğu menzil ve bir taraftan Hacı Mahmutzâde Hafız Mehmet Ağa menzili ve bir taraftan Apooğlu Mustafa'nın menzili ve taraf-ı râb'î tarîk-i âm ile mahdut ve mümtaz bi'r-i mâ ve bir miktar havlu ve eşcâr-ı müsmireli bahçeyi müstemil fevkâni ve tahtâni menzili bi'l-cümlei't tevâbi ve'l-levâhik tarafeynden icab ve kabulü hâvi bey'î bât-ı sahih-i şer'î ile altı yüz seksen guruşa merkum Hatip El-Hâc Ali Halife'ye her birimiz bey' ve teslim ol dahi ber minvâl-i muharrer iştirak ve tesellüm ve kabz ve kabul

eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altı yüz seksen guruşu müşteri-i mezbûr yedinden akz ve kabz ve alâ kaderil mahsus beynimizde iktisâm eyledik. Fîmâba'd menzil-i mahdud-u mezkûr merkum Hatip El-Hâc Ali Halife'nin mülk-ü müşterası olmuştur. Keyfemâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun alakamız kalmadı dediklerinde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi' aşere min Cemâziye'l-ûlâ sene sittîne ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Halife İmam-ı mahalle-i mezbûr

Mütevellizâde Hafız Mehmet Ağa

Hamamcızâde Hacı Mustafa

Mehmet Efendi bin Hacı Hasan

Es-Seyyid Mehmet Ağa bin Hasan Ağa

Müezzin İsmâil Halife bin Hüseyin

Alemdar İsmâil Ağa bin Şa'ban Ağa

Duhancı Hacı Hüseyin bin Mustafa

Molla Veliyyüddin bin Hacı İsmâil

Duhancı Hacı Mehmet

Hacı Ömeroğlu Hacı Ahmet Çelebi

Kalenderoğlu Hacı Ahmet

El-Hâc Ahmet Beşe bin El-Hâc Ahmet

İbşiroğlu Hacı Ahmet

Şamlıoğlu Hacı Ahmet

Molla Mustafa bin Mehmet ve gayruhum.

Sayfa 15

Belge 10

Medine-i Kastamonî mahallâtından Cemalağa Mahallesi sükkânından iken bundan evvel vefat eden Ali Beşe bin Mustafa'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi

Rabia binti Hüseyin ve validesi Şemsi binti Ahmet nâm hatunlar ile liüm er karındaşı Alemdar Mehmet Beşe'ye ve liebin er karındaşı Hüseyin'e ve liebin kız karındaşları Aişe ve Fatma'ya münhasır olduğu lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra zâtı tarif-i şer'î ile ma'rufe olan mezbûre Rabia meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkirde râfi'il-vesika mezbûr Alemdar Mehmet Beşe mahzarında üzerine da'va ve takrir-i kelâm edüp murisim zevcim müteveffa-i mezbûrun terekesinden yedimde olan defter-i müfredat nâtık olduğu üzere ma'lumü'l adet ve'l-avsâf sarık ve çuha nebeş ve alaca aneri ve kebe ve kilim ve heybe ve sâir melbûsât ile ma'lumü'l-vezin edâni-i nühâsiye ve âlât-ı temür ve menzil ve çiftliğinde mevcut ma'lumü'l-hudut menzil ve samanhaneye ve mevcut saman ve ma'lumü'l-kile mahsulât ve eşcâr-ı müsmireden rubu' hissemi ve zimem-i nâsta olan ma'lumü'l-miktar akçe ve mahsulden hissemi zabt edüp vermemekle hisse-i mezkûrum aliverilmek matlubumdur dedikte gıbbe's sual mezbûr Alemdar Mehmet Beşe cevabında murisim karındaşım müteveffa-i mezbûr Ali Beşe'nin ol miktar eşya ve akçe ve ma'lumü'l-kile mahsul verese zimmetlerinde olduğunu ikrar lakin bundan akdem murisimiz karındaşım müteveffa-i mezbûr zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u aleyh otuz guruş mehr-i müecceli ile cihet-i karzdan iddia eylediği otuz guruştan ma'ada tereke-i müteveffa-i mezbûrdan rubu' hissesi ba'del hesap yetmiş guruşa bâliğ olup otuz guruş mehr-i müecceli ve otuz guruş cihet-i karzdan alacağı ve yetmiş guruş hisse-i irsiyesi mukabelesinde karındaşım müteveffa-i mezbûrun mahalle-i mezbûrda vâki' zevcesi iş bu mezbûre Rabia ile müşterek menzilden yüz guruş kıymetli nisf menzili ile sâir terekeden otuz guruş kıymetli eşya dahi alâ tariki't tehârici'ş şer 'î akz ve kabz edüp murisi zevci müteveffa-i mezbûrun terekesine müteallik amme deâvi ve mutâlebeden benim ve sâir veresenin zimmetini ibrâ-i âm ile ibrâ eyledi deyü def ile muamele edicek gıbbe'l-istintak ve gıbbe'l-inkar mezbûr Alemdar Mehmet Beşe'den def'i mezkûruna beyyine talep olundukta udül ihrar ricâl-i müslimînden İmam Hacı Ali Efendi bin Hacı Mehmet ve Müezzîn Molla Mustafa bin Mehmet nâm kimesneler liecli'ş şahade meclis-i şer'a hâzıran olup istişhad olunduklarında fi'l-hakika iş bu mezbûr Rabia binti Hüseyin bundan akdem murisi zevci müteveffa-i mezbûr Ali Beşe bin Mustafa zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u aleyh mehr-i müecceli olan otuz guruş

ve cihet-i karzdan müddeâsı olan otuz guruş ile tereke-i müteveffa-i mezbûrdan rubu‘ hissesi için alâ tariki’t-tehârici’ş- şer‘i tereke-i müteveffa-i mezbûrun kendi ile

Sayfa 16

Belge 10 (Devamı)

müşterek menzilden yüz guruş kıymetli nısf menzil ile otuz guruş kıymetli eşya dahi verese yedinden akz ve kabz edüp tereke-i müteveffa-i mezbûra müteallik amme deâviden Alemdar Mehmet Beşe’nin vesâir veresinin zimmetini ibrâ-i âm ile ibrâ eyledi. Biz bu hususa bu vecih üzere şahitleriz ve şahadet dahi ederiz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer‘iye eylediklerinde ba‘de’t-ta‘dil ve’t-tezkiye şahadetleri makbul olmağın mucibince bu vecih muarazadan men olunup mâ vaka‘ bi’t-aleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’s-sâmin min Cemâziye’l-ûlâ sene sittîne ve miete ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Hafız Mehmet Efendi bin El-Hâc Abdülkerim

Molla Ömer bin Mehmet

Hatip Mehmet Efendi bin Hacı Hasan

Duhancı Hacı Hüseyin bin Mustafa

Çadırcı Küçük Kaba Ahmet Beşe

Molla Mahmut bin Ahmet Halife ve gayruhum.

Sayfa 16

Belge 11

Medine-i Kastamonî mahallâtından Cemalağa Mahallesi sâkinelerinden olup zâtı ta‘rif-i şer‘î ile muarrefe olan hâfızatü’l-vesika Fâtuma binti Halil nâm hâtun meclis-i şer‘î şerîf-i lâzimu’t-teşrifte takrir-i kelâm edüb târih-i kitabdan sekiz sene mukaddem zevcim İbrahim bin Mehmed diyâr-ı âhere gidüb gelmemekle târih-i kitabdan bir sene mukaddem zevcim mezbûrun Vilâyet-i Rumeli’nde mecrûhen fevt olduğunu medîne-i

mezbûre muzâfâtından Karakuz nâm karye ahalisinden Gülâbîoğlu Durmuş nâm adl bana ihbâr edüb ben dahi inanup iddetim dahi münkaziye olmağla nefsimi âhere tezvîc murâd eyledüm deyü medine-i mezbûrede me'zûn-u bi'l-iftâ Faziletlü Hıfzı Hüseyin Efendi imzâsıyla mümzî bir kıt'a fetvâ-i şerîfe ibrâz ve mazmun-u münîfnde Hind'in zevci Zeyd âher diyâra gittikten sonra Amr gelüb Zeyd fevt oldu deyü Hind'e ihbâr eylese Amr adl olub Hind inanıcak ba'de inkızâi'l-iddet nefsinin âhere tezvîce kâdir olur mu cevâb-ı bâsevâbında olur deyü buyrulub mezbûr Durmuş'un adl olduğu dahi ihbâr olunmağın ber müceb-i fetvâ-i şerîfe nefsinin âhere tezvîce mezbûre Fâtıma'ya izin ve icâzet verilüb mâ vak'a bi't-taleb ketb olundı. Fi'l-yevmi'l-hâmis-i aşere min Cemâziye'l-evvel lisene sittîne ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Penbeci Halilzâde Es-Seyyîd Mehmet Ağa

Es-Seyyîd El-Hâc Abdullah Ağa

El-Hâc Ömer Ağa

Ser Muhzır Hüseyin Bey

Ahmed Bey ve gayruhum.

Sayfa 16

Belge 12

Medine-i Kastamonî mahallâtından Hüseyinçelebi Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden Derzi Mehmed bin El-Hâc Mehmed'in verâseti liebeveyn kız karındaşı kızı Fatma binti Mustafa Beşe nâm sağire münhasır olduğu lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra sağire-i mersûmenin tesviye-i umuruna kıbel-i şer 'î den mansûb vasîsi ve velisi babası merkûm Mustafa Beşe bin Kasab Receb meclis-i şer'i hatir-i lâzimi't tevkirde müteveffâ-i mezbûrun dâisi râfi'ü'l-kitâb mü'minzâde demekle ma'rûf İbrahim Halife bin Mehmed Efendi mahzarında bi'l-vesâye ikrâr ve takrir-i kelâm edüb kızım sağire-i mersûmenin mûrisi müteveffâ-i mezbûr Derzi Mehmed'in mezbûr İbrahim Halife zimmetinde bi'l-emn iki yüz guruş olub verâseti

kızım sağıre-i mersûmeye münhasır olmağın meblağ-ı mezbûru teleb eyledikte mezbûr İbrahim Halife dahi mukaddemâ müteveffâ-i mezbûrun iki yüz guruş bi'l-emâne zimmetinde olduğunu itiraf lâkin müteveffâ-i mezbûr altı sene alîl bulunub hasta mizaç olmağla emir ve ma'rifetiyle yüz yirmi guruşunu nafaka ve kisvesine harc ve sarf ve ba'de'l-vefât yirmi guruşunu dahi techiz ve tekfinine sarf ve harceyledim deyüb masrufu kadr-i ma'rûftan ziyade olmamağla masrûfunu ba'de'l-kabûl zimmetinde bâki altmış guruşu mezbûr İbrahim Halife bana vesâyetim hasebiyle def' ve teslîm etmeğın ben dahi vesâyeten ve velâyeten kızım sağıre-i mezbûre için tamamen meblağ-ı mezbûr altmış guruşu mezbûr İbrahim Halife yedinden akz ve kabz edüb ma'âdâya müteallik amme deâvî ve mütâlebât ve kâffe etyân-ı muhâsamâttan mezbûr İbrahim Halife'nin zimmetini ibrâ-i âm ile ibrâ eyledim dedik te gibbe't-tasdîki's şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundı. Fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min Cemâziye'l-ûlâ lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Umdetü'l-Kuzât Mehmed Efendi Müftizâde

Muhzırzâde Es-Seyyîd Ahmet Efendi

İbrahim Efendizâde Es-Seyyîd İbrahim Efendi

El-Hâc Abdurrahman bin Ahmed

El-Hâc Mustafa bin El-Hâc Ahmed

Ali Beşe bin Mustafa

İmam Ahmed Beşe bin Menteş

Mustafa Çelebi bin Mehmed

İsmâil Beşe bin Osman

Abdullah bin Mehmed ve gayruhum.

Sayfa 17

Belge 13

Medine-i Kastamonî mahallâtından Deveciler Mahallesi sükkânından Buzalacıoğlu demekle ma'rûf Ömer Çelebi bin Hüseyin meclis-i şer'î hatir-i

lâzimi't tevkirde medîne-i mezbûre muzâfâtından Kuyucak karyesi sükkânından râfî'ü'l-vesîka Çeltükçü Mehmed bin Hasan mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm edüb bundan akdem mezbûr Çeltükçü Mehmed'den bâ ma'rifet-i sipâhi yüz altmış guruş emn ve bedel-i merfu' mukabelesinde iştirâ ve tefevvüz eylediğim lede'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lumete'l-hudûd ve'l kat'ı emlâk ve araziyi hasta olup aklım başımda değil iken bey' ve tefviz etmiş idim deyû benden da'va ve ben dahi âkil olduğu halde bey' ve tefviz etmişdir deyû def'i ve akl-ı beyyinesi evlâ olmağla beyyineye havâle olunmuş idim. El-hâlet-i hâzihi beynimizde muslihûn tavassut edüb mezbûr Mehmed hiyn-i tefvizde olan on beş guruş masârıfımı dahi verüb menzil önü ve güney demekle ma'rûf iki kıta tarlada mezru' beş ölçek tohumdan hâsıl mahsule müdahale eylememek üzere bi't-terâzi bizi musâlaha etmeleriyle ben dahi ber-vech-i muharrer sulh-ü mezkûru kabul edüb emlâk ve arazi-i mezkûreler için merfu'um olan yüz altmış guruş ile masârıfım olan on beş guruşu tamamen mezbûr Mehmed yedinden akz ve kabz ve emlâk-ı mezkûru ammâle ve arazi-i mezkûreyi yine bâ ma'rifet-i sâhib-i arz mezbûr Mehmed'e tefviz edüb kat'ı alâka eyledim dedik te gibbe't-tasdîki'ş şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis-i aşere min şehri Cemâziye'l-ülâ lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Buhârîzâde Hüseyin Çelebi

Yüzbaşı Es-Seyyîd Mustafa Ağa

Erîbzâde Hüseyin Ağa

Şâtırzâde Es-Seyyîd Ali Ağa

Erîbzâde İbrahim Beşe

Bostancıoğlu Hüseyin

Urgancıoğlu Mehmed Beşe

Şehir Kethüdâsı Ahmed Ağa

Ser Muhzır Hüseyin Bey ve gayruhum.

Sayfa 17**Belge 14**

Medine-i Kastamonî mahallâtından Hacıdursun Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden Karaböcüoğlu demekle ma'rûf Mehmed bin El-Hâc Mehmed'in verâseti vâlidesi Fâtıma binti Mustafa Dede ve zevce-i menkûha-i metrûkesi Saliha binti El-Hâc Receb nâm hâtonlar ile zevce-i mezbûrenin batnında müstebiyin hamle münhasır olduğu lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra müteveffâ-i mezbûrun babası müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Mehmed'in terekesinden müntakil vâlidesi mezbûr Fâtıma ve karındaşı Ali ile müşterek olub tahrîr ve ehl-i hibr takvimleriyle takvim vi'l-farîzati'ş-şer'îyye tevzi ve taksîm olunan hissesidir ki ber vech-i âtî zikr olunur. Fi'le beyne'l-verese yevmi'r-râbi' ve'l-işrîne min Cemâziye'l-ûlâ lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Hüseyin Efendi İmâm-ı mahalle-i mezbûr

Müezzin Hafız El-Hâc Mehmed Çelebi

Mumcu El-Hâc Ali

Çavuş Es-Seyyîd Şa'bân Çelebi

Nalband El-Hâc Ali

Çeykeroğlu İbrahim Beşe

El-Hâc Mehmed bin El-Hâc Mehmed ve gayruhum.

babası mâlinden zimem-i nâsda ber

mûceb-i defter hayt akçesinden müctemî

guruş

6741

hisse-i müteveffâ

guruş

296

köhne yorgan ve kilim ve döşek 1

guruş

4

hisse-i müteveffâ

guruş para

1

30

boy tüfenki	hadîd menzilde mevcûd yasdık ve kilim ve ihrâm 2	
adet guruş	ve seccade 1 ve minder 2	
3 16		hisse-i müteveffâ
hisse-i müteveffâ		guruş para
guruş		3 35
7		
kebâb tâbesi 2 ve iskele 2 ve temür 1	evânî nühâsiye	fânûs nühas
guruş	kıyye	adet
3	50	1
hisse-i müteveffâ	hisse-i müteveffâ	para
guruş para	kıyye	32
1 13	22	hisse-i müteveffâ
	guruş	para
	22	14
nühâs kazgan	karasığır inek	menzil der mahalle-i mezbûre
kıyye	re's	guruş
9	1	130
guruş	guruş	hisse-i müteveffâ
9	13	53,5
hisse-i müteveffâ	hisse-i müteveffâ	
guruş	guruş para	
4	5 10	

âlât-ı hadîd ve tecemmülât-ı menzil Müteveffanın melbusâtından köhne göcen kürk 1

okka

guruş para

5

4

50

hisse-i müteveffâ

guruş para

2

5

müsta‘mel sûzî çuka canfes 1

yeşil şal kuşak 1

şâmî alaca anteri 1

guruş

guruş

guruş para

7

3

3

50

dikme kırmızı köhne çuka 1

mor boğası kapama adet 1

yeşil kavuk ve sarık 3

guruş

guruş

guruş para

3

3

3

50

kırmızı müsta‘mel çuka canfes 1

guruş

3

yine babası mâlinden debbağ kerhânesinde mevcûd gön nısf kerhâne ve nısf kazgan

adet guruş

guruş

14

32

80

hisse-i müteveffâ

hisse-i müteveffâ

vukıyye

guruş

14

35

kabuk vesâir âlât-ı debbâğat

âlât-ı debbâğat

guruş

2

hisse-i müteveffâ

para

35

yine babası mâlinden karındaşı mezbûr Ali Beşe

dükkanında mevcûd ruğan-ı sâde

kıyye

24

guruş para

29

34

hisse-i müteveffâ

guruş

para

4

8

besdil

batman

4

guruş para

3

8

hisse-i müteveffâ

para

56

findık

batman

15

guruş para

9

24

hisse-i müteveffâ

guruş

para

4

8

pirinç

batman

8

guruş para

7

8

hisse-i müteveffâ

para

31

nohut

batman

2

para

48

hisse-i müteveffâ

para

31

ruğan-ı bezîr

kıyye

3

para

48

hisse-i müteveffâ

para

31

kantar 1 çubuk ve üzengi 2

para

32

hisse-i müteveffâ

para

14

kutular ve tabla ve tecemmilât-ı dükkân ve mîzan

guruş

10

hisse-i müteveffâ

guruş para

4 15

Cem'an yekûn -----

Bi'l-cümle terekeden humus müteveffâ-i mezbûr kıyemi

meblağ guruş

96 529

Minhâ el-ihracât -----

Müteveffâ-i mezbûrun techiz ve tekfîni bâbında mevcûd nukûddan harc ve sarf olunmuştur.

Vâlideşi mezbûre Fâtıma'nın mehr-i müeccelinden hisse-i mezkûra taalluk eden deyn

guruş

30

mehr-i müeccel-i müsbit li'z-zevcei'l-mezbûre Saliha

guruş

100

resm-i kısmet-i âdî

guruş

13

harc-ı huddâm

guruş

2

çukadâriyye

guruş para

2 30

kâtibiyye

guruş

3

ihzâriyye ve kaydiyye

guruş

1

Yekûnü'l-ihracât -----

guruş	para
151	30

Sahhü'l-bâki -----

li't-taksîm-i beyne'l-verese	meblağ	guruş
	6	378

hisse-i sūdüs liümmü'l mezbûre Fâtıma hisse-i sümün li'z-zevce-i mezbûre Saliha

meblağ	guruş	meblağ	guruş
1	63	30	47

hisse-i haml taksime sâlih olmayan

guruş	meblağ
267	6

Sayfa 18

Belge 15

Medine-i Kastamonî mahallâtından Alacamescid Mahallesi sükkânından Kesim Mustafa Bey bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkirde medîne-i mezbûre mahallâtından Küpciğez Mahallesi sükkânından tamga-i kirbâs Kastamonu mukâta'asının ber vech-i mâlikâne emîni zahrü'l emsâl bâ'se'l-kitâb Hasan Ağa bin Hacı Mustafa Ağa tarafından ikrâr-ı câi'z-zikri tasdîke vekil olduğu Ahmed Efendi bin Şa'ban Efendi ve Süleyman Beşe bin Hasan Beşe nâm kimesneler şahâdetleriyle şer'an sâbit olan Hafız Mehmet Çelebi bin Hüseyin mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm edüb akd-i câi'z-zikrin sudûrüne değin silk-i milk-i sahihimde münselik olan sâlifü'z zikr Alacamescid Mahallesinde vâki' bir taraftan yine kendi mülküm olan oda ve iki taraftan yine müvekkil-i mûmâileyh mülkü ve taraf-ı râbi'-i tarik-i âm ile mahdûd ve mümtâz müstakil beynimizde olan divarı ile bir miktar eşcâr-ı müsmireli havlu ve bi'r-i mâyi

müştemil tahtı ahur bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî menzilimi bi'l-cümle't-tevâbi ve'l-levâhık tarafeynden îcab ve kabulü hâvi bey'î bât-ı sahih-i şer'î ile bin kırk guruşa müvekkil-i mûmâileyh Hasan Ağa'ya bey' ve teslim ol dahi ber vech-i muharrer işтира ve tesellüm ve kabz ve kabul eylediklerinden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin kırk guruşun dört yüz guruşunu müvekkil-i mûmâileyh Hasan Ağa yedinden tamamen akz ve kabz edüb meblağ-ı bâki altı yüz guruşunu müvekkil-i mûmâileyhe zimmetimde edâsı lâzım altı yüz guruş deynime takas eylediğimde ol dahi mukâsa ve kabul ve müvekkil-i mûmâileyh zimmetinde semen-i mübi'î mezkûr bin kırk guruştan bir akçe ve bir habbem bâki kalmayub fîmâba'd menzil-i mahdûd-u mezkûr tevâbi ve levâhıkıyla müvekkil-i mûmâileyh Hasan Ağa'nın mülk-ü müşterâları olmağın alâkam kalmadı keyfemâ yeşâi ve yahtâr mutasarıf olsun dedikte gıbbe't-tasdikî's şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi't-tâsi ve'l-işrîne min Cemâziye'l-ülâ lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mefharü's-Sâdât Es-Seyyîd Ali Efendi Nakîb-i Kastamonî

Zahrü'l-Emsâl Bedi'î Ahmet Ağa

Şehir Kethüdâsı Ahmed Çelebi bin Mehmed

Molla Mehmet bin Abdullah tâbi-i Nakîb Efendi ve gayruhum.

Sayfa 18

Belge 16

Medine-i Kastamonî mahallâtından Hacıhamza Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefat eden Fâtıma binti Derviş Mehmet Halife'nin verâseti zevc-i metrûki Ebu Bekir Beşe bin Mustafa ile liebeveyn er karındaşı sağır Mehmed bin Mehmed'e münhasır olduğu lede's şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra müteveffıye-i mezbûrenin bi't-taleb tahrîr ve takvim ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's şer'ıyye tevzi' ve taksîm olunan terekesidir ki ber-vech-i âtî zıkr olunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâbi aşer min şehri Rebî'ü'l-âhir lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Gâzi Beşe bin Hacı Ahmed Ağa

Hoca Mehmed Halife bin El-Hâc Receb

Mehmed Halife bin Mehmed

Bakırcı Ali Çelebi bin El-Hâc Hasan

İsmâil bin El-Hâc Mustafa

Molla Ali bin El-Hâc Mustafa ve gayruhum.

Sayfa 19

Belge 16 (Devamı)

yaldırlı sîm kemer kuşak	sîm önlük kuşak kulakile	zerendîs şal
direm	guruş	7
140	5	guruş
guruş		30
kaytan ve top ma'a altun ve saçağı	zer küpe	mûmî destimâl
guruş	çift	1
4	1	guruş
	guruş	0,5
	5	
mâi ferâce zenne	hattâbî müsta'mel kaftan	köhne alaca anteri
1	guruş	1
guruş	3	guruş
10		1,5
kırmızı boğası kapama 1	köhne zenne gömlek 1	mevcûd ibrişim
guruş	para	para
3,5	30	35

müsta‘mel alaca cebe 1	köhne alaca anteri 3 ve zebun 3 ve beyaz anteri 1	
guruş	guruş	
3,5	1,5	
kırmızı boğası kapama 1 ve zebun 1 ve anteri 1	kırmızı cenber değirmi 2	
guruş	para	
12	15	
basma alaca parçası	hamam peştemalı ve havlu ve makreme	
guruş	guruş	
2	2,5	
çar 1 ve peçe 1 ve yaşmak 1 ve takye 1	dülbend gömlek 1	keten peşkir 1
para	para	para
12	30	10
münakkaş başörtüsü 1	sâde mûmî başörtüsü 1	deybâ ve alaca takye 1
guruş	guruş	para
5	3	35
köhne mûmî değirmi	köhne alaca ve verâbî parçaları	miskî sabun
guruş	para	adet
2	10	10
		para
		6
sepet sanduka 1	basma donluk 1	köhne hattâbî kaplı alakıran kürk 1
guruş	para	guruş
1,5	30	3

köhne alaca çantal	köhne tülband gömlek 3 ve zebûn 1 ve don 3
para	guruş
20	1,5
def'a müsta'mel yeşil çuka zenne ferâce 1	köhne çarşab ve boğça ve mest
guruş	guruş
5	2
köhne hamam döşemesi ve peştemalı ve havlu ma'a boğça	
guruş	
12	
köhne boğça ve cenber ve hırdavat	müsta'mel çizme
para	çift
2	1
	para
	30

Cem'an yekûn -----

Bi'l-cümle tereke-i müteveffıye-i mezbûre kıyemi

meblağ	guruş
30	134

Minhâ el-ıhrâcât -----

Masârif-ı techiz ve tekfın ve ıskât-ı salât için kemer kuşak ve zerandişe kıymeti altmış beş guruş ve Nasrullahkadı Câmî'inde teravîh beyninde tervihada Kur'an tilâveti için yirmi guruş ve iki adet Mushaf-ı şerîf hediyesi on guruş vasıyet-i müsbite için ba'de'l-masârif ifrâz olunan sülüs 42 guruş

resm-i kısmet-i âdi	harc-ı huddâm ve emniye	çukadâriyye
guruş	para	guruş
32	50	12

kâtibiyye	ihzâriyye ve kaydiyye
guruş	guruş
12	2

Yekûnü'l-ihrâcât -----		
	meblağ	guruş
	30	50

Sahhü'l-bâki -----	li't-taksîm-i beyne'l-verese
	guruş
	84

Hisse-i nisf li'z-zevci'l-mezbûr Ebu Bekir Beşe
guruş
42

hisse-i ibn-i ahî-i'l-mezbûr sağır Mehmed
guruş
42

Sayfa 19

Belge 17

Medine-i Kastamonî mahallâtından Hacıhamza Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefat eden Derviş İmam Kızı demekle arife Fâtıma binti Derviş Mehmet Halife'nin zevc-i metrûki Ebu Bekir Beşe bin Mustafa ile liebeveyn er karındaşının sulbî

sağır oğlu Mehmed bin Mehmed Halife'ye münhasır olduğu lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra sağır-i mezbûr Mehmed'in tesviye-i umuruna bâ hüccet-i şer'îye mansûb vasîsi vâlidresi Saliha binti El-Hâc Ahmed nâm hâtun tarafından zikri âti da'vâya vekil olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifan kayını Mehmed bin Sipahi Mehmed ve El-Hâc Hasan bin Hüseyin şahâdetleriyle sâbit olan zevci Molla Mustafa bin el mezbûr Sipahi Mehmed meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkirde zikri âti menzile vaz'ı-yedî mutehakkık olan müteveffîye-i mezbûrenin zevci râfia'l-kitâb mezbûr Ebu Bekir Beşe mahzarında üzerine da'va ve takrir-i kelâm edüb iş bu mezbûr Ebu Bekir Beşe sağır-i mezbûr Mehmed'in mûrisesi müteveffîye-i mezbûre Fâtıma'nın zevci olmağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u aleyh olan kırk guruş mehr-i müeccelinden ve menkulât kısmından olan bazı terekesinden sağır-i mezbûra isabet eden hissesini vermediğinden gayrı mahalle-i mezbûrda vâki' bir taraftan Hacı Arap menzili ve tarafeyni Ciğerci Mustafa Çelebi menzili ve taraf-ı râbi'i tarik-i âm ile mahdûd ve mümtâz menzili dahi tereke-i müteveffîye-i mezbûra idhâl ile iktisâm murâd olunduk da sağır-i mezbûrun hissesini vermede taallül eder. Suâl olunub sağır-i mezbûrun hissesinden kasr-ı yedine tenbih olunmak matlûbumdur dedikte gıbbe's-suâl mezbûr Ebu Bekir Beşe cevabında zikr olunan menzil-i mahdûd-u mezkûru târih-i kitabdan bir sene mukaddem hâl-i sıhhatinde ma'lumû'l-adet ve'l-evsâf kendi mâli olan bir yorgan ve bir yasdık ve bir kilim ve ma'lumû'l-vezn üç adet sahan ve bir hamam leğeni ve bir tas ile yüz elli guruşa vefatından dokuz ay mukaddem bana bey' ve teslim ve arsası Atabey Gâzi evkâfına mukâta'alı olmağla bâ izn-i mütevellî tefviz ve ben dahi iştirâ ve tesellüm ve tefevvüz eylediğimden sonra semenleri olan meblağ-ı mezbûr yüz elli guruş ile zimmetimde olan mehr-i müeccelini akz ve kabz ve zimmetlerimin bir akçe ve bir habbesi bâki kalmadığını huzur-u müsliminde ikrâr ve işhâd eyledi deyû def' ile mukâbele ve vakf-ı mezbûr mütevellisi imzâsıyla mûmzî ve hatemiyle mahtûm bir kıt'a tezkire ibrâz ve mazmûnu takrir-i meşrûhuna muvafık bulunmağın gıbbe'l-

Sayfa 20**Belge 17 (Devamı)**

istintâk ve'l-inkâr mezbûr Ebu Bekir Beşe'den def'-i mezkûruna muvafık beyyine taleb olundukta udûl ihrâr ricâl-i müslimînden müteveffîye-i mezbûrenin üvey oğulları Molla Ali ve Molla Mehmed bin El-Hâc Molla Mustafa ve Sâbûnî Ahmed Efendi bin Abdullah ve Hâfız Ahmed Halife bin Mustafa Beşe ve Molla Süleyman bin Mûsâ nâm kimesneler liecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzirûn olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka müteveffîye-i mezbûre Fâtıma binti Derviş Mehmet Halife fevtinden dokuz ay mukaddem kemâl-i sıhhatinde mülkü olan mahalle-i mezbûrda vâki' bir taraftan Hacı Arap menzili ve tarafeyni Ciğerci Mustafa Çelebi menzili ve taraf-ı râbi'i tarik-i âm ile mahdûd ve mümtâz olan menzili ile yine kendi mâli olan bir yorgan ve bir yasdık ve bir kilim ve ma'lumû'l-vezn üç adet sahan ve bir hamam leğeni ve bir tasını yüz elli guruşa iş bu mezbûr Ebu Bekir Beşe'ye bizim huzurumuzda bey' ve teslim ve bâ izn-i müteveli tefviz ol dahi iştirâ ve tesellüm ve tefevvüz eylediğinden sonra semenleri olan meblağ-ı mezbûr yüz elli guruş ile zevc-i mezbûr Ebu Bekir Beşe zimmetinde olan mehr-i müeccelini tamamen mezbûr Ebu Bekir Beşe yedinden akz ve kabz edüb zimmetinde bir akçe ve bir habbesi bâki kalmadığını bizim huzurumuzda ikrâr ve bizi işhâd eyledi. Biz bu hususa ve mazmun-u temessüke bu vecih üzere şâhidleriz ve şahâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-i şahâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbûl olmağın mûcibince sağır-i mezbûr için menzil-i mezkûr ile eşyâ-i mezkûrdan hisse talebiyle vasîyye-i mezbûre Saliha bu vecih muârazadan men'i birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-işrîne min şehr-i Rebî'ü'l-âhir lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Duhâncı El-Hâc Hüseyin Çelebi

Hacı Hüseyin oğlu Mustafa Beşe

Semercioğlu Mehmed Ağa

Hoca Mehmed Efendi

Hacı Hüseyin oğlu Molla Ahmed ve gayruhum.

Sayfa 20

Belge 18

Medine-i Kastamonî mahallâtından Beycelebi Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefat eden Râbia binti Şa‘bân’ın verâseti zevc-i metrûki Pehlivanoğlu demekle ma‘rûf Mehmed bin Mehmed ile sadrî kebir oğulları Mehmed ve İbrahim ve sadriye kebîre kızı Zeliha’ya münhasır olduğu lede’ş-şer‘ zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezburân İbrahim ve Mehmed asâleten ve mezbûre Zeliha tarafından ikrâr-ı câi’l-beyânda vekîl olduğu mezbûrenin zâtını ârifân İbrahim Beşe bin Ahmed ve Osman bin Mehmed nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbit olan dâisi İbrahim Beşe bin Mûsâ vekâleten meclis-i şer‘i hatir-i lâzimi’t-tevkirde tereke-i müteveffîye-i mezbûreye vâz ‘ı’l-yed olan râfia‘l-vesika üvey babaları merkûm Pehlivanoğlu Mehmed mahzarında her biri asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrir-i kelâm edüb vâlidemiz murise-i mezbûre beş sene mukaddem vefat eyledikde zevci merkum zimmetinde mukarrer ve ma‘lumü’l-miktar mehr-i müeccelinden isabet eden hisse-i irsiyemiz için tarafımızdan diğer dâimiz gâib-i ani’l-meclis Sellâh Hüseyin Beşe üvey babamız mezbûr Mehmed yedinden nakit on guruş ve ben dahi bir sîm endişe ve bir sîm küpe akz ve kabz eyleyüb sâir tereke beynimizde müşterek kalmış idi. El-hâlet-i hâzihi vâlidemiz müteveffîye-i mersûmenin beynimizde ilm-i şer‘ ile ma‘lûm sâir terekesinden isabet eden hisse-i irsiyemiz için için dahi alâ sebiyli’t-tehârici’ş-şer‘î üvey babamız merkûm Pehlivanoğlu Mehmed yedinden bir yemeni yorgan ve iki yasdık ve bir döşek ve bir kebe ve bir tencere ve bir döğme sahan akz ve kabz ve beynimizde hissemize göre iktisâm edüb vâlidemiz müteveffîye-i mersûmenin mîrâsı hususuna müteallik amme deâvi ve mutâlabât ve kâffe etyân ve muhâsabâtta üvey babamız merkûm Pehlivanoğlu Mehmed’in zimmetini ibrâ-i âm ile ibrâ ve ıskât eyledik dedikde gibbe’t-tasdîki’ş şer‘î mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’l-hâdî aşere min Cemâziye’l-âhir lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Kebecizâde Es-Seyyîd El-Hâc Mehmed Ağa

El-Hâc Ali bin Halil

Molla Abdurrahman bin Mehmed Dede

İmam El-Hâc Ali Efendi

Ali Efendi

El-Hâc Kayyımzâde Mehmed Beşe

Mustafa Beşe bin Ahmed ve gayruhum.

Sayfa 20

Belge 19

Livâ-i Kastamonî'de vâki' Taşköpri Kazâsına tâbi Beysibey Dîvânı sâkinelerinden olup zâtı ta'rîfî'ş-şer' ile muarrefe olan râfia'tü'l-vesika Fâtıma binti İbrahim Medîne-i Kastamonî'de meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i sâbıkı olup bi'l-fiil livâ-i mezbûr mütesellimi olan umdetü'l-emâcid Mehmed Ağa

Sayfa 21

Belge 19 (Devamı)

ibn-i Hasan Çavuş Ağa'nın mübâşiri mübaşeretiyile ihzâr olunan Mehmed bin Mustafa mahzarında üzerine da'va ve takrir-i kelâm edüb târih-i kitabdan sekiz ay mukaddem mezbûr Mehmed taht-ı nikâhında zevcesi iken beni tatlık edüb zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u aleyh olan otuz gurus mehr-i müeccelim için bi't-terâzî bana bir çift karasığır öküzü ve iddet nafakam mukâbelesinde bir ölçek mahsûl verüb kendiden târih-i mezburdan berû mutallaka olup iddetim dahi münkaziye olmuş iken hâlâ babam ile sâkine olup nefsimi âhere tezvîc murâd eylediğimde mezbûr Mehmed mâni ve babam mezbûru mübâşir ta'yîn edüb tağcîz ve tecrîm ve tazyikden hâli değildir. Suâl olunub âhere nefsimi tezvîce mumânaatı def' olunmak matlubumdur dedikte gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed mezbûre Fâtıma'ya târih-i mezbûrda ihtiyârın elinde olsun deyüb

mezbûre Fâtıma dahi nefsinı ihtiyâr eylediğini ikrâr ve itiraf eylediğinden gayrı hâl vech-i muharrer üzere olduğunu İbrahim Efendi bin Mehmed ve Ahmed Ağa bin Mehmed nâm kimesneler dahi alâ tarîki'ş-şahâde haber vermeleriyle mucibince mezbûre Fâtıma'ya nefsinı âhere tezvîce mâni' olmamak üzere mezbûr Mehmed'e tenbîh birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Cemâziye'l-âhir lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hâfız Es-Seyyîd Mehmed Efendi

Kâtib Hâfız Mehmed Çelebi

Temürcüoğlu Hüseyin Beşe

İbrahim Beşe bin Hacı Mustafa

Hüseyin Halife bin Mustafa ve gayruhum.

Sayfa 21

Belge 20

Medine-i Kastamonî mahallâtından Deveciler Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem zevc-i menziline maslûbeten meyyiti bulunan Şerife Âişe binti Mehmed'in babası mezbûr Mehmed bin Ahmed ile vâlidesi zâtı ta'rîfi'ş-şer'î ile muarrefe olan Şerife Fâtıma binti Ali nâm hâatun meclis-i şer 'i hatir-i lâzimi't-tevkirde müteveffıye-i mezbûre Şerife Âişe'nin zevc-i metrûkü râfia'l-kitâb Boyacı Mustafa bin Mehmed nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr ve takrir-i kelâm edüb murisimiz kızımız mezbûre Şerife Âişe'nin zevci merkûm Mustafa menziline maslûbeten meyyiti bulunmağla dâmâdımız merkûm Boyacı Mustafa'dan lazım gelen dem ve diyetimizden hissemizi her birimiz talep ve da'vâya tasaddî eylemiş idik. El-hâlet-i hâzihi beynimizde muslihûn tavassutuyla murisemiz kızımız mezbûre Şerife Âişe'nin dem ve diyetinden isabet eden südüs hisselerimiz mukâbelesinde her birimiz altmış beşer guruş ve birer Mushaf-ı Şerîf üzerine dâmâdımız merkûm Boyacı Mustafa ile bizi inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde her birimiz sulh-u mezkûru kabul ve bedel-i sulh olan altmış beşer guruş

ile Mushaf-ı Şerîfi dâmâdımız merkûm Boyacı Mustafa yedinden tamamen akz ve kabz edüb kızımız murisemiz müteveffıye-i mersûme Şerife Âişe'nin diyetinden hisse-i mezkûrelerimize müteallik amme-i deâvî ve mutâlabât ve kâffe-i ey mân ve muhâsamâttan dâmâdımız merkûm Boyacı Mustafa'nın zimmetini her birimiz ibrâ-i âm râfia'l-hısâm ile ibrâ ve ıskât eyledik dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı. Fi'l-yevmi'l-hâdî aşere min Cemâziye'l-âhir lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

İmam Hâfız Ahmed Efendi bin El-Hâc Şa'bân Efendi

Erîbzâde Mustafa Ağa

Cennetzâde Hafız Mehmed Çelebi

El-Hâc Mehmed Çelebi bin El-Hâc Ahmed

Ahmed bin Mustafa

Mustafa bin El-Hâc Mehmed

Ahmed bin Mehmed

Ahmed bin Ali

Hüseyin bin Mehmed

Mustafa bin Mehmed

Hüseyin Beşe bin Ahmed

Hüseyin bin Hüseyin ve gayruhum.

Sayfa 21

Belge 21

Medîne-i Kastamonî civârında vâki' Taşköpri Kazâsına tâbi' Boyundurcak nâm karye sükkânından bâ'se'l vesika Kösepîrîoğlu demekle ma'rûf Hasan bin Şa'bân medîne-i mezbûrda meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezbûre sükkânından olub bi'l-fiil livâ-i mezbûr mütesellimi olan umdetü'l-emâcid Mehmed Ağa tarafından mübâşir ile ihzâr olunan Mustafa bin İbrahim mahzarında üzerine da'va ve takrir-i

kelâm edüb târih-i kitâbdan bir gün mukaddem cum‘aertesi günü iş bu merkum Mustafa karye-i mezbûrede vâki’ menzirim hâlî iken derûn-u menzilime vakt-i zuhurda dühûl ve derûn-u menzirimde sandûkiye vaz’ eylediğim kendi mâlim olan on beş adet zer-i mahbûb altun ve on beş guruşluk beyaz akçe ve para ve iki guruşluk ufak

Sayfa 22

Belge 21 (Devamı)

akçemi ve zevcemin dört guruş kıymetli bir çift çerhî küpesini ve bir tek sîm bileziğini hafiyeten akz eylemiştir suâl olunsun dedikte gibbe’s-suâl mezbûr Mustafa cevâbında fi’l-vâki’ müdde-i merkûm Hasan’ın vakt-i zuhurda karye-i mezbûrede vâki’ hâlî menziline dühûl ve kendi mâli olan on üç adet zer-i mahbûb altunu ile on yedi guruşluk beyaz akçe ve para ve ufak akçesini ve zevcesinin bir çift küpesini ve bir tek ednâ ayar sîm bileziğini sandukiyyesinden hafiyeten aldığını bi’t-tav‘i ikrâr ve itirâf etmekle mucibiyle ba‘de’t-tenbîh mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’s-sâbî min Cemâziye’l-âhir lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Müezzinzâde Mustafa Efendi

Alemdar Kara Mehmed Beşe

Boyacızâde Mehmed Beşe

Şehir Kethüdâsı Ahmed Ağa

Muhzır Hüseyin Bey ve gayruhum.

Sayfa 22

Belge 22

Medine-i Kastamonî mahallâtından Honsalar Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Karaca Ahmet Beşe bin İsmâil’in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Şerife Ümmü Gülsüm binti es-Seyyîd Ali nâm hâtun ile sulbî kebir oğulları es-Seyyîd

İsmâil Çelebi ve İstanbul'da sâkin es-Seyyîd Mustafa Çelebi ve sulbiye kebîre kızı Şerîfe Sâliha'ya münhasır olub ba'dehû mezbûre Şerîfe Ümmü Gülsüm dahi müteveffîye olup verâseti sadrî oğulları mezbûrân es-Seyyîd İsmâil Çelebi bin es-Seyyîd Mustafa Çelebi'ye ve sadriye kızı mezbûre Şerîfe Sâliha'ya münhasır olduğu lede's-şer' zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra hâlâ Mahmiyye-i İstanbul'da Zeyrek kurbunda Mirahor-u Evvel hizmet-i şerîflerinde olan mezbûr es-Seyyîd Mustafa Çelebi tarafından babası müteveffâ-i mezbûr vâlidesi müteveffîye-i mersûmenin emlâk ve terekelerinden hisse-i irsiyesini er karındaşı merkûm es-Seyyîd İsmâil Çelebi'den ve kız karındaşı mezbûre Saliha'dan taleb ve da'vâ ve akz ve kabza ve kendüye iyşâle ve lede'l-hâce ibraya İnce Mehmet bin Abdi ve Abdurrahman bin Mehmed şahâdetleriyle sâbit temessük ile vekîli olan mahalle-i mezbûre ahâlisinden Nazlıoğlu Osman bin Hacı Derviş nâm kimesne meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkîrde tereke-i müteveffiyân-ı mezbûrâna vâz'î'l-yed olan râfia'l-kitâb merkûm es-Seyyîd İsmâil Çelebi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrir-i kelâm edüb müvekkilim mezbûr es-Seyyîd Mustafa Çelebi'nin murisleri babası ve vâlidesi müteveffiyân-ı mezbûrânın mahalle-i mezbûrda vâki' lede'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lumete'l-hudûd menzil ve iki bâb bakkal dükkâmı vesâir beynerinde ilm-i şer'î ile ma'lûm terekesi ba'de't-takvîm beş sehimde iki sehime hisse-i şer'îyesi olan üç yüz yetmiş guruşu karındaşım merkûm es-Seyyîd İsmâil Çelebi yedinden tamamen akz ve kabz edüb murisleri müteveffiyân-ı mezbûrânın menzil ve dükkânlarından kat'ı alâka ve mîrasları hususuna müteallik amme deâvi ve mutâlabât ve kâffe-i eymân ve muhâsabâtan vekâleten karındaşım merkûm es-Seyyîd İsmâil'in zimmetini ibrâ-i âm ile ibrâ eyledim dedikde gıbbe't-tasdîki's şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîne min Cemâziye'l-âhir lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin Ağa bin El-Hâc Ahmed

Hacı Abdü'l-kerimzâde Hâfız Mehmed Efendi

Mustafa Ağa bin Hacı Halil

Şehir Kethüdâsı Ahmed Ağa

Hatib Mehmed Efendi
 Molla Halil bin Hüseyin
 Hâfız Satılmış Çelebi
 Bayrakdar Es-Seyyîd Abdi Beşe
 Bakkal İbrahim bin İbrahim
 Hacı Abdurrahman
 Kazgancı Ali Çelebi
 Yakamercânî Ali Çelebi ve gayruhum

Sayfa 22

Belge 23

Medine-i Kastamonî muzâfâtından Kuyucak nâm karye sükkânından Çeltükçü Mehmed bin Hasan meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkirde râfia'l-vesika Erîbzâde Hüseyin Ağa bin Mehmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm edüb iş bu mezbûr Hüseyin Ağa karye-i mezbûrda vâki' lede'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lumete'l-hudûd ve'l-kat'ı araziye emlâk ve eşcârıyla zabt eylediğinden gayrı defter mucibince zimem-i nâsda olan doksan dört guruşumu emrim ile akz ve kabz ve bana vermemekle arazi ve emlâk-i mezkûrlerimden kasr-yedine ve meblağ-ı mezbûru bana edâ ve teslime mezbûr Hüseyin Ağa'ya tenbîh olunması matlubumdur dedikte gıbbe's-suâl mezbûr Hüseyin Ağa cevâbında mezbûr Mehmed karye-i mezbûrda vâki' lede'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lumete'l-hudûd ve'l-kat' mutasarrıf olduğu arazisini

Sayfa 23

Belge 23 (Devamı)

ve bir çatma menzil ve bir anbar vesâir emlâk arsası ve eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmiresiyle içinden çıkma sâhib-i arz ma'rifetiyle bana nakit yüz on beş guruş ve üç kıl tohum mahsulün nısfı ve bir re's karasığır inek ve bir mısırî altun bedel mukâbelesinde bey' ve tefviz ve bedel-i mezkûrdan olan yüz on beş guruşu Yüzbaşı

es-Seyyîd Mustafa Ağa'ya olan yüz on beş guruş deynine havâle-i sahiha-i şer'îye ile havâle eyledi deyüb iki kıta sâhib-i arz temessükü ibrâz ve ba'de'l-kırâe mazmunu takrir-i meşrûhuna muvafık bulunub zimem-i nâsda olan doksan dört guruşun dahi ba'de'l-cem kırk dört guruşunu emriyle sâir dâinlere verüb ma'âdâsı olan elli guruşu dahi kendüye teslim eylediğimde zimmetimde bedel-i mezkûrdan ve zimem-i nâsdan cem eylediğim meblağ-ı mezburdan bir akçe bâki kalmadığını huzur-u müsliminde ikrâr eyledi deyû def' ile mukâbele edicek gıbbe'l-istintâk mezbûr Mehmed cevâbında arâzi-i mezkûreyi zikr olunan emlâk ve eşcârıyla içinden çıkma bâ izn-i sipâhi ol miktarla tefviz ve bedel-i mezkurdan zikr olunan ineği kabz ve meblağ-ı mezbûr yüz on beş guruşu Yüzbaşı es-Seyyîd Mustafa Ağa'ya havâle-i sahiha-i şer'îye ile havâle eylediğini ikrâr lâkin mezbûr Hüseyin Ağa'nın zimem-i nâsdan cem eylediği doksan dört guruştan emriyle kırk dört guruşunu sâir düyununa verüb ve elli guruşu dahi kendüye def' ve teslîm eylediğini ve ber vech-i muharrer zimmetinde bedel-i mefvûzundan ve doksan dört guruştan bir akçe bâki kalmadı deyû ikrârını inkâr edicek mezbûr Hüseyin Ağa'dan def'i mezkûruna muvafık beyyine taleb olundukda udûl ihrâr ricâl-i müsliminden Buhârîzâde Hüseyin Ağa bin Osman ve Hâfız Mehmed Çelebi bin El-Hâc Mustafa nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzirân olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka müdde-i mezbûr Çeltükçü Mehmed merkûm Hüseyin Ağa bin Mehmed'e zimem-i nâsda olan doksan dört guruşunu akz ve kabza tarafından ba'de't-tevkîl merkûm Hüseyin Ağa meblağ-ı mezbûru defter mucibince akz ve kabz ve kırk dört guruşunu emriyle deynine verüb elli guruşunu kendüye def' ve teslîm eylediğinde mezbûr Mehmed arazi bedelinden inek ve altun ve yüz on beş guruştan ve zimemden cem eylediği doksan dört guruştan merkûm Hüseyin Ağa zimmetinde bir akçe ve bir habbem kalmadı deyû bizim huzurumuzda ikrâr ve bizi işhâd eyledi biz bu hususa bu vecih üzere şâhidleriz ve şahâdet dahi ederiz deyû herbiri edâ-i şahâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbûl olmağın mûcibince müdde-i mezbûr bu vecih mutâlebe ve muârazadan men' olunub mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîne min şehr-i Cemâziye'l-âhir lisene sittfn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Umdetü'l-Müderrisiyn Hâfız Mehmed Efendi İmamzâde

El-Hâc Hüseyin Efendi Şalgamcızâde

Erîbzâde İbrahim Bey

Sâlcıoğlu Mustafa El-Müezzin

Erîbzâde Mustafa Beşe ve gayrum.

Sayfa 23

Belge 24

Medine-i Kastamonî muzâfâtından Akdoğan nâm karye ahalisinden Osmanoğlu Mehmed bin Hüseyin nâm kimesne tarafından zikri âtî da'vâya ve lede'l-iktizâ sulh ve ibraya vekîl olduğu Mehmed Beşe bin Mustafa ve diğeri Mehmed bin Mustafa nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbit olan müvekkil-i mezbûrun sulbî oğlu Mustafa Beşe meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkirde hâfıza'l-vesika Burakoğlu Mustafa bin Ramazan mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrir-i kelâm edüb müvekkilim babam mezbûr Mehmed'in liebeveyn kız karındaşı müteveffiye Zeliha mezbûr Mustafa bin Ramazan'ın babası müteveffâ-i mezbûr Ramazan'ın zevce-i menkûha-i metrûkesi olub mezbûr Mustafa ile karındaşları gâib-i ani'l-meclis Mehmed ve Osman'ın üvey vâlideleri olmağla ba'de'l-vefat verâseti babama münhasır iken terekesini zabt etmeleriyle tarafeynden bi'l-vekâle taleb eylediğimde mezbûr Mustafa dahi babamın hayatında mehr-i müecceli mukâbelesinde bâ izn-i sâhib-i arz tefviz eylediği Avvazoğlu dağı altı demekle ma'rûf ma'lumete'l hudûd tefviz eylediği tarlasını karındaşım mezbûrân Mehmed ve Osman'a tefviz ve sâhib-i arzdan tezkire aliverüb sâir mevcûd olan terekesini dahi cümlemize şâyian hibe ve teslim ve temlik eyledi deyüb bir kıt'a tezkire

Sayfa 24**Belge 24 (Devamı)**

ve bir kıt'a hüccet ibrâz eyledik de ben dahi hibe-i mezkûre şerikle olmuşdur deyüb beynimizde bu vecihle münâza'ât-ı kesîre vâkı'a olmuş idi. El-hâlet-i hâzihi beynimizde muslihûn tavassut edüb da'vâ-i mezkûreden bizi dört guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde ben dahi bi'l-vekâle sulh-u mezkûru kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr dört guruşu mezbûr Mustafa yedinden tamamen akz ve kabz edüb tarla-i mezkûre ve müteveffîye-i mezbûre Zeliha'nın sâir tereke-i ma'lûmesine müteallik amme deâvi ve mutâlabât ve kâffe-i eymân ve muhâsabâtta üvey oğulları mezbûrûn Mustafa ve Mehmed ve Osman'ın bi'l-vekâle zimmetlerini ibrâ-i âm ile ibrâ ve ıskât eyledim dedik de gıbbe't-tasdîki's şer'î mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâni ve'l-işrîne min Cemâziye'l-âhir lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Ali Efendi

Kıroğlu Hasan Beşe

Hacı Ömeroğlu Hüseyin Beşe

Muhzır Hüseyin Bey ve gayruhum

Sayfa 24**Belge 25**

Mâ fihi mine'l-bey' ve's-serâdî indî efkarü'l-verâ nemekahü'l-fakîr lehü sübhânehû Teâlâ

Hacı Ali el-Müvellî hâlâ fi'l-Kazâ-i Göl afâ anhü

Sebt-i mazmûn alâ vechi'l-hasım indî nemekahü'l-fakîr lehü azîmü's-şân

Abdüllatif el-Müvellâ li-Kazâ-i Göl ma'a Daday gufıra lehü

Medine-i Kastamonî mahallâtından Saraçlar nâm Mahalle sükkânından Çarıkçı Usta Ali bin Usta Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'î kavîm-i lâzimi't-tekrîmde ve yine Kastamonî Kal'ası sükkânından iş bu bâ'se'l-rakîm karındaşı Hüseyin Beşe bin Usta Hüseyin nâm kimesne mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr-ı sahih-i şer'î ve itirâf-ı sarîh-i mer'î edüb kazâ-i mezbûra tâbi Orta Bayramcı'da vâki' bundan akdem müteveffiye olan vâlidem Sakine binti Ahmed nâm hâtunun pederi Ahmed'den irs-i şer'îye ile müntakîl menzil yeri ve bir köhne anbar ve bir samanhâne ve bir bahçe ve sâir eşcârını hâl-i hayâtında bana bey' kat' ile hüccet-i şer'îye ile kabz kabul târih-i mezbûra gelince ben dahi zabt ve tasarruf etmiş idim. Bundan mâ'adâ dahi pederim müteveffâ-i mezbûrdan müntakîl olan ma'lumetü'l-hudûd Pınarbahçesi demekle ma'rûf olan bahçenin hisse-i şâyîama isâbet eden bahçeyi dahi bi'l-cümle't-tevâbi ve'l-levâhik ve kâffe-i'l-hudûd ve'l-merâfik gerek validemden bey' kat' ile olan taht-ı silkimde münselik ve gerek pederimden müntakîl olan hisse-i şâyîamı min külli'l-vücûh bahçelerde ve menzilde ve samanhânede ve sâir mîrâsa idhâl olunan her ne ki vâir ise mâlik olduğumu karındaşım mezbûr Hasan Beşe'ye râyic-i fi'l-vakt on iki kıta esedî guruşa bey' kat' ile bey' ve tefviz eyledim ve ol dahi tefviz ve kabz ve kabul hâvî eyledüğünden sonra bey' ve iştirâ olunan meblağ-ı mezbûr on iki guruşu bi't-tamâm ve'l-kemâl akz ve kabz ve kabul eyledim. Ba'de'l-yevm zikr olunan bahçelerde ve menzil ve samanhânede ve sâir eşcârda benim kat'â alâka ve medhalim yoktur keyfemâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde mukr-i mezbûrun minvâl-i muharrer üzere sârî ve sâdir olan kelimât-ı meşrûhası el-mukr-i lehü'l-merkûm dahi bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhede tahkik edicek gibbe't-tasdîki'ş şer'î alâ mâ hüve'l-vâki' ketb ve terkim olunub yed-i talibe îtâ kılındı. Vakt-i hâcette ihticâc edene Hurrîre fî evâsıt-ı min şehr-i Şevvâli'l-Mükerrem lisene erba' ve sittîn ve miete ve elf.⁴⁷

Şuhûdü'l-hâl:

Osman Ağa bin Mehmed Efendi

Hâfız Mustafa Efendi bin İbrahim

⁴⁷ 41 Numaralı K.Ş.S. H.1160 yılına ait olmasına rağmen H. 1164 tarihli bu kayda rastlanmış olması kaydın karışmış olabileceği ihtimalini göstermektedir.

Ahmed Ağa bin El-Hâc Şa‘bân
 Hatîb Ahmed Ağa bin Mehmed Efendi
 Müezzîn Fevzi bin Mehmed Efendi
 Usta Hüseyin bin Ahmed
 Emiroğlu Mustafa Ağa bin Ali Ağa an Kasaba
 Kürdoğlu Mehmed bin Emir Mustafa
 Kâmil Emiroğlu Ahmed ve gayruhum

Sayfa 24

Belge 26

Fi'l-asıl İskilib Kazâsı'ndan olub Medine-i Kastamonî'de Cüzzamlar Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Ali bin Hüseyin bin Mehmed'in verâseti medine-i mezbûrda sâkine zevce-i menkûha-i metrûkesi Aişe'ye ve liebeveyn er karındaşı Ahmet bin el-mezbûr Hüseyin bin el-mezbûr Mehmed'e münhasır olduğu lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkik olduktan sonra mezbûr Ahmed meclis-i şer'î şerîf-i enverde takrir-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüb bundan akdem fevt olan liebeveyn er karındaşım müteveffâ-i mezbûr

Sayfa 25

Belge 26 (Devamı)

Ali'nin terekesinden ber müceb-i defter-i kassâm isâbet eden hisse-i irsiyemi vâris-i ma'rûfu olmamak zu'muyla emîn-i beytü'l-mâl olduğu hasebiyle hâlâ Livâ-i Kastamonî Mütesellimi Umdetü'l Emâsil Mehmed Ağa zabt etmekle ben dahi emîn-i mûmâileyh Mehmed Ağa'nın vekîl-i müsecceli Başçavuş Mustafa Bey mahzarında murâfa'-i şer'î olub müteveffâ-i mezbûr liebeveyn er karındaşım olub verâseti bana ve zevcesi mezbûre Aişe'ye münhasır olduğu muvâcehesinde şühûd-ü udülle ba'de'l-ısbât hisse-i irsiyemi bana teslîme tenbîh olunmuş idi. El-hâlet-i hâzihi emîn-i mûmâileyh murisim müteveffâ-i mezbûrun ber müceb-i defter-i kassâm terekesinden isâbet eden hisse-i

irsiyemi tamamen bana def^ç ve teslîm etmekle ben dahi emîn-i mûmâileyh yedinden tamamen akz ve kabz edüb emîn-i mûmâileyh zimmetinde karındaşım müteveffâ-i mezbûrun terekesinden bir akçe ve bir habbe bâki kalmadı dedik de gıbbe't-tasdîki's şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Recebi'l-ferd lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Kıbrısîzâde El-Hâc Ahmed Efendi

Hâfız El-Hâc Meehmed Efendi

Es-Seyyîd El-Hâc Abdullah Çelebi

Muhzır El-Hâc Mehmed ve gayruhum

Sayfa 25

Belge 27

Husus-i âti'l-beyânın mahallinde istimâ'î iltimâs olunmağın savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan İbrahim Efendi bin Mahmûd Halife zeyl-i vesikada muharreri'l-esâmi müslimîn ile Medine-i Kastamonî mahallâtından Bedirgâzi Mahallesi'nde sâkin Ebu Bekir Beşe bin Mustafa'nın mahalle-i mezbûrda vâki' menziline varub akd-i meclis-i şer'î kavîm eyledik de râfia'l-vesika merkum Ebu Bekir Beşe meclis-i ma'kûd-u mezbûrda Depelice nâm mevziden nefsi-i Kastamonî'de vâki' çeşmelere ve Saray Hamamı demekle ma'rûf hamama cereyân eden suyun mütevellisi olan Hâfız es-Seyyîd Mehmed Efendi bin Şa'bân Efendi mahzarında üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm edüb zikr olunan hamama cârî su kadîmden iş bu derûn-u menzilimde havlumdan cereyân ve benden mukaddem menzil-i mezkûra Seydî Ali Oğulları mutasarrıflar iken iş bu muâyene olunan mevzîde maslak olmağla zikr olunan sudan şürb ve istifa' üzere iken müteveffâ Şeyh Ahmed Efendi zikr olunan suya müteveli iken tarikini bundan akdem tağyir ve hâlâ cereyân eden mahalden dahi poyra ile kadr-i kifâye su verüb bu vech üzere iken menzil-i mezkûrun sâhib-i evvelleri vefat ve hâlî kalub emn olmamağla hamâm-ı mezkûr müste'cirleri suyu kat' etmeleriyle ben dahi menzil-i

mezkûra mâlik olub kadîmi üzere mâ-i mezkûru zikr olunan menzilim havlusundan icrâ ve maslak vaz'ı ile kemâ fi'l-evvel zikr olunan sudan şürb ve intifâ murâd eylediğimde mütevellî-i mezbûr mumânaât ve fuzûlî poyrasını söküp gadr murâd etmeğin kadîmi üzere mahall-i mezkûrdan icrâ ve hatta şürbüme maslak vaz'ı ile mumânaât etmemek üzere kıbel-i şer' den tenbîh olunması matlûbumdur dedikte gıbbe's-suâl mütevellî-i mezbûr Hâfız es-Seyyîd Ahmed Efendi cevâbında fî nefsi'l-emr menzil-i mezkûrun mutasarrıf-ı evveli Seydî Ali Oğulları vaktinde zikr olunan sudan hâlâ cereyân eylediği mahalden menzil-i mezkûr mutasarrıflarının poyra ile hakk-ı şürbü olub zikr olunan sudan bu vecihle şürb ve intifa' ede geldiklerini ikrâr lâkin zikr olunan su kadimden menzil-i mezkûr havlusunâ mürûr ve muayene olunan mahalde maslak olup bu vecihle menzil-i mezkûre mutasarrıfları şürb ve intifa' ede geldikleri ma'lûmum değildir deyücek husus-u mezkûrda maslak ile kıdem beyyinesi evlâ olmağla merkûm Ebu Bekir Beşe'den müddeâsına mutâbık beyyine taleb olunduk da adûl ihrâr ricâl-i müsliminden Kazgancı El-Hâc İbrahim bin Ahmed ve Saraç Mehmed Bey bin Halil ve Molla Halil bin Hüseyin ve Mehmed Beşe bin Abdullah ve İbrahim Beşe bin Hüseyin ve Sucu Hüseyin bin Hasan nâm sin ve ihtiyâr kimesneler liecli meclis-i ma'kûd-u mezbûra hâzîrûn olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka hamâm-ı mezkûra cereyân eden su kadimden müdde-i mezbûr Ebu Bekir Beşe'nin mutasarrıf olduğu menzil havlusuna mürûr ve iş bu menzil-i mezkûr havlusunda muayene olunan mahalde maslak olmağla hamâm-ı mezbûrun suyunun mecrâ-i kadîmi menzil-i mezkûr havlusu olub ve kadîmden havlu-i mezkûrda maslak ile menzil-i mezkûr mutasarrıflarının hakk-ı şürbü olduğuna şahidleriz ve şahâdet dahi ederiz deyû herbiri edâ-i şahâdet-i şer' iye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye

Sayfa 26

Belge 27 (Devamı)

şahâdetleri makbûl olduğunu mevlânâ-i mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ba'dehû ma'an ba's olunan çukadârımız İbrahim Beşe ve Muhzır El-Hâc Mehmed ile meclis-i şer'a gelüb alâ vuku'a inhâ ve takrir etmeleriyle el-kadîm yetrükü alâ kadem fehvası üzere

zıkr olunan suyu kadîmi üzere menzil-i mezkûr havlusundan igrâ ve maslak ile müdde-i mezbûrun şûrb ve intifâna mumânaât eylememek üzere mütevellî-i mezbûra ba'de't-tenbîh mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîne min Cemâziye'l-âhir lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Taşçı El-Hâc Ahmed bin Şa'bân

Süleyman Beşe bin Mustafa

Hâfız Mehmed bin Hâfız Şa'bân

El-Hâc İbrahim bin Hasan

Kellecioğlu Ahmed Beşe

Süleyman Bey bin Hâfız Şa'bân

Ahmed Çelebi bin Receb

Es-Seyyîd Mustafa Çelebi bin Mehmed

Boyacı Mehmed bin Ebu Bekir

Çidemoğlu Receb Çelebi

Nâtır Hasan bin Ali Müezzîn Ali Halife bin Hasan

Mahmûd Beşe bin Abdurrahman

Derzi Müezzîn Mustafa Halife

Ali Çelebi bin Mustafa Beşe

Hüseyin Bey bin Mustafa ve gayrum.

Sayfa 26

Belge 28

Medine-i Kastamonî muzâfâtından Başmakçı nâm karye sükkânından iken bundan akdem vefat eden Yörükoğulları demekle Mustafa Beşe'nin sulbî sağîr oğlu Mehmed'in kibel-i şer'î enverden vasîyyesi vâlidesi zâtı ta'rifi'ş-şer'î ile muarrefe olan Ünzile binti Mustafa tarafından zikri âtî da'vâya vekîl-i müsecceli zevc-i râfia'l-vesika Kalaycı Halil bin Hüseyin meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkîrde Efe Hüseyin Ağa

mahzarında âti'z-zikr arazinin sipahisi Mehmed Bey hâzır olduğu halde üzerene da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilem mezbûre Ünzile'nin vasîyyesi olduğu sağır mezbûr Mehmed'in babasından müntakil ammisî kızı sağire ile müşterek karye-i mezbûre hudûdu dâhilinde vâki' Yaykıl nâm mahalde tahmînen on kîl tohum istiâb eder bir taraftan ba'zan sağır-i mezbûr Mehmed ve ba'zan Osmanbeyoğlu tarlaları ve iki taraftan dağ ve taraf-ı râbi'-i tarik-i âm ile mahdûd tarlasını hâzır-ı bi'l-meclis sâhib-i arz olan iş bu Mehmed Bey'den boz hâlî kaldı deyû mezbûr Efe Hüseyin Ağa boz tapu ile tefevvüz ve zabt murâd edüb yedimde olan fetvâ-i şerîfe mucibince sağır-i mezbûrun tarlasını boz tapu ile sâhib-i arzın tefvizi muteber olmamağla tarla-i mahdûd-u mezkûra müdahaleden un mezbûr Efe Hüseyin Ağa men olunmak matlûbumdur dedikte gıbbe's-suâl sâhib-i arz tarla-i mezkûru boz tapu ile mezbûr Efe Hüseyin Ağa'ya tefviz ve mezbûr Efe Hüseyin Ağa dahi ber vech-i muharrer tefvizi ikrâr etmeleriyle vekîl-i mezbûrun yedinde olan fetvâ-i şerîfe mucibince tarla-i mezkûra bu vecih müdâhaleden mezbûr Efe Hüseyin Ağa men' olunub mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîne min şehr-i Cemâziye'l-âhir lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Dizdar Mehmed Ağa

Osmanbeyoğlu Mehmed Bey

El-Hâc Mehmed bin El-Hâc Receb

Es-Seyyîd Hüseyin Efendi bin Es-Seyyîd Ahmed Efendi

Değirmenci Hacı Receb ve gayruhum.

Sayfa 26

Belge 29

Medine-i Kastamonî mahallâtından Şâdibey Mahallesi sükkânından bâ'se's-sefer vasîl veled-i yâni meclis-i şer'î kavîm-i vâcibi't-tekrîmde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm edüb târih-i kitâb günü hâzır-ı bi'l-meclis Ahmed Beşe bin Hacı İbrahim iş bu meclis-i şer' de mevcûd kendüye rukbetini mu'terif olan Gürciyyü'l-asıl mileti'l-küfr

orta boylu kara gözlü kara kaşlı yâni nâm gulâmı yüz kırk beş guruş semen makbuza bana bey' ve teslim edüb ben dahi ber vech-i muharrer işтира ve kabz etmiş idim. Kabzıma kimesne mumânaât etmemek için tescil-i şer'î olunub sûreti yedime îtâ olunmak matlûbumdur dedikde merkum Ahmed Beşe dahi mukr-ı mesfûru tasdîk edicek mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî gurre-i Recebi'l-ferd lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Şeyhzâde Mehmed Efendi

Yahya Efendi bin Ahmed Efendi

Hocaoğlu Mustafa Çelebi

Müezzin Ali Halife bin Hasan

Kürkçü yâni veled-i Lefter

Nikola veled-i Bereş

İstavros veled-i Nikola

Kuyumcu Deli Yorgi ve gayruhum.

Sayfa 27

Belge 30

Medine-i Kastamonî mahallâtından Mahalle-i Cedîd sükkânından iken bundan akdem vefat eden Ahmed bin Mehmed nâm kimesneden vech-i âtî üzere aeden mahalle-i mezbûre sâkinlerinden râfîa'l-vesika Hüseyin Beşe ve Mehmed ibn-i Mustafa nâm liebeveyn er karındaşlar meclis-i şer'î kavîm-i vâcibi't-tekrîmde müteveffâ-i mezbûrun liebeveyn ammisi kızı olmak üzere terekesinin sülüs-ü erbâ'ına vâz'ı-ate'l-yed olan Fâtıma binti Ahmed nâm hâatun tarafından zikri âtî murafa'aya ve red ve cevaba vekîl olduğu mezbûrenin zâtını bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îye ârifân Abdi bin Osman ve Hasan bin Ali nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbit olan Duhancı Hacı Mehmed bin Ahmed üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm edüb babamız mezbûr Mustafa müteveffâ-i mezbûr Ahmed'in babası merkûm Mehmed ile liebin er karındaşlar olub babaları ismi Hasan Ali ve dedeleri ismi Hasan ve maskat-ı re'sleri Hisarardı nâm mahalle olub müteveffâ-i

mezbûrun verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Ümmühan binti İshak nâm hâtun ile liebin ammizâde olduğumuza binâen bize münhasır iken müvekkile-i mersûme Fâtıma tereke-i müteveffâ-i mezbûrun sülüs-ü erbâ'ını müteveffâ-i mezbûrun amucası kızayım deyû zabt murâd eder vekîl-i mezbûrdan suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr El-Hâc Mehmed cevâbında fi'l-vâki' müvekkilesi mezbûre Fâtıma'nın müteveffâ-i mezbûrun ammisi kızayım deyû terekesinin sülüs-ü erbâ'ını zabt ve kabz murâd eylediğini irâr lâkin müddeiyân-ı mezbûrânın ber vech-i muharrer verâsetleri müvekkilem mezbûrenin ma'lûmu değildir deyû ber vech-i muhkî verâsetlerini inkâr edicek müddeiyân-ı mezbûrân Hüseyin Beşe ve Mehmed'den ber vech-i muharrer verâsetlerine beyyine taleb olundukda adûl ihrâr ricâl-i müslimînden İsmâilbey Mahallesi sükkânından Arap El-Hâc Mehmed bin Mehmed ve Keçeci Abdi bin Ahmed nâm kimesneler liecli'ş-şahâde meclis-i şer'a hâzirân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka Mahalle-i Cedîd sükkânından iken bundan akdem vefat eden Ahmed'in babası Mehmed ile iş bu müddeiyân-ı mezbûrân Hüseyin Beşe ve Mehmed nâm karındaşların babaları Mustafa ile liebin er karındaşlar olub babaları ismi Hasan Ali ve dedeleri ismi Hasan ve maskat-ı re'sleri Hisarardı nâm mahalle olmağın müteveffâ-i mezbûruniş bu müddeiyân-ı mezbûrân liebin amucası oğulları ve min ciheti'l-asûbeti'n-nesebiyye vârisleri olub verâseti zevcesi gâibe ani'l-meclis Ümmühan binti İshak nâm hâtun ile iş bu mezbûrân Hüseyin Beşe ve Mehmed nâm karındaşlara münhasırdır biz bu hususa bu vecih üzere şâhidleriz ve şahâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-i şahâdet-i şer'ıye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbûl olmağın mucibince müddeiyân-ı mezbûrânın ber vech-i muharrer verâsetlerine ba'de'l-hükm tereke-i müteveffâ-i mezbûrun sülüs-ü erbâ'ına müvekkilesi mezbûr müdahale etmemek üzere vekîl-i mezbûr Hacı Mehmed'e tenbîh birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâni aşere min Cemâziye'l-âhir sene 1160

Şuhûdü'l-hâl

Seyyîd El-Hâc Abdullah Çelebi Ma'nisavî

Derzi Müezzîn Mustafa Halife

Müezzîn Kavukçu Mustafa Halife

Hüseyin Dede bin Mustafa
 Tosun Mehmed Beşe bin Mustafa
 Molla Mehmed bin İsmâil
 İbrahim bin Mehmed
 Süleyman bin Ahmed
 Muytâb El-Hâc Mehmed
 Debbağ Halil bin Mehmed
 Halil bin İsmâil
 Temürcü Abdullah ve gayruhum.

Sayfa 27

Belge 31

Medine-i Kastamonî mahallâtından Akmescid Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden Temürcü El-Hâc bin Mehmed bin Ali'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Havva binti Mehmed nâm hâtun ile sulbî kebir oğulları Mahmûd Beşe ve Ali Çelebi'ye ve sulbiye kebir kızları Fâtıma Hâtun ve Ümmügülsüm nâm bîkr-i bâliğaya münhasır olduğu lede's-şer 'i'l enver zâhir ve mütehakkik olduktan sonra zâtı ta'rîfi's-şer' ile muarrefe olan mezbûre Havva ile kezâlik zâtları İmam Mustafa Halife bin Hasan ve Mehmed bin Şa'bân ta'rifleriyle muarrefân olan mezbûretân Fâtıma Hatun ve Ümmügülsüm nâm bîkr-i bâliğa meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkîrde müteveffâ-i mezbûra vâz'î'l-yed olan hâfıza'l-vesika mezbûrân Mahmud Beşe ve Ali Çelebi mahzarlarında her biri bi'l-asâle ikrâr ve takrir-i kelâm edüb mezbûre Havva zevcim müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Mehmed zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u aleyh olan elli guruş mehr-i müeccelim ile mehr-i muaccelim olan eşyâ-i ma'lûmeme ve kendi mâlik olduğum eşyamı ba'de'l-kabz menkulâtın olan terekesinden esâs-ı beyt ve evânî-i nühâsiye ve sâir eşyâsını beynimizde taksîm ve sümün hisse-i irsiyemi tamâmen akz ve kabz edüb emlakinden olan menzil ve dekâkinden hisse-i irsiyem için dahi alâ tarîki't-tehârici's-şer'î zevcim müteveffâ-i mezbûrun yine emlakinden Temürcüler Sukûnda vâki' bir taraftan

Sayfa 28

Belge 31 (Devamı)

Hâfız Çelebi dükkânı ve bir taraftan Temürcü Halil dükkânı ve bir taraftan Gödeoğlu Boyacı karhânesi ve taraf-ı râbi‘-i tarik-i âm ile mahdûd iki kepenk ta‘bîr olunur bir bâb Temürcü dükkânı ile nakit kırk guruşu akz ve kabz eyledim dedikden sonra mezbûre Fâtıma Hâtun dahi babam müteveffâ-i mezbûrun terekesinden mukaddem vefat eden vâlidemiz İsmihan binti El-Hâc Pîrî nâm hâtunun babamız zimmetinde mütekarrir ve ma‘kûd-u aleyh olan iki yüz guruş mehr-i müeccelinden bana isabet eden yirmi dokuz guruş hissemi ba‘de’l-akz menkulâtan olan terekesi beynimizde iktisâm ve hisse-i şer‘iyemi tamâmen akz ve kabz edüb emlâkinden olan menzil ve dekâkinden hisse-i irsiyem için alâ tarîki’t-tehârici’ş-şer‘î babam emlâkinden olan Temürcüler Sukûnda vâki‘ bir taraftan Farakoğlu dükkânı ve bir taraftan Köse Beşe Mehmed dükkânı ve bir taraftan Gödeoğlu Kârhânesi ve taraf-ı râbi‘-i tarik-i âm ile mahdûd bir bâb Temürcü dükkânı ile müteveffâ karındaşım İsmâil’in eytâmı ile müşterek lede’l-ahâli ma‘lumete’l-hudûd yine babam emlâkinden bir bâb temürcü dükkânında olan nısf hisse-i şâyiami akz ve kabz eyledim dedikden sonra mezbûre Ümmügülsüm nâm bîkr-i bâliğa dahi babam müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Mehmed’in terekesi beyne’l-verese bi’l-farizati’ş-şer‘iye iktisâm olmağla hisse-i irsiye-i şer‘iyemi tamâmen akz ve kabz edüb emlâkinden olan menzil ve dekâkinden hisse-i irsiyem mukâbelesinde dahi alâ tarîki’t-tehârici’ş-şer‘î yine babam emlâkinden Temürcüler Sukûnda vâki‘ bir taraftan babamın emlâkinden olub er karındaşlarım hissesine isâbet eden dükkân ve bir taraftan liebin kız karındaşım Fâtıma’nın hissesine isâbet eden dükkân ve bir taraftan kârhâne-i mezkûre ve taraf-ı râbi‘-i tarik-i âm ile mahdûd ve üç kepenk temürcü dükkânı ile nakit kırk guruşu akz ve kabz eyledim dedikden sonra mezbûrattan her biri murisimiz müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Mehmed’in terekesinden ve emlâkinden inhisâr-ı mezkûr üzere her birimiz hisse-i şer‘iyemizi tamâmen akz ve istîfâ edüb müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Mehmed’in terekesinden hukuk ve husus-u mîrâsa müteallik amme deâvi ve mutâlabât ve kâffe-i eymân ve muhâsamâttan üvey oğullarım ve karındaşlarımız mezbûrân Mahmûd Beşe ve Ali Çelebi’nin zimmetlerini ibrâ-i âm ile ibrâ ve iskât eyldik

dediklerinde gıbbe't-tasdîki's şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâni ve'l-işrîne min Recebi'l-ferd lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Kıbrısîzâde El-Hâc Mehmed Efendi

Oğlu El-Hâc Hâfız Mehmed Çelebi

İmam Mustafa Halife

Mustafa Çelebi bin El-Hâc Halil

Şam'dânî Mustafa Efendi

Bakkal Molla Abdullah bin Mehmed

Bakkal İbrahim bin İbrahim

Derzi Abdullah bin Mehmed

Hüseyin Beşe bin Mustafa

El-Hâc Mûsâ Çelebi

Hâfız Mehmed Çelebi bin Ahmed ve gayruhum.

Sayfa 28

Belge 32

Husûs-u âti'l-beyânın mahallinde istimâ'i bâbında Kastamonî sâkinlerinden sürmâi sabbâğ ve basmacı esnafının Dîvân-ı Hümâyuna arzihâllarıyla bu fakire hitâben sâdır olan emr-i âlî Dersaadet'den mübâşir ta'yîn buyurulan Çukadâr-ı Hazreti Sadr-ı â'zamî Mehmed Ağa ile vürûd ve mazmun-u şerifinde Kastamonî'de sürmâi sabbâğ esnafına Tamga-i Kirbâs Kastamonî ve Boyahâne ve Tevâbi' mukâta'asının ümenâsı öteden berû alına gelen tamga resmîne kanaat etmeyüb ben sizlere boyacılık san'atı işlemek için izin vermekle me'mûrum deyû senevî iki yüz yetmiş guruş sürmâi boyacı esnafından ve basmacı esnafının her bir neferinden beşer guruş bid'at-ı seyyie ihdasıyla taleb ve tahsil edüb gadr eylediği hasebinden hilâf-ı şer' ve mugâyir-i emr-i âlî ta'addî ettirilmemek için emr-i şerifim verilmek ricâsına istid'â-i i'nâyet eyledikleri ecilden göresin mukâta'a-i mezbûre emîni kadimden berû eline gelen tamga rüsûmuna

kanâat etmeyüb hilâf-ı şer‘ ve’l-kânun esnâf-ı mezbûreye ta‘addî eylediği vâki‘ kadîme mugâyir hilâf-ı şer‘ ta‘addîsi mübâşir-i mezbûr mübaşeretiyle ve ma‘rifet-i şer‘ ile men‘ ve def‘ eylesin deyû buyurulmağın imtisâlen lehü sürmâî sabbâğ esnafından Mehmed Beşe bin Ahmed ve Ömer Beşe bin El-Hâc Mehmed ve Mustafa bin El-Hâc Mehmed ve Sipâhi Mehmed bin Mehmed ve Gümüş Alemdâr Mehmed Beşe ve es-Seyyîd Ahmed bin El-Hâc Hasan ve Kadıoğlu El-Hâc Mehmed ve Kösec Ali ve İbrahim Beşe bin Abdullah ve İbrahim Beşe

Sayfa 29

Belge 32 (Devamı)

ve sâirleriyle basmacı esnafından Turaoğlu Halil Çelebi ve Mustafa Beşe bin Mehmed ve sâirleri meclis-i şer‘î şerîf-i enverde ber vech-i mâlikâne mukâta‘a-i mezkûre emîni zahrü’l-emsâl râfia‘l-kitâb Hasan Ağa ibni El-Hâc Mustafa Ağa mahzarında her biri bâ fermân-ı âlî üzerine da‘vâ ve takrir-i kelâm edüb mezbûr Hasan Ağa esnâfımız olan sürmâî sabbâğ üstadlarından senevî iki yüz yetmiş guruş ve beher nefer basmacı üstadlarından senevî beşer guruş eslâfım akz ve kabz ede gelmişlerdir deyû beher sene öteden berû bizden akz ve kabz edüb lâkin bid‘at olduğuna her birimiz vâkıf olmamızla yedimize verilen emr-i âlişân mûcibince tamga rüsûmundan mâ‘adâ senevî bizden ol miktar rüsûmnâmıyla mutâlebeden emîn-i mezbûr Hasan Ağa’nın ta‘addîsi men‘ ve def‘ olunmak matlubumuzdur dediklerinde gıbbe’s-suâl emîn-i mezbûr Hasan Ağa cevâbında benden mukaddem ümenâya îtâ buyurulan mâlikâne berâtlarında tamga ve boyahâne mukayyed ve musarrah olmağla kadimden mukâta‘a-i mezbûre mutasarrıflarına sürmâî boyacı esnâfi senevî iki yüz yetmiş guruş ve beher nefer basmacı tâifesi senevî beşer guruş ve kırmızı boyacı esnâfi senevî iki yüz guruş ve elvan boyacı kârhâneleri ashâbı kârhâne başına senevî onar guruş vere gelüb ve benim yedimde olan mâlikâne berâtımda dahi tamga-i kirbâs Kastamonî ve Boyahâne ve Tevâbi‘ Mukâta‘ası yüz yirmi bin akçe mâl ila kayıt ve tasrih buyurulduğundan başka mukâta‘a-i mezbûrenin vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtını kadîmi ola geldiği vech üzere akz ve kabz eyleye deyû buyurulduğuna binâen akz ve kabz ederim kadîme mugâyir izin vermek nâmıyla bir

akçelerin aldığım yoktur hatta esnâf-ı mezkûre bin yüz on beş senesinde selefim Telhîs-i sâbık Abdullah Ağa mukâta‘a-i mezbûreye mutasarrıf iken vekili olan karındaşı Mustafa Ağa ile bir defa dahi nizâ tasaddî ve rûsum-u mezkûrelerini edâ da taallül ve bâ fermân-ı âlî murâfa‘a-i şer‘-î şerîf olduklarında iş bu yedimde olan hüccet-i şer‘iye nâtik olduğu üzere mâlikâne berâtı ve müte‘addid evâmîr-i aliyye mûciblerince kadîmi vech-i muharrer üzere olduğunu alâ tarîki’ş-şahâde cem‘i gafîr ihbâratlarıyla tarih-i mezbûrda medîne-i mezbûrda hâkimü’ş-şer‘ olan Hâfız Mehmed Efendi kadimden vere geldikleri rûsûmâtı edâya esnâf-ı mezbûreye tenbîh ve kadimden bu âne değîn bilâ niza‘ edâ ede gelüb yine kadiminin bu vech üzere olduğu medîne-i mezbûrenin ulemâ ve sulahâ ve meşâyih ve ahâlisinin sin ve ihtiyarlarının ma‘lumları olmağla tekrar istişhâd olunsun deyû hüccet-i mezkûreyi ve mâlikâne berâtını ibrâz ve ba‘de’l-kırâe ve mazmunları takrîr-i meşrûhu üzere olmağın fi’n-nefsi’l-emîr sürmât boyacı esnâfî kadimden bu âna gelince tamga-i kirbâs mukâtaası mutasarrıflarına senevî iki yüz yetmiş guruş ve beher nefer basmacı senevî beşer guruş ve kırmızı boyacı esnâfî senevî iki yüz guruş ve elvan boyacı kârhâneleri ashâbı her bir kârhânededen senevî onar guruş rûsûmât vere geldiklerini medîne-i mezbûrede sâkin sin ve ihtiyar ulemâ ve sulahâ ve meşâyih ve ahâliden cem‘i gafîr alâ tarîki’ş-şahâde ihbâr ve mazmun-u hüccete dahi vech-i muharrer üzere şahâdet etmeleriyle mâl-i mîrîye kesret ve noksan terettübünden ihrâz olunub ve’l-kadîm yetrükü ale’l kadem fehvâsınca yine kadîmi üzere vere geldikleri rûsûmât-ı mezkûreyi emîn-i merkûm Hasan Ağa’ya edâya esnâf-ı mezkûreden her birine tenbih birle mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-işrîne min Recebi’l-ferd sene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Umdetü’s-Sâdâti’l-Kirâm Es-Seyyîd Ali Efendi Nakîb-i Kastamonî

Umdetü’l-Kuzât Mehmed Efendi bin Hâc Hasan Ağa

Zahrü’l-Eşbâh Çorbacı Hâc Ahmet Ağa Bedi‘î

Umdetü’l-Meşâyih El-Hâc Mustafa Efendi el-Kâdirî

Zübdetü’l-Meşâyih El-Hâc Mûsâ Efendi Celvetî

Şeyhzâde Mehmed Efendi

Fahrü'l-emsâl Hasan Efendi bin El-Hâc Ahmed ve gayruhum.

Sayfa 29

Belge 33

Husûs-u âti'l-beyânın mahallinde istimâ'îçün savb-ı şer'î enverden bi'l-iltimâs irsâl olunan İbrahim Ağa ibni Mahmûd Halife Medîne-i Kastamonî muzâfâtından Has nâm karyeye varub zeyl-i vesikada muharrere'l-esâmi müslimîn ile akd-i meclis-i şer'î-i nebevî eyledikde karye-i mezbûre sâkinelerinden zâtı ta'rifi's- şer'î ile muarrefe olan Receboğlu zevcesi Fâtıma binti Kargaoğlu Mehmed nâm hâtun meclis-i ma'kûd-u mezbûrda bi'l-fiil Livâ-i Kastamonî Mütessellimi Umdetü'l-emâsil Mehmed Ağa'nın bâ buyuruldu mübâşiri Mehmed bey mübâşeretü ve zâbitı ma'rifetiyle ihzâr olunan Gödeşoğlu es-Seyyîd Mustafa Beşe bin Ahmet Halife mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mezbûr es-Seyyîd Mustafa Beşe târih-i kitâbdan iki gün mukaddem pençşenbe günü vakt-i asrda kayın vâlidem ile zevcim mezbûr

Sayfa 30

Belge 33 (Devamı)

Ali'nin bahçesinde iken bahçe-i mezkûra garîb Daday Nehri'ne salât-ı asr-ı edâ edeyim deyû varub kenarında abdest alurken merkum es-Seyyîd Mustafa Beşe zuhur ve bana hilâf-ı şer' taarruz kasdıyla üzerime hücum ve basdurub ben dahi sayha ve firâr kâsında olduğumda âlet-i cârihadan bıçak ile kaşım arasını cerh ve boğazımı ve ba'zı a'zâmı sıkub ve nehre ve bazı mevâzi'a beni urmağla azâm kara ve bere ve kaşım arası mecrûh olduğundan gayrı hamlim dahi olmağla hâlâ benden dem seylân eder ba'de'l-keşf mezbûrdan suâl olunsun dedikde evvela müddeiye-i mezbûrenin a'zası karye-i mezbûre sâkinlerinden Zeliha binti Ramazan ve Nesli binti El-Hâc Ahmed nâm hâtulnara erâet ettirildiğinde ber vech-i muharrer kaşı arasında cerhi ve azasında kara ve bere olduğunu ba'de'n-nazar ihbâr eylediklerinden sonra gıbbe's-suâl ve gıbbe'l-inkâr müddeiye-i mezbûre Fâtıma'dan da'vâ-i meşrûhasına muvafık beyyine taleb olundukda adûl ihrâr

ricâl-i müslimînden es-Seyyîd Mustafa bin Mehmed ve Molla Osman bin Mehmed ve Ahmed bin Ahmed nâm kimesneler liecli'ş-şahâde meclis-i ma'kûd-u mezbûra hâzırûn olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka es-Seyyîd Mustafa Beşe bin Ahmet Halife târih-i kitâbdan iki gün mukaddem pençşenbe günü ba'de'l-asr Daday Nehri kenarında müddeiye-i mezbûre mezbûre Fâtıma'yı muâheze ve meyânesinden ve ba'zı azasından sikub nehr-i mezkûre ve ba'zı mahalle darb eyledi. Biz bu hususa bu vech üzere şâhidleriz şahâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-i şahâdet-i şer'ıye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbûl olduğunu mevlânâ-i mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ba'dehû ma'an ba's olunan Salih Bey ve Muhzır İsmâîl ile meclis-i şer'a gelüb alâ vuku'a inhâ ve takrir etmeleriyle mûcibince mezbûr es-Seyyîd Mustafa Beşe'ye ta'zir ve tenbih birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-âşir min şehri Şa'bânî'l-muazzam lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Hasanbeyoğlu Hüseyin Bey

Karındaşı Mehmed Beşe

Debbağ Osman Çelebi bin Mehmed

Dilsizoğlu Mehmed Beşe

Ahmed bin Mehmed

Es-Seyyîd Osman Çelebi bin Ali

Hüseyin Beşe bin Şa'bân

Hacı Ahhmed Ağa bin Hacı Ömer

Odabaşı Mehmed Beşe

Hoca Hüseyin Halife

Hasan Çelebi bin Mustafa

Kabaoğlu Mehmed bin Mustafa ve gayruhum.

Sayfa 30**Belge 34**

Husûs-u âti'l-beyânın mahallinde istimâıyçün savb-ı şer'î enverden bi'l-iltimâs irsâl olunan İbrahim Efendi bin Mahmûd Halife Medîne-i Kastamonî muzâfâtından Alpaslan nâm karyeye varub zeyl-i vesikada muharrere'l-esâmi müslimîn ile akd-i meclis-i şer'î nebevî eyledikde karye-i mezbûre sâkinlerinden Leylekoğlu demekle ma'rûf Mehmed bin Ahmed nâm kimesne meclis-i ma'kûd-u mezbûrda ammisi râfia'l-kitâb Nalband El-Hâc Hüseyin mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb ammim mezbûr El-Hâc Hüseyin babam müteveffâ-i mezbûr Ahmed ile iktisâm edüb hissesine isâbet eden lede'l-ahâli ma'lume'l-hudûd eşcâr-ı müsmireli bahçesine beynimizde müşterek emlâk arsasından bir miktar arsayı fuzûlen zam ve ilhak ve eşcâr gars etmekle ilhâk eylediği arsadan hissemi ammim mezbûrdan da'vâ ve ammim mezbûr dahi hissem olduğunu ikrâr etmiş idi. El-hâlet-i hâzihi arsa-i mezkûreden hissem için ammim mezbûr bana beş guruş def' ve teslim etmekle ben dahi yedinden meblağ-ı mezbûr beş guruşu tamâmen akz ve kabz edüb hisse mutâlebesinden fâriğ ve bahçe-i mahdûd-u mezkûre müteallik amme deâvi ve mutâlabâtan ammim mezbûr El-Hâc Hüseyin'in zimmetini ibrâ-i âm ile ibrâ eyledim dediği mevlânâ-i mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ba'dehû mâ'an ba's olunan Salih Bey ve Muhzır İsmâil ile meclis-i şer'a gelüb alâ vuku'a inhâ ve takrir etmeleriyle mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min şehr-i Şa'bâni'l-muazzam lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Çeşmelizâde Hâfız Mehmed Efendi

Şâdîzâde İmam Mustafa Halife

Hamamcı İsmâil Çelebi

Uzunoğlu Hâfız Mehmed Halife

Uzunoğlu Mustafa Beşe

Bayramcıkoğlu Mustafa Kalaycı Osman bin Ahmed

Mehmed bin Mustafa ve gayruhum.

Sayfa 31**Belge 35**

Kastamonî muzâfâtından Oğul nâm karye sâkinelerinden zâtı ta‘rifi’ş-şer‘ ile muarrefe olan bâ‘se’l-vesika Aişe binti Ali nâm hâturn meclis-i şer‘i şerîf-i enverde zevc-i muhâla‘a Hüseyin bin Şa‘bân mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm edüb zevcim mezbûr ile adem-i imtizacımıza binâen birbirimizden nüşûz ve iğrâz etmeğin zevcim mezbûr zimmetinde mütekarrir ve ma‘kûd-u aleyh olan kırk gurus mehr-i müeccelimden fâriğa ve nafaka-i iddet ve müesses-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzere hul‘a tâlibe olduğumda zevcim mezbûr Hüseyin dahi vech-i muharrer beni muhâla‘-ı sahiha-i şer‘iye ile hul‘ etmekle ben dahi hul’-u mezkûru kabul edüb târih-i kitâba gelince akz ve îtâya ve hukuk-u zevciyete müteallik amme da‘vâ ve mutâlabâtta zevcim mezbûr benim zimmetimi ibrâ etmekle ben dahi mehr-i müeccel-i mezkûruma ve benden mukaddem zevcim mezbûrun zevce-i menkûhası olub vefat eden kız karındaşım Fâtıma’dan intikal eden hisse-i ma‘lûmeme müteallik amme deâviden zevcim mezbûrun zimmetini ibrâ-i âm ile ibrâ eyledim dedikde gıbbe’t-tasdîki’ş şer‘î mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı. Fi’l-yevmi’s-sâni ve’l-işrîne min Recebi’l-ferd lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Es-Seyyîd Ali Beşe bin Es-Seyyîd Halil

Memiş Çelebi bin El-Hâc Ebu Bekir

Yahya Beşe bin El-Hâc Receb

Muhzır Hüseyin Bey

Derzi Müezzîn Mustafa Halife ve gayruhum.

Sayfa 31**Belge 36**

Fi'l-asıl Medîne-i Kastamonî ahâlisinden olub Mahmiye-i İstanbul'da Debbağ Yunus Mahallesi'nde sâkine Emine binti Hemtâyî Mehmed Beşe tarafından husûs-u âti'l-beyanda vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer' ile ârifân Hüseyin Beşe bin Abdülbâki ve diğêr Hüseyin Beşe bin Mustafa nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbit ve sübut-i vekâletine hükm-ü şer' lâhik olan babası mezbûr Hemtâyî Mehmed Beşe meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkîrde müvekkilesinin zevc-i mutallakı müteveffâ Hüseyin Beşe'nin eniştesi hâfizü'l-vesika Mustafa bin Mehmed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrir-i kelâm edüb kızım müvekkile-i mezbûreyi zevci müteveffâ-i mezbûr Hüseyin Beşe talâk-ı ric'î ile Mahmiye-i İstanbul'da tatlık ve ba'dehü bu diyara geldik de iddeti münkaziye olmadan fevt olmağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u aleyh olan elli guruş mehri müteveffâ-i mezbûrun zimmetinde kaldığından gayrı terekesinden rubu' hisse dahi iktiza etmekle bi'l-vekâle terekesine vâz'ı'l-yed iş bu mezbûr Mustafa'dan talep ve da'vâ eylediğimde mezbûr Mustafa dahi tereke-i müteveffâ-i mezbûrdan kız karındaşı zevcem müteveffîye Fâtîma'ya ancak nisf menzili intikal ve ba'de ve fâtehâ bana ve sadriye kızı Saliha'ya intikal etmişdir deyû nisf menzile irsen vaz'ı-yedini ikrâr lâkin kızın müvekkile-i mezbûre Emine hıyn-i tatlıkde muhâla'a olmağla mehr-i mezkûrundan zevci müteveffâ-i mezbûrun zimmetini ibrâ etmiştir deyû murâfa'a ve ben dahi inkâr ve def'-i mezkûrunu beyandan âciz olmuş idi. El-hâlet-i hâzihi beynimizde muslihûn tavassut edüb mezbûr Mustafa ile beni on guruş kıymetli bir kılıç ve nakid altı guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde ben dahi sulh-u mezkûru kabul ve menzil-i mezkûrdan kat'-ı alâka ve bedel-i sulh olan sâlifü'l-beyân on guruş kıymetli bir kılıç ve nakid altı guruşu mezbûr Mustafa yedinden tamâmen akz ve kabz edüb kızın müvekkile-i mezbûre Emine'nin mehr-i mezkûruna ve zevci müteveffâ-i mezbûr Hüseyin Beşe'nin terekesinden hisse-i şer'iyeye müteallik amme deâvi ve mutâlabâtan ve kâffe-i eymân ve muhâsamâttan mezbûr Mustafa'nın zimmetini ibrâ-i âm ile bi'l-vekâle ibrâ ve iskât eyledim dedik de gibbe't-tasdîki ş şer'î

mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’s-sâni ve’l-işrîne min Şa‘bâni’l-muazzam lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Eğrioğlu Halil Ağa

Ahmed Ağa bin Mustafa

Hatib Ahmed Efendi bin El-Hâc Hasan

Ali Hocaoğlu El-Hâc Ahmed

Kahveci Mustafa Beşe

Muhzır İsmâil Bey ve gayruhum.

Sayfa 31

Belge 37

Medine-i Kastamonî mahallâtından Bedirgâzi Mahallesi sâkinlerinden Kabaşa‘banoğulları demekle ma‘rûf Osman ve Mehmed ibni Mustafa Bey nâm karındaşlar taraflarından ber vech-i âtî ikrara vekîl olduğu Ahmed Ağa bin Ali ve El-Hâc Mehmed bin El-Hâc Ahmed nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbit olan ügey babaları Ahmed bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer‘i hatir-i lâzimi’t-tevkîrde Dağşanzâde demekle ma‘rûf hâfîzü’l-kitâb El-Hâc Mehmed bin Ali mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrir-i kelâm edüb müvekkillerim mezburân Osman ve Mehmed’in akd-i âtî sudûrüne değin yedlerinde ber vech-i

Sayfa 32

Belge 37 (Devamı)

iştirak mülk ve hakları olan medîne-i mezbûre esvâkından Dökmeciler Sukû başında vâki‘ bir taraftan dökmeci dükkânı ve bir taraftan kalaycı dükkânı ve bir taraftan bakkal dükkânı ve taraf-ı râbi‘-i tarik-i âm ile mahdûd ve mümtâz bir bâb kahvehânede alâmet-i fâsıla ile muayyen olan nisf hisselerimi mezbûr El-Hâc Mehmed’e tarafeynden îcab ve

kabulü hâvi şurût-u müfsideden ârî bey‘-i bât-ı sahih-i şer‘î ile iki yüz yirmi guruşa bey‘ ve teslim ol dahi ber vech-i muharrer iştira ve tesellüm ve kabz ve kabul eylediğinden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz yirmi guruşu müşteri mezbûr El-Hâc Mehmed yedinden tamâmen akz ve kabz edüb fîmâba‘d hudûd-u mezkûr ile mahdûd bir bâb kahvehânede olan nısf hisse-i muayyene mezbûr El-Hâc Mehmed’in mülk-ü müşterâsı ve hakk-ı sırfı olmuşdur. Keyfemâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun alâkamız kalmadı dediklerinde gıbbe‘t-tasdîkiş şer‘î mâ hüve‘l-vâki‘ bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l-yevmi‘l-hâdi aşere min şehr-i Ramazânî‘l-mübârek lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü‘l-hâl

Hâfız Süleyman bin Mehmed

Bayrakdaroğlu Mustafa Beşe

İkizzâde Halil Ağa

Şamlıoğlu El-Hâc Ahmed

Dizdar Mehmed Ağa

Hâfız Mehmed Efendi Kerimzâde ve gayruhum.

Sayfa 32

Belge 38

Medine-i Kastamonî mahallâtından İsmâilbey Mahallesi sükkânından Turşucuoğlu demekle ma‘rûf Es-Seyyîd Ahmed Hüseyin ibni Es-Seyyîd nâm kimesne meclis-i şer‘î kavîm-i vâcibi‘t-tekrîmde hâlâ zevcesi bâ‘se‘l-vesika Âişe binti Efrâim nâm hâton tarafından ikrâr-ı âtî‘l-beyânı tasdîke vekîl olduğu Bakkal Uzun Hasan bin Arslan ve Mustafa Beşe bin Osman nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbit olan Çavuş El-Hâc Süleyman Beşe bin Hamal İbrahim mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm edüb zikri âtî bey‘ ve tefvizin sudûrüne değîn silk-i milk-i sahihimde münselik olan mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir taraftan kendi mutasarrıf olduğum Bayram Dedeoğlu Bahçesi ve bir taraftan yine kendi menzilim ve bir taraftan Ömer Efendizâde Es-Seyyîd Mehmed Efendi bahçesi ve taraf-ı râb‘-i tarik-i âm ile mahdûd ve mümtâz İsmâilbey Evkâfına

mukâta'alu Kesikoğlu Bahçesi demekle ma'rûf eşcâr-ı müsmireli bir kıta bahçe ile bahçe-i mezkûr derûnunda bir bâb tahtânî menzilimi bi'l-cümleti't-tevâbi ve'l-levâhık tarafeynden îcab ve kabulü hâvi şurût-u müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahih-i şer'î ile yüz otuz guruş semen ve bedel mukâbelesinde zevcem müvekkile-i mezbûre Âişe'ye bey' ve teslim ve bâ ma'rifet-i müteveli-i vakıf tefviz eylediğimde zevcem müvekkile-i mezbûre Âişe dahi ber vech-i muharrer işтира ve tefevvüz ve kabz ve kabul eylediğinden sonra semen ve bedel olan meblağ-ı mezbûr yüz otuz guruş zevcem mezbûre yedinden tamâmen akz ve kabz veyine zevcem müvekkile-i mezbûreye mevâni-i hibeden ârî hibe-i sahiha-i şer'îye ile hibe ve teslim ve temlik ol dahi ber vech-i muharrer ithâb ve kabz ve kabul edüb fîmâba'd baçe-i mahdûd-u mezkûr derûnunda vâki' menzil-i mezkûre tevâbi ve levâhıkıyla zevcem müvekkile-i mezbûrenin mülk-ü müşterâ müfevvi ve meblağ-ı mezbûr yüz otuz guruş mâl-i mevhûbu olmuştur keyfemâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun alâkam kalmadı dedik de gibbe't-tasdîki's-şer' mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Ramazâni'l-mübârek lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Eynahân Es-Seyyîd Ahmed Ağa

Derzi Müezzîn Mustafa Halife

Müezzîn El-Hâc Halil Halife

Ahmed Çelebi bin Mehmd

Mûsâ bin Receb

Mustafa Beşe bin Mehmed

Cerrâh Nuh Beşe

Derzi Müezzîn Mehmed Halife

Hüseyin bin Halil

Arab Çavuş Mehmed Bey ve gayruhum.

Sayfa 32**Belge 39**

Medine-i Kastamonî mahallâtından Ârız Mahallesi ahâlisinden olub bundan akdem Mahmiye-i İstanbul'da misâfîren sâkin iken fevt olan Mehmed Beşe bin El-Hâc Hamza Beşe'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Asiye binti Mehmed ile sulbiye sağîre kızı Âişe ve liebeveyn erkarındaşı Ahmed Beşe'ye ve liebeveyn kızkarındaşı Fâtıma'ya münhasır olduğu lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkik olduktan sonra müteveffâ-i mezbûrun bi't-taleb tahrîr ve takvim ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'îyye tevzi' ve taksîm olunan muhallelâfâtıdır ki ber-vech-i âtî

Sayfa 33**Belge 39 (Devamı)**

zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdi ve'l-işrîne min Ramazânî'l-mübârek lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâc Ahmed Efendi el-Hatib

Şam'dânî Mustafa Efendi

köhne Mushaf-ı şerîf 1	frengi temür kılıç 1	temür paluş 1
hediye	guruş	guruş
guruş	2	1,5
2,5		
şıpka tabanca 1	Rus tüfengi 1	külünk
guruş	guruş	para
2	2,5	10

hilâlî kanca ve bıçak 1 guruş 3	köhne Ma'nisa alacası anteri 1 guruş 2	köhne melbusât para 10	
gömlek ve don ve astar ve destâr ve kuşak ve kırmızı şal guruş 3			
köhne mâî çuka şalvar guruş 2,5	sâde çuka köhne nebeş guruş 6	çadır zira' 25 guruş 2,5	
köhne nebeş ve başlık ve hâşe guruş 1	En'âm-ı şerîf cild 1 guruş 3,5	köhne kavuk ve kellepûş para 8	
köhne kırmızı çakşır 1 para 30	köhne mâî şalvar 1 para 40	köhne mâî çuka kürk 1 guruş 6	
köhne yorgan 1 guruş 1	köhne yasdık 4 guruş 1,5	köhne döşek 3 guruş 3	yemenî köhne yorgan 1 guruş 2
def'a yemenî yorgan 1 guruş 3,5	yemenî yüz yasdığı 1 para 7	Türkmânî müsta'mel köhne kilim 1 guruş 5	

köhne sadır kaliçesi 1 guruş 3	def'a köhne kilim 1 guruş 2	def'a kilim 3 guruş 2	mâî yelek ve minder 3 guruş 1,5
def'a yemeni yasdık 3 guruş 1	köhne hasır ve mak'ad 1 guruş 1	köhne melbusât guruş 1	
köhne kebe yağmurluk guruş 2	evânî nühâsiye kıyye 37 guruş 27	ağaç çekmece ve yağ şişesi para 10	
hasır senbil para 15	temür kantar guruş 1	temür kazgancı âlâtı kıyye 132 guruş 22	
temür balta 3 tokmak 1 çivi 3 keser 1 ve kazma 3 guruş 1,5		nühâs mîzân guruş 2	
hurda ekseri kıyye 10 guruş 1,5	temür ocak temürü 2 iskemle 1 ve maşa 1 ve sac 1 ve sacayağı 1 guruş 3		

kasap saturu 2	makas ve bileği taşı 1	yapağı	kırat sıpatıla
guruş	guruş	kıyye	re's
2	1	95	1
		guruş	guruş
		17	47

nukûd mevcûd		Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil
guruş meblağ		guruş
38,5 14		100

Cem'an yekûn -----

Bi'l-cümle tereke-i mütevefâ-i mezbûr kıyemi	meblağ	guruş
	44	331

Minhâ el-ihracât -----

masârif-ı techiz ve tekfin	mehr-i müeccel-i müsbit li'z-zeveceti'l-mezbûre Asiye
guruş	guruş
15	30

resm-i kısmet-i âdi	harc-ı huddâm ve emniye	çukadâriyye	kâtibiyye
guruş para	guruş	guruş	guruş
8 10	12	1	3

ihzâriyye ve kaydiyye	harc-ı hüccet-i vesâyet
para	guruş
30	5

Yekûnü'l-ihracât -----

guruş	meblağ
63	63

Sahhü'l-bâki -----

li't-taksîm-i beyne'l-verese	guruş	meblağ
	357	101

hisse-i sümün li'z-zevceti'l-mezbûre			hisse-i binti'l-mezbûre sağır Aişe
meblağ	guruş	meblağ	guruş
27	32	101	138

hisse-i ahi'l mezbûr Ahmed Beşe			hisse-i uhtü'l-mezbûre Fâtıma
meblağ	guruş	meblağ	guruş
56	64	38	32

Sayfa 33

Belge 40

Medine-i Kastamonî mahallâtından Ârız Mahallesi ahâlisinden olub bundan akdem Mahmiye-i İstanbul'da misâfîren sâkin iken fevt olan Ahmed Beşe bin El-Hâc Hamza Beşe'nin sulbiye sağıre kızı Âişe'nin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'î enverden bâ hüccet-i şer'îye mansûbe vasîyyesi ve amucası hâfîze'l-vesika Ahmed Beşe bin el-mezbûr El-Hâc Hamza Beşe meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkîrde takrir-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüb bi'l-velâye hücr ve terbiyemde olub vasîsi olduğum sağıre-i mezbûre Âişe'nin nafaka ve kisve bahâya ihtiyacı olmağla babası karındaşım müteveffâ-i mezbûrun ber müceb-i defter-i kassâm terekesinden kendüye isâbet eden mâl-i mevrûsundan kadr-i kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdir olunması matlûbumdur dedik de hâkim-i muvakkî'-i sadr-ı kitâb tûbâ leh ve hüsn-i me'âb târih-i kitâbdan külle yevmin sağıre-i mezbûre Âişe'ye babası müteveffâ-i mezbûrdan intikâl

eden mâl-i mevrûsundan kadr-i ma'rûf üçer sağ para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdir edüb meblağ-ı mefrûz mezkûr üçer parayı külle yevmin sağîre-i mersûme Âişe'nin nafaka ve kisvesine vesâir havâyic-i zarûriyesine harc ve sarfa ve led'l-hâce istidâneye ve vakt-i zaferde sağîre-i mersûmeye rücû'a merkur Ahmed Beşe'ye izin birle mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîne min Ramazâni'l-mübârek lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Hatîb Hacı Ahmed Efendi

Biraderi Molla Hüseyin Çelebi

Sâkî El-Hâc Mehmed Beşe bin Ahmed

Çilingir Üstâd Mustafa

Hatîb Abdülbâki Efendi

Huzuroğlu Üstâd Mustafa

Molla Mehmed bin Hâfız Mehmed Efendi

Ahmed Bey bin ve gayruhum.

Sayfa 34

Belge 41

Medine-i Kastamonî mahallâtından Ârız Mahallesi ahâlisinden olub bundan akdem Mahmiye-i İstanbul'da misâfiren sâkin iken fevt olan Ahmed Beşe bin El-Hâc Hamza Beşe'nin sulbiye sağîre kızı Âişe'ye babası müteveffâ-i mezbûrun nukûd ve eşyasından isâbet eden hisse-i irsiyesini hıfza ve ahvâlini zabta kibel-i şer'î den bir vasî nasbı lâzım ve ehem olmağın iffet ve istikamet ile ma'rûf ve emanet ve diyanet ile mevsûfe olub ve vesâyet uhdesinden gelmeye kâdire olduğu sikât-ı sahihai'l-kelimât ihbarlarıyla lede's-şer'î'l-enver zâhir olan müteveffâ-i mezbûrun liebeveyn er karındaşı râfia'l-kitâb Ahmed Beşe nâm kimesne sağîre-i mersûmenin tesviye-i umûruna kibel-i şer'î enverden vasî nasb olundakda ol dahi vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i

lâzimesini kemâ yanbagî edâya taahhüd edicek mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-işrîne min Ramazânî’l-mübârek lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Hacı Ahmed Efendi El-Hatîb

Molla Hüseyin bin Hacı Hasan

Sâkî El-Hâc Mehmed Beşe

Çilingir Üstâd Mustafa

Abdûlbâki Efendi bin Hâfız Ali Efendi

Huzuroğlu Üstâd Mustafa

Molla Mehmed bin Hâfız Mehmed Efendi ve gayruhum.

Sayfa 34

Belge 42

Medine-i Kastamonî mahallâtından Cebrail Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden Nalband El-Hâc Ali Bey bin El-Hâc Osman’ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fâtıma binti Mustafa ile sulbî sağır oğlu Mustafa ve sağîre kızı Elife ve zevce-i evveli müteveffîye Âişe’den mütevellide sulbiye kebîre kızı diğer Âişe’ye münhasır olduğu lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve mütehakkik olduktan sonra müteveffâ-i mezbûrun bi’t-taleb tahrîr ve takvim ve beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer‘iyye tevzi‘ ve taksîm olunan muhallefâtı defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrire fi’l-yevmi’r-râbi‘ aşere min Ramazânî’l-mübârek lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Kaysenzâde Ahmed Ağa

Biraderi Ömer Beşe

Müezzin Molla Mehmed Çelebi

Şeyhzâde Ahmed Efendi

Abdullah bin El-Hâc Ali ve gayruhum.

köhne Mushaf-ı Şerîf 1 hediye 2		Boyâbâd kilimi 1 guruş 3		siyah kebe 1 guruş 2
def'a siyah kebe köhne 1 guruş 2		köhne döşek 1 guruş 1		köhne yasdık dîmî ve yemeni 3 guruş 5
köhne seccâde 1 para 30	köhne yemeni yorgan 3 guruş 4,5	köhne döşek 4 guruş 8		Tükmân kürk 1 guruş 1
köhne kilim 2 guruş 1,5		köhne aba yağmurluk 1 guruş 2		köhne peçe kürk 1 guruş 4
köhne çuka kaplı nebeş 1 guruş 8		köhne Ma'nisa alacası anteri 1 guruş 1,5		çuka çağşır 1 guruş 3
köhne destâr ve kavuk guruş 2		köhne mısır hasrı 1 ve köhne tabanca 1 guruş 2		
evânî nühâsiye kıyye 35 guruş 35	şam'dan 1 guruş 1	tunç havan 1 guruş 1	fânus 1 para 30	temür mangal 1 guruş 10.5

nühâs tencere	balta ve sacayağı ve tokmak ve maşa vesâir âlât-ı temür
kıyye	guruş
12	3,5
guruş	
10,5	

köhne minder 3	merkeb
guruş	re's
5	1
	guruş
	5

mahalle-i mezbûrda vâki' menzilden sekiz sehimde beş sehime hisse

guruş

175

âlât-ı nalband bi'l-cümle örsüyle

guruş

9

tecemmülât-ı dükkân ve hurda nal ve kilim ve minder 1 ve yasdık 1	handâ fânus 1
guruş	para
2	30

mevcûd asel	na'î Emîr Mehmed ile müşterek
batman	kıyye
1	20
guruş	hisse-i müteveffa
1,5	guruş

merkeb nalı	na'1 akçesinden olub	handa mevcûd bargir kısrak
hisse	zimemde olan akçeden hisse	re's
para	para guruş	1
16	8 2	guruş
		20

Kedi Mehmedoğlu zimmetinde ber mûceb-i defter	Durak nâm kimesne zimmetinde
guruş	guruş
20	20

Hacı Hatiboğlu zimmetinde	Arifoğlu Alemdarda	Gömeçoğlu Koca zimmetinde
guruş	guruş	guruş
20	15	5,5

Kunnapoğlu Hacı Ahmed zimmetinde	Küçük Mehmedoğulları zimmetinde
guruş	guruş
11	20

Çolak Ali zimmetinde
guruş
5,5

Hacı Ahmed Dede ve Hacı Hatiboğlu ve Aydınoğlu Osman ve Kuşoğlu ve Küçük Mehmed zimmetlerinde Bal arusu

sepet	guruş
adet	30
30	

Cem'an yekûn ----- bi'l-cümle tereke-i müteveffâ-i mezkûr kıyemi

guruş	meblağ
489	42

Minhâ el'ihracât -----

masârif-ı techiz ve tekfin	mehr-i müeccel-i müsbit li'z-zevceti'l- mezbûre Fâtıma
guruş	guruş
24	50

kendiden mukaddem müteveffiye olan zevcesi Âişe'nin elli guruş mehr-i müeccel-i müsbitinden hisse-i mezbûre diğer Âişe'nin hissesi

guruş
37,5

resm-i kısmet-i âdi ve harc-ı huddâm	çukadâriyye	kâtibiyye
guruş	guruş	guruş
13	1,5	2

ihzâriyye ve kaydiyye	harc-ı hüccet-i vesâyet ve nafaka ve masârif-ı sâire
guruş	guruş
1	20

Sayfa 35

Belge 42 (Devamı)

Yekûnü'l-ihracât -----

guruş
149

Sahhü'l-bâki -----li't-taksîm-i beyne'l-verese

guruş	meblağ
340	42

hisse-i sümün li'z-zevceit'l-mezbûre Fâtıma hisse-i ibni'l-mezbûr sağır Mustafa

meblağ	guruş	meblağ	guruş
65	42	108	148

hisse-i binti'l-mezbûre sağıre Elife hisse-i binti'l-mezbûre kebıre Âişe

meblağ	guruş	meblağ	guruş
54	74	54	74

Sayfa 35

Belge 43

Medine-i Kastamonî mahallâtından Cebrail Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden Eyüpzâde demekle ma'rûf Nalband El-Hâc Ali bin El-Hâc Osman'ın sulbî sağır oğlu Mustafa ve sulbîye sağıre kızı Elife'ye babaları müteveffâ-i mezbûrun ber müceb-i defter-i kassâm emlâk ve eşyasından intikal ve isâbet eden hisse-i irsiyelerini hıfza ve emvâllerini zabta kibel-i şer'-i enverden bir vasî nasbı lâzım ve ehem olmağın iffet ve istikamet ile ma'rûf ve emanet ve diyanet ile mevsûfe olub ve vesâyet uhdesinden gelmeye kâdire olduğu zeyl-i vesikada muharrere'l esâmi müslimîn ihbarlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir olan sağırân-ı mezbûrânın vâlideleri zâtı ta'rifi's-şer'î ile muarrefe olan hâfize'l-vesika Fâtıma binti Mustafa nâm hâتون sağırân-ı mezbûrânın babalarından intikal eden mâl-i mevruslarını hıfza ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'-i enverden vasî nasb ve ta'yîn olundak da mezbûre Fâtıma Hâتون dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzımesini kemâ yanbagî edâya müteahhid olmağın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis-i aşer min şehri Ramazânî'l-mübârek lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Umdetü'l-Meşâyih Şeyh El-Hâc Mûsâ Efendi

Receb Dedezâde Molla Ahmed

Mahalle-i mezbûre Müezzini Mehmed Halife

Nalband Es-Seyyîd Mehmed Çelebi

Mehmed Beşe bin Mustafa

Osman Çelebi bin Mehmed Ağa

Kaysierzâde Ahmed Ağa bin El-Hâc Mehmed ve gayruhum.

Sayfa 35

Belge 44

Medine-i Kastamonî mahallâtından Cebraîl Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden Nalband El-Hâc Ali Bey bin El-Hâc Osman'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fâtıma binti Mustafa ile sulbî sağır oğlu Mustafa ve sağıre kızı Elife ve zevce-i evveli müteveffîye Âişe'den mütevellide sulbiye kebîre kızı diğere Âişe'ye münhasır olduğu lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkik olduktan sonra sağırân-ı mezbûrân Mustafa ve Elife'nin kıbel-i şer'î den mansûbe vasîyeleri vâlideleri mezbûre Fâtıma tarafından ber vech-i âtî ikrara vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ta'rifî's-şer'î ile ârifân Müezzini Molla Mehmed bin Mustafa ve Abdullah bin El-Hâc Ali şahâdetleriyle sâbit olan Tavulcuoğlu Mehmed Çelebi bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkîrde müvekkilesi mezbûrenin üvey kızı hâfize'l-vesika mezbûre diğere Âişe'nin vekîl-i müsecceli Kaysierzâde Ahmed Ağa bin El-Hâc Mehmed mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm edüb müvekkilem vassiyeye-i mezbûre murisi zevci müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Ali'nin mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Kâsımoğlu menzili ve bir taraftan vakıf menzil ve taraf-ı râbi'-i tarik-i âm ile mahdûd ve mümtâz bir miktar havluyu müştamil tahtı ahur iki bâb fevkânî menzilinün nisf-ı şâyi'ini târih-i kitâbdan yirmi iki sene mukaddem kızı müvekkile-i mezbûre diğere Âişe'nin vâlidesi müteveffîye-i mezbûre Âişe'ye hayatında yüz elli gurusu semen-i merfû'a bey' ve teslim eylediği şuhûd-ü adülle sâbit olub ba'de'l-vefat zevci murisi babası murisi müteveffâ-i

mezbûrun rubu‘ hissesi kalmış idi. El-hâlet-i hâzihi müvekkile-i mezbûre diğer Âişe babası mûrisi müteveffâ-i mezbûrun zimem-i nâsda olan akçesinden mâ‘adâ eşya-i menkûlesiyle menzil-i mahdûd-u mezkûrun nısf-ı âherinden isâbet eden hissesinden kat‘-ı alâka ve bi‘l-munâsafa menzil-i mezkûru zabta râziye olub üvey kızım mezbûr diğer Âişe’nin vâlidesinden müntakil nısf menzil-i mezkûrda alâkamız kalmadı dediklerinde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘ mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. fi‘l-yevmi’l-hâdi ve’l-işrîne min Ramazânî’l-mübârek lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Şeyh El-Hâc Mûsâ Efendi
 Eynahân Es-Seyyîd Ahmed Ağa
 Ömer Beşe bin El-Hâc Mehmed
 Şeyhzâde Molla Ahmed
 Sipâhizâde Hoca Mustafa Halife
 Es-Seyyîd Mehmed Çelebi bin Es-Seyyîd İsmâil
 Mehmed bin Mehmed ve gayruhum.

Sayfa 36

Belge 45

Medine-i Kastamonî mahallâtından Cebrail Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden Nalband El-Hâc Ali bin El-Hâc Osman’ın sulbî sağır oğlu Mustafa ve sağîre kızı Elife’nin vâzeneleri ve tesviye umurlarına kıbel-i şer‘î den mansûbe vâsiyeleri vâlideleri bâ‘setü’l-vesika Fâtıma binti Mustafa Ağa nâm hâturn tarafından zikri âtî nafaka halline vekil-i sâbiti’l-vekâlesi Osman Çelebi bin Mehmed Ağa meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde takrir-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm edüb müvekkilem mezbûre Fâtıma Hâturn’un hâlâ bihakki’l-hidâne hicr-i gurbiyesinde olan sadrî oğlu sağır merkum Mustafa ile sadriye sağîre kızı mezbûre Elife’nin nafaka ve kisveye zaruretleri olmağla babaları zevci müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Ali’nin ber müceb-i defter kassâm terekesinden isâbet eden mâl-i mevrûslarından sağırân-ı mezburândan herbirine kadr-i

kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdir olunması bi'l-vekâle matlubumdur deyücek hâkim-i muvakki'-i sadr-ı kitâb tûbâ leh ve hüsn-i me'âb dahi sağırân-ı mezburân Mustafa ve Elife'den her birine babalarından müntakil mâl-i mevrûslarından târih-i kitâbdan külle yevmin üçer sağ akçe kadr-i ma'rûf nafaka ve kisve bahâ farz ve takdir edüb meblağ-ı mefrûz mezkûr üçer sağ akçeyi sağırân-ı mezburândan her birinin târih-i kitâbdan külle yevmin nafaka ve kisve bahâ vesâir lüzûm-u zaruriyelerine harc ve sarfa ve led'l-hâce istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a müvekkile-i mersûme Fâtıma Hâtun'a izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-işrîne min şehr-i Ramazâni'l-mübârek lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-Meşâyih Şeyh El-Hâc Mûsâ Efendi

Ahmed Ağa bin El-Hâc Mehmed

Receb Dedezâde Molla Ahmed

Müezzin Mehmed Halife bin Mustafa ve gayruhum.

Sayfa 36

Belge 46

Medine-i Kastamonî mahallâtından İsfendiyarbey Mahallesi sâkinelerinden olub zât-ı ta'rifi'ş-şer'î ile muarrefe olan Fâtıma binti Mehmed nâm hâtun meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkîrde liebeveyn er karındaşı hâfize'l-vesika Hamal Ahmed bin el-mezbûr Mehmed mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm edüb bundan akdem babam müteveffâ-i mezbûr Mehmed'den ve vâlidem müteveffiye Âişe'den müntakil terekeden ber müceb-i defter-i müfredât hisse-i şer'iyemi karındaşım mezbûrdan da'vaya şurû'a olmuş idim. El-hâlet-i hâzihi beynimizde muslihûn tavassut edüb karındaşım mezbûr ile da'vâ-i mezkûrumdan an inkâr bizi üç guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde her birimiz sulh-u mezkûru kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr üç guruşu karındaşım mezbûr Ahmed yedinden tamâmen akz ve kabz edüb babam ve vâlidem müteveffiyân-ı mezburânın terekelerine müteallik amme deâvi ve mutâlabâtan

karındaşım mezbûr Hamal Ahmed'in zimmetini ibrâ-i âm ve râfia'l-hisâm ile ibrâ ve iskât eyledim dedik de gibbe't-tasdîki's-şer' mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi' aşere min Şevvâli'l-mükerrem lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Mıkırzâde El-Hâc Ahmed Efendi

Nalband Molla Mehmed bin Mehmed

Etmekçi Mehmed Çelebi bin Ahmed

Özbey El-Hâc Mehmed ve gayruhum.

Sayfa 36

Belge 47

Medine-i Kastamonî mahallâtından Şâdibey Mahallesi sükkânından olub mahalle-i mezbûrenin avârız nukûdunun mütevellisi ve zekâtı nukûda dahi kibel-i şer'î den müteveli nasb olunan hâfize'l-vesika Molla Mehmed bin Ali meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahalle-i mezbûrede vâki' mescid-i şerifin bâ berât-ı âlî imamı olan Molla Mehmed ve Halil ibn-i Hüseyin Efendi mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrir-i kelâm edüb bundan akdem mescid-i mezbûrun imamı Şirinzâde Mehmed Halife mescid-i mezkûrun imâmetini hüsn-ü rızasıyla ma'lumü'l-mikdar bedel mukâbelesinde mezbûrânın babaları müteveffâ-i mezbûr Hüseyin Efendi'ye ferağ ve kasr-ı yed eyledik de mescid-i mezbûrun imâmetine murâbahası verilmek üzere mevkuf nukûddan altmış beş guruş zimem teslim ve altmış guruş dahi bedel ferağından zimmetinde nukûd-u mevkûfe olan deyne takas ve müteveffâ-i mezbûr Hüseyin Efendi dahi yüz yirmi beş guruş tamamen zimmetindedir deyû ikrâr dahi etmiş iken ba'de'l-vefat imâmet-i mezkûre babası ciheti olmağla iş bu merkum Molla Mehmed'e tevcih ve hâlâ mutasarrıf olub asıl mâl olan meblağ-ı mezbûr yüz yirmi beş guruş babaları terekesinden ifrâz ve irbâh ve istirbâh etmeyüb nukûd-u mevkûfenin ibtâline bâdî olmalarıyla suâl olunub babaları terekesinden

Sayfa 37**Belge 47 (Devamı)**

cânib-i vakfa edâ ve teslim ettirilmesini talep ederim dedik de gıbbe's-suâl ve akîbi'l-inkâr müddeî merkûm Molla Mehmed'den da'vâ-i meşrûhasına muvafık beyyine talep olunduk da udül ihrâr ricâl-i müslimînden mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Molla Mûsâ bin Hâfız Mehmed Efendi ve es-Seyyîd Hasan Çelebi bin () nâm kimesneler liecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka iş bu mezburân molla Mehmed Halife'nin babaları müteveffa Hüseyin Efendi mahalle-i mezbûre mescid-i şerifinin bundan esbak imamı olan Şirinzâde Mehmed Halife imâmet-i mezkûreyi ma'lumü'l-mikdar bedel-i ferağ mukâbelesinde kasr-ı yed eyledik de murâbahası imâmete verilmek üzere vakıf nukûdun zimemde olan altmış beş gurusunu defteri ile teslim ve zimmetinde olan altmış gurusunu dahi bedel-i ferağından deynine takas ve merkûm Hüseyin Efendi dahi mukâsaa ve kabul ve zimmetimde olan nukûdu tashih edüb nukûd-u mevkûfe-i mezkûreden yirmi beş guruş zimmetimdedir deyû bizim huzurumuzda ikrâr eyledi. Biz bu hususa bu vech üzere şâhidleriz ve şahâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-i şahâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbul olmağın mucibince meblağ-ı mezkûr yüz yirmi beş gurusu mütevellî-i mezbûr Molla Mehmed'e edâ ve teslime mezburân Mehmed ve Halil'e tenbih birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundı. Fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîne min Ramazâni'l-mübârek lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Temürcü İbrahim bin İsmâil

Osmanoğlu Osman

Küllü Mehmed bin Ali

Şâhinoğlu Mehmed Çelebi

Somuncu Mehmed bin Hasan

Mustafa bin Hüseyin

Mehmed Çelebi bin Ali

Kaftancıoğlu Seyyid Mehmed Ağa ve gayruhum.

Sayfa 37

Belge 48

Medine-i Kastamonî mahallâtından Gökdere Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma binti Receb Efendi nâm hâtun tarafından bey' ve hibeyi ikrara vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifeti'ş-şer'î ile ârifân İmam Hâfız Mustafa Halife ibni Ahmed ve El-Hâc Ahmed bin Ömer şahâdetleriyle sâbit olan Kıbrısîzâde demekle ma'rûf El-Hâc Ahmed Efendi bin El-Hâc Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzimi't-teşrîfde kendi asıl ve mevekkile-i mezbûre Fâtıma'nın liebeveyn kız karındaşı Âişe nâm hâtun tarafından ikrâr-ı câi'l-beyânı tasdîke vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifeti'ş-şer'î ile ârifân Mustafa bin Mehmed ve Ali Beşe bin Receb nâm kimesneler şahâdetleriyle şer'an sâbit olan hâlâ zevci râfia'l-vesika Hüseyin bin Hasan mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrir-i kelâm edüb müvekkilem mezbûre Fâtıma akd-i âtî'l-hibenin sudûrüne değin yedinde babasından müntakıl mülk-ü mevrûsu olub kız karındaşı müvekkile-i mezbûre Âişe ile bi'l-munâsafa iştirâken mutasarrıf olduğu mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan benim mülküm ve bir taraftan El-Hâc İsmâil mülkü ve tarafeyni tarik-i âm ile mahdûd ve mümtâz bir miktar havluyu müştemil bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî menzilde olan nisf hisse-i şâyiasını tarafeynden îcab ve kabulü hâvi bey'-i bât-ı sahih-i şer' ile seksen guruşa kız karındaşı müvekkile-i mersûme Âişe'ye bey' ve teslim ol dahi ber vech-i muharrer iştira ve tesellüm ve kabz ve kabul eylediğinden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr seksen guruşu kız karındaşı müvekkile-i mersûme Âişe yedinden tamâmen akz ve kabz ve eniştesi iş bu vekîl-i merkûm Hüseyin'e mevâni hibeden âri hibe-i sahiha-i şer'îye ile hibe ve teslim ve merkûm Hüseyin dahi ber vech-i muharrer-i meclis hibede ithâb ve kabz ve kabul eyleyüb fimâba'd menzil-i mahdûd-u mezkûrda olan nisf hisse-i şâyiam tevâbi ve'l-levâhıkıyla kız karındaşım müvekkile-i mersûme Âişe'nin mülk-ü müşterâsı ve meblağ-ı mezbûr seksen guruş eniştem mezbûr Hüseyin'in mâl-i mevhûbu olmuştur keyfemâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun alâkam kalmadı dedik de

gıbbe't-tasdîki'ş-şer' mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâdis aşere min Şevvâli'l-mükerrerem lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Derzi Müezzîn Mustafa bin Mehmed

Derzi Ahmed Beşe bin Mehmed

Duramazoğlu Halil Çelebi

Mustafa Beşe bin Mehmed

Fetioğlu Hâfız Mehmed Halife bin Şa'bân

Berber Temürkaş Hacı Mustafa

Kıbrısîzâde El-Hâc İsmâil ve gayruhum.

Sayfa 37

Belge 49

Medine-i Kastamonî mahallâtından Kırkçeşme Mahallesi sâkinelerinden olub zâtı ta'rifi'ş-şer'î ile muarrefe olan hâfize'l-vesika Rabia binti Ali nâm hâtun meclis-i şer'î şerîf-i enverde takrir-i kelâm edüb bundan akdem zevcem olan Keçeci Mehmed Beşe bin Ahmed târih-i kitabdan dört sene mukaddem Acem Seferine gitmekle avdet-i seferde altı ay mürurunda refiki olan hem civârım Ali Beşe gelüb zevcim Mehmed Beşe'yi fevt oldu deyû bana ihbâr eyledik de mezbûr Ali Beşe udûl olmağla ben dahi inanub iddetim dahi münkaziye olmağın nefsimi âhere tezvîce kâdir olduğumu nâtık

Sayfa 38

Belge 49 (Devamı)

iş bu yedime verilen fetvâ-i şerîfe mucibince kibel-i şer'î den nefsimi âhere tezvîce izin murâd ederim deyû ibrâz eylediği fetvâ-i şerîfenin mazmun-u münîfînde Hind'in zevci Zeyd âher diyâra gittikten sonra Amr gelüb Zeyd fevt oldu deyû Hind'e ihbâr eylese Amr adl olub Hind inanıcak ba'de inkızâ'î'l-iddet nefsinin âhere tezvîce kâdir olur mu

cevâb-ı bâ sevâbında olur deyû buyrulmağla ber mûceb-i fetvâ-i şerîfe nefsini âhere tezvîce mezbûre Râbia'ya izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîne min Şevvâli'l-mükerrem lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyhzâde Mehmet Efendi

Tosyalıoğlu Ali Çelebi

Ahmed bin Mustafa

Mehmed bin İbrahim ve gayruhum.

Sayfa 38

Belge 50

Medine-i Kastamonî mahallâtından Cebrail Mahallesi sâkinelerinden Zeliha binti Receb Efendi nâm hâtun tarafından hibe-i âti'z-zikri ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifeti's-şer'î ile ârifân olan sadrî oğlu Mustafa Beşe bin El-Hâc Hasan Ağa ve Abdurrahman bin Eyüb nâm kimesneler şahâdetleriyle şer'an sâbit olan Hasan Dedeoğlu Mehmed Çelebi meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkîrde müvekkilesinin zevc-i menkûhu hâfize'l-vesika Ali bin Abdullah mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrir-i kelâm edüb müvekkilem mezbûre Zeliha hibe-i âti'l-beyânın sudûrüne değin yedimde mülk ve hakkım olan mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan oğlum Hüseyin menzili ve bir taraftan büber Ahmed menzili ve bir taraftan Hacı Nasuhoğlu menzili ve tarafeyni tarik-i âm ile mahdûd ve mümtâz bir miktar arsa ile yine mülk-ü mahzım olan üç adet nühâs sahan ve bir adet tas ve bir sağîr hamam leğeni ve tas ve bir sağîr şam'dan ve bir döşek ve iki yasdık ve iki yorgan ve bir kebe ve bir sağîr sini kuşağımı mevâni hibeden âri hibe-i sahiha-i şer'îye ile zevcim mezbûr Ali'ye hibe ve teslim ve temlik eyledik de ol dahi ber vech-i muharrer-i meclis hibede ithâb ve kabz ve temellük eyledi. Fîmâba'd arsa-i mahdûd-u mezkûr ile eşyâ-i mezkûre zevcim mezbûr Ali'nin mülk-ü mevâbu olmağla alâkam kalmadı. Keyfemâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun dedi dedik de

gıbbe't-tasdîki'ş-şer' mâhüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîne min Şevvâli'l-mükerrem lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Kasab El-Hâc Mustafa bin Ahmed

Ser Hammâl Molla Süleyman bin İbrahim

Tekeoğlu Mehmed Beşe bin Hüseyin

Ali bin Mehmed

Ahmed Çelebi bin El-Hâc Mustafa ve gayruhum.

Sayfa 38

Belge 51

Medîne-i Kastamonî Kal'ası dizdarlarından fahrü'l-emsâl bâ'se'l-kitâb Mehmed Ağa bin Ahmed meclis-i şer'î kavîm-i vâcibi't-tekrîmde hâlâ Kastamonî sancağı Alaybeyisi zahrü'l-emsâl Hüseyin Ağa bin Mustafa Ağa mahzarında üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm edüb yedimde olan berât-ı âlişâna müşterekim gâib-i ani'l-meclis El-Hâc Hasan Ağa ile mutasarrıf olduğumuz gedik tumarımıza hâsılı kayd olunan Göl Kazâsı'na tâbi' Cevizli nâm karye ahâlisinden öşür ve resmler benim zeametime hâsıl-ı kayd olunmuştur bana verin deyû akz sevdâsıyla mîrî alay mûmâileyh ta'cîz ve müdahaleden hâlî olmamağın suâl olunub yedimde olan berât-ı âlişânda gedik tumarımıza hâsılı kayd olan sâlifî'z-zikr Cevizli nâm karyeden kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlubumdur dedik de gıbbe's-suâl mîrî alay mûmâileyh Hüseyin Ağa cevâbında merkûm dizdar Mehmed Ağa'nın kayd ve berâtına dâhil olan mârû'z-zikr Cevizli karyesinde kat'â alâkam yokdur deyû cevap vericek ikrârı mucibince karye-i mezbûreye bîvech ve bilâ sened müdahale etmemek üzere mîrî alay mûmâileyhe tenbih birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîne min Şevvâli'l-mükerrem lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl
 Fahrü'l-Kuzât Mehmed Efendi Müftîzâde
 Zübdetü'l-Kuzât Hâfız Mustafa Efendi Deftârîzâde
 Şeyhzâde Mehmet Efendi
 Taşçızâde Mehmed Ağa
 Fahrü'l-Emsâl Hasan Ağa ibni Osman
 Müezzin Efendi
 Mustafa Efendi Şam' dâni
 Müezzin Mustafa Halife El-Hayyât
 Ahmed Beşe bin Hacı Mustafa ve gayruhum.

Sayfa 39

Belge 52

An asıl Medine-i Kastamonî mahallâtından Bedirgâzi Mahallesi ahalisinden olub hâlâ Mahmiye-i İstanbul'da Tophânede sâkin ve mütemekkin Dergâh-ı Âlî topçularından Mehmed Ağa bin El-Hâc Hüseyin bin Abdullah tarafından zikri âtî menzil semen-i misliyle bey' ve kabz-ı semene vekîl olduğu Attar Molla Mehmed bin El-Hâc Ali ve El-Hâc Abdurrahman bin Ahmed şahâdetleriyle şer'an sâbit ve sübut-i vekâletine hükm-ü şer' lâhık olan yeğeni Ahmed Beşe bin Karagöz Üstâd Mehmed meclis-i şer'î kavîm-i vâcibi't-tekrîmde mahalle-i mezbûre sükkânından râfia'l-vesika Derzi Üstâd Mustafa bin Mustafa mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm edüb müvekkilim mezbûrun akd-i âti'l-beyânın sudûrüne değın irsen ve şirâen yedinde mülk ve hakkı olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Derzi Üstâd Mustafa bin Mustafa mülkü ve bir taraftan Beybazarlı zımmî menzili ve bir taraftan Papas nâm zımmî menzili ve taraf-ı râbi'-i tarik-i âm ile mahdûd ve mümtâz bir miktar havluyu müştamil tahtı ahur fevkanî iki bâb ve tahtânî iki bâb köhne menzili tarafeynden îcab ve kabulü hâvi bey'-i bât-ı sahih-i şer' ile semen-i misli olan bir Mushaf-ı Şerîf ile nakid doksan guruşa merkûm Derzi Üstâd Mustafa'ya bi'l-vekâle bey' ve teslim ol dahi ber vech-i muharrer iştira ve tesellüm ve kabz ve kabul eylediğinden sonra sâlifü'z-zikr Mushaf-ı şerîf ile meblağ-ı mezbûr

doksan guruş nakid akçeyi bi'l-vekâle tamamen müşteri merkûm yedinden akz ve kabz eyledim. Fîmâba'd menzil-i mahdûd-u mezkûr bi'l-cümleti't-tevâbi ve'l-levâhik merkûm Derzi Üstâd Mustafa'nın mülk-ü müşterâsı olub müvekkilim dâim mezbûrun alâkası kalmadı. Keyfemâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun dedik de gıbbe't-tasdîki's-şer' mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi' aşere min Zi'l-ka'de-i's-şerîfe lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

İkirzâde Halil Ağa

Müezzin Ali Halife bin Hasan

Kalaycı Üstâd Mustafa bin Abdullah

Semerci Molla Halil bin Abdurrahman

Molla Mehmed bin Receb

Kalaycı Ali bin Şa'bân

Mehmed bin Mehmed

Kazgancı El-Hâc İbrahim

Mustafa bin Hacı İbrahim ve gayruhum.

Sayfa 39

Belge 53

Medine-i Kastamonî mahallâtından Cebrail Mahallesi sükkânından Derekzâde demekle ma'rûf bâ'se'l-vesika El-Hâc Ömer bin Mehmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine medîne-i mezbûre mahallâtından Kubbeli mahallesi sükkânından es-Seyyîd Hüseyin Beşe bin Mûsâ mahzarında üzerine da'va ve takrir-i kelâm edüb iş bu merkûm es-Seyyîd Hüseyin Beşe târih-i kitâbdan birkaç gece mukaddem leylen kapumun halkasını çeküb ve târih-i kitâb gecesi ki Cum'a gecesidir yine leylen kapum önüne gelüb tufeng atub bu güne hetk-i ırzdan hâlî olmadığından gayrı iki sene mukaddem ben ticaret ile diyâr-ı âhere gittiğimde iş bu hâzır-ı bi'l-meclis sulbî oğlum Hasan nâm şâbb-ı emredi vakt-i mağribde cebren refiki ile menziline çeküb üzerinde olan otuz guruş

miktârı akçesini akz ve sû-i fiil kasd ve oğlum mezbûr sayha etmekle yedlerinden hemcivarları yetişüb tahlis ve ıslah-ı nefis için ma‘rifet-i şer‘ ile Kal‘i Kastamonî’de zindanbend oldukda bir tarik ile firâr eylemiştir. Mezbûr es-Seyyîd Hüseyin Beşe’den suâl olunub takrîrî tahrîr ve keyfiyet-i ahvâli isticbâr ve mucibi icrâ olunması matlubumdur dedik de gıbbe’s-suâl ve’l-inkâr evvela mezburân El-Hâc Ömer ve oğlu Hasan’ın keyfiyetleri isticbâr olunduk da Atabey Mahallesi sâkinlerinden Şeyhzâde Ali Efendi ve eş-Şeyh Mustafa Efendi ve Ömer Efendizâde es-Seyyîd Mehmed Efendi ve Müderris Ali Efendi ve El-Hâc Ahmed Efendi ve Dizdar Mehmed Ağa meclis-i şer‘a hâzırân olub eseri’l-istişhâd fi’l-hakika mezbûr El-Hâc Ömer ve oğlu merkûm Hasan kendi hallerinde ehl-i ırz ve diyânet ile ma‘rûf kimesnelerdir deyû hüsn-ü hâllerini alâ tarîki’ş-şahâde ihbâr eylediklerinden sonra mezbûr es-Seyyîd Hüseyin’in erâzil-i nâsdan olub kendi halinde olmadığından gayrı iki sene mukaddem merkûm El-Hâc Ömer diyâr-ı âherde iken oğlu merkuma taarruz kasd ve ma‘rifet-i şer‘ ile kal‘abend olub ıslâh-ı nefis etmedîn firâr eylediğini mezburân Ömer Efendizâde es-Seyyîd Mehmed Efendi ve Hacı Ahmed Efendi ve Müderris Ali Efendi ve Buhârîzâde Hüseyin Çelebi vesâir ahâli-i mahallesinden ma‘lûmü’l-esâmi kimesneler sû-i hâlini alâ tarîki’ş-şahâde haber vermeleriyle yine merkûm es-Seyyîd Hüseyin zâbitı ma‘rifetiyle ıslâh-ı nefis için kal‘abend olmak üzere tenbîh birle mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu. Fî selh-i Şevvâli’l-mükerrem lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Ali bin El-Hâc Receb

Ali Hocasâde El-Hâc Ahmed

Mehmed Ağa bin Mehmed Serdâr-ı Kastamonî

Halil Çelebi bin Hüseyin

Börekcioğlu Mehmed Çelebi

Efe Hüseyin Ağa

Cüce Mustafa Ağa

İbrahim Bey bin Hüseyin Bey

Es-Seyyîd El-Hâc Mehmed Tirânî

Vildânîzâde Hâfız Ali Çelebi

El-Hâc Osman bin El-Hâc Ebu Bekir ve gayrum.

Sayfa 40

Belge 54

Medine-i Kastamonî mahallâtından Bedirgâzi Mahallesi sükkânından Beybazarîlizâde demekle ma'rûf Makdis Yâni veled-i Timitri meclis-i şer'î şerîf-i enverde İsmâîlbey Mahallesi sükkânından olup yine medîne-i mezbûre mahallâtından Şâdibey Mahallesinde vâki' zikri âtî menzile vâz'-ı yedî mütehakkik olan bâ'se'l-vesika es-Seyyîd Osman Çelebi bin Abdülkerîm mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem mefkût hükmünde olup hâlâ fevti mütehakkik ve bi'l-verâse terekesine müstehak olduğum Tekkeşinoğlu Nikola veled-i Lefter'in sâlifü'z-zikr Şâdibey Mahallesinde vâki' bir taraftan Emiroğlu ve bir taraftan Temürçi Mustafa Beşe ve bir taraftan Kiyako Zimmî menzilleri ve taraf-ı râbi'-i tarîk-i âm ile mahdûd ve mümtâz bir miktar havluyu müştamil mülk menzilini mezbûr es-Seyyîd Osman Çelebi fuzûlî ve bi gayr-ı hakkın zabt eder suâl olunub menzil-i mezkûrdan kasr-ı yedine tenbîh olunması matlûbumdur dedik de gıbbe's-suâl mezbûr es-Seyyîd Osman Çelebi cevâbında müdde-i mesfûr hayatında târih-i kitâbdan iki buçuk sene mukaddem Kengırı Sancağı'nda vâki' Yapraklı Bazarı'nda menzil-i mahdûd-u mezkûru bana yüz guruşa bana bey' ve mahallinde kabza taslît ve ben dahi iştirâ ve kabul ve semeni olan yüz guruşu zimmetinde olan yüz guruş alacağıma takas ve ben dahi mukâsa ve kabul edüb ber vech-i muharrer mülk-ü müştêrâm olduğuna binaen zabt ederim deyû def' ile mukâbele edicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr es-Seyyîd Osman Çelebi'den def'-i mezbûruna beyyine taleb olunduk da udûl ihrâr ricâl-i müslimînden Kafşakoğlu Ali Beşe bin Şa'bân ve Müezzinoğlu Kalyoncu Mehmed Beşe bin Mustafa nâm kimesneler liecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzirûn olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka merd-i mesfûr Tekkeşinoğlu Nikola veled-i Lefter hayatında târih-i kitâbdan iki buçuk sene mukaddem Kengırı Sancağı'nda vâki' Yapraklı Bazarı'nda zikr olunan Şâdibey Mahallesinde vâki' mülkü olan bir taraftan Emiroğlu ve bir taraftan Temürçi Mustafa

Beşe ve bir taraftan Kiryako Zımmî menzilleri ve taraf-ı râbi‘-i tarîk-i âm ile mahdûd ve mümtâz bir miktar havluyu müştemil mülk menzilini yüz guruşa iş bu mezbûr es-Seyyîd Osman Çelebi’ye bey‘ ve mahallinde kabza taslît ve mezbûr kabul etmekle menzil-i mahdûd-u mezkûr mezbûr es-Seyyîd Osman Çelebi’nin olan yüz guruş deynine takas ol dahi mukâsa ve kabul edüb mülk-ü müşterâsıdır. Biz bu hususa bu vech üzere şahidleriz ve şahâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-i şahâdet-i şer‘iye eylediklerinde ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şahâdetleri makbul olmağın mucibince menzil-i mahdûd-u mezkûr için bu vecih muârazadan mezbûr Beybazarlı Makdis Yâni veled-i Timitri men‘ olunub mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’l-hâmis aşere min Zi’l-ka‘de lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Gökçukuroğlu Molla Mehmed

Molla Süleyman bin Ahmed

Es-Seyyîd Hüseyin bin Abdullah

El-Hâc Hüseyin Ağa Müteveli-i İsfendiyarbey

Muhzır Hüseyin ve gayrum.

Sayfa 40

Belge 55

Fi’l-asıl Medîne-i Kastamonî ahâlisinden olub bundan akdem Rumeli’nde İsmâîl nâm kasabada fevt olan Hacı Mustafa Beşe bin Receb’in liüm kız karındaşı Alime nâm hâtun tarafından ikrâr-ı âti’l-beyâna vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘ ile ârifân olan Fazlızâde Abdurrahman Ağa ve Şâtırzâde es-Seyyîd Ali Ağa şahâdetleriyle sâbit olan hâlâ zevci Halil bin Hüseyin meclis-i şer‘i hatir-i lâzimi’t-tevkîrde liebeveyn er karındaşı hâfize’l-vesika Ali Beşe mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrir-i kelâm edüb bundan akdem sâlifü’z-zikr İsmâîl Kasabasında mezbûr El-Hâc Mustafa fevt olduk da iş bu mezbûr Halil müvekkilem zevcem mezbûre Alime tarafından vekâleten ve kendi tarafından asâleten İsmâîl Kasabasında tereke-i müteveffâ-i mezbûrdan ba‘de

ihrâci's-sümün dört yüz altmış iki buçuk guruş akz ve kabz ile ve beynlerinde taksîm-i müsâvât üzere iktiza ederken sülüs hisse vermekle müvekkilem mezbûre

Sayfa 41

Belge 55 (Devamı)

meblağ-ı mezbûr dört yüz altmış iki buçuk guruştan iki yüz otuz bir guruş ve bir rubu' hissesini temlik ettirmek üzere da'vâ eyledik de mezbûr Ali Beşe dahi ba'de'l-murâfa'a-i'ş-şer'ıye evlâ ve ehven olduğu şer'an sâbit ve nısf hisse müvekkilem için tekmîl olunmak üzere tenbîh-i şer' olunmuş idi. El-hâlet-i hâzihi müvekkilem mezbûre Alime karındaşı mezbûr Ali Beşe'den elli guruş dahi akz ve kabz edüb mâ'adâsı olan kırk altı guruş ve bir rubu' zimmetinde iken mezbûr Ali Beşe'ye mevâni-i hibeden ârî hibe ve temlik ve mâ'adâ terekeden zimmetini ibrâ etmekle mezbûr Ali Beşe dahi meblağ-ı mezbûru İsmâil Kasabası'ndan akz ve kabza ve müvekkileme îsâl için masârıfı ma'lûmü'l-mikdâr meblağa müteallik amme deâviden müvekkilem mezbûre Alime'nin zimmetini ibrâ eyledi dedik de vekîl-i mezbûrun ber vech-i muharrer cârî olan kelimâtını el-mukırr-ı leh el-mezbûr vicahen ve şifahen tahkîk ve tasdîk edicek mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l işrîne min Zi'l-ka'de lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Vildanzâde El-Hâc İsmâil

Vildanzâde El-Hâc Ahmed

Es-Seyyîd Ahmed Ağa bin El-Hâc Mehmed

Es-Seyyîd Ali Çelebi bin Mustafa

Şehir Kethüdâsı Ahmed Ağa

Kazgancızâde Molla Mustafa

Es-Seyyîd İsmâil bin Seyyîd Osman

Es-Seyyîd Hüseyin bin Hasan

Beşkarışoğlu Ahmed Beşe

Dâvud Halifeoğlu Mehmed Efendi
 Muýtâb El-Hâc Mustafa
 Muýtâb Abdurrahman ve gayruhum.

Sayfa 41

Belge 56

Medine-i Kastamonî mahallâtından Muzaffereddin Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden tüccâr-ı zevî'l-ihtirâmdan El-Hâc Ömer bin Abdülkâdir'in sulbî sağîr oğulları Ahmed ve Mehmed ve Ali ve sulbiye sağîre kızı Fâtîma'ya babaları müteveffâ-i mezbûrun nukûd ve emlâk ve eşyasından ber müceb-i defter-i kassâm isâbet eden hisse-i irsiyelerini hıfz ve ahvâllerini zabta kıbel-i şer'î-i enverden bir vasî nasb olunması lâzım ve mühim olunmağın iffet ve istikâmet ile ma'rûfe ve vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire olduğu sikât-ı sahihai'l-kelimât ihbarlarıyla lede's-şer'î'l- enver zâhir olan sağîre-i mezbûrenin vâlideleri hâfızete'l-vesika Âişe binti Hasan nâm hâtun sağîrûn-u mezbûrûnun tesviye-i umurlarına kıbel-i şer'î-i enverden vasî nasb ve ta'yîn olunduk da mezbûre Âişe dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbağî edâya müteahhide olmağın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı. Fi'l-yevmi's-sâmin min Zi'l-hicce-i's-şerîfe lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Hâfız Mehmed Efendi İmâm-ı mahalle-i mezbûr
 El-Hâc Abdülkerimzâde Hâfız Mehmed Efendi
 El-Hâc Hüseyin Ağa bin Mustafa
 Dağşanzâde El-Hâc Mehmed bin Ali ve gayruhum.

Sayfa 41**Belge 57**

Husûs-u âti'l-beyânın mahallinde keşf ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'î den es-Seyyîd Mehmed Efendi me'zûnen irsâl olunub ol dahi Medîne-i Kastamonî'de vâki' İsfendiyarbey Câmî'-i Şerîfi evkâfından Bey Hamamı demekle ma'rûf hamama varub zeyl-i vesikada muharrere'l-esâmi müslimîn hâzır oldukları halde akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledik de râfia'l-kitâb vakf-ı mezbûr mütevellisi Hacı Hüseyin Ağa ibni Ahmed Bey meclis-i ma'kûd-u mezbûrda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüb devr-i eyyâm ile câmi'-i mezkûr evkafından olan iş bu hamam-ı mezkûrun ekser mevâzı'-ı harâba müşerref olub emâret ve termîme muhtâc olduğundan gayrı câmi'-i mezkûrun dahi bazı mevâzı' ta'mîr ve termîme muhtâc olmağın hamam-ı mezkûrun ve câmi'-i latifin mevâzı'-ı harâbâtına ba'de'n-nazar ne mikdar ile ta'mîr olunur kıbel-i şer'den keşf ve tahrîr olunması bi't-tevliye matlûbumdur dedik de Mimar El-Hâc Mustafa ve Mimar Keşiş Kirkor vesâir ebniye ve sukûfa vukûf-u tâmı olan müslimîn ile hamam-ı mezkûrun mevâzı'-ı harâbâtına ba'de'n-nazar hazinesi müceddeden sıvanmağa muhtâc olmağla on kîl horasan ve on kîl kirâç iktizâ etmeğın kilesi on beşer paradan yedi buçuk guruş ve kubâb ve meydan üzeri yarılıb meremmete ve kubbe üzerleri gömleğe muhtâc olmağla iktizâ eden kireç ve horasan ve toprak nakli kırk guruş

Sayfa 42**Belge 57 (Devamı)**

ve dört adet halvet ve üç tarafta olan sekülerin ferş taşlarınının bazısı tecdîd iktizâ edüb on araba taş beher arabası birer guruştan on beş guruş ve ferş taşları tahtına altı adet direğe muhtâc olmağla kireci ile dörder sümünden on yedi guruş ve on gün hacim tathîri için on ırgâd on günde ücret ve yemeklik ve mum ve nakil için ücret kırk guruş ve sekiyeye bir adet taş iktizâ etmekle beş guruş hamâm-ı mezkûrun derûnu sıvaya muhtâc olmağla yüz elli kîl horasan ve kirâç iktizâ etmeğın beher kilesi on beşer paradan kendiri ile altmış iki guruş on batman rugan-ı bezîr beher batmanı bir buçuk guruşdan on beş guruş

soğuksu yoluna iktizâ eden poyra beher poyra lögünü ile ikişer paradan iki buçuk guruş ve külhana iktizâ eden devir taşları ve tabanına taş on beş araba beher arabası birer guruşdan on beş guruş ve hamâm-ı mezkûrun garb tarafında vâki‘ dıvarının bir katı ve kafa taşları münkesir ve münhedim olub ta‘mîre muhtâc olmağla bina zirâ‘ıyla kırk zira‘ ve dıvara iktizâ eden taş ve kafa taşları ve elli kîl kireç ve kum nakliyesi yüz guruş külhan tarafında vâki‘ dıvar meremmete muhtâc olmağla iktizâ eden iki yüz elli yük taş ve yirmi kîl kireç kıymeti otuz beş guruş kademhaneye döşeme taşları ve çirkâb tariki için taş ve lögün ve horasan yirmi guruş ve hamâm-ı mezkûrun şark tarafında vâki‘ dıvarı meremmete muhtâc olub iktizâ eden kireç ve taş kıymeti on guruş ve camekân ve döşemesine taş ve iki adet şâdirevân taşı yirmi guruş ve camekân sıvanmağa muhtâc olmağla iktizâ eden yüz yirmi kîl horasan ve kireç beher kilesi on beşer paradan kırk beş guruş on batman kendir beher batmanı yirmi şer paradan beş guruş iskele kerestesi ve sadrlara iktizâ eden tahta ve sırık ve mismâr otuz beş guruş camekâna iktizâ eden kiremit ve tahta beş guruş ve hamâm-ı mezkûrun ta‘mîr olunacak mevâzi‘-ı mezkûrlarını altı nefer neccâr ve sekiz nefer ırgâdın amele ile doksan günde ancak ta‘mîr olunmağla beher nefer neccârın ücreti taâmiyesiyle altışar sümünden yevmiyeleri iki yüz yetmiş guruş ve sekiz nefer ırgâdın beher neferine me‘külâtıyla yevmiyeleri onar paradan yüz seksen guruş min ciheti’l-mecmû hamâm-ı mezkûrun vech-i muharrer üzere mevâzi‘-ı harâbı dokuz yüz kırk dört guruş ile ancak ta‘mîr olunur noksan ile mümkün değildir deyû mimârân-ı merkumân ve sâir müslimîn icmâ ve ittifak eylediklerinden sonra sâniyen câmi‘-i mezkûra varulub mimârân-ı merkumân ile mevâzi‘-ı harabına nazar olunduk da câmi‘-i mezkûr pûşîdesine iki bin kiremid iktizâ etmekle beher bini üçer buçuk guruştan yedi guruş minare depesine tahta ve sırık ve mismâr beş guruş şark tarafında vâki‘ dıvar meremmete muhtâc olmağla kireç ve taş beş guruş ve sakafi müşerref harâb olub müceddeden ta‘mîre muhtâc olmağla beş araba sırık ve iki yük tahta ve altı vuk‘ıyye mismâr iktizâ etmeğın on bir buçuk guruş döşeme için tahta araba üç beher arabası üç guruşdan dokuz guruş, altı vuk‘ıyye mismâr iki guruş döşeme tahtası tahtına altı araba sırık beher arabası birer buçuk guruştan dokuz guruş mihrâba iktizâ eden ve derûn-u câmi‘ iktizâ eden alçu kîl on beher kilesi onar paradan iki buçuk guruş kapu pûşîdesine tahta ve mismâr ve kapu perdesi dört guruş üstâdiye ve ırgâdiye yirmi

günde yirmi beş guruş câmi'-i şerîf önünde vâki' çeşme musluğu tecdide muhtâc olmağla on beş guruş min ciheti'l-mecmû doksan beş guruş ile ancak ta'mîr olunur noksan ile mümkün değildir deyû mimârân-ı merkumân ve zeyl-i vesikada muharrere'l-esâmi icmâ ve ittifak eylediklerini mevlânâ-i mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve keşf ve ba'dehû mâ'an ba's olunan çukadârımız Salih ve Muhzır El-Hâc Mehmed ile meclis-i şer'a gelüb alâ vuku'a inhâ ve takrir etmeleriyle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâdi ve'l-işrîne min Zi'l-ka'de lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Abdülhay Efendi Müteveli-i Vakf-ı Kırkçeşme

Es-Seyyîd El-Hâc Mustafa

İmam Molla Mustafa Halife

Mehmed Halife bin İshak Efendi

Mehmed bin Mustafa

Ahmed bin Ömer

Efe Hüseyin Ağa ve gayruhum.

Sayfa 43

Belge 58

Medine-i Kastamonî mahallâtından İsmâîlbey Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden es-Seyyîd Ahmed Çelebi bin es-Seyyîd Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Âişe binti Osman Çelebi ile liüm er karındaşı Nuh Beşe bin Mustafa Bey ve ammizâdesi es-Seyyîd Mehmed Çelebi bin es-Seyyîd Mustafa Çelebi'ye münhasır olduğu lede'sş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkik olduktan sonra müteveffâ-i mezbûrun bi't-taleb tahrîr ve takvim ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'sş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan terekesidir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdis aşere min Zi'l-hicce-i'sş-şerîfe lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Hâfız Hasan Efendi İmâm-ı mahalle-i mezbûr

Halil Çelebi bin Hüseyin Bey

Ali Çelebi bin Mehmed

Bakkal Hasan bin Arslan

Mehmed Çelebi bin Süleyman ve gayruhum.

frenkî hurda kılıç1

guruş

3

hurda nühâs fânûs 1

para

15

evânî nühâsiye

kıyye

1

para

30

kara temür tüfenk 1

guruş

3

babuç

çift

1

guruş

2

bıçak 3 kelbetün 1

guruş

2

beyl ve kazma 4 ve keser 3 ve orak 1 ve balta 1

guruş

3

kutular 13 ve tabla 1

guruş

2

kaşık 3 ve kaşıklık 1

para

3

temür hurdası

kıyye

3

para

6

tesbih 1 ve hamâîl 1 ve kilîd 3

para

15

köhne kilim 1	mıkrâs ve yummaca bıçak	köhne kembe kebe 1
para	para	guruş
10	10	1

köhne kuzu postu kürk 1	müsta'mel beledî peşkir 1	köhne çuka anteri 1
guruş	para	guruş
2	6	1

köhne çakşır 1	kotinî anteri 1	müsta'mel ve köhne yeşil çuka nebeş 1	yeşil sarık 1
guruş	guruş	guruş	guruş
1,5	3,5	13,5	1

müsta'mel mısırî kuşak 1	köhne kedi kürkü 1	kapama 1 ve cüzdan 1
para	guruş	guruş para
1	3	1 10

kayınpederi Osman Çelebi zimmetinde bâtemessük bâki bitarîki'l-mudârabe

guruş
640

Arslanoğlu zimmetinde

guruş
100

Mûsâoğlu Çil Mehmed'de

guruş
20

bâtemessük Saraçzâde Hacı Mehmed'de

guruş
165

Bozacı Osman zimmetinde

guruş
100

Cem'an yekûn-----

guruş	para
1052	25

Minhâ'l-ihracât -----

masârif-ı techiz ve tekfin ve it'âm-ı ta'âm ve ta'mîr-i merkad ber mûceb-i vasîyet

guruş
100

resm-i kısmet ve harc-ı huddâm		çukadâriyye	kâtibiyye
para	guruş	guruş	guruş
10	16	1,5	3

ihzâriyye ve kaydiyye

guruş
1

Mehr-i müeccel-i müsbit

guruş
80

Yekûnü'l-ihracât -----

guruş	para
201	30

Sahhü'l-bâki -----

li't-taksîm-i beyne'l-verese

guruş	para
850	35

hisse-i rubu' li'z-zevceti'l-mezbûre Âişe hisse-i sūdüs ahi-i ümmü'l-mezbûr Nuh Beşe

meblağ	guruş	meblağ	guruş
89	212	107	141

hisse-i ibn-i ammi'l-mezbûr es-Seyyîd Mehmed Çelebi		taksime sâlih olmayan
meblağ	guruş	meblağ
25	496	3

Sayfa 43**Belge 59**

Medine-i Kastamonî mahallâtından Muzaffereddin Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden El-Hâc Ömer bin Abdülkâdir'in verâseti zevcetân-ı metrûketân Sâliha binti Osman Çelebi ile liüm er karındaşı Nuh Beşe bin Mustafa Bey ve ammizâdesi es-Seyyîd Mehmed () ve Âişe binti Hasan nâm hâتونlar ile zevce-i mersûme Saliha'dan mütevellide sulbî kebîr oğlu Mehmed Beşe ve sulbiye kebîre kızları Emine ve Ümmügülsüm ve Havva'ya ve zevce-i mezbûre Âise'den mütevellide sulbî sağîr oğulları Ahmed ve Mehmed ve Ali ve sulbiye sağîre kızı Fâtıma'ya münhasır olduğu lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkik olduktan sonra müteveffâ-i mezbûrun bi't-taleb tahrîr ve takvim olunub beyne'l-verese taksîm olunacak muhallefâtı defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîne min Zi'l-ka'de-i'ş-şerîfe lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Hâfız Mehmed Efendi İmâm-ı mahalle-i mezbûr

Hâfız Abdülkerimzâde Hâfız Mehmed Efendi

Dağşanzâde El-Hâc Mehmed Ağa

Duhancı El-Hâc Hüseyin bin Mustafa

Molla Ahmed bin El-Hâc Ali

Dağşanzâde Osman Çelebi

Çevkânîzâde Hâfız Süleyman Çelebi ve gayruhum.

Mushaf-ı Şerîf	fevkânî odada mevcûd müsta‘mel çatma yasdık
hediye	adet
guruş	13
6	guruş
	40

müsta‘mel meydan kâliçesi	cedîd Türkmân kilimi
adet	adet
1	1
guruş	guruş
15	5

müsta‘mel kırmızı Bazarcık ihrâmı	basma beledî mak‘ad	şilte minder 3
adet	adet	guruş
3	3	10
guruş	guruş	
4,5	2	

müsta‘mel kâliçe seccâde 2
guruş
2

Sayfa 44

Belge 59 (Devamı)

kumaş yorgan 1	müsta‘mel sarı kotinî yorgan 1	yemenî müsta‘mel yorgan 1
guruş	guruş	guruş
10	5	2

def'a Tokâdî yemenî yorgan

adet

1

guruş

2

def'a Tokâdî basma yorgan 1

guruş

3

def'a köhne müsta'mel Bazarcık ihrâmı 1

guruş

1

müsta'mel Yanbolu kebesi 3

guruş

3

sîm telkârî fincan zarfi

adet

5

guruş

12

fağfûrî fincan

adet

18

guruş

5

kahve ibrikleri 3 ve tepsi 1 ve tas 2

guruş

3

sağır ve kebîr şam'dan 2

guruş

2

şişe bardaklar 5

guruş

2,5

ocak temürleri 2 ve maşa 1

guruş

1,5

def'a yemeni köhne yorgan 1

guruş

1,5

def'a yemeni cedîd yorgan 1

guruş

2,5

dîmî döşek 3

guruş

6

sağır mangal 1

guruş

4

nühâs güğüm 1

guruş

1,5

meşin şam'dan sofrası 1

para

12

gömlekleli iskemle 1 ve yemeni sofrâ bezi 1 ve peşkir 1		def'a nühâs güğüm 1	
guruş		kıyye	
3		2	
		guruş	
		2	
aba kapu perdeleri 2	meydanda mısır hasırî 1	köhne şilte minder 1	
guruş	guruş	guruş	
6	3	3	
köhne şâm'dan 1	kara kınlı kılıç 3	palaska ve zene 2	boy tüfenkleri 3
guruş	guruş	para	guruş
1	12	30	15
peştû tabanca 1	nühâs el ibriği 1	def'a nühâs güğüm 2	temür çubuk üzengi 1
guruş	guruş	kıyye	çift
6	1,5	2	1
		guruş	para
		5	10
köhne yaşmak perdesi 1	def'a köhne kapu perdesi 1	def'a beledî yasdık 4	
guruş	guruş	guruş	
1	1,5	6	
sağır koltuk yasdığı 1	def'a köhne sağır şilte minder 3	kırmızı ihrâm 2	
para	guruş	guruş	
20	3	2,5	

kalem sağır kilim 1	köhne mâî binlik 1	def'a sağır minder 10	
guruş	para	guruş	
1,5	10	5	
def'a kebîr yemeni yüzlü minder 2		mevcûd müsta'mel şişe ber vech-i tahmin	
guruş		para	
3		10	
köhne kürk kabı 1	def'a köhne yaşmak perdeleri 1	köhne mâî çuka şalvar 1	
guruş	guruş	guruş	
1,5	1	3,5	
köhne yeşil çuka nebeş 1	köhne kotinî alaca zeybûn 1	beyaz peşkir 1	
guruş	guruş	para	
5	1	13	
beledî yemeni parçası	ocak temürü 1 sacayağı 3	hinta	mevcûd yün
zira'	guruş	kıyye	batman
3	1	3	1
para		para	guruş
20		50	1
köhne mısır hasırî	harem-i menziline mevcûd müsta'mel alaca kilim 1		
para	guruş		
20	2		
dîmî yasdık 4	def'a kırmızı ihram 2	def'a yemeni yorgan 2	peştamal 1
guruş	guruş	guruş	para
6	3	5	10

Gürcîyü'l-asl benâm Yusuf gulâm nefer 1

guruş

250

kelpeten ve destere ve sâir hurda temür ber vech-i tahmin

guruş

1

def'a cedîd alaca kilim 1

guruş

3

def'a kalem kilim 1

guruş

2,5

def'a Türkmân kilim 1

guruş

5

def'a sağır kilim 1

guruş

1,5

def'a şilte döşek 1

guruş

2

def'a siyah Yanbolu kebesi 1

guruş

2

def'a köhne kilim 1

guruş

1

yeşil çuka kaplı cedîd nâka kontuş kürk 1

guruş

30

def'a kırmızı çuka kaplı göcen nebeş kürk 1

guruş

12

def'a köhne yorgan 1

guruş

1,5

def'a beyaz alaca seccâde 1

guruş

1

def'a yemeni yorgan 1

guruş

2,5

def'a beledî yasdık 2

guruş

3

def'a simli kılıç 1

guruş

12

nühâs gülabdân ve buhurdân Yanya işi 2

guruş

4

sağır kahve ibriği ve tas 1 ve havan 2	fânus 1	pirinç tas 1	sağır şam‘dan 2
guruş	guruş	para	guruş
4,5	1	20	1
Yatağan bıçağı 1	temür kantar 1	şâmî alaca müsta‘mel kaftan 1	
guruş	para	guruş	
2	30	3	
köhne kavuk 1 ve tülbend örtüsü 1 ve kellepûş 1		dîmî yasdık yüzü 1	
para		para	
30		20	
sehâbî köhne çuka heybe 1	kotinî alaca köhne kaftan 1	müsta‘mel destâr 1	
guruş	guruş	guruş	
3	2,5	2	
köhne beyaz çarşab 1	Türkî tefsir-i şerîf 1	Kitâb Fetevâ-i Ali Efendi	
guruş	cild	cild	
1	1	1	
	guruş	guruş	
	5	5	
Birgilî Risâlesi 1	def‘a yemeni çarşab 1	köhne gûzî çuka çakşır 1	
para	para	guruş	
40	15	4	

Araç bezi top 1 guruş 1	cedîd Bursa yasdığı 1 guruş 3	yemenî yorgan yüzü adet 3 guruş 3	alaca Haleb kuşağı 2 guruş 3
cedîd mest çift 1 para 20	pandül sîm saat 1 guruş 18	def 'a akreb saat 1 guruş 12	beyazlı kellebûş 2 para 20
batma sakal tarağı 1 para 60	def 'a akreb saat 1 guruş 10	beyaz Tire peşkiri 1 para 30	al Ankara sûfi kuşak 1 guruş 2,5
şâmî alaca müsta'mel alaca anteri 1 guruş 2,5		köhne keten gömlek 2 guruş 1,5	def 'a kalemi kilim adet 4

Sayfa 45**Belge 59 (Devamı)**

def 'a kalemi kilim adet 4 guruş 6	def 'a köhne kilim 2 guruş 2
--	------------------------------------

harem-i menzili kilerinde mevcûd asel ve ruĝan ve besdil ve soĝan ve elma ve sâir
zehâyir ber vech-i tahmin

guruş

50

def 'a ruĝan-ı koruk ber vech-i tahmin

ber vech-i tahmin asel-i musaffâ

batman

batman

4

2

guruş

guruş

8

3

çorba tasları 4

hamam bakracı 1

su tası 1

vezn olan evânî nühâsiye

guruş

guruş

para

kıyye

6

1

25

71

guruş

71

def 'a saĝır su tası 1

def 'a minder 3

def 'a evânî nühâsiye

def 'a kalemi kilim 1

para

guruş

kıyye

guruş

15

3

79

2

guruş

79

yük perdesi 1

saĝır ibrik ve kalaylı lengeri 1

def 'a köhne mısır hasırî 1

guruş

guruş

guruş

1

1,5

3

anbarda mevcûd hinta

kîl sair kîl
20 3
guruş
43

def 'a dâhiliyye-i menzilde mevcûd iskemle 1

para
30

eğer takımı ile 1

guruş
3

harar 4 ve çuval 1 ve heybe 1

guruş
4

mevcûd dakik-i hâs

batman
50
guruş
12,5

hoşab ber vech-i tahmin

batman
2
guruş
1,5

anbarda mevcûd besdil

batman
2
guruş
1

sağîr ve kebîr çatma anbar ve herkil 2

guruş
43

tecemmülât-ı menzil ber vech-i tahmin

guruş
10

sacayakları ve ocak temürleri ve tokmak ve çivi ve balta ve beyl ve kazma ve sâir âlât-ı hadîd

guruş
6

odun ve kömür ve kütük ve saman ve çıra ber vech-i tahmin

guruş
35

kebâb temürleri 2 ve iskemle 2	bağ depmesi	yün ma‘a harar	def ‘a çuval 1
guruş	para	batman	para
3	30	1	20
		guruş	
		1,5	

nühâs sac 1	satur ve kantarma 1	karasığır ineği 1	menzilde mevcûd ağnâm
guruş	guruş	re’s	adet
1,5	0,5	1	3
		guruş	guruş
		10	15

cüzdanda mevcûd nakid	def ‘a âher yedinde mevcûd ağnâm
para	adet
5	200

Kurşunli hânda mağazada mevcûd altun bihesâb	mevcûd beyaz akçe
meblağ	guruş
10	922
	guruş
	45

para ile mahlût beyaz akçe	beyaz akçe ile mahlût para 8
guruş	para
34	8
	bir guruşu kalbdır
	guruş
	400

yemeni kahve sâfi	frenkî sâfi kahve	büber sâfi	ruĝan-ı asel sâfi
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
94	50	65	190
guruş	guruş	guruş	guruş
188	83	97,5	190

tûşeyi sâfi	nişatır	kalay	tiftik	Osmancık üzümü
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	batman
60,5	37	30	40	3
guruş	guruş	guruş	guruş	guruş
60,5	33	37,5	20	1

mor bogâm	tokmak ma'a küskü	mağazada mevcut kilim 3	harar ve çuval 1
kıyye	guruş	guruş	guruş
19	2	2	3
guruş			
9,5			

çuka kesimleri ve çuka parçası ve çuka kenarı ve iplik	çelik
guruş	kıyye
2	8

def'a mağazada mevcûd akçe	mâî kebe çukası
guruş	(âherin emanetidir deyû ihbâr olunmuştur)
61	zira'
para	42
10	guruş
	42

dükkânde mevcûd kahve yemeni	nişatır	nühâs mîzan ve dirhemler	turpân 1
kıyye	kıyye	guruş	para
5	2,5	2	20
guruş	guruş		
10	3		

def 'a büber	saçma ber vech-i tahmin	def 'a ruğan-ı asel sâfî	Ma 'nisa alacası
kıyye	guruş	kıyye	adet
2	0,5	65	4
guruş		guruş	guruş
3		65	6

köhne göcen beden kürkü 1	def 'a kaba çuka 1	def 'a mîzan ma 'a dirhemler 1
guruş	guruş	guruş
3	1	1

def 'a kalay ve penbe tarâzûsi 1	sağîr temür kantar 1	köhne tâbe 1
kıyye	para	para
0,5	12	6
guruş		
1		

def 'a çelik	altun veznesi	def 'a kilim ve asdar ve şem ' ber vech-i tahmin
kıyye 1	para	guruş
para	10	3,5
15		

mevcûd temür	def 'a harar 1	def 'a temür
batman	guruş	batman
15,5	1	20
guruş		guruş
15,5		20

Muzafferredin Mahallesinde vâki' eşcâr-ı müsmireli bağçe ve dâhiliye ve hâriciyye menzil
guruş
1750

müteveffâ-i mezbûrun zimemde olan mâlidir Sipahi Mehmed zimmetinde ber vech-i
ihbâr kahve bahasından
guruş
2

Alioğlu Mustafa Çelebi zimmetinde çuka bahasından bâki
guruş
6

Devrekâni'de El-Hâc İsmâil zimmetinde		Şâdîzâde Alemdâr zimmetinde
bâki bermûceb-i defter	guruş rubu'	guruş
	2 1	20

Araç'dan Sıragözü nâm karyeden		Süzey'den Çavuşoğlu Mehmed Ağa
Aşçıoğlu Yazıcı Ali Bey		zimmetinde kahve bahâsı
zimmetinde	para	guruş
	25	5

Müteveffâi mezbûr hayatında zevcesi mezbûre Âişe ile sağır oğulları merkûmûna ve sağire kızı mezbûreye bey' ve semeninin hibe eyledi deyû ihbâr olunduğu bu mahalle işaret olundu.

Derzi Tâliboğlu zimmetinde bâki

guruş rubu ‘
5 1

Dadaylı Karamanoğlu zimmetinde

ber mûceb-i defter
guruş para
14 5

Katırcı Tontur zimmetinde temür bahasından bâki

guruş
3

Kayı Karyesinden Katırcı Hacı Ramazanoğlu
Hacı Ahmed zimmetinde temür semeninden
bâki

guruş
8

Kal’a Sipahisi zimmetinde kahve
bahasından ber mûceb-i defter

guruş
1

Devrekâni’den Hacı Süleyman
zimmetinde ber mûceb-i defter-i zimem

guruş
23

Deli Kapucu Hacı Mehmed zimmetinde
kahve bahasından bâki

guruş
1

Çavuşoğlu Mehmed Ağa zimmetinde
zimmetinde ber mûceb-i defter

guruş para
5 27

Dadaylı Köseoğlu İbrahim Ağa’da
temür ve kahve bahasından bâki

guruş sümün
3 10

Sayfa 46

Belge 59 (Devamı)

Kalaycı Yusuf zimmetinde
ber mûceb-i defter kalay bahâsından

guruş
17,5

Emeksizoğlu Mehmed zimmetinde
kalay bahâsından ber mûceb-i defter

guruş
11

Araç'dan Toygarviran'dan Suhteoğlu
zimmetinde ve kardeşi zimmetinde

sümün guruş
22 10

Toygavirandan Halil Ağa zimmetinde
para

35

Dizdâr-ı kal'a Mahmed Ağa'da
kahve bahasından

guruş
1,5

Kalfaoğlu Mekikçi zimmetinde
ber müceb-i defter

guruş
4

Hacı İbrahimioğlu Alemdar zimmetinde
ber müceb-i defter

guruş
7

Gödelioğlu zimmetinde çuka bahasından
bâki ber müceb-i defter

guruş
1,5

Kavak karyesinden Boyacı İbrahim Beşe
zimmetinde çivid bahâsındab bâki

guruş
23

Kalfat nâm karyeden Eyüb Çavuşoğlu
İbrahim Bey zimmetinde ber müceb-i defter

guruş sümün
2 2

Çukurpelid nâm karyeden Kösekethüda
zimmetinde kahve bahasından ber müceb-i defter

guruş
3

Araçlı Süleyman Ağa zimmetinde
kahve bahasından

guruş
1

Omuzluzâde Ahmed Ağa zimmetinde
kahve bahasından

guruş
4

Araçlı Bozoğlu zimmetinde
kahve bahasından

guruş
2

Yine Araçlı Çeribaşı İsmâil zimmetinde
kahve bahasından

para
45

Hocadurduoğlu Ali Beşe
ber mûceb-i defter

guruş
3

Mergüze'den Sarı Ali zimmetinde
penbe bahasından

guruş
62

Külcü Hacı zimmetinde penbe bahasından
ber mûceb-i defter

guruş
2

Omuzluzâde Hüseyin Ağa
zimmetinde bâki

guruş
1

Kuyucak'dan Karapürçek'den Karabeyoğlu
zimmetinde temür bahasından

meblağ
100

guruş
51

Yine Omuzluzâde Ahmed Ağa
zimmetinde

guruş
3

Çukurpelid nâm karyeden Sünüllü İmâmîoğlu
zimmetinde iplik bahasından

guruş
17

rubu'
1

İskilibli Hacı Ahmed zimmetinde
ber mûceb-i defter

guruş
22

15 def 'a Hacı Ahmed yediyle
37

Kuyucak'dan Araboğlu Mustafa'da
temür bahasından

guruş
11

Kurucaviran'dan Velibeşeoğlu Mehmed
zimmetinde temür bahasından bâki

guruş

15

Mergüze Kazâsından Müezzinoğlu
Süleyman zimmetinde ber mûceb-i defter

guruş

7

Temürcü Sersemoğlu zimmetinde
temür bahasından bâki ber mûceb-i defter

guruş

3

Satılmışoğlu zimmetinde kağıt
bahasından ber mûceb-i defter

guruş

3,5

Ömer Efendi zimmetinde kağıt bahasından
ber mûceb-i defter

guruş

para

1

35

Müezzinoğlan zimmetinde kağıt
bahasından

para

75

Debbağ İbrahim'de kağıt bahası

para

75

Nasrullah kayyımı Molla Mehmed zimmetinde
kağıt bahâsı

guruş

para

3

30

Kırımlı Manuk kefere zimmetinde
bâtemessük

guruş

200

Dağşanzâde Osman Çelebi zimmetinde
bitarîki'l-mudârabe ve bâtemessük

guruş

300

Nalband Osman Beşe zimmetinde

guruş

900

Hacı Alizâde Molla Ahmed zimmetinde
bitarîki'l-mudârabe ve bâtemessük

guruş

1500

Hacı İbrahim oğlu Mustafa Beşe zimmetinde guruş 600	Çökelezoğlu Hâfız Süleyman Çelebi zimmetinde guruş 728	Hacı Kâsım zimmetinde guruş 2120
Gayretlioğlu Hacı Mehmed ve oğlu Ahmed zimmetinde guruş 1091	Panbuk Ahmetoğlu Mehmed Çelebi zimmetinde guruş 950	Ecevidoğlu Hacı Ahmed zimmetinde guruş 400
müteveffanın oğlu Mehmed Beşe guruş 1900	Müderris Efendi gulâmı Molla Ali zimmetinde guruş 350	
Şâzîzâde Alemdar Abdullah Beşe'de guruş 780	Osmanbeyoğlu Hâfız zimmetinde guruş 400	bâtemessük Baba Ali zimmetinde çivid bahasından guruş 23
Çaylakoğlu Mehmed Beşe zimmetinde bâki ber mûceb-i defter guruş 40	Araçlı Bozoğlu Ali Bey zimmetinde iki kıt 'a temessük mucibince guruş 117,5	
Elmalı'da Mıdırıb nâm karyeden İslâmoğlu zimmetinde guruş 14	yine Mıdırıb karyesinden Halilbeşe oğlu zimmetinde guruş 6	para 8

Araç'dan Çavuşzâde Mehmed Ağa
zimmetinde bâtemessük

guruş
120

Kasaboğlu Alemdar Hüseyin Beşe
zimmetinde bâtemessük

guruş
131

Tazı Mustafa Beşe zimmetinde
penbe bahasından bâtemessük

guruş
290

Hatiboğlu Hüseyin Çelebi zimmetinde
bâtemessük

guruş
55

Devrekâni'de Bürmece nâm karyeden
Kara Hüseyin zimmetinde bâtemessük

guruş
35

Kara Ahmedoğlu Ali Beşe zimmetinde

guruş rubu '
13 3

Dâmâdı Mehmed Beşe
zimmetinde karz

guruş
150

Gebrecizâde gulâmı Mehmed
Alemdar zimmetinde

guruş
80

Ali Ağa zimmetin
bâtemessük

guruş
55

Dadaylı Ahmedbeyoğlu İbrahim
zimmetinde

zimmetinde bâtemessük

guruş para
24 38

Dağşanzâde Ahmed Ağa

guruş
1500

meblağ-ı mezbûr münâza'a fihtir.

Sayfa 47**Belge 59 (Devamı)**

Kazgancılar Çarşusu'nda vâki'	müsakkafâtından olub yalnız vereseden zükûr ve
Bir bâb Kazgancı dükkânı	inâsa ale's-seviyye intikal eden Cem Sultan
guruş	evkâfından dükkân
200	guruş
	400

Yine müsakkafatından Kurşunli han	yine Kurşunli han kemeri altında vâki'	
kemeri altında vâki' dükkân	dükkân	
guruş	guruş	para
200	600	2

Cem'an yekûn -----

meblağ	guruş	musakkafâtından ma'âdâ emlâk ve eşyâ ve nukûd ve zimem
74	23830	yalnız yirmi üç bin sekiz yüz otuz guruş yetmiş dört paradır.
	01200	Musakkafât kıyemi

Minha'l-ihracât -----

masârıf-ı techiz ve tekfin ve ta'mîr-i merkad ve it'âm-ı ta'âm	resm-i kısmet-i âdi	
guruş	guruş	para
150	613	10

harc-ı huddâm	emîniyye çukadâriyye	ücret-i kâtibiyye	muhzırlara ve mukayyide	
guruş	guruş	guruş	guruş	para
33	11	20	4	5

deyn-i müsbit li-Hâc Ahmed an bahâ-i kahve

guruş

112

Yekûnü'l-ihracât -----

meblağ

guruş

45

943

yalnız dokuz yüz kırk üç guruş ve kırk beş akçedir

Zevcetân-ı mezbûretân mehr-i müeccellerini da'vâ ve talebe ra'bet etmemeleriyle alâ hâle kalmıştır.

Sahhü'l-bâki li't-taksîm-i beyne'l-verese -----

meblağ

guruş

29

22887

yalnız yirmi iki bin sekiz yüz seksen yedi guruş yirmi dokuz akçedir.

01200

Musakkafât

hisse-i nisf sümün li'z-zevceti'l-mezbûre

Saliha

meblağ

guruş

54

1430

hisse-i nisf sümün li'z-zevceti'l-mezbûre

Âişe

meblağ

guruş

54

1430

hisse-i ibni'l-mezbûr Mehmed Beşe

guruş

meblağ

3337

86

0150 musakkafâtan hisse

hisse-i ibni'l-mezbûr sağır Ahmed

guruş

meblağ

3337

86

0150 musakkafâtan hisse

hisse-i ibni'l-mezbûr saġîr Mehmed

guruş meblaġ

3337 86

0150 musakkafâttan hisse

hisse-i ibni'l-mezbûr saġîr Ali

guruş meblaġ

3337 86

0150 musakkafâttan hisse

hisse-i binti'l-mezbûre Emine

guruş meblaġ

1668,5 86

0150 musakkafâttan hisse

hisse-i binti'l-mezbûre Ümmügülsüm

guruş meblaġ

1668,5 86

0150 musakkafâttan hisse

hisse-i binti'l-mezbûre Havva

guruş meblaġ

1668,5 86

0150 musakkafâttan hisse

hisse-i binti'l-mezbûre Fâtıma

guruş meblaġ

1668,5 86

0150 musakkafâttan hisse

gayr-ı kâbil-i li't-taksîm

meblaġ

5

Sayfa 47

Belge 60

Medîne-i Kastamonî'de vâki' Sorgun Kazâsına tâbi' Yarvirân nâm karye sükkânından Ömer bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde râfia'l-vesika es-seyyîd Himmet Çelebi bin Ramazan mahzarında üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm edüb karye-i mezbûrede vâki' üvey vâlidem Fâtıma ile bi'l-munâsafa iştirâken mülk-ü müşterâmız olan otuz altı guruş kıymetli anbarı mezbûre Fâtıma fevt olmaġla veresesinden müstakilen mezbûre Fâtıma'nın olmak üzere mezbûr iştirâ edüb zabt etmekle hisse-i mezkûrumdan kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur dedik de gibbe's-suâl mezbûre Seyyîd Himmet Çelebi cevabında zikr olunan anbarı müstakil

müteveffîye-i mezbûre Fâtîma'nın olmak üzere vereseşi kendüye bey' etmeleriyle mülk-ü müşterâsı olduğunu inkâr edicek müdde-i mezburdan müddeâsına mutâbık beyyine taleb olundukda etyân-ı beyyineden âciz ve kâsır ve teklife dahi râğib olmamağla anbâr-ı mezkûr bilâ beyyine bu vecih mutâlebesinden mezbûr Ömer men' olunub mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis aşere fî şehri Recebi'l-ferd lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Mıkırzâde El-Hâc Ahmed Efendi

Halil Çelebi bin Hüseyin

İbrahim Beşe bin Hüseyin

Hacı Mehmed Çelebi ve gayruhum.

Sayfa 84

Belge 61

Mahmiyye-i İstanbul sükkânından olub Küretü'n-Nühâs Kazâsı kadısı iken ba'de'l-azl Medîne-i Kastamonî'de Yanıkzâde Hanı'nda misâfîren sâkin iken bundan akdem vefat eden El-Hâc Ömer Efendi bin Şa'bân Bey hizmetinde olan amimizâdesi bâ'se'l-vesika Mehmed Beşe bin Abdülkâdir medîne-i mezbûrda meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bi'l-fiil Livâ-i Kastamonî mütesellimi olub beytü'l-mâle ait mâli kabza memur olan umdetü'l-emâcid Mehmed Ağa tarafından zikri âtî murâfa'aya ve redd-i cevaba vekîl-i müseccel Başçavuş Hüseyin Bey bin Murtaza mahzarında üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm edüb müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Ömer Efendi üç aydan mütecâviz hâkim's-şer' olduğu Küretü'n-Nühâs Kazâsı'nda alîlü'l-mizâc olmağla târih-i kitâbdan üç ay mukaddem hayatında kazâ-i mezbûrda cemî'-i tasarrufâtı nâfiz ve muteber olduğu halde bi emr-i Hüdâ ecel-i mev'ûd yetişüb dâr-ı fenadan irtihâl-i dâr-ı bekâ eder isem yanımda mevcûd olan cemî' mâlik olduğum nukûd ve eşyamı kabz ve vech-i mesnûn üzere techiz ve tekfinim masârıfına altmış guruş harc ve sarf ve bâkîsini Mahmiyye-i İstanbul'da olan vârislerime iysâl ve teslîm eyle deyû huzur-u müsliminde beni

tarafından vasî-i muhtâr nasb ve ihtiyâr ve ben dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul etmiş idim. Hâlâ mütesellim-i mûmâileyh ağa ammizâdem müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Ömer Efendi'nin vârisleri mahmiyye-i mezbûrda olub medîne-i mezbûrda vâris-i ma'rûfu olmadığı hasebiyle terekesi beytü'l-mâle ait olmak zu'miyle mühalllefât-ı müteveffâ-i mezbûra müdâhale ve kabz murâd eder. Vekîl-i mezbûrdan suâl olunub mühalllefât-ı müteveffâ-i mezbûr dan mûmâileyhin kasr-ı yed eylemeleri matlûbumdur dedik de gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr Başçavuş Hüseyin Bey cevâbında müvekkili mütesellim-i mûmâileyhin müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Ömer Efendi'nin fi'l-hakîka medîne-i mezbûrda vâris-i ma'rûfu olmadığı ecilden mühalllefât-ı müteveffâ-i mezbûre beytü'l-mâle ait ve râci' olmak zu'miyle müdâhale ve kabz murâd eylediğini ikrâr ve ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi inkâr edicek merkûm Mehmed Beşe'den müddeâsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl ihrâr ricâl-i müslimînden Hurda Mukâtaası Emîni El-Hâc Abdurrahman Ağa bin Osman ve İbrahim Bey bin Ali ve Mustafa Bey bin Mehmed ve Ali bin Mehmed nâm kimesneler liecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzirûn olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Ömer Efendi bin Şa'bân bin Abdurrahman Livâ-i Kastamonî'de vâki' Küretü'n-Nühâs Kazâsı'nda târih-i kitâbdan üç ay mukaddem hâkim's-şer' iken cemî'-i tasarrufâtı nâfiz olduğu halde alîlü'l-mizâc olmağla bi emr-i Hüdâ ecel-i mev'ûd yetişüb dâr-ı fenadan irtihâl-i dâr-ı bekâ eder isem mâlik olduğum yanımda mevcûd cemî'-i nukûd ve eşya-i mütenevviâmı kabz ve altmış gurusunu vech-i mesnûn üzere techiz ve tekfînim masârıfına sarf ve bâkîsini Mahmiyye-i İstanbul'da vârislerime iysâl ve teslîm eyle deyû hizmetinde olan ammizâdesi iş bu merkûm Mehmed Beşe'yi bizim huzurumuzda tarafından vasî-i muhtâr nasb etmekle merkûm Mehmed Beşe dahi vesâyet-i mezkûreyi kabul eyledi. Biz bu hususa bu vecih üzere şâhidleriz ve şahâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-i şahâdet-i şer' iye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbul olmağın mûcibince mühalllefât-ı müteveffâ-i mezbûr müvekkil-i mûmâileyh Mütesellim Mehmed Ağa müdâhale eylememek üzere vekîl-i merkûm Başçavuş Hüseyin Bey'e tenbîh birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis aşere min şehr-i Rebî'ü'l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

İbrahim Efendi bin Mahmûd Halife

Efe Hüseyin Ağa bin El-Hâc Mehmed

Mustafa bin Mustafa

Süleyman bin Ahmed Çelebi

Ali Bey bin Hüseyin ve gayrum.

Sayfa 84

Belge 62

Mahmiyye-i İstanbul sükkânından olub Küretü'n-Nühâs Kazâsından ba'de'l-azl Medîne-i Kastamonî'de Yanıkzâde Hanı'nda misâfîren sâkin iken vefat eden El-Hâc Ömer Efendi bin Şa'bân bin Abdurrahman'ın hayatında vasî-i muhtâr nasb eylediği şühûd-ü udûl ile lede'sş-şer'î'l-enver sâbit olan müteveffâ-i mezbûrun ammizâdesi Mehmed Beşe bin Abdülkâdir talebiyle müteveffâ-i mezbûrun ehl-i hıbr takdimleriyle ba'de't-takvîm tahrîr olunub vasî-i muhtâr mezbûr Mehmed Beşe yedine teslîm olunan nukûd ve eşyâsı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşere min şehr-i Rebî'ü'l-âhir lisene sittîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Yanıkzâde Ali Ağa bin El-Hâc İsmâil Ağa

Duhancı El-Hâc Hüseyin Çelebi

Mustafa bin Mustafa

İbrahim Bey bin Ali

Süleyman Çelebi bin Ahmed

Hasan Ağa bin İsmâil Ağa ve gayrum.

Sayfa 85

Belge 62 (Devamı)

hâlis sîm çapgun rahtı		def 'a sîm haydarî raht ma'a köşe		müsta'mel destâr		
adet	guruş	adet	guruş	adet	guruş	
1	80	1	120	3	7	
def 'a cedîd destâr 1		müsta'mel kırmızı kemerbend şal 1		def'a kemerbend şal 1		
guruş		guruş		guruş		
35		35		25		
def 'a köhne kemerbend şal 1		sırmalı tülband örtüsü 1		beyaz kellepûş 4 destmâl 5		
guruş		guruş		guruş		
15		10		2		
müsta'mel verabî parçası		ud ma'a sırmalı kese		köhne sırmalı dizgin		dürbün 1
guruş		guruş		para		guruş
1,5		6		30		1
mercan teşbih 1		kırmızı çuka hâşe 1		def 'a sırmalı sâye çuka haşye 1		
guruş		guruş		guruş		
30		5		30		
mest ve pabuç ve delk 3		müsta'mel don 2 gömlek 2		havlu makremeler 3		
çift	guruş	guruş		guruş		
2	2	5		2		
sırmalı destmâl 1 ve uçkur 2		def 'a sırmalı destmâl 1		sırmalı mâî boyama 1		
guruş		guruş		guruş		
1,5		3		3,5		

sırmalı makreme 2	sırmalı abdest makremesi 1	sîm aver hokkası 1	
guruş	guruş	guruş	
1,5	2	3	
sırma saat ve hançer ve kösdeği ve zincir	tırnak bıçağı 1	nâka tesbih 1	
guruş	para	guruş	
6	20	1	
sîm hançer 1 ve sîm bıçak 2	hoşâb kaşığı ve kâse şeker kaşığı	fağfûrî fincan 3	
guruş	deste	guruş	
30	1	1,5	
	adet		
	1		
	guruş		
	3		
sîm zarf	def ‘a sîm telkârî zarf	miskli sabun 2	kotinî kırmızı çakşır 1
adet	adet	guruş	guruş
6	4	2	6
guruş	guruş		
12	12		
kırmızı şâl aba 1	kotinî kırmızı nebeş 1	al çuka çakşır ve uçkur	yeşil çuka
guruş	guruş	guruş	zira‘
6	10	5	4
			guruş
			12
köhne yeşil sof ferâce 1	sîm saat 1	kırmızı sof kerrâke 1	def‘a mor sof ferâce 1
guruş	guruş	guruş	guruş
10	25	12	15

def' a al sof ferâce 1	neftî Yanbolu kebesi 1	kırmızı kavuk 1	Yemenî kahve
guruş	guruş	para	kıyye
20	4	30	5
			guruş
			13
çuka kabut 1 ve başlık 1	cedîd yağmurluk kesesi 1	köhne alaca sâde kaftan 1	
guruş	guruş	guruş	
11	4	4	
kotinî alaca kaftan 1	kotinî alaca anteri 1	def' a kotinî alaca anteri	
guruş	guruş	guruş	
7	4	3	
beyaz abdestlik çuka 1	kotinî mor şal kaplı kakum kürk 1	döşek müsta' mel 1	
guruş	guruş	guruş	
5	8	2,5	
peştû tabanca ma' a gılâf	gümüşlü gaddâre 1 ma' a debûs 1	def' a müsta' mel destâr 1	
adet	guruş	guruş	
3	25	4	
guruş			
15			
beyaz anteri ma' a boğça 1	def' a alaca boğça 1		
guruş	guruş		
1	1		

neftî çuka kaplı nâfe köhne kürk ma‘a boğça 1	hızma	şeker	ham ipek ve dizgin
guruş	çift	kıyye	guruş
6,5	1	1	1
	guruş	guruş	
	1,5	1	
sîm kaplı billûr tuzluk 1	def ‘a sabun	def ‘a müsta‘mel hoşâb kaşığı	
guruş	kıyye	deste	
3	3	1	
	guruş	guruş	
	1	2	
palaska 2 ve zene 1	köhne kırmızı velençe 1	mum sofrası 1	
guruş	guruş	guruş	
1	1	2	
beyaz Tire sofa peşkiri 1	basma sofa bezi 1	müsta‘mel hindî kotinî alaca kaftan 1	
guruş	guruş	guruş	
2	3	10	
def ‘a kotinî alaca anteri 1	beyaz harir sâde 1	mısırî cedîd makreme 2	
guruş	guruş	guruş	
10	5	2	
def ‘a cedîd kotinî kaftan 1	yeşil çuka cedîd nebeş 1	abdest peşkiri 1	
guruş	guruş	guruş	
10	10	1	

lahurî ve çuka kaplı beyaz tilkû kürk 1

guruş

35

yeşil çuka kaplı nâfe kürk 1

guruş

70

turuncu çuka kaplı siyah cübbe kürk 1

guruş

15

yeşil çuka kaplı sincâb ferâce kürk 1

guruş

35

kağıt

alaca şiyimî kaftan 1

gömlek 1

def 'a don 1 ve destâr 1

deste

guruş

guruş

guruş

2

1

1

1,5

para

1

köhne alaca ve kotinî alaca yorgan 2

çarşab 1

şilte minder 1

def 'a beyaz anteri 1

guruş

guruş

guruş

guruş

7

1

2

1

su matrası 1

siyah dizgin 1

yeşil kavuk 1

müsta'mel kilim 1

basma mak'ad 3

guruş

para

guruş

guruş

guruş

1

60

1

3

5

şâmî kesme 1

minder gılâfı 2

şapak yasdık

def 'a kırmızı çuka eğer hâşesi 2

guruş

guruş

adet

guruş

4

2,5

3

3

guruş

4

def 'a yeşil yasdık ve perde		köhne yük örtüsü 1		köhne yan 1
guruş		guruş		guruş
0,5		2		1
müsta'mel orta kilimi 1	ve sağîr kilim	müsta'mel 1 abdest leğeni 1		ve fânus 1
guruş	guruş	guruş		guruş
3	1,5	5		3
cüzâf ihrâmı müsta'mel 1		sadr kâliçesi 1		def 'a şapak yasdık yüzleri
guruş		guruş		adet
7		5		4
				guruş
				5
def 'a şilte minder yüzleri 3		def 'a yasdık 1		ocakbaşı meşini ve heybe
guruş		guruş		guruş
3		1		2
Yanya işi kara raht 2		def 'a kapu perdesi 1		def 'a kırmızı köhne velençe 1
guruş		guruş		guruş
6		1,5		3
kaliçe seccâde 1	def 'a sağîr kilim seccade 1	def 'a kilim 1		def 'a kaliçe sadr 1
guruş	guruş	guruş		guruş
6	4	4		6
def 'a kilim 1		def 'a mor çuka kaplı nâfe kürk 1		
guruş		guruş		
2		15		

def 'a köhne çakşır ve cübbe ve kürk ve kaftan ve anteri ve sâir eşya

guruş

15

ferş heybesi ve eğer heybesi 1

guruş

3

def 'a fânus 1

guruş

0,5

balta 1 ve keser 1

para

20

sarı tepsi 1 ve kalaylı tepsi 1 ve ibrik 1 ve kapama 1

guruş

2

boy tüfengi 1

guruş

5

def 'a kahve

kıyye

2

guruş

4,5

tıraş peşkiri 1

guruş

2

simli şam atik kılıç 1

guruş

40

Yatağan ta'bir olunur bıçak 1

guruş

10

evânî nühâsiye

kıyye

44

guruş

44

akçe kesesi ve alaca parçası ve ibrişim kırmızı çuka kaplı köhne celid kafa nebeş kürk1

guruş

3

guruş

8

güğüm

kıyye

1

guruş

5

def 'a döşek 1

guruş

2,5

harar meşinli

çift

1

nühâs matra 1

guruş

2,5

babuç ve kesesi

guruş

çapkun üzengi	leğen ve ibrik
çift	guruş
1	3
guruş	
6	

tâbe 1 ve tencere 1 ve hevrüz 1 ve sahan 1 ve tas 1 ve kahve ibriği 5 ve sağır şam´dan 1
guruş
5

Sayfa 86

Belge 62 (Devamı)

duhân çubuğu ve frenk kilidi	kula içdiç bargir	ve kır bargir ma'a aygır
6	1	re's
guruş	1	1
1	guruş	guruş
	40	60

sim divid ber bech-i tahmin	çekmece de mevcûd hançer 1 ve bıçak 1	fağfûrî fincan 6
direm	guruş	guruş
150	45	40
		3

ve zene	kağıt mikrâzı	mecmu'a	şişe elmaslı	Mültekâ el-ebhar
1	1	1	1	cild
para	para	guruş	guruş	1
0,5	10	2	2	10

Harc-ı hüccet-i vesâyet ve huddâmiye guruş 17	üç re's bargirlerin yem ve alaf ve nakil bahâsı ve kirâ-i hâne ve huddâmın eyyâm-ı mekslerinde me'külât masrafı ve düyûn-u müteferrika ve kilim ve peştahta semeninden ve nukûddan verilen guruş 52,5
--	--

Yekûnü'l-ıhrâcât -----

para	guruş	
30	179	yalnız yüz yetmiş dokuz guruş ve otuz paradır.

Sahhü'l-bâkî -----

vasî-i muhtâr mezbûra teslim

para	guruş	
20	1830	yalnız bin sekiz yüz otuz guruş ve yirmi paradır.

Sayfa 86

Belge 63

Mahmiyye-i İstanbul sükkânından olub Livâ-i Kastamonî'de vâki' Küretü'n-Nühâs Kazâsından ba'de'l-azl Medîne-i Kastamonî'de Yanıkzâde Hanı'nda misâfîren sâkin iken bundan akdem vefat eden El-Hâc Ömer Efendi bin Şa'bân bin Abdurrahman'm hayatında vasî-i muhtâr nasb eylediği lede's-şer' şühûd-ü udûl ile sâbit olan Karıbazârı Kazâsı ahalisinden müteveffâ-i mezbûrun ammizâdesi Mehmed Beşe bin Abdülkâdir meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bi'l-fiil Livâ-i mezbûr mütesellimi olan umdetü'l-emâcid bâ'se'l-vesika Mehmed Ağa bin Hasan Çavuş Ağa tarafından ikrâr-ı âtî'l-beyânı tasdîke vekîl-i sâbiti'l-vekâleleri Derviş Mehmed Ağa bin Zeynelâbidîn mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrir-i kelâm edüb müteveffâ-i mezbûr ammizâdem

El-Hâc Ömer Efendi'nin vâris-i ma'rûfu olmamak ile müvekkil-i mûmâileyh müteveffâ-i mezbûrun nukûd ve eşyası beytü'l-mâle ait olmak üzere müdâhale ve ben dahi vasî-i muhtâr olduğum meclis-i şer' de şühûd-ü udûl ile isbât eylediğimde müvekkil-i mûmâileyh Mehmed Ağa müteveffâ-i mezbûrun nukûd ve eşyasından kasr-ı yed ve ben dahi müteveffâ-i mezbûrun nukûd ve eşyasını tamamen akz ve kabz eyleyüb müvekkil-i mûmâileyh zimmetinde müteveffâ-i mezbûrEl-Hâc Ömer Efendi'nin nukûd ve eşyasından bir akçe ve bir habbe kalmamıştır dedik de gıbbe't-tasdîki'ş-şer' mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîne min şehr-i Rebî'ü'l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Binbaşı Süleyman Ağa

Kethüdâyeri Seyyîd Ahmed Ağa

Saraycık İmamı Mustafa Halife bin Mehmed

Hacı Hüseyin bin Mustafa

Hüccet Ali Beşe bin () ve gayruhum.

Sayfa 86

Belge 64

Medine-i Kastamonî mahallâtından Aycılar Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefat eden Fâtıma binti İsmâil'in verâseti zevc-i metrûki es-Seyyîd El-Hâc Mehmed bin es-Seyyîd Abdullah ile sulbî kebîr oğulları es-Seyyîd İsmâil Çelebi ve es-Seyyîd Ali Çelebi ve es-Seyyîd Ahmed Çelebi ve es-Seyyîd Receb'e ve sadriye kebîre kızı Şerife Kıymetî nâm hâtun'a münhasır olub kable'l-kısme mezbûre Şerife Kıymetî dahi müteveffîye olub verâseti zevc-i metrûki İbrahim bin Ali ile sadriye sağîre kızı Fâtıma'ya ve babası mezbûr es-Seyyîd El-Hâc Mehmed'e münhasır olub kable'l-kısme mezbûr es-Seyyîd El-Hâc Mehmed dahi fevt olub verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fâtıma binti Mehdî nâm hâtun ile sulbî kebîr oğulları mezbûrun es-Seyyîd İsmâil Çelebi ve es-Seyyîd Ali Çelebi ve es-Seyyîd Ahmed Çelebi ve

es-Seyyîd Receb'e ve sadriye kebîre kızı Şerife Kıymetî nâm hâtun'a münhasır olub kable'l-kısme mezbûr es-Seyyîd İsmâil Çelebi dahi fevt olub verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Şehribânû binti Abdullah ile liebeveyn er karındaşları mezbûrun es-Seyyîd Ali Çelebi ve es-Seyyîd Ahmed Çelebi ve es-Seyyîd Receb'e münhasır olduğu lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûr es-Seyyîd Ali Çelebi meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkîrde râfia'l-vesika karındaşı merkûm es-Seyyîd Ahmed Çelebi mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm edüb murislerim müteveffiyûn-u mezbûrûnun başka başka defter-i müfredât nâtık olduğu terekelerinden isâbet eden hisse-i şer'iyemi vâz'î'l-yed olmak üzere karındaşım merkûm es-Seyyîd Ahmed Çelebi'den talep eylediğimde karındaşım merkûm es-Seyyîd Ahmed Çelebi dahi karındaşın müteveffâ-i mezbûr es-Seyyîd İsmâil Çelebi'nin terekesi deynine vefa etmeyüb terekesi ma'rifet-i şer' ile deynine verilmişdir deyüb ve vâlidem ve babam müteveffiyân-ı mezbûrânın terekelerinden bazısı üvey vâlidemiz iş bu hâzır-ı bi'l-meclis mezbûre Fâtıma'nın mehr-i müecceli ve semen hissesiyçün verilmiştir deyû ancak zimmetinde tereke-i müteveffiyân-ı mezbûrândan bir miktar evânî ve bir miktar köhne döşek ve yorgan ve sâir köhne döşemesi olduğunu itiraf ve müddeâm olan terekenin ekserini inkâr ve beynimizde münâzât-ı kesîre vâkıa olmuş idi. El-hâlet-i hâzihi beynimizde muslihûn tavassut edüb karındaşım mezbûr ile babamızın emlâkinden olan mahalle-i mezbûrda vâki' menzilden hisse-i ma'lûmem bâkî ve beynimizde müşterek olmak üzere ma'âdâ terekeden hissem için kırk guruşa karındaşım merkûm es-Seyyîd Ahmed Çelebi ile bizi inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde her birimiz sulh-u mezkûru kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr kırk guruşu karındaşım merkûm es-Seyyîd Ahmed Çelebi yedinden tamamen akz ve kabz edüb müteveffiyûn-u mezbûrûnun menzil-i mezkûrdan ma'âdâ terekesinden husus-u mîraslarına müteallik amme deâvi ve mutâlabâtdan karındaşım merkûm es-Seyyîd Ahmed Çelebi'nin zimmetini ibrâ-i âm ile ibrâ eyledim dedik de gibbe't-tasdîki'ş-şer' mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâbi ve'l-işrîne min şehri Rebî'ü'l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Umdetü's-Sâdâti'l-Kirâm Es-Seyyîd Ali Efendi Nakîb-i Kastamonî

Şalgamcızâde El-Hâc Hüseyin Efendi
 Şehir Kethüdâsı Ahmed Ağa
 Şâtırzâde Es-Seyyîd Ali Ağa
 Kürecizâde Es-Seyyîd Ali Ağa
 Es-Seyyîd Hafız Mehmed Efendi
 Yüzbaşı Es-Seyyîd Mustafa Ağa
 Hücet Hasan Çelebi
 Duhancı El-Hâc Hüseyin Çelebi ve gayruhum.

Sayfa 87

Belge 65

Medine-i Kastamonî muzâfâtından Türkeli Dîvânı mülhakâtından Bedirli nâm karye sâkinlerinden Mehmed Beşe bin Halil nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde karye-i mezbûre sâkinlerinden zikri âtî araziye vâz‘ı’l-yed olan bacanağı Uzunoğulları demekle ma‘rûf râfia‘l-vesika Abdullah ve Mehmed nâm karındaşlar mahzarlarında üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüb târih-i kitâbdan iki sene mukaddem karındaşım Ahmed ber vech-i iştirak mutasarrıf olduğumuz karye-i mezbûrede vâki‘ hudutları beyne’l-ahâli ma‘lûm râfia‘l-vesika Hacı Mehmed tarlası ve değirmen üzeri ve harman altı demekle ma‘rûf üç kıta tarlada olan hissesini eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmiresiyle ve harman arsasında olan nısf hissesini on üç guruş semen ve bedel mukâbelesinde bâ izn-i sipahi mekumân Abdullah ve Mehmed’e bey‘ ve tefvîz ve anlar dahi ber vech-i muharrer tefevvüz etmeleriyle arazi-i mezbûreye şerik olduğum hasebiyle henüz zamân-ı mîat mürûr etmemekle bedeli olan meblağ-ı mezbûru ba‘de’t tedeffu‘ zabt murâd ederim suâl olunsun dedik de gıbbe’s-suâl mekumân Abdullah ve Mehmed cevablarında müdde-î mezkûr ile müşterek arazi-i mezkûreden hissesini eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmiresiyle ve harman arsasını karındaşım mezbûr Ahmed kendilere târih-i kitâbdan iki sene mukaddem bey‘ ve tefvîz eylediklerini her biri ikrâr lâkin arazi-i mezkûreden hissesini bize mezbûr Ahmed ber vech-i iştirak onüç guruş semen ve bedel mukâbelesinde bâ izn-i sipahi tefvîz eder olduk da müştereki karındaşı müdde-î

mezbûr Mehmed Beşe'ye al deyû teklif olunduk da hisse-i mezkûreyi müdde-î mezbûr kime dilersen ver deyüb talebinden fâriğ olmuşdur deyû def^ç ile mukâbele edicek gibbe'-t tasdîk ve'l-inkâr mekumân Abdullah ve Mehmed'den def^ç-i mezkûruna mutâbık beyine taleb olundukda udûl ihrâr ricâl-i müslimînden Mehmed Beşe bin Ahmed ve El-Hâc Ebû Bekir bin El-Hâc Ebû Bekir nâm kimesneler liecli'ş-şahâde meclis-i şerîfe hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka târih-i kitâbdan iki sene mukaddem müdde-î mezbûr Mehmed Beşe'nin karındaşı Ahmed müdde-î mezbûr ile bi'l-munâsafa müşterek mutasarrıf oldukları karye-i mezbûrede vâki' lede'l- âli ve'l-cîrân ma'lumetü'l-hudûd Hacı Mehmed tarlası ve değirmen üzeri ve harman altı demekle ma'rûf üç kıta tarlalarda olan nisf hissesini eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle ve harman arsasından dahi nisf hissesini olan nisf hissesini mekumân Abdullah ve Mehmed'e ber vech-i iştirâk on üç guruş semen ve bedel mukâbelesinde bey^ç ve bâ izn-i sipahi tefvîz eder olduk da müştereki karındaşı müdde-î mezbûr Mehmed Beşe'ye al deyû teklif edüb müdde-î mezbûr dahi kime dilersen ver deyüb talebinden fâriğ oldu. Biz bu hususa bu vecih üzere şâhidleriz ve şahâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-i şahâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbul olmağın mûcibince arâzi-i mezkûre için bu vecih muârazadan müdde-î mezbûr Mehmed Beşe men olunub mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Rebî'ü'l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

İmam Ali Halife min Karye-i Virancık

El-Hâc Receb Bey ibn-i Mehmed

El-Hâc Mehmed bin Ahmed

Derzi Müezzîn Mustafa Halife

Ser Muhzır Hüseyin Bey ve gayruhum.

Sayfa 88**Belge 66**

Husûs-u âti'l-beyânın mahallinde keşf ve tahrîri iltimas olunmağın savb-ı şer'î den Mevlânâ İbrahim Efendi bin Mahmûd Halife ba's olunub ol dahi Medîne-i Kastamonî muzâfâtından Kavacık nâm karyede sâkin Derviş ibni Abdülkâdir'in menziline varub zeyl-i vesikada muharrere'l-esâmi müslimîn ile akd-i meclis-i şer'-i nebevî eyledik de menzil-i mezbûrede sâkine iken bundan akdem vefat eden Kerime binti Ali'nin verâseti babası merkûm Ali bin Mustafa ve vâlidesi Aişe binti Ömer nâm hâtun ile zevc-i metrûkü merkûm Derviş ibni Abdülkâdir'e ve sadriye sağır oğulları Ahmed ve Mustafa ve sadriye sağıre kızları Kezban ve Ümmügülsüm'e münhasır olduğu lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkik olduktan sonra babası merkûm Ali bin Mustafa ile vâlidesi zâtı ta'rifi'ş-şer' ile muarrefe olan mezbûre Aişe meclis-i ma'kûd-u mezbûrda her biri takrîr-i kelâm edüb mûrisimiz kızımız müteveffîye-i mersûme Kerime'ye zevc-i dâmâdımız merkûm Derviş veled getürmeye sana ilaç için eczâ alıverdım iç deyû ilhâh ile sem verüb mûrisimiz mersûme dahi şürb etmekle mesmûmeten a'zâsı göğërub fevt olmağın kibel-i şer'den irâet etdürülüb keşf olunması matlûbumuzdur dediklerin de bi'l-fiil Livâ-i Kastamonî Mütessellimi umdetü'l-emâcid Mehmed Ağa tarafından ta'yîn olunan Halil Bey bin Bayram ma'rifetiyle karye-i mezbûre sâkinelerinden mevsûkate'l-kefîm Havva binti Kıyas ve Âişe binti Hasan nâm hâtunlara mezbûre Kerime'nin a'zâsı irâet ettirildiğinde fi'l-vâki' mersûme Kerime'nin boğazı ve omuzları ve elleri dırnakları göğërub içdüğü eczâdan müteessireten fevt olduğunu mezbûretân Havva ve Âişe ihbâr eylediklerinden sonra merkûm Ali ile mezbûre Âişe mûrisemiz kızımız mersûmenin dem ve diyetine müteallik ahâli-i karye-i mezbûrdan da'vâmız yoktur dediklerini mevlânâ-i mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ba'dehû mâ'an ba's olunan İbrahim Beşe ve Muhzır El-Hâc Mehmed ile meclis-i şer'a gelüb alâ vuku'a inhâ ve takrir etmeleriyle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-âşir min şehr-i Rebî'ü'l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl
 İmâm-ı Karye Halil Halife ibn-i Şa'bân
 Hasan Ağa bin Mehmed Ağa
 Süleyman Bey bin Abdullah
 Ahmed bin Mehmed
 Ali bin Mustafa
 Mehmed Beşe bin Ahmed
 El-Hâc Ahmed bin Ali ve gayruhum.

Sayfa 88

Belge 67

Medîne-i Kastamonî muzâfâtından Kavacık nâm karye sâkinelerinden iken bundan akdem vefat eden Kerime binti Ali bin Mustafa'nın verâseti babası merkûm Ali bin Mustafa ve vâlidesi Aişe binti Ömer nâm hâtun ile zevc-i metrûkü Derviş ibni Abdülkâdir'e ve sadri sağır oğulları Ahmed ve Mustafa ve sadriye sağire kızları Kezban ve Ümmügülsüm'e münhasır olduğu lede'sş-şer'i'l enver zâhir ve mütehakkik olduktan sonra merkûm Ali ile mezbûre Aişe binti Ömer taraflarından sulh ve ibrâ ve âti'l-beyânı ikrâra vekil olduğu mezbûre Âişe'nin zâtını ma'rifet-i şer' ile ârifân İmâm-ı Karye Halil Halife ibn-i Şa'bân ve Mustafa bin Ömer nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbit ve sübût-i vekâletine hükm-ü şer' lâhik olan Hasan Kadızâde demekle ma'rûf Hasan Ağa bin Mehmed Ağa meclis-i şer'i hatir-i lâzimi't-tevkîrde müvekkillerinin dâmadları hâfize'l-vesîka merkûm Derviş bin Abdülkâdir mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrir-i kelâm edüb müvekkillerim mezbûrân Ali ve Âişe mûrisleri kızları müteveffiyeye mersûme Kerime'ye dâmadları mezbûr Derviş veled getürmeye deyû ilhâh ile eczâ olmak üzere müteveffiyeye-i mezbûre dahi ekl şûrb etmekle müteessireten fevt oldu deyû dem ve diyetini mezbûr Derviş'den her biri da'vâ ve mezbûr dahi inkâr etmiş idi. El-hâlet-i hâzihi müvekkillerim mezbûrânın müddeâlarını beyâna kudretleri olmamağla beyenlerine muslihûn tavassut edüb da'vâ-i mezkûrelerinden müvekkillerim mezbûrânı on dört gurusu üzerine an inkâr inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde her biri sulh-u mezkûru

kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr on dört guruşu mezbûr Derviş bana def^ç ve teslim etmekle ben dahi tamamen akz ve kabz edüb müvekkillerim mezbûrân Ali ve mezbûre Âişe mûrisleri kızları müteveffîye-i mezbûrenin dem ve diyetine müteallik amme deâvi ve mutâlabâtan dâmâtları iş bu mezbûr Derviş'in zimmetini ibrâ-i âm ile ibrâ eyledik dedik de gıbbe't-tasdîki's-şer''î mâ vak 'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehr-i Rebî'ü'l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Mefharü'l-Kudât Mehmed Efendi Müftûzâde

Umdetü'l-Kuzât Mehmed Efendi bin El-Hâc Hasan Ağa

Fahrü'l-Kuzât Es-Seyyîd Ahmed Efendi Muhzırzâde

İcâdî Hâc Ahmed Ağa

Yazıcıoğlu Mehmed

Mehmed bin Ahmed

El-Hâc Ahmed bin Ali

Mütevelli Mehmed Ağa

Süleyman Ağa bin Abdullah ve gayruhum.

Sayfa 89

Belge 68

Medîne-i Kastamonî'de vâki' Taşköprî Kazâsı'na tâbi' Boyundurcak Dîvânı ahâlisinden Bayrakdaroğlu Mehmed Beşe bin İbrahim Bey ve Hüseyin Beşe bin İbrahim ve diğer Hüseyin Beşe bin Mehmed ve Ali Beşe bin İbrahim ve Mehmed bin Hüseyin ve Ali bin Resul ve diğer Mehmed Beşe bin Hüseyin ve Mehmed bin Hasan ve Mustafa bin Ahmed nâm kimesneler medîne-i mezbûrede meclis-i şer'î hatir-i lâzimi't-tevkîrde Dîvân-ı mezbûr sâkinlerinden Gökçelioğlu demekle ma'rûf râfia'l-vesika Es-Seyyid Abdi Çelebi ve es-Seyyîd Ahmed Çelebi sikât-ı kelîmden olduklarından gayrı hîn-i takrîrde Muharrir-i Vilâyet Ebu Bekir Efendi cedlerini askerî kayd edüb lâkin tahrirden sonra dîvân-ı mezbûr hudûdu dâhilinde ma'lûmü'l-esâmi beş nefer reâyâdan

ma'lûmü'l-miktar arazi tefvîz etmişlerdir deyû vârid olan tekâlîf-i sultâniyeden mezburâna alakaları mertebe imdâdiye olmak mezburân dahi tahrirden sonra reâyâ yeri tefvîz eylediklerini inkâr eylediklerinden gayrı bundan akdem hâsıl olan murâbahası vâki' olan tekâlîf verilmek için kendi mâlimizden yirmi guruş vakf ve tescil-i şer' ve teslîm-i ile'l-mütevelli eylediğimizde bizden ve evlâdımızdan sâliyâne talebinde olmamak üzere taahhüd etmiş idiniz deyüb hüccet ibrâz ve bizler dahi tekâlîf îcâb eder arazi tefvîz ve tasarruflarında olduğuna binaen havâle olunmuş idik. El-hâlet-i hâzihi beynimizde muslihûn tavassut edüb mezburânın vakf eyledikleri yirmi guruşun beher sene hâsıl olan murâbahasından mâ'adâ yine senevî topdan beş guruş dahi imdâdiye vermek üzere mezbûretân ile bizi musâlaha eylediklerinde her birimiz sulh-u mezkûru kabul edüb bundan böyle senevî topdan beş guruş imdâdiye mezburân bizlere edâ ve teslim eylediklerinde biz dahi ziyade talebinde olmamak üzere taahhüd ve kabul ve ittîfak eyledik eyledik dediklerinde gibbe't-tasdîki'l-mu'teber mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Rebî'ü'l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Umdetü's-Sâdâti'l-Kirâm Es-Seyyîd Ali Efendi Nakîb-i Kastamonî

İbrahim Efendi Mütevelli-i Vakf-ı İsmâîlbey

Es-Seyyîd Hâfız Mehmed Efendi Kâtib-i Vakf-ı İsmâîlbey

Ömer Efendizâde Es-Seyyîd Mehmed Efendi

Osman Beyzâde Hâfız Mehmed Efendi

Es-Seyyîd Hâfız Mehmed Efendi

Duhancı El-Hâc Hüseyin Çelebi

Sipahi Mustafa Bey

Şehir Kethüdâsı Ahmed Çelebi ve gayruhum.

Sayfa 89**Belge 69**

Medine-i Kastamonî mahallâtından Hamzaağa Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem müteveffiyeye olan Fâtıma binti İbrahim'in verâseti zevc-i metrûki Haffâf Receb bin İbrahim ile sadrî sağır oğlu Mehmed ve sadriye sağıre kızları Zeliha ve Fâtıma'ya münhasır olub kable'l-kısme merkûm Haffâf Receb dahi fevt olub verâseti sulbî oğlu sağır merkûm Mehmed ile sulbiye kızları sağıretân Zeliha ve Fâtıma'ya münhasır olduğu lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra eytâm-ı mezbûrlara vâlideleri müteveffiyeye-i mersûme ile babaları müteveffâ-i mezbûr Haffâf Receb'in ber mûceb-i defter-i kassâm terekelerinden isabet eden hisse-i irsiyelerini hıfz ve ahvallerini zabta bir vasî nasbı lâzım ve mühim olmağın iffet ve istikamet ile ma'rûf ve emanet ve diyanet ile mevsûf olub vesâyet uhdesinden gelmeye dahi kâdir kimesne olduğu zeyl-i vesikada muharreri'l-esâmi müslimîn ihbarlarıyla lede's-şer'î'l-enver zâhir olan mahalle-i mezbûre ahalisinden hâfize'l-vesika Receb Halife bin Osman eytâm-ı mezbûrların ber mûceb-i defter-i kassâm mâl-i mevrûslarını hıfza ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'-i enverden vasî nasb ve ta'yin olunduk da ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzımesini kemâ yanbağî edâya taahhüd mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâni min Cemâziye'l-ûlâ lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-Kuzât Hızır Ağazâde Es-Seyyîd Ahmed Efendi

Haffâf Üstâd İbrahim bin Mehmed

Mehmed Beşe bin Mustafa

Receb Çelebi bin Hasan ve gayruhum.

Sayfa 89**Belge 70**

Medîne-i Kastamonî muzâfâtından Saraycık nâm karye sâkinlerinden Suhteoğlu demekle ma'rûf Mehmed Beşe bin İsmâil meclis-i şer'î kavîm-i vâcibi't-tekrîmde yine karye-i mezbûrede sâkin bâ'se'l-vesika Abdülkerim bin Hatib Mustafa Halife tarafından husûs-u âti'z-zikre vekil olduğu Mehmed Beşe bin Mehmed ve diğeri Mehmed Beşe bin Mehmed nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbit ve sübût-i vekâletine hükm-ü şer' lâhik olan babası merkûm Hatib Mustafa Halife mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb iş bu hâzirete bi'l-meclis Havva binti Mustafa nâm bîkr-i bâliğa dokuz seneden berû nâmzedim olub nâmzed nâmıyla babası iş bu hâzır-ı bi'l-meclis merkûm Mustafa yediyle on beş adet fındık ve mâ'adâ zer-i mahbûb yirmi beş adet altun vermiş idim. Hâlâ mezbûre Havva'yı akd-i nikâh ile

Sayfa 90**Belge 70 (Devamı)**

nefsime tezvîce tâlib iken mezbûre Havva nefsinin müvekkil-i mezbûr Abdülkerim'e tezvîc murâd eder. Suâl olunub istintâk olunması matlûbundur dedik de gıbbe's-suâl mezbûre Havva cevabında müdde'î mezbûrun nâmzedi olmayub ve nâmzed nâmıyla bir akçe ve bir habbesini dahi babam yediyle kabul etmeyüb müvekkil-i mezbûr Abdülkerim dahi beni nefsinin tezvîce tâlib olmağla nefsimi mezbûr Abdülkerim'e tezvîc ve akd-i nikâh murâd ederim deyücek tarafeynde akd-i nikâha müteallik da'vâ olmamağla mezbûre Havva istintâk olunduk da nefsimi iş bu merkûm Hatib Mustafa Halife'nin müvekkili oğlu mezbûr Abdülkerim'e altmış gurus mehr-i müeccel ve beynimizde ma'lûm muaccel ile Allah'ın emri ve Resûl-i Ekrem Sallallâhü Teâlâ aleyhi ve sellem hazretlerinin şeriatı üzere tezvîc ve inkâh eyledim dedik de vekîl merkûm Hatib Mustafa Halife dahi mezbûre Havva'yı oğlu müvekkili mezbûr için ol mikdâr mehr-i müeccel tesmiyesiyle ve beynlerinde ma'lûm muaccel ile bi'l-vekâle tezvîc ve kabul etmeğın müdde-î mezbûr Mehmed Beşe bu vecih nâmzed da'vâsıyla mu'ârazadan

men‘ olunub mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fî aşere şehr-i Cemâziye’l-ûlâ lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Es-seyyîd El-Hâc Abdülkerm Çelebi

El-Hâc Hasan Beşe bin Mustafa

Mehmed Beşe bin Mehmed

Mehmed bin Hasan

Mustafa bin Ramazan

Siyâvuşoğlu Es-Seyyîd Hâfız Mehmed Çelebi

Mahmûd Halife bin İsmâil

Ebu Bekir bin Mustafa

Ali Beşe bin El-Hâc Receb

Muhzır El-Hâc Mehmed ve gayruhum.

Sayfa 90

Belge 71

Medîne-i Kastamonî civârında vâki‘ Taşköprî Kazâsı’na tâbi‘ Yazıhamîd nâm karye sükkânından El-Hâc Hasan bin Abdülbâki nâm kimesne medîne-i mezbûrda meclis-i şer‘î şerîf-i enverde karye-i mezbûre ahâlisinden iş bu hâfıza’l-vesika Osman Beşe bin Abdinnebî ve Mehmed Beşe bin Hasan ve Mustafa bin Mustafa ve diğêr Mustafa bin Mehmed ve diğêr Mustafa bin İbrahim ve Hasan bin Mustafa ve Mustafa Beşe bin Mehmed ve Hüseyin bin Mehmed ve Ali bin Mehmed ve İmam Süleyman Halife bin Mustafa ve Mehmed bin Receb ve Hüseyin bin Mustafa ve Mustafa bin Ahmed ve Hüseyin bin Abdülkâdir ve Mehmed bin Mehmed ve diğêr Mehmed bin Hasan ve Mustafa Beşe bin Hasan ve Ahmed Beşe bin Ahmed ve İsmâil bin Mehmed ve Hasan bin Mehmed ve sâirleri mahzarlarında ikrâr ve takrir-i kelâm edüb bundan akdem yine karye-i mezbûre ahâlisinden olan Sarı Alemdâr Mustafa Beşe ve Kürekoğlu Hüseyin ve Ayazoğlu Ali ve diğêr Hüseyin bin Ebu Bekir ve merkûm Sarı Alemdâr’ın

gulâmı Acemi'l-asıl Yusuf bin Abdullah beş nefer eşkıya ben Taşköprî Kasabası'nda iken karye-i mezbûrede vâki' ehl ve evlâdım sâkin oldukları menzilime leylen ateş koyub menzil-i mezkûrumu bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık derûn-u menzilde olan sulbî sağır oğullarım Mehmed ve Hüseyin ve sulbiye sağıre kızlarım Ümmügülsüm ve Emine'yi nevmli hâlinde ve yine derûn-u menzilde mevcûd iki bin beş yüz gurus kıymetli emtia' ve eşyâmi ve ahurumda bend olmuş dört camus ineğimi ihrâk-ı bi'n-nâr etmeleriyle zikr olunan menzil ve evlâdlarımı ve emtia' ve eşya ve camuslarımı ihrâk-ı bi'n-nâr eden isimleri mestûr beş nefer eşkıya olub âherin sun'u olmamağla beş nefer eşkıyadan mâ'adâ iş bu ahali-i merkûm olan mezbûrûn ile ve sâiri ile muhterik olan emlâk ve evlâdlarım ve emtia' ve eşyâma müteallik vechen mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ım yoktur dedik de iş bu vesika-i enife bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Cemâziye'l-ûlâ lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-Ulemâ Hâfız Hüseyin Efendi Müftî-i Kastamonî

Mefharü's-Sâdât Mefharü'l-Kudât Mehmed Efendi Müftîzâde

Umdetü'l-Kuzât Memiş Efendi ibn-i El-Hâc Hasan Ağa

Fahrü'l-A'yân Hasan Ağa Emîn-i Tamga

Kıbrısîzâde Hacı Molla Mehmed Çelebi

Hâfız Mehmed Efendi bin Osman Beyzâde

Yahya Ağa bin El-Hâc Receb

Eynehanzâde Es-Seyyîd Mehmed Ağa

Ser Muhzır Hüseyin Bey ve gayruhum.

Sayfa 90

Belge 72

Medîne-i Kastamonî civârında vâki' Taşköprî Kazâsı'na tâbi' Yazıhamîd nâm karye sâkinlerinden râfia'l-vesika El-Hâc Hasan bin Abdülbâki ve hâlâ zevcesi olub zâtı karye-i mezbûre ahâlisinden Osman Beşe bin Abdinnebî ve Mehmed Beşe bin Hasan

ta‘rifleriyle muarrefe olan Kerime binti Salih medîne-i mezbûrede meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde karye-i mezbûre sâkinlerinden olup bi‘l-fiil Livâ-i Kastamonî Mütessellimi Mehmed Ağa tarafından ihzâr-ı şer‘ olunan Abazaoğlu demekle ma‘rûf Ali bin Mustafa ve Hüseyin bin Ebu Bekir nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüb

Sayfa 91

Belge 72 (Devamı)

iş bu mezbûrân gâibân-ı ani‘l-meclis Sarı Alemdâr demekle ma‘rûf Mustafa Beşe ve Kürekoğlu Hüseyin ve alemdâr-ı mezbûrun gulâmı hâzır-ı bi‘l-meclis Yusuf nâm şakîler ile yekdil ve ben Taşköprî Kasabası‘nda iken târih-i kitâbdab yirmi gün mukaddem karye-i mezbûrede ehl ve evlâdlarım sâkin oldukları menzilin etrâf-ı erbaa‘ına leylen ateş koyub amden her biri ihrâk-ı bi‘n-nâr etmeleriyle üç yüz guruş kıymetli menzil-i mezkûrumu ve derûnunda sâkin olan sulbî sağîr oğullarım Mehmed ve Hüseyin ile sulbiye sağîre kızlarım Ümmügülsüm ve Emine uyur bulunmalarıyla tahlîs mümkin olmayub zikr olunan dört nefer evlâdımı ve derûn-u menzil-i mezkûrda mevcûd iki bin beş yüz guruş kıymetli ma‘lûmü‘l-adet ve‘l-avsâf emtia‘ ve eşyâmı ve menzil-i mezkûr tahtında ahura bend olan beher re‘si yirmi beş guruş kıymetli dört re‘s camuş ineğimi ihrâk-ı bi‘n-nâr edüb bize yekûn gadr ve hayf eylediklerini mezbûrân Ali ve Hüseyin ikrâr etmeleriyle mezbûrânın her birinden suâl olunub takrirleri tahrîr ve keyfiyet ve ahvalleri ahâli-i karye-i mezbûre istihbâr ve mûcib-i şer‘îsi icrâ olunması matlûbumuzdur dediklerinde gıbbe‘s-suâl merkûm Abazaoğlu Ali fi‘l-hakika gâibân-ı mezbûrân Sarı Alemdâr Mustafa Beşe ve Kürekoğlu Hüseyin ve ben ve iş bu merkûm diğêr Hüseyin bin Ebu Bekir ve gulâm-ı mezbûr müdde‘iyân-ı mezbûrânın karye-i mezbûrede vâki‘ ehl ve evlâdları sâkin oldukları mülk menzilin etrâf-ı erbaa‘ına târih-i mezkûrda tahmînen nısfî‘l-leylde ateş koyub amden üç yüz guruş kıymetli üç bâb fevkânî ve tahtânî menzilin ve derûn-u menzilde sâkin olan sulbî sağîr oğullarım Mehmed ve Hüseyin ile sulbiye sağîre kızlarım Ümmügülsüm ve Emine ve iki bin beş yüz guruş kıymetli derûn-u menzilde mevcûd ma‘lûmü‘l-adet ve‘l-avsâf emtia‘ ve

eşyâsını ihrâk-i bi'n-nâr eyledik deyû bi't-tav' ikrâr ve merkûm Hüseyin bin Ebu Bekir inkâr edicek müddeiyân-ı mezbûrândan müddeâsına mutâbık beyine taleb olundukda udûl ihrâr ricâl-i müslimînden karye-i mezbûre sâkinlerinden Alemdar Mehmed Beşe bin Salih ve Kilidcioğlu demekle ma'rûf Mustafa bin Ahmed ve imam Süleyman Halife bin Mustafa ve nâm kimesneler liecli's-şahâde meclis-i şerîfe hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka iş bu merkûm Hüseyin bin Ebu Bekir müdde'iyân-ı mezbûrânın karye-i mezbûrede vâki' ehl ve evlâdları sâkin oldukları mülk menziline etrâf-ı erbea'sına târih-i mezkûrda tahmînen nısfı'l-leylde gâibân-ı mezbûrân Sarı Alemdâr Mustafa Beşe ve Kürekoğlu Hüseyin ve mezbûrân Abazaoğlu Ali ve gâib-i merkûm Sarı Alemdar gulâmı Yusuf ile beş nefer kimesne amden ateş koyub ihrâk-ı bi'n-nâr eylediğimizde müddeiyân-ı mezbûrânın evlâdlarından sulbî sağır oğulları Mehmed ve Hüseyin ile sulbiye sağıre kızları Ümmügülsüm ve Emine uyur bulunmalarıyla tahlîs mümkün olmayub sağırûn-u mezbûrûn ve derûn-u menzilde mevcûd iki bin beş yüz guruş kıymetli ve derûn-u ahurunda bend olan dört re's camuş inekleri muhterik fevt ve helâk oldu deyû bizim huzûrumuzda ikrâr eyledi. Biz merkûm Hüseyin bin Ebu Bekir'in ikrârına bu vech üzere şâhidleriz ve şahâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-i şahâdet-i şer'îye eylediklerin de ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbul olduktan sonra mezbûrân Abazaoğlu Ali ve Hüseyin bin Ebu Bekir'in keyfiyet-i ahvalleri istihbâr olunduk da karye-i mezbûre ahâlisinden Mehmed Beşe bin Hasan ve Mustafa bin Mustafa ve diğêr Mustafa bin Mehmed ve diğêr Mustafa bin İbrahim ve Hasan bin Mustafa ve Mustafa Beşe bin Mehmed ve Hüseyin bin Mehmed ve Ali bin Mehmed ve Hasan bin Abdülkâdir ve Mehmed bin Mehmed ve diğêr Mehmed bin Hasan ve diğêr Mustafa Beşe bin Hasan ve Ahmed Beşe bin Ahmed ve İsmâil bin Mehmed ve Hasan bin Mehmed ve Osman bin Abdullah ve Hüseyin bin Mustafa ve sâir cem'-i gafir liecli'l-ihbâr meclis-i şer'a hâzırân olub eseri'l-istihbâr fi'l-vâki' gâibân-ı mezbûrân Sarı Alemdâr Mustafa Beşe ve Kürekoğlu Hüseyin ile iş bu şakîyânı mezbûrân Abazaoğlu Ali ve diğêr Hüseyin bin Ebu Bekir kendi hallerinde olmayub eşkiyadan olmalarıyla nice gûne fesâd ve şekâvet icrâ ve bir kimesne kendilerin şer' ve mazarratlarından emin olmamağla muzır-ı i'bâd ve sâi' bi'l-fesâd kimesnelerdir vech-i arzdan izâleleri mesûbât-ı cezîledendir deyû sû-i hâllerini her biri mezbûrân Ali ve

Hüseyin bin Ebu Bekir'in muvâcehelerinde alâ tarîki'ş-şahâde heber verdiklerinden sonra merkûm El-Hâc Hasan bir kıt'a fetvâ-i şerîf ibrâz ve mazmûn-u münîfide bir kaç kimesneler amden Zeyd'in menziline ihrâk-ı bi'n-nâr edüb derûn-u menzilde olan Zeyd'in evlâdları dahi muhterikan fevt olsalar ol kimesnelere şer'an ne lâzım olur cevâb-ı bâsevâbında cümlesi kısâs olunurlar deyû buyurulub ve kütüb-i mu'teberândan Kitâb-ı Kadîhân'da velev ihrâk-ı bi'n-nâr amden îcâbe'l-kısâs deyû nakl-i sarîh buyurulmağın Mütesellim-i mûmâileyh Mehmed Ağa'ya mûcib-i şer'isini icrâya tenbih birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâdis min Cemâziye'l-ûlâ lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Umdetü'l-Ulemâ Hâfız Hüseyin Efendi Müftî-i Kastamonî

Mefharü's-Sâdât Es-Seyyîd Ali Efendi Nakîb-i Kastamonî

Mefharü'l-Kudât Mehmed Efendi Müftîzâde

Zahrü'l-Kuzât Mehmed Efendi ibn-i El-Hâc Hasan Ağa

Fahrü'l-Emsâl Emîn-i Tamga Hasan Ağa

Eynehanzâde Es-Seyyîd Ahmed Ağa

Yahya Beşe bin El-Hâc Receb

Kıbrısîzâde Hacı Molla Mehmed Çelebi

Osman Beyzâde Hâfız Mehmed Efendi

Zâde Hâfız El-Hâc Molla Mehmed

Şehir Kethüdâsı Ahmed Ağa bin Mehmed ve gayruhum.

Sayfa 92

Belge 73

Medîne-i Kastamonî mahallâtından Aycılar Mahallesi sâkinelerinden olub zâtı ta'rifî'ş-şer' ile muarrefe olan Kezban binti Mehmed nâm hâturn meclis-i şer'-i şerîf-i hatîr-i lâzimi't-tevkîrde zevc-i mutallakı râfia'l-kitâb İsmâil bin Mehmed Bey mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm edüb târih-i kitâbdan elli gün mukaddem beni tatlık

edüb kendiden mutallaka olduğum ecilden zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u aleyh olan elli guruş mehr-i müeccelim ile yine zimmetinde cihet-i karzdan olan beş guruş hakkımı zevc-i mutallakam mezbûr İsmâîl'den ve anteri bahâsından babası hâzır-ı bi'l-meclis kayın pederim mezbûr Mehmed Bey'den zimmetinde olan beş guruş hakkımı mezbûr Mehmed Bey'den talep ve da'vâ eylediğimde mezbûr İsmâîl mehr-i müeccelim olan elli guruşun otuz guruşunu ikrâr mâ'adâ ile cihet-i karzdan olan beş guruş hakkımı mezbûr İsmâîl ve anteri bahâsı beş guruş hakkımı kayın pederim mezbûr Mehmed Bey'in inkâr ve ben dahi etyân-ı beyyineden ızhâr-ı acz ile cihet-i karzdan zimmetinde beş guruş alacağım olmadığına zevc-i mutallakam mezbûr İsmâîl ve anteri bahâsı zimmetinde beş guruş alacağım olmadığına kayın pederim Mehmed Bey'e tahlîf murâd eylediğimde mezbûr İsmâîl dahi mehr-i müeccelim kırk guruş olduğunu itiraf ve ben dahi râziye olub ziyade da'vâsından fâriga ve meblağ-ı mezbûr kırk guruşu mezbûr İsmâîl bana def' ve teslim ve ben dahi tamamen akz ve kabz edüb cihet-i karzdan beş guruş alacak hakkım zimmetinde olmadığına mezbûr İsmâîl ve anteri bahâsından beş guruş alacak hakkım kayın pederim mezbûr Mehmed Bey'in zimmetinde olmadığına her biri talebimle tahlîf-i şer' olmağın mehr-i müeccel-i mezkûrumdan zevc-i mutallakam mezbûr İsmâîl zimmetinde bir akçe hakkım kalmadı dedik de gibbe't-tasdîki's şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-aşere min şehr-i Rebî'ü'l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Kethüdâyeri Es-Seyyîd Ahmed Ağa

Yankılıcî Receb Bey

Mustafa Bey bin Mehmed

Çavuş Arab Mehmed Bey ve gayruhum.

Sayfa 96**Belge 74**

Medîne-i Kastamonî'de sâkin a'yân ve eşrâf vesâir ahâli meclis-i şer'â gelüb takrîr-i kelâm eylediler ki iş bu bin yüz altmış senesine mahsûb olmak üzere hâlâ Anadolu Vâlisi Vezîr-i zîşân İ'nâyetlû Süleyman Paşa hazretlerinin muayyen olan imdâd-ı hazeriyelerinden taksîd-i evvel olan ber mûceb-i pusala iki bin beş yüz guruş hazeriye mâli ile harc-ı bâb ve mübâşiriyye olan beş yüz guruşun sancağımız kazâlarından tahsili bâbında müşârünileyh tarafından buyuruldu-i şerîfleryle ta'yîn buyurulan Feyzullah Ağa yediyle sâdır olan emr-i âlî vürûd ve Kastamonî mahallesinde kıraat ve mazmûn-i münîfi cümleye ilan ve işâat olunduk da cümlemiz sem'â ve tâhü deyüb taksîd-i evvel olan imdâd-ı hazeriye mâli ber mûceb-i pusala iki bin beş yüz guruş ile harc-ı bâb iki yüz elli guruş ve mütebâki iki yüz elli guruş ve akçe kûsûru on üç buçuk guruş ve mübâşir-i mezbûra verilen hizmet dört yüz guruş ve bölükbaşı ve levendâta verilen hizmet ve evânî bahâsı yüz bir guruş ve üç gece mekinlerinde mübâşir-i mezbûr ve bölükbaşılının ve levendâtın me'külât vesâir verilen zahîre bahâ yüz doksan sekiz guruş ve gevendât ve bölükbaşılar Kütahya tarafına gittiklerinde mürûr eyledikleri kazâlardan Mergüze Kazâsı hasârâtı için merhameten verilecek elli guruş ve Sirt Kazâsı ahâlisine merhameten verilecek seksen guruş ve Çiğlene Kazâsı ahâlisine verilecek seksen guruş ve Yörükân Araç Kazâsı ahâlisine verilecek yetmiş beş guruş ve Eflâni Daday Kazâsı ahâlisine hasârâtları için verilecek otuz guruş ve Daday Kazâsı ahâlisine verilecek elli guruş ve Sorgun Kazâsı hasârâtı için verilecek otuz guruş ve Araç Kazâsı ahâlisine verilecek otuz guruş ve Göl Kazâsı ahâlisine hasârâtları için verilecek otuz guruş ve Küre-i Hadîd Kazâsı ahâlisine verilecek on beş guruş sadrâzâm hazretleri çukadârına verilen hizmet doksan guruş seferiye isti'mâli için gelen çukadâra verilen hizmet altmış beş guruş ve fermân ile gelen Sadrâzâm Ağası Emir Ağa'ya verilen hizmet elli dört guruş ve Ömer Ağa çukadârına verilen hizmet iki yüz guruş ve sâi'ye verilen yirmi beş guruş def'a seferiye isti'mâli için gelen çukadâra verilen hizmet altmış iki guruş akçe kirası ve sarrâfiyye üç yüz guruş ve mübâşir-i mezbûr geldik de Hasan Kadızâde Konağı'na verilecek kira altı guruş Memiş Çelebi'ye verilen kira iki

guruş, Hacı Hasanoğlu'na verilecek kira üç guruş Müzdecizâde Efendi hânesine kira dört buçuk guruş Şa'banbeşeoğlu hânesine kira dört buçuk guruş gevendât için ta'yîn olunan iki hâneye kira birer guruş Devlet-i Aliyye'ye gönderilecek âdeme ücret yüz guruş saâdetlû mütesellim ağaya tahsildâriye ve kapu harcı üç yüz elli guruş harc-ı defter iki yüz yirmi beş guruş huddâmiye yirmi guruş emîniyye yirmi guruş çukadâra beş guruş kahveciye beş guruş kâtibe yirmi guruş Mukayyid Efendiye dört guruş muhızlılara altı guruş Şehir Kethüdâsına otuz guruş min haysi'l-mecmu' beş bin yedi yüz yetmiş beş buçuk guruşa bâliğ olub meblağ-ı mezbûr sene-i sâbıkada tevzî olunan hazeriyye taksid-i evveli tevzi'inden olmağın dokuz yüz guruş zuhûr eden sâliyâneye idhâl olunmak için bi'l-ittifak gerüye alıkonulub meblağ-ı bâki dört bin sekiz yüz yetmiş beş buçuk guruş sancak-ı mezbûr kazâlarına bi'l-i'tidâl tevzî' olunub tahsiliyçün bi'l-fiil Livâ-i Kastamonî Mütesellimi Umdetü'l-emâcid Mehmed Ağa yedine defteri verilsün dediklerinde bi't-taleb mütesellim-i mûmâileyh yedine verilen taksid-i evvel mâl-i hazeriyye ve masârıfı defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-âşir min Cemâziye'l-ûlâ lisene sittîne ve mie ve elf.

Kazâ-i Küretü'n-Nühâs para guruş 3 495	Kazâ-i Boyâbâd ma'a Gökçeagaç guruş 568	Kazâ-i Durağan para guruş 13 98	Kazâ-i Taşköprü para guruş 27 295		
Kazâ-i Güney para guruş 26 151	Kazâ-i Eflâni para guruş 29 67	Kazâ-i Zarı guruş 73	Kazâ-i Araç para guruş 12 79	Kazâ-i Sırt para guruş 26 55	
Kazâ-i Boyalı para guruş 26 85	Kazâ-i Göl guruş 72	Kazâ-i Mergüze para guruş 32 92	Kazâ-i Devrekâni para guruş 20 143	Kazâ-i Daday guruş 60	Kazâ-i Sorgun para guruş 38 6

Sayfa 97**Belge 74 (Devamı)**

Kazâ-i Azdavay para guruş 35 98	Kazâ-i Akyürek para guruş 18 20	Kazâ-i Küre-i Hadîd para guruş 17 13	Kazâ-i Yörükân Araç para guruş 17 13	Kazâ-i Çiğlene para guruş 35 35
--	--	---	---	--

Kazâ-i Sinop para guruş 25 250	Kazâ-i Saray para guruş 35 119	Kazâ-i Gerze para guruş 35 119	Kazâ-i İnebolu para guruş 25 135	Kazâ-i Çanlı guruş 181
---	---	---	---	---------------------------------

Kazâ-i Ayandon guruş 160	Kazâ-i Ginolu guruş 156	Kazâ-i Hoşalay guruş 137	Kazâ-i Cide para guruş 25 175	Kazâ-i Nefs-i Sâhil Nâm-ı diğeri İstîfân guruş 172
-----------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	--	---

Kazâ-i Akkaya para guruş 20 148	Kazâ-i Kastamonî guruş 530	Cem'an yekûn guruş 4875,5
--	-------------------------------------	---------------------------------

Sayfa 97**Belge 75**

Bâlâda mezkûr Kastamonî Kazâsı'na isabeteden beş yüz otuz guruş ile mübâya'a ağasına verilen yüz otuz guruş harc-ı i'lâm elli guruş mübâya'a ağasının ve sadrı â'zam ağasının menzilleri ücreti otuz altı guruş ve ağa-i mûmâileyhin on günde me'külâtı masrafı otuz bir guruş min haysi'l-mecmu' yedi yüz seksen guruşa bâliğ olmağla

meblağ-ı mezbûr Medîne-i Kastamonî'nin mahallât ve nevâhi ve kurâlarının iki yüz altmış altı ve üç rubu' hânelerinden ahâlisi zayıf olan mahallât ve kurâdan altı ve üç rubu' hânesi ba'de'l-ihrac ve't-tenzil bâki iki yüz altmış hânesine tevzi' olunduk da beher hâneye üçer guruş isabet etmekle meblağ-ı mezbûr yedi yüz seksen guruşun hâneye muâdil tevzi' olduğu defteridir ki zikr olunur. Hurrîre fî târihi'l-mezbûre

Mahalle-i Halîfe hâne 6	Mahalle-i İsmâilbey hâne 3	Mahalle-i Cebrail hâne 6,5	Mahalle-i Kırkçeşme hâne 3,5
Mahalle-i Kübcigez hâne 3,5	Mahalle-i Aktekye hâne 2,5	Mahalle-i Aycılar hâne 2,5	Mahalle-i Deveciler hâne 4
Mahalle-i Abdülcabbâr hâne 3	Mahalle-i İsfendiyarbey hâne 3	Mahalle-i Hacıdursun hâne 1,5	
Mahalle-i Hüseyinçelebi hâne 1	Mahalle-i İbnisüle hâne 0,5	Mahalle-i Beyçelebi hâne 2	
Mahalle-i Medrese-i Atabey hâne 0,5	Mahalle-i Saraçlar hâne 1,5	Mahalle-i Muzafferredin hâne 1	
Mahalle-i Budamıç ma'a diğêr Saraçlar hâne 1,5	Mahalle-i Alpaslan hâne 1	Mahalle-i Mûsâfâkih hâne 1	

Mahalle-i Hacıhamza hâne 0,5	Mahalle-i Cemalağa hâne 1,5	Mahalle-i Ârız hâne 2	Mahalle-i Sûfîler hâne 0,5
------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	----------------------------------

Mahalle-i Bedirgâzi hane 2	Mahalle-i Hamzaağa hane 2	Mahalle-i Gökdere hâne 2,5	Mahalle-i Honsâlar hâne 3
----------------------------------	---------------------------------	----------------------------------	---------------------------------

Mahalle-i Püre hâne 2	Mahalle-i Akmescid hâne 3,5	Mahalle-i Şâdibey hâne 3	Mahalle-i Çevkânî hâne 1
-----------------------------	-----------------------------------	--------------------------------	--------------------------------

Mahalle-i Alacamescid hâne 1,5	Mahalle-i Atabeygâzi hâne 2	Mahalle-i Seydiler hâne 0,5
--------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------

Mahalle-i Frenkşah hâne 0,5	Mahalle-i Kebkebirler hâne 2	Mahalle-i İbnineccâr hâne 0,5	Mahalle-i İbnisâ'dî hâne 0,5
-----------------------------------	------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------------

Mahalle-i Kubbeli hâne 0,5	Mahalle-i Tâhîrfakih hâne 1	Mahalle-i Kanara hâne 0,5
----------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------

Nâhiye-i -----Kuzyaka

Karye-i Debbâğîshâk hâne 2	Gödel hâne 1,5	Bayındır hâne 1	Sâhib hâne 4	Karakuz hâne 3	Oyralan hâne 2,5	Alpı hâne 2,5
----------------------------------	----------------------	-----------------------	--------------------	----------------------	------------------------	---------------------

Seremeddin hâne 2	Akcakilise hâne 0,5	Türbe-i Âdilbey hâne 3	Karaevli hâne 2	Serti hâne 3	Başmakçı hâne 1	Alpaslan hâne 1,5
-------------------------	---------------------------	------------------------------	-----------------------	--------------------	-----------------------	-------------------------

Karaçomak hâne 1,5	Üyük-ü A'lâ ma'a Kıyık hâne 3,5	Üyük-ü Esfel hâne 3	Çatakvirân hâne 3,5	Mıtrıb hâne 1	Yuva hâne 1
--------------------------	---------------------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------	-------------------

Bulacık hâne 1,5	Saraycık hâne 5	Gömmece hâne 3,5	Bürmece hâne 5	Türkeli hâne 3	Kızılcavirân hâne 3	Ballık hâne 1
------------------------	-----------------------	------------------------	----------------------	----------------------	---------------------------	---------------------

Zimmîyân Karasu hâne 1	Çetikvirân hâne 2	Corumlu hâne 3	İsmaîlli hâne 1,5	Ahlat hâne 3	Hamîd hâne 2	Depe hâne 3,5
------------------------------	-------------------------	----------------------	-------------------------	--------------------	--------------------	---------------------

Baylar 1,5	Kızılsaray 0,5
---------------	-------------------

Nâhiye-i ----- Akkaya

Karye-i Hâs hâne 4	Kuşkara hâne 4	Halaçlar hâne 3	Boğaz hâne 2	Kuyucak hâne 0,5	Yörükvirân hâne 8	Bozoğlak hâne 6	Bük hâne 1,5
--------------------------	----------------------	-----------------------	--------------------	------------------------	-------------------------	-----------------------	--------------------

Elyâkût hâne 2	Çukurvirân hâne 4	Kızıoğlu hâne 2	Geyikli hâne 1,5	Elinvirân hâne 1	Akçataş hâne 3	Alpağût hâne 3	Akdoğan hâne 3
----------------------	-------------------------	-----------------------	------------------------	------------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Kabalar hâne	Sapaca hâne	Darıbükü hâne	Atabey Kavağı hâne	Evciler hâne	Gelinvirân hâne	Elmayakası hâne
1	1,5	1,5	1,5	1,5	2,5	2,5

Küplüözü hâne	Bürnük hâne	Fatırı hâne
4	1	4

Sayfa 98

Belge 75 (Devamı)

Karandi hâne	Derbend Kavağı hâne	Çıban hâne	Mâdelle hâne	Eyceoğlu hâne	Bürme hâne	Kızılkilise hâne
rubu' 3	0,5	2,5	1,5	3,5	3	1,5

Eğerciler hâne	Eytâbî hâne	Başvirân hâne	Çavundur hâne	Dana Söküsü hâne	rubu' 1
4	3	1	2	1	1

Zimmîyân Balatlar ma'a Sâhib Çiftlik

hâne

1

Sayfa 98

Belge 76

Kethüdâyerilik Mektûbudur

İzzetlû Faziletlû Efendi Hazretlerinin Meclis-i Şerîflerine der da'vât-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki hâlâ taht-ı hükûmet-i şî'ârınızda vâki' Kastamonî ve tevâbi'-i

nevâhîlerinde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarının üzerlerine zâbit ve kethüdâyeri nasb ve ta'yîn olunmak mu'tâd-ı kadîm olmağla ebnâ-i sipâhiyândan kırk ikinci bölükde yevmiye yirmi akçeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Halil Hasan Zağferânbolî zîde kadrehü ocağın kadîmî emekdarlarından her vecihle mahal ve müstehk olmağla zâbit ve kethüdâyeri nasb ve ta'yîn olunmağın cedîden ibkâ olunu iş bu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuştur. İnşâallâh-ü Teâlâ vüsûlünde gerektir ki merkûmu hizmet-i lâzimesinde istihdâm edüb kethüdâyerilik umûrunda mürâcaatı mûmâileyhe etdiresiz ve siz ki ol havâlilerde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarız mûmâileyhi üzerlerinize zâbit ve kethüdâyeri bilüb düşen da'vâ ve nizâ'mızı ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile görüb şeriat-ı garrâya kemâl itâ'at ve mûmâileyhe inkıyâd üzere olasız. Ve sen ki kethüdâyeri zîde kadresin ol câniblerde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarından sahîhü'l-esâmi sipâhi olanları ve sipâhizâde ve tekâüdleri gerektir ki sâdır olan fermân-ı vâcibü'l-ittiba' ve lâzîmü'l-ımtisâlimin mazmûn-u itâ'at-makrûnu üzere hukkâm eline verilmeyüb töhem-i şer'îye ile müttehim olanları ber muktezâ-i şer'-i kavîm zâbitı ma'rifetiyle cezâ-i şer'iyeleri tertîb olunub sipâhi olmayub reâyâ makûlesinden olanlara kat'â sâhip çıkılmayub sâdır olan fermân-ı âlî mûcibiyle amel ve hareket ve mûcib-i mektûb birle âmil olasız. Bâki hemîşe der ilm-i şeriat dâim yâr. Tahrîren fî evâil-i şehri Cemâziye'l-ülâ lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 17 Cemâziye'l-evvel sene 1160

Mine'l-Fakîr Süleyman Ağa-i Zümre-i

Silahdarân-ı Dergâh-ı Âlî hâlâ

Mine'l-Fakîr Hasan Ağa-i Ebnâ-i

Sipâhiyân-ı Dergâh-ı Âlî hâlâ

Sayfa 98

Belge 77

Serdârlık Mektûbudur

Şerî'at şi'âr Kastamonî Kadısı Efendi zîde fazlehû zîr-i hükûmetinizde vâki' serdâr-ı ûlâ ref' olunub yine üslûb-u sâbık üzere kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân yirmi beş

bölüğün Hüseyin Ağa zîde kadrehü nasb ve ta yîn olunmağın iş bu mektûb tahrîr ve irsâl olundu. Vüsûlünde gerektir ki merkûmu serdarlığı umûrunda kıyâm ve isthdâm etdirilüb âhere müdâhale etdirmeyesiz ve ol tarafda olan yeniçeri ve cebeci ve topcu ve toparabacısı ve kuloğulları ve gılmân-ı acemî merkûmu üzerlerinize serdâr ve zâbit bilüb sözünden taşra ve re'yinden hâriç vaz' ve harekette bulunmayub tâ'at ve inkiyâd üzere olalar ve tavâif-i mezbûrûndan bilâ vâris-i ma'rûf fevt olanların muhalledât ve metrûkâtların merkûma akz ve kabz etdirüb ma'rifet-i şer' ile sûk-i sultânına

Sayfa 99

Belge 77 (Devamı)

furuht ve hâsıl olan nukûdun mûmzî ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i beytü'l-mâle irsâl ve iysâl etdiresiz ve sen ki serdârsın mukîm ve misâfir zuhûr eden erâzil ve eşkıyanın ve sükkân-ı vilâyetin emn ve râhatlarına bâ's hidemât-ı müstahsene vücûda getürmeye mücâr ve sâî olub hilâf-ı şer'-i şerîf ve'l-kânûn vaz' ve hareketteden bigâyet ihrâz ve ictinâb eyleyüb mûcib-i mektûbla âmil olasın. Tahrîren fî gurre-i Cemâziye'l-evvel lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 17 Cemâziye'l-evvel sene 1160 Mine'l-Fakîr Mustafa Ağa-i Yeniçeriyân-ı
Dergâh-ı Âlî hâlâ

Sayfa 99

Belge 78

Mezra'adarlık Berâtıdır

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm Kastamonî Kadısı Mevlânâ İbrahim zîde fazlehû südde-i saâdetime mektûb gönderüb Medîne-i Kastamonî nevâhîsinden Kuzyaka Nâhiyesi'nde Devegen Oğlancık Sinni nâm vakıf mezranın evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mezra'adarlığna ber vech-i iştirâk mutasarrıf olan Ahmed ve Abdülkâdir nâm kimesneler fevt olduk da sulbî oğulları Osman ve Abdi ve Hüseyin ve diğêr Osman nâm

kimesnelere babaları mahlûllerinden ber müceb-i vakfiye-i ma'mûl bihâ tevcîh ve yedlerine berât-ı âlişân verilüb vakf-ı mezbûr mezra'asına ber vech-i iştirâk mutasarrıflar iken anlar dahi müteâkiben fevt olmalarıyla mezbûr diğêr Osman'ın sulbî oğlu iş bu râfi'-i tevkî-i refi'i's-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-ulemâi's-sâlikîn Mehmed zîde salâha mevcûd iken hilâf-ı şart-ı vâkıf ecânibden Ali zuhûr ve evlâd-ı vâkıf mutasarrıf olmuşdur deyû hilâf-ı inhâ bir tarîk ile üzerine berât etdirüb evlâd-ı vâkıfdan olan merkûm Mehmed'e gadr-i küllî eyledüğün vakf-ı mezbûr reâyâsı ile civârında vâki' mevSukûn bih ve mu'temed-i aleyh kimesneler meclis-i şer' de bi emr-i mühim haber verdiklerinden ma'âdâ mezbûr Mehmed evlâd-ı vâkıfdan olan gadr-i küllî olduğuna benim dahi kemâ hakkıhi ilmim muhît olmağla zikr olunan vakıf mezraa ber müceb-i şart-ı vâkıf ecânibden olan mezkûr Ali'nin ref'inden evlâd-ı vakıfdan olan merkûm Mehmed'e tevcîh ve yedine berât-ı şerîfim verilmek bâbında inâyet ricâsına arz ve Defterhâne-i Âmiremde mahfûz olan defter-i evkâfa mürâcaat olunduk da mezra'a-i merkûm evlâda vakıf olmak üzere hîyn-i tahrirde muharrer kalemiyle sebt-i defter-i evkâf olunduğu mestûr ve mukayyed ve Dîvân-ı Hümâyunda mahfûz olan kuyûd-u nişâna mürâcaat olunduk da mezraa-i mezbûrenin mezraadarlığı Ali Dede'nin bilâ veled fevtinden diğêr Hâfız Ali'ye arz yine Anadolu Kazâskeri Mevlânâ Mehmed Said i'lâmıyla elli üç Şa'bânında tevcîh ve berât verildiği derkenâr olmağın defter-i hâkânî derkenârı mevlânâ-i mûmâileyhin arzı ve şart-ı vâkıf mücebince mezraa-i mezbûre ecnebî Ali'nin ref'inden evlâddan olan mezkûr Mehmed veled-i Osman'a tevcîh ve yedine nişanlû âlişân berâtı verilmek için iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fiil reîsü'l-küttâbım olan El-Hâc Mustafa dâme mecdehû dahi i'lâm etmeğün mûmâileyhin i'lâmı mücebince tevcîh edüb iş bu berât-ı saâdet âyât ve behcet gâyâtı virdim ve buyurdum ki merkûm Mehmed zîde salâha varub mezra'a-i merkûmenin evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mezraadârı olub hizmet-i lâzımesin bîkusûr mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ol bâbda ecânibden olub ref' olunan merkûm Ali ve taraf-ı âherden hiç ahad mâni ve dâfi ve mezâhim olmayub dahl ve taarruz kılmaya ve şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılarlar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîne min şehr-i Rebî'ü'l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 19 Cemâziye'l-evvel
Sene 1160

Bemakâm-ı
Kostantiniyyei'l-Mahrûse

Sayfa 99

Belge 79

Hitâbet Berâtıdır

Kıdvetü'l-kuzât ve'l hukkâm Kastamonî Kadısı Mevlânâ İbrahim zîde fazlehû sūdde-i saâdetime mektûb gönderüb Medîne-i Kastamonî'de vâki' Kırkçeşme Câmi'-i Şerîfnde yevmî üç akçe vazife ile hatîb olan Mehmed Halife veled-i Hâfız Ahmed Mahmiyye-i İstanbul'da Ahiçelebi Mahallesi'nde nâibi's-şer' olan Mevlânâ İffet Mustafa zîde ilmehû huzûrunda hitâbet-i mezbûreyi Kadızâde râfi'-i tevkî-i refi'i's

Sayfa 100

Belge 79 (Devamı)

şân-ı hâkânî Mustafa Halife'ye kasr-ı yed ve yedinde olan berâtı medîne-i mezbûrede meclis-i şer' de mezkûr Mustafa Halife'ye teslîm ve kasr-ı yed eylediğini müş'ir-i i'lâm olunmak için mazmûnu şühûd-i udûl ile sâbit nâib-i mûmâileyhin imzâsıyla mûmzî ve hatemiyle mahtûm hüccet-i şer' iye ile vekâleti sâbit olan Kavukçu Mustafa nâm kimesne dahi hitâbet-i mezkûrenin atîk berâtını meclis-i şer' de merkûm Mustafa Halife'ye bi'l-vekâle teslîm ve ol vecihle kasr-ı yedî zâhir ve hitâbet-i mezbûre vazife-i mersûmesiyle mezbûr Mehmed Halife'nin kasr-ı yedinden mezkûr Kadızâde Mustafa Halife'ye tevcîh olunub yedine berât-ı şerîfim verilmek bâbında inâyet ricâsına arz eylediği pâye-i serîr-i i'lâm telhîs olundukda sâdır olan hatt-ı hümâyun-u şevketmakrûnum mûcebince tevcîh olunub iş bu berât-ı saâdet âyât ve behcet gâyatı virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezkûr Mustafa Halife varub câmi'-i mezbûrda hatîb olub hizmet-i lâzimesin bî kusûr mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî üç akçe vazifesine mutasarrıf ola. Ol bâbda efrâd-ı âheriyyeden hiç ahad vechen mine'l-vücûh mâni' ve dâfi' ve râfi' ve mezâhim olmayub bir vecihle dahl ve taarruz

kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min Cemâziye'l-evvel lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 3 Cemâziye'l-âhir

Sene 1160

Bemakâm-ı

Kostantiniyyei'l-Mahrûse

Sayfa 100

Belge 80

Mefharü'l kudât ve'l-hukkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kastamonî Sancağı'nda vâki' olan kuzât ve nüvvâb zîde fazlehüm ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kastamonî Sancağı mütesellimi () zîde kadrehü tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki livâ-i mezbûrdan Anadolu vâlileri için vaz' ve tertîb olunan beş bin yüz kırk yedi gurus ve seksen akçe imdâd-ı hazeriyyeyi senede iki taksîd ile cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile cem' ve tahsîl ve kendüleri mahalline getürüb edâ ve teslîm eylediklerinden sonra ziyade mutâlebesiyle ve teftîş ve bayrak ve konakçı ve hizmet akçesi nâmı vesâir bu gûne muzlime ile fukarâ rencide ve remîde olunmayub himâyet ve sıyânet olunmaları şurût-u mer'iyeye-i hazeriyyeden iken geçen seneden berû Kastamonî Kazâsı'na ve livâ-i merkûmda olan sâir kazâlara on dokuz def'a Kütahya tarafından kâh seferiye ve hazeriyye ve kâh teftîş ve bazı şikâyetçi bahânesiyle yüzer ve yüz ellişer levendât vürûd ve ahâlisi rencide ve bayrak ve konakçı akçesi deyû nice akçelerin akz eylediklerinden başka bu esnâda dahi hazeriyye için doksan üç neferden ibaret iki bayrak levendât ile Dâvud Bölükbaşı nâmında bir ağa zuhûr ve yedlerinde olan buyuruldu mücebince iki bin beş yüz gurus hazeriyye ve bin gurus dahi hizmet alub ve avdetlerinde dahi Göl Karyesi'ne menzûl ve Hacı Hasan ve Hacı Osman Ağa demekle arîf kimesnelerden hizmet nâmıyla ve âher akçe almalarıyla ahâlinin ahvâli diğerk gûn olduğun livâ-i mezbûrdan âmed şûd edenler sahihan inhâ ve yüz elli bir senesinde seferler takrîbi ile imdâd-ı seferiyyeden ziyade nesne alındığı ve fukarâyâ zulüm ve ta'addî olduğun ihbâr olundukda men'î için mufassal ve meşrûh ekîd ve şedîd sâdir olan emr-i şerîf-i âlişânımın bâlâsı mûcibince amel oluna deyû hatt-ı hümâyun-u

i'nâyet-makrûnumla mücellâ ve tezyîn olunmuş iken şimdi hazer vaktinde dahi bu vechile zulüm ve ta'addî olunduğu inbâ ve mukaddemâ hatt-ı hümâyunumla ma'nûn sâdır olan emr-i şerîfime mugâyir fîmâ ba'd bu gûne muzlimenin men'î ve def'î bâbında müceddeden emr-i şerîfim sudûrünü ahâli-i livâ-i merkûme istidâ' ve istircâ eylediklerine binaen dîvân-ı hümâyunumda mahfûz hazeriye tertibi defterlerine mürâcaat olunduk da vech-i meşrûh üzere ahâli tarafından ol mikdâr hazeriyye senede iki taksîd ile gönderilüb mahallinde kabzına me'mûra teslîm eylediklerinden sonra ziyade mutâlebesiyle ve teftîş ve bayrak ve konakçı ve hizmet akçesi

Sayfa 101

Belge 80 (Devamı)

nâmı vesâir bu gûne muzlime ile fukarâ rencide olunmayub himâyet ve sıyânet olunmaları şurûtta idüğü mukayyed ve kuyûd-u ahkâma mürâcaat olundukda Kastamonî Sancağı ahâlilerinin Anadolu vâlileri taraflarından seferiyeden ziyade senede üç bin guruşdan mütecâviz akçeleri alındığından mâ'adâ me'külât ve meşrubât masârıfı dahi yedi sekiz yüz guruşa bâliğ ve hilâf-ı şurût bayrak ve kurban akçesi ve na'l-bahâ ve bunun emsâli mezâlîm ve taaddiyât hadden efzûn olduğundan gayrı bilâ emr-i şerîf teftîş nâmıyla livâ-i mezkûra âdemler gelüb karye be karye gezüb bi gayrı hakkın ba'zıların tecrîm ve ba'zıların der zincîr ve âlât-ı harb ile darb ve cerh olundukları i'lâm ve ihbâr olundukda fîmâba'd imdâd ve seferiyeleri vakit ve zamânıyla livâ-i mezbûr mütesellimi ma'rifetiyle cem' ve tahsil ve eyâlet vâlileri tarafına edâ ve teslim olundukdan sonra vâliler ve mütesellimler taraflarından imdâd-ı seferiyye nâmı ve âher bahane ile mübâşir ve bayrak gönderilmeyüb harc-ı bâb ve mübâşiriyye ve kurban akçesi ve na'l-bahâ vesâir mutâlabât ile vedâyi-i kâliki'l-berâyâ olan reâyâ fukarâsı bir dürlü rencide etdirilmemek için mahalline kayd olunmak üzere elli bir senesi evâsıt-ı Ramazânında emr-i şerîfim şeref bahş-ı sudûr ve bâlâsı mûcibince amel oluna deyû hatt-ı hümâyun-u i'nâyet-makrûnumla pîrâ-i unvân-ı düstûr olduğu mestûr olmağın şurût-i hazeriyyeye muhâlif ve rızâ-i hümâyunuma mugâyir eyyâm-ı adalet irtisâmımda fukarâ ve ahâli bu gûne muzlime ile arzede ve remîde olunmalarına kat'â rızâ-i mülûkânem olmamak

hasebiyle mukaddemâ hatt-ı hümâyun-u i'nâyet-meşhûnumla magnûn sâdır olan fermân-ı âlişânım mücebince amel ve hareket olunarak fukarâ ve ahâli bu güne ta'addiyât rencide ve remîde olunmayub her halde sıyânet olunmak için hâlâ düstûr-i mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Süleyman Paşa edâmallâhü Teâlâ iclâleye diğêr emr-i şerîf-i âlişânım şerefsudûr olmağın i'lâm hakikat-i hâl ve mücebince amel ve harekete sarf ve sa'y-i behemehâl olunmak için size dahi iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuştur. İmdi keyfiyet ma'lûmunuz olduk da iş bu emr-i şerîf-i vâcibü'l-ımtisâlimin mazmûn-i münîfi düstûrü'l-amel tutulmak üzere livâ-i merkûmda olan mehâkim sicillâtına gibbet ve kayd olunduktan sonra hazeriyye-i mezkûre senede iki taksîd ile mahalline vesâir emr-i şerîfimle vâki' tekâlifi dahi cem'ine me'mûr olanlara edâ ve teslim etdirdikten sonra reâyâ fukarâsını mezâlîm-i mezkûre ile rencide ve remîde etdirmeyüb dâima mazmûn-u emr-i şerîfimi mürâât ile fukarânın himâyet ve sıyânetlerine bigâyet dikkat ve ihtimâm ve hilâfına ruhsat ve cevâzdan ittikâ-i tâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda ber vech-i meşrûh şeref yahta-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ ve lazimü'l-ımtisâlimin mazmûn-i itâat-makrûnuyla âmil olub sermû' hilâfından bi gâyet ihrâz ve ictinâb eylesesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kilasız. Tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-ülâ lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 8 Cemâziye'l-âhir

Sene 1160

Bemakâm-ı

Kostantiniyyei'l-Mahrûse

Sayfa 101

Belge 81

Nasrullahkadı'nın Salâ Müezzini Berâtıdır

Tıbkı aslihi'l-âlî nemekahû el-fakîr lillâhi azzeşân

Yûsuf el-Müvellî hilâfe bi Mahkeme-i Mahmûd Paşa gufira lehû

Medîne-i Kastamonî'de vâki' Nasrullahkadı Câmi'-i Şerîfi'nde yevmî iki akçe vazife ile salâ müezzinleri olan Mustafa ve İsmâil ve diğêr Hüseyin nâm kimesneler ber

vech-i iştirâk mutasarrıflar iken mezbûr Hüseyin kendi hüsnü rızasıyla hissesini erbâb-ı istihkaktan iş bu râfi‘-i tevkî‘-i refi‘i’ş-şân-ı şehriyârî diğer Hüseyin Halife’ye ferâgat ve kasr-ı yed edüb merkûm dahi her vechile lâıık ve mahal ve müstehik olmagın tevcîh olunub yedine berât-ı şerîfim verilmek bâbında yedinde olan fâriğ-i mezbûrun berâtı mûcebince inâyet rica etmeğın kasr-ı yed-i vâki‘ ise ber vech-i muharrer üzere sadaka edüb bu berât-ı hümâyun-i izzet-makrûnu virdim ve buyurdum ki ba‘de’l-yevm merkûm diğer Hüseyin Halife varub zıkr olunan câmi‘-i şerîfte fâriğ-i mezbûrun yerine sülüs hisse salâ müezzini olub hizmet-i lâzimesin mer‘î

Sayfa 102

Belge 81 (Devamı)

ve müeddî kıldıkdan sonra yevmî iki akçe vazifeden hissesine mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömür ve devletimçün duaya müdâvemet göstere. Ol bâbda taraf-ı âherden bir vechile dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahriren fi evâhir-i Rebî‘ü’l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fi 9 Rebî‘ü’l-âhir

Sene 1160

Bemakâm-ı

Kostantiniyyei’l-Mahrûse

Sayfa 102

Belge 82

Muhzırbaşılık Berâtıdır

Medîne-i Kastamonî Mahkemesinde muhzırbaşı olan râfi‘-i tevkî‘-i refi‘i’ş-şân-ı şehriyârî Ahmed zîde kadrehü bi’l-fiil berât-ı şerîfimle mutasarrıf iken âherden Hüseyin nâm kimesne müdâhale edüb küllî gadr etmekle ref olunub gerû merkûm kemâkân ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında kadısı Mevlânâ İbrahim zîde fazlehü arz etmeğın vech-i muharrer üzere sadaka edüb bu berât-ı hümâyun-i saâdet-makrûnu virdim ve buyurdum ki ba‘de’l-yevm merkûm Ahmed zîde kadrehü varub mahkeme-i mezkûrda kemâkân

muhzırbaşı olub hizmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra üslûb-ı sâbık üzere mutasarrıf olub devâm-ı ömür ve devletimçün duaya müdâvemet göstere. Ol bâbda ref olunan mezbûr Hüseyin ve taraf-ı âherden ferd mâni ve müzâhim olmayub aslâ dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî evâhir-i Cemâziye'l-evvel lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 17 Cemâziye'l-âhir

Sene 1160

Bemakâm-ı

Kostantiniyyei'l-Mahrûse

Sayfa 102

Belge 83

Kıdvetü'l-kuzât ve'l hukkâm ma'denü'l-fazl ve'l-kemâl Mevlânâ Kastamonî Kadısı zîde fazlehû ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mübâşir ta'yîn olunan Mehmed zîde kadrehü tevki'-i refi'-i hümâyun vâsıl olucak ma'lûm ola ki Nefs-i Kastamonî'de vâki' sermâi sabbâğ basmacı tâifeleri esnâfi dîvân-ı hümâyunuma arz-ı hâl edüb Nefs-i Kastamonî'de vâki' sermâi sabbâğ basmacı esnâfi olub hilâf-ı şer'î şerîf ve mugâyir-i kânûn-i münîf dahl ve taarruz îcâb eder halleri yoğiken Tamga-i Kirbâs Kastamonî ve Boyahâne ve Tevâbi' mukâta'asının ümenâsı öteden berû alına gelen tamga resmîne kanaat etmeyüb celb-i mâl sevdâsıyla ben sizlere boyacılık san'atını işlemek için izin vermeye me'mûrum deyû senevî iki yüz yetmiş guruş bid'at-ı seyyie ihdasıyla dahi beher neferden beşer guruş taleb ve tahsil edüb gadr eyledikleri cihetten bundan akdem men'î için verilen emr-i âlişânımla mahallinde ba'de'l-murâfa' mukâta'a-i merkûm ümenâsının ol makûle hilâf-ı şer' ve'l-kânun vâki' olan ta'addîleri men' ve def' olunmak için taraf-ı şer' den hüccet-i şer'îye virilüb mücebince emr-i şerîfim dahi sâdır olmuş iken mukâta'a-i mezbûre ümenâsı yine memnû' ve mütenebbih olmayub mugâyir-i emr-i âlişân ta'addîden hâlî olmamalarıyla hilâf-ı hüccet-i şer'îye ve mugâyir-i emr-i âlişân ta'addî etdirilmemek için bu def'a dahi emr-i şerîfim verilmek ricâsına istidâ'-i i'nâyet eyledikleri ecilden hazine-i âmiremde mahfûz olan Burûsa Mukâta'ası defterlerine nazar olunduk da mukâta'a-i merkûm senevî iki yük elli bin akçe mâl ile

Hasan zîde kadrenin ber vech-i mâlikâne uhdesinde olduğu ve husûs-u merkûm için vech-i meşrûh üzere esnâf tarafına bundan akdem kırk beş senesinde emr-i şerîfim verildiği derkenâr olmağla derkenârı mûcebince bu defa dahi emr-i şerîfim verilmek bâbında iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekârim bi'l-fiil baş defterdârım Mehmed dâme ulüvvehü telhîs etmekle telhîsi mûcebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki hükm-ü şerîfim ile vardık da bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahi husûs-i mezbûr için vech-i meşrûh üzere mukaddemâ emr-i şerîfim virildiği hazine-i âmirem defterlerinde mukayyed olmağla

Sayfa 103

Belge 83 (Devamı)

göresin mukâta'a-i mezbûr ümenâsı kadîmden berû alına gelen tamga rüsûmuna kanaat eylemeyüb hilâf-ı şer' ve kânûn esnâf-ı mezbûra ol vechile gadr ve ta'addî eyledikleri vâki' ise kadîme mugâyir ve hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addîsin mübâşir-i merkûm mübâşeretiyle ma'rifet-i şer' ile men' ve def' edüb mukaddemâ ve hâlen sâdır olan emr-i âlişânıma mugâyir ve hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî ve tecâvüz etdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi's sâdis işrîne min Cemâziye'l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fi 12 Receb

Sene 1160

Bemakâm-ı

Kostantiniyyei'l-Mahrûse

Sayfa 103

Belge 84

Şerî'at şî'âr Kastamonî kadısı efendi zîde fazlehü ba'de's-selâm inhâ olunur ki Nefs-i Kastamonî'de vâki' sermâî sabbâğ basmacı esnâfına hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn-u münîf dahl ve taarruz îcâb etmez iken Tamga-i Kirbâs Kastamonî ve Boyahâne ve Tevâbi' mukâta'asının ümenâsı emr-i şerîfde beyân olunduğu vechile cevri

ve ta'addî eyledikleri cihetten bundan akdem mukâta'a-i merkûme ümenâsının hilâf-ı şer'-i şerîf ve kânûn vâki' olan ta'addîleri men' ve def' olunmak için emr-i şerîf sâdır olmuş iken mukâta'a-i mezbûr ümenâsı yine memnu' ve mütenebbih olmayub mugâyir-i emr-i âlişân ta'addîden hâlî olmadıkları bu def'a ihbâr ve inhâ olunmağla imdi mukaddemâ virilen emr-i şerîf mücebince amel olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlişânım mücebince mektûb tahrîr ve çukadarlarımızdan Mehmed Çukadâr ile irsâl olunmuştur. İnşâallâh-ü Teâlâ vüsûlünde emr-i âlî üzere amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eyleyesin ve's-selâm.

Vasale fî 12 Receb
Sene 1160

Tehallesa
El-Hâc Mehmed

Sayfa 103

Belge 85

Mefâhirü'l-kuzât ve'l hukkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kastamonî Sancağı'nda vâki' kadılar zîde fazlehüm ve mefâhirü'l emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyet zîde kadrehüm tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olucak ma'lûm ola ki iş bu bin yüz altmış senesine mahsûben Kastamonî Sancağı'nda Anadolu Vâlisi düstûr-i mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Süleyman Paşa edâmallâhü Teâlâ iclâle tarafına ait olan imdâd-ı hazeriyenin taksî-i sânisî olmak üzere yalnız üç bin guruş livâ-i mezkûra mâlikâne mutasarrıf olan dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından sâbıkâ sipahilerağası olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa dâme mecdehü tarafından müşârünileyh tarafına tamamen edâ eylediğini müşîr bi'l-fiil kethüdâ-i sadrı â'zamî iftihârü'l-eâlî ve'l-ekâbir Abdî dâme mecdehü tarafından mühürlü tahvîl verilmekle vech-i tahrîr üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafta-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittiba' ve lâzîmü'l-emsâlimin mazmûnu ile âmil olub hilâfından gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâsıt-ı Recebi'l-ferd lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 23 Receb

Sene 1160

Bemakâm-ı

Kostantıniyyei'l-Mahrûse

Sayfa 103

Belge 86

Hâliyâ ber vech-i mâlikâne Kastamonî Sancağı Mukâta'asının bâ berât-ı âlî mâlikâne mutasarrıfı olan sâbıkâ sipahilerağası umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim El-Hâc Mustafa Ağa tarafından bin yüz altmış senesinde Mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin ma'mûlün bih temessük ile sancağ-ı mezbûra mütesellim nasb eyledikleri umdetü'l-emâcid Kocahisârî Mehmed Ağa meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bi'l-cümle Medîne-i Kastamonî'de sâkin a'yân ve eşrâf ve bazı civâr kazâları ahâlilerinin iş erleri

Sayfa 104

Belge 86 (Devamı)

muvâcehelerinde takrir-i kelâm edüb sancağ-ı mezkûr mahsûlünden olub senede iki taksîd ile cem' ve tahsîl olagelen asıl mâl-i maktû' ve mîrî kalemiye ve zamîmenin zikr olunan Mart ibtidâsında bin yüz altmış senesi Muharremiyesi olmak üzere nısf mâl-i maktû' ve zamimeyi tevzi-i defter üzere sancağ-ı mezkûr kazâları ahâlisinden cem' ve tahsîl eylemiş idim. Yine sene-i mezbûre Recebiyesi olmak üzere taksîd-i sâni olan nısf mâl-i maktû' zamîmesiyle cem' ve tahsîli vakti dühûl etmeğın taksîd-i sâni olan nısf mâl-i maktû' zamîmesiyle defterin taleb ederim dediklerinde her biri minvâl-i muharrer üzere taksîd-i sâni olan nısf mâl-i maktû' zamîmenin sene-i mezbûra mahsûben Recebiye olmak üzere cem' ve tahsîli vakti dühûl ettiğini haber virmeleriyle mâl-i merkûm ve zamîme sancağ-ı mezkûr kazâlarından cem' ve tahsîl olundukdan sonra mâ'adâ müsvedde ile kimesne tecrîm ve tagrîm olunmayub ve kimesnenin sun'ı yoğiken harîk ve garîk ve sâika isâbeti ile helâk olanlardan öşür ve dem ve diyet alınmamak vechi üzere cümle ittifâklarıyla nizâm verildiği üzere sinîn-i sâbıka misillû

sicilâtтан ihrâc olunub mütesellim-i mûmâileyh yedine verilen taksîd-i sâni nısf mâl-i maktu‘ ve zamîmenin defteridir ki ber vech-i âti zikr olunur. Hurrire fi selh-i Recebi’l-ferd lisene sittîne ve mie ve elf.

Kazâ-i Devrekâni	Kazâ-i Taşkoprî ma‘a Güney
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
para guruş	guruş
3 513	728
<u>7 270 zamîme</u>	<u>276 zamîme</u>
10 783	1104 ⁴⁸
Kazâ-i Araç	Kazâ-i Sırt
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
guruş	guruş
para 367,5	165
<u>3 189 zamîme</u>	<u>087,5 zamîme</u>
556,5	252,5
Kazâ-i Boyalı	Kazâ-i Küre-i Hadîd
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
guruş	guruş
140	27,5
<u>080 zamîme</u>	<u>15 zamîme</u>
220	42,5

⁴⁸ Toplamın sonucu 1004 olmasna rağmen sicilde bu toplam 1104 olarak yazılmıştır.

Kazâ-i	
Yörükân Araç	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
guruş	
35	
<u>19,5 zamîme</u>	
54,5	

Kazâ-i	
Eflâni	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
para	guruş
3	167
<u>4,5</u>	<u>090 zamîme</u>
7,5	257

Kazâ-i	
Zarı	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
para	guruş
3	66,5
<u>4,5</u>	<u>40 zamîme</u>
7,5	106,5

Kazâ-i	
Boyâbâd ma‘a Gökçeağaç	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
guruş	
450	
<u>240 zamime</u>	
690	

Kazâ-i	
Durağan	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
guruş	
167,5	
<u>92,5 zamîme</u>	
260	

Kazâ-i	
Akyörük	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
guruş	
45	
<u>25,5 zamîme</u>	
70,5	

Kazâ-i Göl	Kazâ-i Mergüze
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
guruş	guruş
493	415
<u>254,5 zamîme</u>	<u>220,5 zamîme</u>
747,5	635,5

Kazâ-i Daday	Kazâ-i Sorgun
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
guruş	guruş
490	270,5
<u>252 zamîme</u>	<u>142,5 zamime</u>
742	413

Kazâ-i mezbûrun senevî topdan altı yüz yirmi guruş mâl-i maktû‘ olub üç yüz elli guruş teknil rüsûm bedeli olmağla ibtidâ-i Mart'ta Muharremiye olmak üzere zamîmesiyle hâs ve hârici dâhil olub iki yüz altmış buçuk guruş hâs mâli olmağla recebiye olmak üzere taksîd-i sâni mâli olduğı bu mahalle şerh verildi.

Kazâ-i Azdavay	Kazâ-i Çiğlene
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
para guruş	guruş
2 100	65
<u>055 zamîme</u>	<u>34,5 zamîme</u>
155	99,5

Kazâ-i
Ginolu
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
guruş
175
89,5 zamîme
264,5

Kazâ-i
Cide
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
guruş
175
87,5 zamîme
262,5

Kazâ-i
Hoşalay
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
guruş
215
107,5 zamîme
322,5

Sayfa 105

Belge 86 (Devamı)

Kazâ-i
Çanlı
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
guruş
225
117,5 zamîme
342,5

Kazâ-i
Nefs-i Sâhil nâm-ı diğeri İstefân
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
guruş
200
104 zamîme
304

Kazâ-i Ayandon	Kazâ-i Akkaya
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
para guruş	guruş
9 243,5	200
<u>3 126 zamîme</u>	<u>100 zamime</u>
12 370	300

Kazâ-i Sinob ma‘a Nâhiye-i Gerze	Kazâ-i Kastamonî
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
guruş	guruş
500	960
<u>257 zamîme</u>	<u>507 zamime</u>
757	1467

Cem‘an yekûn

İhtisâb ma‘a kaydî duhan ve şem‘ahane ve İnebolu Kazâsı’ndan mâ‘adâ taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘ ve zamîme

rub‘u	guruş
1	11583

Sayfa 105

Belge 87

Bâlâda mezkûr Kastamonî Kazâsı nâhiyelerinin taksid-i sâni nısf mâl-i maktû‘u olan dokuz yüz altmış guruş ile ba‘dehü bi’l-ittifak zam olunan beş yüz yedi guruş ki cem‘an bin dört yüz altmış yedi guruş kazâ-i mezbûrun nâhiyelerinde vâki‘ divanlara taksid-i sâni olmak üzere bundan akdem tevzi‘ ve tahmîl olunmağın nâhiye-i mezbûrlar divanlarının taksid-i sâni hisseleridir ki zikr olunur.

Dîvân-1	
Çıban	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	19
meblağ	<u>09,5 zamîme</u>
38	28,5

Dîvân-1	
Çukurviran	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	33
meblağ	<u>17 zamîme</u>
16	50

Dîvân-1	
Geyikli	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	9
meblağ	<u>4,5 zamîme</u>
28	13,5

Dîvân-1	
Küplüözü	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	18
meblağ	<u>09,5 zamîme</u>
36	27,5

Dîvân-1	
Eytâbi	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	53
	<u>27,5 zamîme</u>
	80,5

Dîvân-1	
Kızıoğlu	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	13
	<u>07,5 zamîme</u>
	20,5

Dîvân-1
Atabey Kavağı
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘
guruş
10
05,5 zamîme
15,5

Dîvân-1
Bük
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘
guruş
13
06,5 zamîme
19,5

Dîvân-1
Çavundur
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘
guruş
13
meblağ 06,5 zamîme
26 19,5

Dîvân-1
Akdoğan
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘
guruş
30
15,5 zamîme
45,5

Dîvân-1
Has
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘
guruş
45
23 zamîme
68

Dîvân-1
Karaevli ma‘a Depe
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘
guruş
37,5
meblağ 19 zamîme
45 56,5

Dîvân-1	
Eğerciler	
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘	
	guruş
	18
meblağ	<u>09 zamîme</u>
36	27

Dîvân-1	
Alpı	
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘	
	guruş
	12
meblağ	<u>06 zamîme</u>
24	68

Dîvân-1	
Oyralan	
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘	
	guruş
	14
meblağ	<u>07 zamîme</u>
38	21

Dîvân-1	
Hamîd	
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘	
	guruş
	30
	<u>15,5 zamîme</u>
	45,5

Dîvân-1	
Bayındır	
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘	
	guruş
	25
meblağ	<u>12,5 zamîme</u>
50	37,5

Dîvân-1	
Seremeddin	
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘	
	guruş
	20
meblağ	<u>10 zamîme</u>
50	30

Dîvân-1	
Saraycık	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	40
meblağ	<u>20 zamîme</u>
90	60

Dîvân-1	
Üyük-ü A‘lâ ma‘a Kıyık	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	27,5
meblağ	<u>14 zamîme</u>
35	41,5

Dîvân-1	
Üyük-ü Esfel	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	25
meblağ	<u>12,5 zamîme</u>
50	37,5

Dîvân-1	
Bürme	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	45
meblağ	<u>23 zamîme</u>
50	68

Dîvân-1	
Gömmece	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	12,5
meblağ	<u>06 zamîme</u>
55	18,5

Dîvân-1	
Bürmece	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	37,5
meblağ	<u>19 zamîme</u>
45	56,5

Sayfa 106**Belge 87 (Devamı)**

	Dîvân-1	
	Karaçomak	
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘		
	guruş	
	22,5	
meblağ	<u>11 zamîme</u>	
25	34	

	Dîvân-1	
	Karantı	
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘		
	guruş	
	5	
meblağ	<u>2,5 zamîme</u>	
20	7,5	

	Dîvân-1	
	Kemerler	
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘		
	guruş	
	4	
meblağ	<u>2 zamîme</u>	
28	6	

	Dîvân-1	
	Batak	
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘		
	guruş	
	33	
meblağ	<u>18 zamîme</u>	
6	51	

	Dîvân-1	
	Alpaslan	
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘		
	guruş	
	5	
meblağ	<u>2,5 zamîme</u>	
20	7,5	

	Dîvân-1	
	Debbağışhak	
Taksid-i sânî nisf mâl-i maktu‘		
	guruş	
	15	
meblağ	<u>7,5 zamîme</u>	
30	22,5	

Dîvân-1	
Gödel ma‘a Akçakilise	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	20
meblağ	<u>10 zamîme</u>
45	30

Dîvân-1	
Türbe-i Âdilbey	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	20
meblağ	<u>10 zamîme</u>
40	30

Dîvân-1	
Bürnük	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	11,5
meblağ	<u>05,5 zamîme</u>
73	17

Dîvân-1	
Baylar	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	8,5
meblağ	<u>4 zamîme</u>
18	12,5

Dîvân-1	
Kuyucak	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	9
meblağ	<u>4,5 zamîme</u>
18	13,5

Dîvân-1	
Elinvîrân	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	9
meblağ	<u>5 zamîme</u>
18	14

Dîvân-1	
Gelinvîrân	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	9
meblağ	<u>4,5 zamîme</u>
38	13,5

Dîvân-1	
Dana Söküsü	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	35
	<u>15,5 zamîme</u>
	50,5

Dîvân-1	
Eyceoğlu	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	10
meblağ	<u>05,5 zamîme</u>
40	15,5

Dîvân-1	
Başmakçı	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	17,5
rubu‘	<u>07,5 zamîme</u>
1	25

Dîvân-1	
Serti ma‘a Kayı	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	25
meblağ	<u>12,5 zamîme</u>
70	37,5

Dîvân-1	
Türkeli	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	20
meblağ	<u>10 zamîme</u>
40	30

Dîvân-1	
Bulacık	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	7
meblağ	<u>3,5 zamîme</u>
24	10,5

Dîvân-1	
Mıtrıb ma‘a Yuva	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	10
meblağ	<u>05 zamîme</u>
24	15

Dîvân-1	
Ballık ma‘a Sındırcık	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	8
meblağ	<u>4 zamîme</u>
26	12

Dîvân-1	
Başvirân	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	7
meblağ	<u>4 zamîme</u>
14	11

Dîvân-1	
Sapaca ve Darıbükü ve Kızılkilise	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	30
	<u>10,5 zamîme</u>
	40,5

Dîvân-1	
Derbend Kavağı	
Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘	
	guruş
	4
meblağ	<u>2 zamîme</u>
8	6

	Dîvân-ı
	Akçataş
	Taksid-i sâni nısf mâl-i maktu‘
	guruş
	20
meblağ	<u>10 zamime</u>
40	30

Sayfa 106

Belge 88

Medîne-i Kastamonî’de sâkin a’yân ve eşrâf vesâir ahâli meclis-i şer‘a gelüb takrîr-i kelâm eylediler ki iş bu bin yüz altmış senesine mahsûb olmak üzere hâlâ Anadolu Vâlisi Vezîr-i rûşen-zamîr Devletlû İ’nâyetlû Süleyman Paşa hazretlerinin bâ hatt-ı hümâyun-u şevket-makrûn taraf-ı bâhir-i eşreflerine ta’yîn buyurulub sene-i mezbûra mahsûb olmak üzere şurût-u hazeriyye üzere edâ ve teslîmi fermân buyurulan imdâd-ı hazeriyelerinin taksîd-i sâni mâli olan üç bin iki yüz yirmi beş guruş Devlet-i Aliyyede hâlâ ber vech-i mâlikâne Kasatamonî Sancağı Mukâtaası Mutasarrıfı Dergâh-ı Âlî kapucubaşlarından umdetü’l-emâcid ve’l-ekârim câmi‘ü’l-mehâmid-i ve’l-ekârim El-Hâc Mustafa Ağa yediyle sarrâfdan alınub vezîr-i müşârünileyh hazretlerinin kapukethüdâsı tarafına tamamen teslîm olunmağla sene-i mezbûra mahsûb taksîd-i sâni mâli

Sayfa 107

Belge 88 (Devamı)

olan meblağ-ı mezbûr üç bin iki yüz yirmi beş guruş ile meblağ-ı mezbûru teslimde iktiza eden akçe kûsûru yüz altmış beş guruş ve bundan akdem ısdâr olunan evâmir-i aliyyeler için iktiza eden on üç guruş ve bâ temessük hâlâ Kastamonî Mütessellimi Saâdetlû Mehmed Ağa’dan ve bâ temessük sancak mutasarrıfı için istikrâz olunan bin

yetmiş iki guruş ve Cebel-i Ilgaz'da olan kürdlerin def'i için âsitâne-i saâdete gönderilen çukadar masrafı yüz guruş ve harc-ı defter iki yüz yirmi beş guruş ve bi'l-cümle kâtibiyye ve huddâmiyye ve muhzırıyye ve kaydiye sâbıkı üzere seksen guruş ve mütesellim-i mûmâileyh ağaya taksid-i sâni mâlinin tahsili için tahsildâriyye ve kethüdâ-i muhteremleri Hasan Çavuş Ağa'ya üç yüz elli guruş hâlâ reis efendi hazretleri çukadârı Mustafa Ağa'ya fermân için yüz elli guruş ve mâl-i mezkûr yine sarrâfa Devlet-i Aliyyede ba'de't-tahsîl teslim oluncaya değin üç ayda verilecek akçe kirası iki yüz guruş mâl-i mezkûru teslim ettirmek için Devlet-i Aliyyeye mahsûs gönderilen çukadâra hizmet otuz beş guruş ve şehir kethüdâsına ücret otuz guruş min haysi'l-mecmu' beş bin altı yüz kırk beş guruşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûr sancağ-ı mezbûr kazâlarına taksîd-i evvel mâli yekûnunun üzerine beher guruşa on dokuzar buçuk akçe zammı ile bi'l-i'tidâl muaf ve gayr-ı muaf dâhil olmak üzere tevzî' olunub mütesellim-i mûmâileyh yedine tahsiliyün defteri verilsün dediklerinde bi't-taleb sene-i mezbûra mahsûben imdâd-ı hazeriyye taksid-i sâni mâlinin tahsiliyün mütesellim-i mûmâileyh ağa yedine verilen tevzî' defteridir ki ber vech-i âti zikr olunur. Hurre fi selh-i Recebi'l-ferd lisene sittîne ve mie ve elf.

Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i
Küretü'n-Nühâs	Boyâbâd ma'a Gökçeagaç	Durağan	Taşköprü	Güney
guruş	guruş	guruş	guruş	para guruş
572	654,5	113,5	341,5	10 176

Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i
Eflâni	Zarı	Araç	Sırt	Boyalı	Göl	Mergüze	Devrekâni
guruş	guruş	guruş	guruş	guruş	guruş	guruş	guruş
78,5	84,5	92,5	65,5	99,5	84	119,5	167

Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i
Daday	Sorgun	Azdavay	Akyürek	Küre-i Hadîd	Yörükân Araç	
guruş	guruş	guruş	guruş	guruş	guruş	
67	78,5	115	23,5	15,5	15,5	
Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i	Kazâ-i
Çiğlene	Sinop	Saray	Gerze	İnebolu	Çanlı	Ayandon
guruş	guruş	guruş	guruş	guruş	guruş	para guruş
42	789	138,5	138,5	156,5	209	10 182
Ginolu	Hoşalay	Cide	Nefs-i Sâhil Nâm-ı diğêr İstîfân	Akkaya	Kastamonî	
guruş	guruş	guruş	guruş	guruş	guruş	
179	157	203,5	202	172	612	

Cem'an yekûn

guruş

5645 yalnız beş bin altı yüz kırk beş guruştur.

Sayfa 108

Belge 89

Bâlâda mezkûr Kastamonî Kazâsı'na taksîd-i sâni mâlinden ve masârifinden isabet eden altı yüz on iki guruş ile şehir kethüdâsının menzil masrafı yirmi beş guruş ve cümle ve cümle ittifâkıyla Menzilci Mustafa Beşe'ye merhameten verilecek iki yüz altmış guruş min haysi'l-mecmu' sekiz yüz doksan yedi guruşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûr Medîne-i Kastamonî'nin mahallât ve nevâhileri ve kurâsının iki yüz altmış altı ve üç rubu' hânelerinden ahâlisi zayıf ve perişân olan altı ve üç rubu' hânesi ba'de't-tenzil ve'l-ihrac bâki iki yüz altmış hânesine muâdil tevzi' olunduk da beher hâneye üçer guruş on sekizer para isabet etmekle ve üç guruş menzil ücreti şehir kethüdâsı yedinde kalub

menzile sarf eylemek üzere olmağın meblağ-ı mezkûrun hâneye muâdil tevzî‘ olunduğu defteridir ki zikr olunur.

Mahalle-i Halîfe hâne 6	Mahalle-i İsmâîlbey hâne 3	Mahalle-i Cebrail hâne 6,5	Mahalle-i Kırkçeşme hâne 3,5
Mahalle-i Kübciğez hâne 3,5	Mahalle-i Aktekye hâne 2,5	Mahalle-i Aycılar hâne 2,5	Mahalle-i Deveciler hâne 4
Mahalle-i Abdülcabbâr hâne 3	Mahalle-i İsfendiyarbey hâne 3	Mahalle-i Hacıdursun hâne 1,5	
Mahalle-i Hüseyinçelebi hâne 1	Mahalle-i İbnisüle hâne 0,5	Mahalle-i Beyçelebi hâne 2	
Mahalle-i Medrese-i Atabey hâne 0,5	Mahalle-i Saraçlar hâne 1,5	Mahalle-i Muzafferredin hâne 1	
Mahalle-i Budamiç ma‘a diğêr Saraçlar hâne 1,5	Mahalle-i Alpaslan hâne 1	Mahalle-i Mûsâfakih hâne 1	
Mahalle-i Hacıhamza hâne 0,5	Mahalle-i Cemalağa hâne 1,5	Mahalle-i Ârız hâne 2	Mahalle-i Sûfler hâne 0,5

Mahalle-i Bedirgâzi	Mahalle-i Hamzaağa	Mahalle-i Gökdere	Mahalle-i Honsâlar
hane	hane	hâne	hâne
2	2	2,5	3

Mahalle-i Püre	Mahalle-i Akmescid	Mahalle-i Şâdibey	Mahalle-i Çevkânî
hâne	hâne	hâne	hâne
2	3,5	3	1

Mahalle-i Alacamescid	Mahalle-i Atabeygâzi	Mahalle-i Seydiler
hâne	hâne	hâne
1,5	2	0,5

Mahalle-i Frenkşah	Mahalle-i Kebkebirler	Mahalle-i İbnineccâr	Mahalle-i İbnisâ'î
hâne	hâne	hâne	hâne
0,5	2	0,5	0,5

Mahalle-i Kubbeli	Mahalle-i Tâhîrfakih	Mahalle-i Kanara
hâne	hâne	hâne
0,5	1	0,5

Nâhiye-i -----Kuzyaka

Karye-i Debbâğishâk	Gödel	Bayındır	Sâhib	Karakuz	Oyralan	Alpı
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
2	1,5	1	4	3	2,5	2,5

Seremeddin	Akcakilise	Türbe-i Âdilbey	Karaevli	Serti	Başmakçı	Alpaslan
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
2	0,5	3	2	3	1	1,5

Karaçomak hâne 1,5	Üyük-ü A'lâ ma'a Kıyık hâne 3,5	Üyük-ü Esfel hâne 3	Çatakvirân hâne 3,5	Mıtrıb hâne 1	Yuva hâne 1
--------------------------	---------------------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------	-------------------

Bulacık hâne 1,5	Saraycık hâne 5	Gömmence hâne 3,5	Bürmece hâne 5	Türkeli hâne 3	Kızılcavirân hâne 3	Ballık hâne 1
------------------------	-----------------------	-------------------------	----------------------	----------------------	---------------------------	---------------------

Zimmîyân Karasu hâne 1	Çetikvirân hâne 2	Corumlu hâne 3	İsmaîlli hâne 1,5	Ahlat hâne 3	Hamîd hâne 2	Depe hâne 3,5
------------------------------	-------------------------	----------------------	-------------------------	--------------------	--------------------	---------------------

Baylar 1,5	Kızılsaray 0,5
---------------	-------------------

Nâhiye-i ----- Akkaya

Karye-i Hâs hâne 4	Kuşkara hâne 4	Halaçlar hâne 3	Boğaz hâne 2	Kuyucak hâne 0,5	Yörükvirân hâne 8	Bozoğlak hâne 6	Bük hâne 1,5
--------------------------	----------------------	-----------------------	--------------------	------------------------	-------------------------	-----------------------	--------------------

Elyâkût hâne 2	Çukurvirân hâne 4	Kızıoğlu hâne 2	Geyikli hâne 1,5	Elinvirân hâne 1	Akçataş hâne 3	Alpağût hâne 3	Akdoğan hâne 3
----------------------	-------------------------	-----------------------	------------------------	------------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Kabalar hâne 1	Sapaca hâne 1,5	Daribükü hâne 1,5	Atabey Kavağı hâne 1,5	Evciler hâne 1,5	Gelinvirân hâne 2,5	Elmayakası hâne 2,5
----------------------	-----------------------	-------------------------	------------------------------	------------------------	---------------------------	---------------------------

Küplüözü	Bürnük	Fatırı	Karandi	Derbend Kavağı	Çıban	Mâdelle
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
4	1	4	rubu‘ 3	0,5	2,5	1,5
Eyceoğlu	Bürme	Kızılkilise	Eğerciler	Eytâbî	Başvirân	Dana Söküsü
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne rubu‘
3,5	3	1,5	4	3	1	1 1

Zimmîyân Balatlar ma‘a Sâhib Çiftlik

hâne

1

Sayfa 109

Belge 90

Nasrullahkadı Câmi‘-i Şerîfinin Tevliyet ve Tedrîs Berâtıdır

İskilib Kazâsı’na tâbi‘ Çağatay Karyesi’nden ashâb-ı hayrâtan Döndüoğlu demekle ma‘rûf Hacı Mehmed bin Halil nâm sâhibü’l-hayr vakf eylediği üç yüz guruş nukûd-u mevkûfenin murâbahasından almak üzere yevmî on beş akçe vazife ile medîne-i Kastamonî’de vâki‘ Nasrullahkadı Câmi‘-i Şerîfi’nde yevm-i sebt ve ahad ve isneyn günlerinde ba‘de edâi’s-salât-i subh talebe-i ulûma tedrîs etmek için vâkıf-ı mezbûrun nasb ve ta‘yîn eylediği erbâb-ı istihkaktan iş bu râfi‘-i tevkî‘-i refi‘i’ş-şân-ı şehriyârî Mevlânâ İbrahim zîde ilmehü her vech ile lâyük ve mahal ve müstahik olmağın meblağ-ı mezbûrun dahi tevliyeti ve tedrîsi tevcîh olunub yedine müceddeden berât-ı şerîfim verilmek ricâsına Kastamonî Kadısı Mevlânâ El-Hâc Mustafa zîde fazlehü arz etmeğın ber vech-i muharrer mevlânâ-i mezbûra sadaka edüb bu berât-ı hümâyun-u saâdet-makrûnu virdim ve buyurdum ki ba‘de’l-yevm mevlânâ-i mezbûr İbrahim zîde ilmehü varub zikr olunan câmi‘-i şerîfte yevm-i mezburlarda tedrîs- ders-i ilim ve nukûd-u mezkûrun dahi mütevellisi olub hizmet-i lâzımelerini mer‘î ve müeddî

kıldıkdan sonra ta‘yin olunan yevmî on beş akçe vazifesine mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömür ve devletimçün duaya müdâvemet göstere. Ol bâbda taraf-ı âherden bir vechile dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi evâhir-i Cemâziye’l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 29 Receb
Sene 1160

Bemakâm-ı
Kostantiniyyei’l-Mahrûse

Sayfa 109

Belge 91

Medîne-i Kastamonî’de sâkin a‘yân ve eşrâf vesâir ahâli meclis-i şer‘a gelüb takrîr-i kelâm eylediler ki medîne-i mezbûrda fermân-ı âlî ile muayyen menzil bargirleri olmayub bâ fermân-ı âlî medîne-i mezbûreye mürûr ve ubûr eden ulaklara ahâli kazâ tarafından menzil bargiri tedarîki mühim olmağla bin yüz altmış senesi Receb-i şerîfi ibtidâsından sene-i mezbûre hitâmına değin altı ayda medîne-i mezbûreye mürûr ve ubûr eden ulaklara bâ fermân-ı âlî iktizâ eden bargiri tedârik ve vermek üzere altı aylığı üç yüz yirmi dört guruşa sâbık menzilci olan kal‘a müstahfizlerinden olan Hacı Hasanzâde Ahmed Bey menzilci nasb ol dahi altı aylık menzilciliği kabul ve deruhte ve iltizâm ve on beş bargirden ziyade menzil bargiri vermek iktizâ ederse yine ahâli tarafından verilmek üzere muâhede olunmağla altı aylık menzil ücreti olan üç yüz yirmi dört guruş ile harc-ı mahkeme ve huddâmiyye otuz altı guruş min haysi’l-mecmu‘ üç yüz altmış guruşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûr medîne-i mezbûrenin mahallât ve nevâhileri kurâlarının iki yüz altmış altı ve üç hânelerinden serbest iddia eden vakıf karyeler ile zaîfü’l-hâl olan mahallât ve kurâdan yirmi altı ve üç rubu‘ hâneler ba‘de’l-ihrâç ve’t-tenzîl bâki iki yüz hânesine muâdil tevzî‘ olunduk da beher hâneye birer buçuk guruş isabet etmekle beher hânedan birer buçuk guruş tahsîl olunmak üzere menzilci mezbûr Ahmed Bey yedine verilen altı aylık menzil bargiri ücretidir ki ber vech-i âfî zikr olunur. Hurrîre fî evâil-i Şa‘bâni’l-Muazzam sene sittîne ve mie ve elf.

Mahalle-i Halîfe hâne 6	Mahalle-i İsmâilbey hâne 3	Mahalle-i Cebrail hâne 6,5	Mahalle-i Kırkçeşme hâne 3,5
Mahalle-i Kübciğez Hâne 3,5	Mahalle-i Aktekye hâne 2,5	Mahalle-i Aycılar hâne 2,5	Mahalle-i Deveciler hâne 4
Mahalle-i Abdülcabbâr hâne 3	Mahalle-i İsfendiyarbey hâne 3	Mahalle-i Hacıdursun hâne 1,5	
Mahalle-i Hüseyinçelebi hâne 1	Mahalle-i İbnisüle hâne 0,5	Mahalle-i Beyçelebi hâne 2	
Mahalle-i Medrese-i Atabey hâne 0,5	Mahalle-i Saraçlar hâne 1,5	Mahalle-i Muzafferredin hâne 1	
Mahalle-i Budamıç ma'â diğer Saraçlar hâne 1,5	Mahalle-i Alpaslan hâne 1	Mahalle-i Mûsâfakih hâne 1	
Mahalle-i Cemalağa hâne 1,5	Mahalle-i Hacıhamza hâne 0,5	Mahalle-i Ârız hâne 2	Mahalle-i Sûfiler hâne 0,5

Sayfa 110**Belge 91 (Devamı)**

Mahalle-i Bedirgâzi	Mahalle-i Hamzaağa	Mahalle-i Gökdere	Mahalle-i Honsâlar
hane	hane	hâne	hâne
2	2	2,5	3

Mahalle-i Püre	Mahalle-i Akmescid	Mahalle-i Çevkânî	Mahalle-i Şâdibey
hâne	hâne	hâne	hâne
2	3,5	1	3

Mahalle-i Alacamescid	Mahalle-i Atabeygâzi	Mahalle-i Seydiler
hâne	hâne	hâne
1,5	2	0,5

Mahalle-i Frenkşah	Mahalle-i Kebkebirler	Mahalle-i İbnineccâr	Mahalle-i İbnisâ'dî
hâne	hâne	hâne	hâne
0,5	2	0,5	0,5

Mahalle-i Kubbeli	Mahalle-i Tâhîrfakih	Mahalle-i Kanara
hâne	hâne	hâne
0,5	1	0,5

Nâhiye-i -----Kuzyaka

Karye-i Debbağışhâk	Gödel	Bayındır	Sâhib	Karakuz	Oyralan	Akçakilise
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
2	1,5	1	4	3	2,5	0,5

Alpı	Seremeddin	Türbe-i Âdilbey	Karaevli	Başmakçı	Serti	Alpaslan
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
2,5	2	3	2	1	3	1,5

Karaçomak	Üyük-ü A'lâ ma'a Kıyık	Üyük-ü Esfel	Çatakvirân	Mıtrıb	Yuva
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
1,5	3,5	3	3,5	1	1

Bulacık	Saraycık	Gömmece	Bürmece	Türkeli	Kızılcavirân	Ballık
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
1,5	5	3,5	5	3	3	1

Zimmîyân Karasu	Ahlat	Hamîd	Baylar	Depe	Kızılsaray
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
1	3	2	1,5	3,5	0,5

Nâhiye-i ----- Akkaya

Karye-i Hâs	Kuyucak	Bozoğlak	Yörükvirân	Bük	Çukurvirân	Kızıoğlu
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
4	0,5	6	8	1,5	4	2

Atabey Kavağı	Evciler	Elinvirân	Geyikli	Akçataş	Akdoğan	Kabalar	Sapaca
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
1,5	1,5	1	1,5	3	3	1	1,5

Darıbükü	Gelinvirân	Elmayakası	Küplüözü	Bürnük	Fatırı	Karandı
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
1,5	2,5	2,5	4	1	4	rubu'

Çıban	Mâdelle	Eyceoğlu	Bürme	Kızılkilise	Eğerciler	Eytâbî	Başvirân
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
2,5	1,5	3,5	3	1,5	4	3	1

Çavundur	Dana Söküsü		Zimmîyân Balatlar ma‘a Sâhib Çiftlik
hâne	hâne	rubu‘	hâne
2	1	1	1

Cem‘an yekûn -----

hâne-i kazâ-i Kastamonî guruş

240 yalnız iki yüz kırk guruştur.

Sayfa 110

Belge 92

Alaybeyilik için emirdir

Düstûr-i mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü’l-âlem müdür-i umûrû’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâbık kayyım-i mehâmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâib memhid-i bünyâni’d-devlet ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkâni’s-saâdet ve’l-iclâli’l-mahfûf bisakfî avâtıfı’l-meliki’l-a’lâ Anadolu valisi vezîrim () paşa edâmallâhü Teâlâ ilâlehü kadrehüm tevkî‘-i refî‘-i hümâyun vâsıl olucak ma‘lûm ola ki eyâlet-i askerîye-i devlet-i aliyyemin mu‘tedibe askerînden olub nizâm-ı ahvallerine takyîd ve ihtimâm olunmak emr-i lâzım ve mütehammim olmağla bundan akdem alaybeyilikler ve tevcîhât hususunda arza mebnî sevk ve ilgâ ile müceddeden bazı şurût ve kuyûd zammıla sûretâ nizâm verilmiş iken bazı mevâdında ziyade usret ve mahzûrât zuhûr etmekle hüsn-ü nizâma evkaf ve enis olanları intihâb ve ibkâ ve mâ‘adâsı ref‘ ve terkîn olunmak bâbında hatt-ı humâyun şevket-makrûnumla fermân-ı âlişânım sâdır olmağın

Sayfa 111**Belge 92 (Devamı)**

imdi eyâlet ve evliye alaybeyilerinin her biri sancaklarının zuamâ ve erbâb-ı timârından sâhib-i vakar ve kaviyyü'l-iktidâr neferât a'mâline kâdir hüsn-ü hâl ile ma'rûf ve sadâkat ve diyânetle mevsûf ve zümresinin mümtâz ve gayret şî'ârı ve bi'l-ittifak cümlelerin muhtârı olan kimesneye verilüb sû-i hâl ve teşviş-i ahvâl ve garaz ve tama' ile ma'rûf ve müttehim olan ve esâfil makûlesine min ba'd alaybeyilik verilmeyüb ve alaybeyi olan kimesnenin mâdem ki hizmet-i lâzimesinde tehâvün ve taksîri ve kimesneye gadr ve taaddî misillü sû-i hareketi zuhûr ve kabahatı mütehayyen mütemekkek olmadıkça azl olunmaya ve alaybeyi olanlar tevcihât husûsunda cadde-i hakkânîde ve istikâmette sâbit-kadem ve râsîh-dem olub mahlûl olan zeâmet ve tımarları hîn-i iktizâda darb ve harb ve esliha a'mâline kâdir yarar ve kişizâde yiğitlere arz edüb min ba'd reâyâ ve çingâne makûlesini korumayalar ve arz etmeyüb va bazı kimesnelere gadr ve bazılarına himâye ile zeâmet ve timâr ref' ve ibkâsını mutazammın hilâf-ı vâki' arz vermeyüb inhilâl-i nizâm-ı asâkire bâis olur keyfiyet ve hâlât irtikâbından ziyede hazer edeler ve alaybeyi olanlar gerek kuvvet ve gerek kasr-ı yed ve mübâdele ve gayrı her ne makûle arz verirler ise masârıflarına medâr için arz verdikleri zeâmet ve tımarın senevî hasîlinin öşrü miktârı arz akçesi alub ziyede talep etmeyeler ve şimdiye değin ağmâz-ı ayn sebebiyle bazı kimesnelerin müekkel edindikleri sept tımarlarını ketm ve ihtifâ etmeyüb tâlibine arz edüb müsâmahaya cevâz göstermeyeler ve alaybeyinin ibâdullâhiye gadr ve taaddîsi ve fi'l-cümle hareket-i nâmerdiyesi zuhûr eder ise sancaklısı firkateyn olmayub ittifak-ı ârâ ile vâki' hâli mutazammın muhzır eylediklerinde ve yahut mağdû olan kimesneler gelüb izhâr-ı tazallum ve şekvâ eylediklerinde alaybeyilikten azl ve ber vechi sezâ te'dîb olunub bir müstehak kimesne alaybeyi nasb ve ta'yîn olunan ve tevcihât husûsunda dahi ecdâd-ı izâmdan cennetmekân firdevs-i âşiyân Sultân Süleymân Hân eskenallâhü Teâlâ fi gurafi'l-cinân ve sabbe't aleyhi şâtibi'r-rahmeti ve'l-gufrân hazretlerinin vaz' ve tertîb buyurub şimdiye değin mer'î ve mu'teber tutulan kânûn-i kadîm ve tavr-ı müstedimleri kemâ fi'l-evvel mer'î tutulub gediksiz zaîm oğullarının birine beş bin ve birine dört bin ve erbâb-ı timârın ancak bir oğluna üç bin akçesi

diledikleri icmâlden tevcîh olunub merhameten tamâmıyla verilmek dahi câiz ola ve müteâkidin tımârından oğluna kânun olmayup ancak merhameten bir mikdârı veyahut tamâmıyla verilmek câiz ola. İmdi gerek alaybeyilik ve gerek tevcihât husûsunda vech-i meşrûh üzere sebt ve temhîd olunan kânun-u kadîm ve nizâm-ı cedîdden müstahsen olub intihâb ve ibkâ kılınan şurût ve kuyûd fîmâba'd mer'î ve düstûrû'l-amel tutulub mâ'adâsı metrûh ve metrûd olmak üzere müceddeden hatt-ı hümâyun-u şevket-makrûnum sâdır ve dârende-i fermân-ı vâcibi'l-iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Seyyîd Hüseyin Hüseyinî zîde kadrehü sütte-i saâdetime arz-ı hâl edüb Kastamonî Sancağı'nda Sinob Nâhiyesi'nde Ereğlü nâm karye ve gayrıdan yirmi beş bin üç yüz otuz sekiz akçe zeâmete berât-ı şerîfîmle mutasarrıf ve bundan akdem livâ-i mezbûrun neferâtı ilsâkçı senesi iki yüz nefere bâliğ iken hâlâ livâ-i mezbûr alaybeyisi olan Ali tama'kâr ve hîlekar olduğundan nâşi fevt olanların tımâr ve zeâmetlerini âhere arz ve sebt-i tımârî edüb elyevm yüzden ekal neferât kalub ve Kars Senesinden bu vakte gelince livâ-i mezbûr neferâtından bilâ emr-i şerîf on bin guruştan ziyade akçe alub ve fevt olan neferâtın sabî evlatlarıçün fevtleri vâki' ve gayrı vâki'dir deyû arzlar verüb nizâm-ı hâllerin muhtel ve müşevviş etmekle cümlesi perîşân hâl ve mükedderi'l-ahvâl olub mûmâileyh Seyyîd Hüseyin için sâhib-i hândân ve müeddib ve alaybeyiliği her vechile lâyıık ve sezâ olmağla zikr olunan Kastamonî Sancağı alaybeyiliği mezbûr Ali'nin ref'inden mûmâileyh Seyyîd Hüseyin'e tevcîh olunmak bâbında inâyet ricasına livâ-i mezbûrun zuamâ ve erbâb-ı tımârı arz eylediklerin bildürüb ol bâbda istid'â-i inâyet etmeğın bâlâda vech-i meşrûh üzere ber mücebi hatt-ı hümâyun-u şevket-makrûn ve müceddeden verilen nizâm-ı müstahsenenin şurûtunu tenfîz ve icrâ eylemek üzere sâlifü'z-zikr Kastamonî Sancağı alaybeyiliği mezbûr Ali'nin ref'inden mûmâileyh Seyyîd Hüseyin zîde kadrehüye tevcîh ve hizmet-i mezbûrda istihdâm olunmak emrim olmuşdur. Buyurdum ki sâdır olan emrim üzere mûmâileyh Seyyîd Hüseyin zîde kadrehüyü livâ-i mezbûr alaybeyiliğinde istihdâm eyleyüb minba'd emr-i şerîfime mugâyir ref' olunan mezbûr Ali'yi ve âheri bir dürlü dahl ve taarruz etdirmeyesin ve miralay-ı mûmâileyh verdiği arzlarında satır târihi tahrîr eylemek üzere tenbîh eylesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâni ve'l-işrîne min Cemâziye'l-âhir lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 29 Ramazan

Sene 1160

Bemakâm-ı

Kostantiniyyei'l-Mahrûse

Sayfa 112**Belge 93**

Kıdvetü'l-kuzât ve'l hukkâm ma'denü'l-fazl ve'l-kemâl Mevlânâ Kastamonî Kadısı zîde fazlehû ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Kastamonî Sancağı mütesellimi zîde mecdehü tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olucak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Mehmed ve Ahmed ve Ali nâm kimesneler südde-i sa'âdetime arz-ı hâl edüb a'yân ve mütegalibeden Mehmed nâm kimesne kendi hâlinde olmayub hilâf-ı şer'î şerîf bin yüz elli senesinde bunları akz ve habs ve der zincir ve kazâ-i mezbûrda mutasarrıf oldukları çiftliklerini vesâir emlâklarını ve küllî akçelerini alub bunlar dahi da'vâ sadedinde iken fevt olmağla muhallefâtın kabz eden oğulları Hasan ve Salih nâm yeniçerilerden taleb etmek üzere iken mezbûrlar Âsitâneye firâr bunlar dahi gelüb mezbûrlar ile murâfa'a-i şer' olmak üzere iken mezbûrlar yine mahalline firâr ve hâlâ kazâ-i mezbûrda sâkin oldukların bildürüb zâbıtları ma'rifetiyle şer' ile görölüb ashâb-ı hukûkun hakları istirdâd olunmak bâbında emr-i şerîfim rica eyledikleri ecilden şer' ile görölme emrim olmuşdur. Buyurdum ki emr-işerîfle vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi zâbıtları ma'rifetiyle ihzâr-ı hasmâ kılub mukaddemâ bir def'a şer' ile görölüb fasl olunmayan hususları tamâm-ı hak üzere tefhîm edüb göresin. İ'lâm olunduğu üzere ise ol bâbda muktezâ-i şer'-i kavîmle amel edüb dahi vech-i meşrûh üzere müteveffâ-i mezkûrun fuzûlî alub zabt eylediği nukûd ve emlâkı muhallefâtın kabz eden oğulları mezbûrlardan müteveffâ mâlinden ba'de's-sübût hükm edüb gerû istirdâd ve ashâb-ı hukûka alıverüb icrâ-i şer' ve ihkâk-ı hak eyleyüb min ba'd şer'î şerîf ve emr-i hümâyunuma muhâlif kimesneye iş ettirmeyesin ve kabza da medhali olmayanları dahl etdirmeyüb esâmîleri yazub arz edüb husûs-u mezbûr için bir dahi emrim verimlû eylemeyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâsıt-ı Şa'bân lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 9 Ramazan

Sene 1160

Bemakâm-ı

Kostantiniyyei'l-Mahrûse

Sayfa 112**Belge 94**

Şerî'at şî'âr Kastamonî kadısı efendi zîde fazlehü ba'de's-selâm inhâ olunur ki Nefs-i Kastamonî'de ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kastamonî serdârı zîde hıfzehü inhâ olur ki kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Mehmed ve Ahmed ve Ali nâm kimesneler südde-i saâdetime arz-ı hâl edüb a'yân ve mütegalibeden Mehmed nâm kimesne kendi hâlinde olmayub hilâf-ı şer'-i şerîf bin yüz elli senesinde bunları akz ve habs ve der zincir ve kazâ-i mezbûrda mutasarrıf oldukları çiftliklerini vesâir emlâklarını ve küllî akçelerini alub bunlar dahi da'vâ sadedinde iken fevt olmağla muhallefâtın kabz eden oğulları Hasan ve Salih nâm yeniçerilerden taleb etmek üzere iken mezbûrlar Âsitâneye firâr bunlar dahi gelüb mezbûrlar ile murâfa'a-i şer' olmak üzere iken mezbûrlar yine mahalline firâr ve hâlâ kazâ-i mezbûrda sâkin oldukların bildürüb zâbbıtları ma'rifetiyle şer' ile görülüb ashâb-ı hukûkun hakları istirdâd olunmak bâbında mahallinde şer' ile görülmek için fermân-ı âlî sâdır olmağla iş bu mektûb tahrîr ve ocak çavuşlarından Mahmûd Çavuş Ağa yediyle irsâl olundu. İnşâallâh-ü Teâlâ vüsûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere müteveffâ-i mezkûrun fuzûlî alub zabt eylediği nukûd ve emlâkı muhallefâtın kabz eden oğulları mezbûrlardan müteveffâ mâlinden ba'de's-sübût istirdâd ve ashâb-ı hukûka alıverüb icrâ-i şer' ve ihkâk-ı hak eyleyüb hilâf-ı emr-i âlî hareketden ihrâz ve ictinâb eyleyüb mûcib-i mektûbla âmil olasin. Tahrîren fî evâil-i Şa'bâni'l-muazzam lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 9 Ramazan

Sene 1160

Mine'l-fakîr Mustafa Ağa-i Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî

Kostantiniyyei'l-Mahrûse

Sayfa 113

Belge 95

Kethüdâyerilik Mektûbudur

İzzetlû Faziletlû Efendi Hazretlerinin Meclis-i Şerîflerine Der da'vât-ı ithâfiyla sâfiyât inhâ olunur ki hâlâ taht-ı hükûmet-i şî'ârınızda vâki' Kastamonî ve tevâbi' nevâhîlerinde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarının üzerlerine zâbit ve kethüdâyeri nasb ve ta'yîn olunmak mu'tâd-ı kadîm olmağla ebnâ-i sipâhiyândan kırk ikinci bölükde yevmî yirmi akçe ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Halil Hasan Zağferânbolî zîde kadrehü ocağın kadîmî emekdarlarından her vecihle mahal ve müstehik olmağla zâbit ve kethüdâyeri nasb ve ta'yîn olunmağın iş bu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuştur. İnşâallâh-ü Teâlâ vüsûlünde gerektir ki merkûmu hizmet-i lâzimesinde istihdâm edüb kethüdâyerilik umûrunda mürâcaatı mûmâileyhe etdirdesiz ve sizler ki ol havâlilerde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarız mûmâileyhi üzerlerinize zâbit ve kethüdâyeri bilün ve düşen da'vâ ve nizânızı ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile görüb şeriat-ı garrâya kemâl itâat ve mûmâileyhe inkıyâd üzere olasız. Ve sen ki kethüdâyeri zîde kadresin ol câniblerde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarından sahîhü'l-esâmi sipâhi olanları ve sipâhizâde ve tekâüdleri gerekdir ki sâdır olan fermân-ı vâcibü'l-ittiba' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-u itâat-makrûnu üzere hukkâm eline verilmeyüb töhem-i şer'iyeye ile müttehim olanları ber muktezâ-i şer' kavîm zâbitı ma'rifetiyle cezâ-i şer'iyeleri tertîb olunub sipâhi olmayub reâyâ makûlesinden olanlara kat'â sâhip çıkılmayub sâdır olan fermân-ı âlîleri mûcebince amel ve hareket ve mûcib-i mektûb birle âmil olasız. Bâki hemîşe der ilm-i şer'at dâim yâr. Tahrîren fî evâil-i şehri Cemâziye'l-ülâ lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 13 Ramazan sene 1160

Mine'l-Fakîr Süleyman Ağa-i
Silahdarân-ı Dergâh-ı Âlî hâlâ

Mine'l-fakîr Hasan Ağa-i Ebnâ-i
Sipâhiyân-ı Dergâh-ı Âlî

Sayfa 113**Belge 96**

Düstûr-i mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdür-i umûrû'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâbık kayyım-i mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib memhid-i bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkâni's-saâdet ve'l-iclâlî'l-mahfûf bisunûf-i avâtufi'l-meliki'l-a'lâ Anadolu Valisi vezirim () paşa edâmallâhü Teâlâ iclâlehü ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l-fazl Kastamonî Kadıları zîde fazlehümâ tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki Kastamonî sâkinlerinden Mehmed Beşe demekle ma'rûf kimesne südde-i saâdetime arz-ı hâl edüb Mehmed Ağa demekle meşhûr kimesne bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf bunun bir sîm adâde ve üç re's camus ineği ve bir serâser yorgan ve döşek ve nukûd akçe beş yüz guruş emvâl ve eşyâsın alub ben da'vâ sadedinde iken fevt olmağla muhallefâtın kabz eden Kastamonî kazâsı'na tâbi' Hamîd nâm karyede vâki' çiftliğinde sâkin oğulları Hasan Beşe ve Salih Beşe demekle ma'rûf kimesnelerden zâbitleri serdâr ma'rifetiyle taleb eyledikde murâfa'a dan imtina' ve taht-ı kazânızda firâr üzere oldukların bildürüb buldukları mahalde zâbitleri ma'rifetiyle şer' ile görülüb aliverilmek bâbında emr-i şerîfim rica etmeğin mahallinde şer' ile görülmek emrim olmuşdur. Buyurdum ki emr-işerîfle vüsûl bulduk da bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi mezbûrlar her kangınızın taht-ı kazâsında bulunurlar ise mezbûrları her biriniz zâbitleri ma'rifetiyle meclis-i şer'a ihzâr ve mukaddemâ bir def'a şer' ile görülüb fasl olunmayan husûsu tamâm-ı hak üzere tefhîs edüb göresin. İ'lâm olunduğu üzere ise ol bâbda muktezâi şer'-i kavîmle amel edüb dahi vech-i meşrûh üzere müteveffâ-i mezkûrun zimmetinde nukûd ve emvâl ve hayvanâtın muhallefâtın kabz eden oğulları mezbûrândan müteveffâ mâlinden ba'de's-sübût hükm edüb aliverüb min ba'd şer'-i şerîf ve emr-i hümâyunuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyesin ve kabza da medhali olmayanları dahl etdirmeyüb esâmîleri yazub arz edüb husûs-u mezbûr için bir dahi emrim verimlû eylemeyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâil-i şehri Receb lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 9 Ramazan
Sene 1160

Bemakâm-ı
Kostantıniyyei'l-Mahrûse

Sayfa 114

Belge 97

Serdârlıĝın İbkâ Mektûbudur

Şerî'at şî'âr Kastamonî kadısı efendi zîde fazlehü ba'de's-selâm inhâ olunur ki zîr-i hükûmetinizde vâki' serdârlardan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân yirmi beş bölüğün yeniçeri ağalarından Hüseyin Ağa zîde kadrehü kemâkân ibkâ ve mukarrer olmağın iş bu mektûb tahrîr ve irsâl olundu. Vüsûlünde gerektir ki merkûmu serdarlık hizmetinde istihdâm eyleyüb âheri müdâhale etdirmeyesiz ve ol tarafda olan yeniçeri ve cebeci ve topçu ve toparabacısı ve kuloğulları ve gılmân-ı acemî merkûmu üzerlerine kemâ fî'l-evvel serdar ve zâbit bilüb sözünden taşra ve re'yinden hâriç vaz' ve harekette bulunmayub itaat ve inkiyâd üzere olalar ve tavâif-i mezbûrdan bilâ vâris-i ma'rûf fevt olanların muhallefât ve metrûkâtların merkûma akz ve kabz etdirüb ma'rifet-i şer' ile sûk-i sultânî fûruht ve hâsıl olan nukûdun mûmzî' ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i beytü'l-mâle irsâl ve iysâl etdiresiz ve sen ki serdârsın mukîm ve misâfir zuhûr eden erâzil ve eşkıyânın ve sükkân-ı vilâyetin emn ve râhatlarına bâis hidemât-ı müstahsene vücûda getürmeye mücâr ve sâî olub hilâf-ı şer'-i şerîf ve'l-kânûn vaz' ve hareketteden bi gâyet ihrâz ve ictinâb eyleyüb mûcib-i mektûbla âmil olasin. Tahrîren fî gurre-i Cemâziye'l-evvel lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 27 Receb sene 1160

Mine'l-Fakîr Mustafa Ağa-i Yeniçeriyân-ı
Dergâh-ı Âlî

Sayfa 114**Belge 98**

Şerî'at şî'âr Anadolu Eyâletinde ve Eskişehir ve Aydın Eyâletinde ve Engürü ve Kangırı ve Kastamonî ve Beybâzârî ve Sivrihisar ve Çerkeş ve Afyonkarahisârî ve Bolavadin ve Güzelhisar ve Uşak ve Denizlü ve İshakçı ve Balıkesrî kadıları efendiler zîde fazlühüm ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân mahâl-i mezkûre mütesellimleri ve voyvodaları ve yeniçeri serdarları ve a'yân-ı vilâyet işerileri zîde kadrehüm inhâ olunur ki bundan akdem selâtîn-i sâbika aleyhimü'r-rahmet ve'l-gufrân hazerâtının zamanlarından ile'l-ân bâ hatt-ı hümayun-u şevket-makrûn refiheyeye iskân ve ikâmetleri emir ve fermân buyurulan cema'atlerden Türkmân ve Ekrâd tâifeleri birer takrîb ile refiheden firar ve gidüb kazâ ve zîr-i hükûmetleriniz olan mahallerde tavattun ve firar ve ba'dehü mahal-i iskânlarına gelmekten imtina lâkin üzerlerine mîrî kayıt buyurulan mâl-i mîrîlerin sene be sene vermekte muhalefetleri olunub her sâl refihe vâlileri tarafından gönderilen mîrî mübâşirlerine mâl-i mukayyedlerin vermekde inkıyâdları olduğundan nâşi bin yüz altmış senesine mahsûb mîrîlerini kemâ fi'l-evvel edâ etmeleriyçün refihe hazinesinde mîrî ve esâmi defterleri sûret ve imza ve mûcibince buyuruldu ısdâr ve ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Bey ve Osman Bey mübâşeretle ta'yin ve irsâl olunmuştur. Vusûlünde gerekdir ki tâife-i iskân cema'atlerinden defter-i mezkûrda esâmileri mestûr kimesnelerin cema'atleri halkından sene-i merkûma mahsûb mîrîlerini edâda inat ve muhalefetleri zâhir olur ise muktezâ-i vakt ve hâle göre mübâşirler verilüb zimmetlerinden tahsîli iktiza eden mâl-i mîrîlerini bieyy-i hâl tahsil ve kabzına me'mûr mekumâna teslim ve inâd ve muhâlefetlerin men' ve def' olunmakda takyîd ve ikdâm eylesesiz ve siz ki tâife-i iskân perâkendeleri ahâlilerisiz müddet-i medîdeden berû sizler refhe iskânı cema'atinden kayıt ve tahrîr olunmuş reâyâdan olduklarınız hasebiyle mâl-i mîrîlerinizin edâsı hususunda özür ve illet ve bahane ve muhalefet olunmakdan bi gâyet ihrâz ve ictinâb ve her birerleriniz mûcib-i buyurulduyla amel ve hilâfından gâyetü'l-gâye hazer eylesesiz deyû fi 15 R Sene 1160

Vasale 3 Şevval 1160

Benefs-i Muhris Mustafa Paşa

Vâli-i Refih Hâlâ

Sayfa 115

Belge 99

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Daday ve Kastamonî kadıları ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kastamonî Sancağı mütesellimi zîde kadrehü tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olucak ma'lûm ola ki Kastamonî Kal'ası mustahfizlarından Mustafa Ahmed nâm mustahfiz südde-i saâdetime arz-ı hâl edüb Kastamonî Sancağı'nda Daday Nâhiyesi'nde İncügez nâm karye ve gayrıdan bin yedi yüz akçe gedik tımar ile Kastamonî Kal'ası mustahfızı İdris Ahmed'in fevtinden otuz yedi tarihinde mezkûr Mustafa Ahmed'e tevcîh ve berât ve kırk üç senesinde vâki' olan cülûs-i hümâyunda dahi müceddeden berât ve ba'dehü yedinde olan berâtın zâyi' etmekle zâyi'inden elli beş senesi Cemâziye'l-evvelinde ibkâ ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu Defter-i Hâkânîde mukayyed ve gedik tımâr-ı mezbûr berâtla mezbûr Mustafa'nın üzerinde ve edâ-i hizmet edüb âherden bir dürlü dahl olunmak âcâb etmez iken ammisi Ahmed nâm kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve mücerred tımâr-ı mezbûrun nısfını zabt etmek sevdâsıyla senin baban ismi İdris idi berâtında Mustafa Ahmed tahrîr olunmağla Ahmed benim bu takdirce tımâr-ı mezbûrun nısfı benimdir deyû mugâyir-i berât fuzûlî müdahale ve bu makûle bir gedik tımarın iki âdeme tevcîhi hilâf-ı kânun olduğundan gayrı gedik tımâr-ı mezbûr müstakilen hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve mezkûrun bir dürlü alâkası yoğiken mezkûr yedinde olan berât-ı şerîfime mugâyir hevâsına tâbi bazı kimesnelere istinâden birkaç seneden berû tımâr-ı mezkûrun nısf mahsulâtını mugâyir-i berât tağliben akz ve kabz edüb küllî gadr eylediğın bildürüb tımâr-ı mezbûr Defter-i Hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcibince müstakilen kendüye zabt ve ammisi merkûm Ahmed'in mugâyir-i berât zâhir olan men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm ve Defterhâne-i Âmiremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyunuma mürâcaat olunduk da gedik tımâr-ı mezbûr Mustahfiz-ı Merkûm Mustafa'nın yedinde olan berât-ı şerîfim mûcibince müstakilen kendüye zabt ve vâki'

olan mahsulât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince akz ve kabz etdürülüb ammisi merkûm Ahmed'in mugâyir-i berât ve hilâf-ı kânun ol vecihle tımâr-ı mezbûr Mustafa Ahmed üzerinde olmağla Ahmed benim ve seninle müşterekim deyû müdahalesi men' için Defter-i Hâkânî mûcebince emr-i şerîfim tahrîri bâbında iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fiil reîsü'l-küttâbım olan El-Hâc Mustafa dâme mecdehü i'lâm etmeğın i'lâmı mûcebince amel olunmak emrim olmuştur. Buyurdum ki berât-ı şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi gedik tımâr-ı mezbûr ile kal'a-i merkûm mustahfizlığı hâlâ berât-ı şerîfimle Mustafa'nın üzerinde ve bir gedik tımarın iki âdeme tevcîhi hilâf-ı kânun olmağla gedik tımâr-ı mezbûru merkûm Mustafa'nın hâlâ yedinde olan berâtı mûcebince müstakilen kendüye zabt ve vâki' olan mahsul ve rüsûm da kânun ve defter mûcebince akz ve kabz etdürüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtına mugâyir ammisi mezkûru ol vecihle dahl ve taarruz etdirmeyesiz ve dahl edüb bunun berâtı mûcebince hizmeti mukâbelesinde müstehak olduğu mahsul rüsûmundan fuzûlî nesnesi alınmış ise ba'de's-sübût hükmedüb alıveresiz. Fîmâba'd defter-i hâkânîye ve emr-i hümâyunuma muhâlif kimesneye iş etdürmeyüb husûs-u mezbûr için bir dahi emrim verilmelü eylemeyesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâil-i şehri Şa'bânî'l-muazzam lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale 5 Şevvâl Sene 1160

Bemakâm-ı

Kostantıniyye el-Mahrûse

Sayfa 116

Belge 100

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Kastamonî ve () kadıları zîde fazlehüm tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olucak ma'lûm ola ki sen ki Kastamonî Kadısı Mevlânâ El-Hâc Mustafa zîde fazlehûsün südde-i saâdetime mektûb gönderüb hâlâ Kastamonî Sancağı mütesellimi olan Ahmed zîde kadrehû meclis-i şer'a varub zümre-i yeniçeri eşkiyâsından olub bundan akdem hakkında emr-i şerîfim sâdır olan Osmancıklıoğlu Mustafa demekle ma'rûf şakî bu sene-i mübârekede yine

Kastamonî ahâlisinden Ahmed nâm kimesnenin katl kasdıyla üzerine hücum etdikde mezbûr Ahmed kendüyi halâs için mütesellim-i mûmâileyhin konağına varmağla mezbûr Mustafa gürûh-u eşkıya ve zümre-i yeniçeriyândan olub birkaç seneden berû töhmet-i azîmelerinden nâşi firâr ve Kastamonî’de ikamet üzere olan Kayyimoğlu İbrahim ve Şeytan Mustafa ve mezbûr Osmancıkloğlu Mustafa’nın karındaşı Mehmed nâm şakîler ile dört yüzden mütecâviz üşerâyı başlarına cem‘ ve sâkin olduğu odalarını basub nice gûne harekât-ı şeniyyeye cür’et ve atâle ile hücum ve odasında mevcûd emvâlinde vâfir mâlini nehb ü gârât etmeleriyle husûs-u mezbûr hâzır-ı bi’l-meclis olan a’yân ve ahâli den istihbâr olundukda vâki‘ hâl der devlet medâra i’lâm olunsun dedik de mezbûr Osmancıkloğlu Mustafa zubbâtî ma‘rifetiyle akz vesâir rüfekâsı firâr ve mezbûrünün keyfiyet-i ahvâli vukûfu olanlardan istihbâr olundukda fi’n-nefsi’l emr mezbûrün Osmancıkloğlu oğulları Mustafa ve Mehmed ve Kayyimoğlu İbrahim ve Şeytan Mustafa bundan akdem mütesellim-i mûmâileyhin dört yüzden mütecâviz eşkıyâ ve üşerâyı başlarına cem‘ ve sâkin olduğu konağını basub gûnâ gûn nâsezâ hareket ve atâle ile hetk-i ırz ve ber vech-i muharrer şekâvetlerini Medîne-i Kastamonî’de sâkin a’yân ve ahâli ihbâr ve sû-i hâllerini dahi mahalleleri ahâlileri haber verdiklerinden mâ‘adâ hâlâ ber minvâl-i muharrer olduğuna senin dahi ilmin muhît olmağın eşkıyâ-i mezbûrûndan firâr edenler dahi zâbitları ma‘rifetiyle buldukları mahallerde akz ve müstehâk oldukları cezaları ba‘de’l-murâfa‘a icrâyâ muhtâc ve vâki‘a Kastamonî kesret-i eşkıyâ ve üşerâ ile dıvarını tecâvüz etmekle müsâmaha olunur ise külliyyetle ita‘atten kalub bagy ve tугyân ziyade olacağı nümâyân olmağla hâlâ Bolu Kasabası eşkıyâsına nizâm verüb Bolu’da sâkin Kuşakçı Haseki Ali zîde mecdehü ta’yîn ve vilâyetlerine nizâm ve istirahat ve emniyet-i ahâliye mübâderet olunmasınistirhâm etmeleriyle vâki‘ hâli hükm-ü hümâyunum verilmek ricâsına bi’l-iltimâs arz eylediğın ecilden hâlâ akz ve elde olan Osmancıkloğlundan mâ‘adâ firâr eden rüfekâsı mezbûrün Bolu’da sâkin Kuşakçı Ali Haseki mübâşeretiyle buldukları mahalde alâ eyy-i hâlin akz ve ele getirülüb huzûr-u şer‘a ihzâr ve üzerlerine katl ve i‘dâmların müş‘ir şer‘ ile töhmet sâbit olursa ba‘de’t-tescîl hüccet-i şer‘iye olunub icâb eden cezâ-i şer‘îleri icrâ olunmak emrim olmuştur. Buyurdum ki emr-i şerîfimle vüsûl bulduk da bu bâbda sâdir olan emrim üzere amel dahi hâlâ akz ve elde olan Osmancıkloğlundan mâ‘adâ firâr eden

rüfekâsı mezbûrûn Haseki-i mûmâileyh mübâşeretiyle buldukları mahalde alâ eyy-i hâlin akz ve ele getirülüb huzûr-u şer‘a ihzâr ve hussâmlarıyla terâfi ve mukaddemâ bir def‘a şer‘ ile görölüb fasl olunmayan ahvâllerin tamâm hak üzere tefahhus edüb göresin i‘lâm olunduğu üzere üzerlerine katl ve i‘damların müstelzim şer‘an hüccet sâbit olur ise ba‘de’t-tescîl hüccet-i şer‘iye olunduktan sonra îcâb eden cezâ-i şer‘îlerin icrâ eyleyüb mazmûn-u emr-i şerîfimle âmil olasız. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsız. Tahrîren fî evâsıt-ı Şa‘bâni’l-muazzam lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale 7 Şevvâl Sene 1160

Bemakâm-ı

Kostantiniyye el-Mahrûse

Sayfa 117

Belge 101

Şerâyi‘ şî‘âr Kastamonî ve () kadıları zîde fazlehümâ ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Kastamonî ve () serdarları zîde kadrehümâ inhâ olunur ki zümre-i yeniçeri eşkıyâsından olub bundan akdem hakkında emr-i şerîf sâdır olan Osmancıkloğlu Mustafa demekle ma‘rûf şakî bu sene-i mübârekede yine Kastamonî ahâlisinden Ahmed nâm kimesnenin katl kasdıyla üzerine hücum etdikde mezbûr Ahmed kendüyi halâs için mütesellim konağına varmağla mezbûr Mustafa gürûh-u eşkıyadan olub birkaç seneden berû töhmet-i azîmelerinden nâşi firâr ve Kastamonî’de ikamet üzere olan Kayyimoğlu İbrahim ve Şeytan Mustafa ve mezbûr Osmancıkloğlu Mustafa’nın karındaşı Mehmed nâm şakîler ile dört yüzden mütecâviz üşerâyı başlarına cem‘ ve sâkin olduğu odalarını basub nice gûne harekât-ı şeniyyeye cesaret ve atâle ile hücum ve odasında mevcûd emvâlinde vâfir mâlini nehb ü gârât etmeleriyle husûs-u mezbûr a’yân ve ahâlisinden istihbâr olunub taraf-ı Devlet-i Aliyye’ye i‘lâm olunsun deyû murâd olunduk da mezbûr Osmancıkloğlu Mustafa zubbâtî ma‘rifetiyle akz vesâir rüfekâsı firâr ve mezbûrûnun keyfiyet-i ahvâlleri vukûfu olanlardan istihbâr olunduk da fî’n-nefsi’l emr mezbûrûn Osmancıkloğulları Mustafa ve Mehmed ve Kayyimoğlu İbrahim ve Şeytan Mustafa bundan akdemce mütesellim-i mûmâileyhin dört yüzden mütecâviz eşkıyâ ve üşerâyı

başlarına cem‘ ve sâkin olduğu konağını basub gûnâ gûn nâsezâ hareket ve atâle ile hetk-i ırz etmeleriyle eşkiyâ-i mezbûrûndan firâr edenler dahi zâbitları ma‘rifetiyle buldukları mahalde akz ve hâlâ Bolu Kasabası eşkiyâsına nizâm verüb Bolu’da yeniçeri zâbiti olan kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Haseki Ali Ağa zîde mecdehü ta‘yîn ve vilâyetiniz yine nizâm ve istirahat ve emniyet-i ahâliye mübâderet olunmasına mübâderet etmeleriyle hâlâ akz ve elde olan Osmancıklıoğlundan mâ‘adâ firâr eden rüfekâsı mezbûrûn Bolu’da sâkin Kuşakçı Haseki Ali Ağa mübâşeretiyle buldukları mahalde alâ eyy-i hâlin akz ve ele götürülüb huzûr-u şer‘a ihzâr ve üzerlerine katl sâbit olur ise ba‘de’t-tescîl hüccet-i şer‘iye olunub îcâb eden cezâ-i şer‘îleri icrâ olunmak bâbında fermân-ı âlî sâdır olmağın iş bu mektûb tahrîr ve irsâl olundu. İnşâallâh-ü Teâlâ vüsûlünde gerekdir ki sâdır olan fermân-ı âlî mücebince hâlâ akz ve elde olan Osmancıklıoğlu’ndan mâ‘adâ firâr eden rüfekâsı mûmâileyh Haseki Ali Ağa mübâşeretiyle buldukları mahalde alâ eyy-i hâlin akz ve ele götürülüb şer‘ ile hüccet sâbit olur ise îcâb eden cezâ-i şer‘îleri icrâ olunub mazmûn-u emr-i âlî ve ber müceb-i mektûb âmil olasız. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Şa‘bâni’l-muazzam lisene sittfîne ve miete ve elf.

Vasale 7 Şevvâl Sene 1160

El-Fakîr Mustafa

Ağa-i Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî

Sayfa 117

Belge 102

Alaybeyi Ali Ağa Hakkında Sâdır Olan Emr-i Âlîdir

Kıdvetü’l-kuzât ve’l-hukkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-keâm Kastamonî ve () kadıları zîde fazlehümâ ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Kastamonî Sancağı mütesellimi zîde kadrehü tevkî’-i refî’-i hümâyun vâsıl olucak ma‘lûm ola ki Kastamonî Kazâsı’nın reâyâ fukarâsıyla zuamâ ve erbâb-ı timârı südde-i saâdetime arz-ı hâl edüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen avârız vesâir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliflerin emr ve defter mücebince cem‘ine me’mûra edâda bir vecihle kusurları yoğiken zaleme ve

mütegallibeden Kastamonî'de sâkin sâbıkâ alaybeyi olan Alibeyoğlu Ali nâm kimesne bunların tapu'ları taksîmi vaktinden tevzî' defterine zam bin yüz elli senesinden berû üç dört senede kendi nefsiçün hilâf-ı defter ve bi gayr-ı hakkın beş bin guruşların aldığından mâ'adâ üzerlerine şer'an bir nesne terettüb olmadın sinîn-i merkûmede hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi gayr-ı hakkın dahi her birerlerinden cebren ve kahren küllîlerîn alub ziyade gadr ve hayf eyledüğin bildürüb mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa zîde kadrehü ma'rifetiyle şer' ile görölüb mezbûrun hilâf-ı şer'-i enver ve mugâyir-i emr ve defter kendisi için zulmen ve cebren aldığı gerû ve ashâb-ı hukûka istirdâd ve icrâ-i hakk ve i'lâm olunmak bâbında hüküm ve emrim rica eyledüğü ecilden mahallinde şer' ile görölme emrim olmuştur. Buyurdum ki, vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi ta'yîn olunan mübâşir-i

Sayfa 118

Belge 102 (Devamı)

merkûm ma'rifeti ve zubbâtî ma'rifetiyle ihzâr-ı hasmân kılub mukaddemâ bir def'a şer' ile görölüb fasl olunmayan ahvâllerin tamâm hakk ve adl üzere tefahhus ve tekayyüd edüb göresin i'lâm olunduğu üzere ise ol bâbda muktezâ-i şer'-i kavîmle amel edüb dahi ba'de's-sübût mezbûrun hilâf-ı şer'-i enver ve mugâyir-i emr ve defter zulmen ve bi gayr-ı hakkın kendisi için aldığı her ne ise hükmedüb gerû ve ashâb-ı hukûka alıverüb icrâ-i şer' ve ihkâk eylesin. Min ba'd şer'-i şerîfe ve emr-i hümâyunuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyüb kaziyede medhali olmayanları da'vâlarına karışdırmayub esâmileri yazub darsââdetime arz ve i'lâm edüb husûs-u mezbûr için bir dahi emr-i şerîfim varmalu eylemeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılınız. Tahrîren fî evâil-i Şa'bânî'l-muazzam lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale 7 Şevvâl Sene 1160

Bemakâm-ı

Kostantıniyye el-Mahrûse

Sayfa 118**Belge 103**

Şerâyi' şî'âr Kastamonî ve () kadıları zîde fazlehümâ ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kastamonî Sancağı mütesellimi zîde kadrehü ba'de's-selâm inhâ olunur Kastamonî Kazâsı reâyâsı fukarâsı ve erbâb-ı tımârının Kastamonî'de sâkin sâbıkâ alaybeyi olan Velibeyoğlu Ali nâm kimesne ile emr-i âlîde zikr olunduğu vechile hukûka müteallik da'vâları olduğu inhâ olunmağla imdi mübâşir ta'yîn olunan ağalarımızdan Mustafa Ağa ve zubbâtî ma'rifetleriyle mahallinde şer' ile görülüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlişânım mücebince mektûb tahrîr ve irsâl olunmuştur. İnşâallâh-ü Teâlâ vüsûlünde müceb-i emr-i âlî üzere âmil ve hareket eylesiz ve's-selâm.

Mine'l-muhlis Abdullah

Sayfa 118**Belge 104**

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm Kastamonî Kadısı Mevlânâ El-Hâc Mustafa zîde fazlehü südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderüb Kastamonî Sancağı'nda Taşköprü Nahiyesi'nde Tutaş nâm karye ve gayrıdan bin beş yüz akçe gedik tımâr ile Kastamonî Kal'ası mustahfizlarından Mehmed veled-i Şa'bân fevt oldukda gedik tımâr-ı mezbûr Mustafa'ya berât olunmak iktiza eder iken yine karye-i mezbûreden bin iki yüz otuz akçe gedik tımâr ile kal'a-i mezbûr mustahfizlığına mutasarrıf dârende-i tevkî'-i refî'-i hümâyun İbrahim'in gedik tımârı için mîrimîrân tahvîli ile mutasarrıf El-Hâc Mehmed fevt oldu deyû tımârı ecânibden mezbûr Mustafa'ya berât olunub sehven olmağla zikr olunan bin iki yüz otuz akçe gedik tımâr-ı mezkûru Mustafa'nın ref'inden merkûm İbrahim'e sıhhati üzere tevcîh olunmak bâbında i'nayet ricasına arz ve Taşköprü Nahiyesi'ne tâbi' iki bin altı yüz akçe Pazâr-ı Tutaş nâm karyenin bin beş yüz akçesi ifrâz ve Kastamonî Kal'ası mustahfizânına mahsus bir gedik tımâr ve yine karye-i

merkûmenin bin yüz akçesi dahi ifrâz ve kurâ-i âher ile bir görölüb dört bin üç yüz akçe yekûnundan bin yüz elli akçesi ifrâz ol dahi kal'a-i mezbûre mustahfîzânına mahsus bir gedik tımâr ve yekûn-i mezbûrdan bin yüz elli akçesi dahi ifrâz ve Devrekâni nahiyesi'ne tâbi' Kasablar nâm karye ile cem' ve bin iki yüz otuz akçe ol dahi kal'a-i mezbûr mustahfîzânına mahsus bir gedik tımâr ve gedik-i mezbûr İbrahim ve Mehmed veled-i Şa'bân ve Hasan bin Mehmed'in başka başka berâtla üzerlerine ve karye-i mezbûreden bin iki yüz otuz iki akçe tımâr mîrimîrân tahvîli ile mutasarrıf El-Hâc Mehmed fevtinden tımâr-ı mezbûrun ruznâmçe-i hümâyunumda kaydı bulunmayub icmalden arzları mücebinece elli dokuz senesinde Defter-i Hâkânî kuyudâtında mestûr olduğu üzere merkûm Mustafa'ya tevcîh ve hâlâ berâtla üzerinde olmağın tafsîl olunduğu üzere merkûm İbrahim ve Mehmed veled-i Şa'bân'ın sâlifî'z-zikr Tutaş nâm karyeden bin iki yüz otuz akçe

Sayfa 119

Belge 104 (Devamı)

gedik tımâr-ı mezbûr tevcîh ve berât ve sehv-i mezbûr ile gelüb gedik tımâr başka başka berâtla üzerlerinde karâr etmekle elli dokuz senesinde mezbûr Mehmed veled-i Şa'bân fevt olub merkûm Mustafa'ya verilecek tımâr iken bin iki yüz otuz akçe gedik tımâr icmâlde berât olunmağla icmâl-i mezbûr ol vecihle tecâvüz ve tekrar edüb bu takdirce mezbûr Mustafa'nın kaydı ref' ve terkîn olunmak iktiza etmekle tarafeyne gadr olunmayub ref' ve terkîn ve niza' mürtefi' olmak üzere mevlânâ-i mûmâileyhin arzında tahrîr istinbâd olunan vech üzere bin iki yüz otuz akçe tımâr-ı mezbûr İbrahim'in zabtında olmağla kayıtları tashih ve mezbûr Mustafa'nın tımârı merkûm İbrahim'e ve Mehmed veled-i Şa'bân'ın tımârı dahi merkûm Mustafa'ya tevcîh ve başka başka berât verilmek bâbında iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fazl reîsü'l-küttâbım olan El-Hâc Mustafa dâme mecdehü dahi i'lâm etmeğın hizmet-i lâzimesin edâ etmek şartıyla yalnız Tutaş Karyesi'nde olan bin iki yüz akçe gedik tımâr mezbûr Mustafa'ya sıhhati üzere tevcîh olunmağla karye-i mezbûr ve âher karyelerden mezkûr Mustafa'ya sehven berât olunan bin iki yüz otuz akçe gedik tımâr-ı mezbûr Mustafa'nın ref'inden merkûm

İbrahim'e sıhhati üzere tevcîh olunmak için sene sittîne ve miete ve elf Şa'bânının dokuzuncu günü tarihiyle hükm-i şerîfim verildikten sonra tezkiresi ihrâc olunmağla zikr olunan bin iki yüz otuz akçe gedik tımâr ile kal'a-i mezbûre müstahfizlığı vech-i meşrûh üzere merkûm İbrahim'e sıhhati üzere ibkâ ve tevcîh olunub virdim ki ve buyurdum ki zikr olunur

Tutaş tâbi' mezbûr	Saraycık tâbi' Kastamonî	Mülk-i Emîr tâbi' mezbûr	
<u>2600</u>	<u>1400</u>	200	
1100	700		
Küllivirân tâbi' M.	Esengâzi tâbi-i M.	Yekûn	Kasablar tâbi-i Devrekâni
100	<u>1000</u>	<u>6300</u>	80
	200	1150	

Cem'an yekûn -----
1230

Ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöyle ki vezâif-i hidemât-ı kal'a-i mezbûr müstahfizlığından bîkusûr mer'î ve müeddî kıla. Ol bâbda hiç ahad mâni' ve dâfi' olmaya. Şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi's-sâni ve'l-işrîne şehr-i Şa'bâni'l-muazzam lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale 15 Şevvâl Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantıniyye el-Mahrûse

Sayfa 119

Belge 105

Gürcüzâde Es-Seyyid Ali Ağa'nın Kethüdâyerilik Mektûbudur

İzzetlû Faziletlû Efendi Hazretlerinin Meclis-i Şerîflerine der da'vât-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki hâlâ taht-ı hükûmet-i şî'ârınızda vâki' Kastamonî ve tevâbi'

nevâhîlerinde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarının üzerlerine zâbit ve kethüdâyeri nasb ve ta'yîn olunmak mu'tâd-ı kadîm olmağla ebnâ-i sipâhiyândan yüz otuzuncu bölükde yevmî bir akçe ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Seyyid Ali Ahmed Kastamonî zîde kadrehü ocağın kadîmî emekdarlarından her vecihle mahal ve müstehik olmağla zâbit ve kethüdâyeri nasb ve ta'yîn olunmağın müceddeden tevcîh olunub iş bu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuştur. İnşâallâh-ü Teâlâ vüsûlünde gerektir ki merkûmu hizmet-i lâzimesinde istihdâm edüb kethüdâyerilik umûrunda mürâcaatı mûmâileyhe etdiresiz ve sizler ki ol havâlilerde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarız mûmâileyhi üzerlerinize zâbit ve kethüdâyeri bilüb düşen da'vâ ve nizâ'ınızı ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile görüb şeri'at-ı garrâya kemâl itâat ve mûmâileyhe inkıyâd üzere olasız. Ve sen ki kethüdâyeri zîde kadresin ol câniblerde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarından sahîhü'l-esâmi sipâhi olanları ve sipâhizâde ve tekâüdleri sâdır olan fermân-ı vâcibü'l-ittiba' ve lâzîmü'l-ımtisâlin mazmûn-u itâat makrûnu üzere hukkâm eline verilmeyüb töhem-i şer'îye ile müttehim olanları ber muktezâ-i şer'-i kavîm zâbitı ma'rifetiyle cezâ-i şer'îyeleri tertîb olunub sipâhi olmayub reâyâ makûlesinden olanlara kat'sâhip çıkılmayub sâdır olan fermân-ı âlî mücebince amel ve hareket ve mûcib-i mektûb birle âmil olasız. Bâki hemîşe der ilm-i şeri'at dâim yâr. Tahrîren fî evâil-i şehr-i Şevvâli'l-mükerrem lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 3 Zi'l-ka'de sene 1160

Mine'l-Fakîr Mehmed Ağa-i
Zümre-i Silahdarân-ı Dergâh-ı Âlî Hâlâ

Mine'l-Fakîr El-Hâc Salih Ebnâ-i
Sipâhiyân-ı Dergâh-ı Âlî Hâlâ

Sayfa 120

Belge 106

Yüzbaşzâde'nin Serdarlık Mektûbudur

Şeri'at şî'âr Kastamonî kadısı efendi zîde fazlehü ba'de's-selâm inhâ olunur ki zîr-i hükûmetinizde vâki' serdâr olan ref' olunub yerine üslûb-u sâbık üzere

kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân elli bir bölüğün serdengeçti ağalarından Mehmed Ağa zîde kadrehü nasb ve ta'yîn olunmağın iş bu mektûb tahrîr ve irsâl olundu. Vüsûlünde gerektir ki merkûmu serdarlık hizmetinde istihdâm eyleyüb âheri müdâhale etdirmeyesiz ve ol tarafda olan yeniçeri ve cebeci ve topçu ve toparabacısı ve kuloğulları ve gılmân-ı acemî merkûmu üzerlerine serdar ve zâbit bilüb sözünden taşra ve re'yinden hâriç vaz' ve harekette bulunmayub itaat ve inkıyâd üzere olalar ve tavâif-i mezbûrûndan bilâ vâris-i ma'rûf fevt olanların muhallelât ve metrûkâtların merkûma akz ve kabz etdirüb ma'rifet-i şer' ile sûk-i sultânî fûruht ve hâsıl olan nukûdun mûmzî ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i beytü'l-mâle irsâl ve iysâl etdiresiz ve sen ki serdârsın mukîm ve misâfir zuhûr eden erâzil ve eşkıyânın ve sükkân-ı vilâyetin emn ve râhatlarına bâ's hidemât-ı müstahsene vücûda getürmeye mücerred sâî olunub hilâf-ı şer 'i ve'l-kânûn vaz' ve hareketden bigâyet hazer ve mûceb-i mektûbla âmil olasız. Tahrîren fî gurre-i Zi'l-ka'de lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 10 Zi'l-ka'de sene 1160

Mine'l-Fakîr Mustafa Ağa-i Yeniçeriyân-ı
Dergâh-ı Âlî

Sayfa 120

Belge 107

Tıpkı aslihi el-hakîr zümerai'l-fakîr ilâllâhi azze şânehü

Dâî Mehmed el-Müvelli hâlâ fî Medîne-i Kütahya gufira lehü

Düstûr-i mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdür-i umûrü'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâbık mütemmim-i mehâm bi'r-re'yi's-sâib memhid-i bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-saâdet ve'l-iclâli'l-mahfûf bisunûf-i avâtıfî'l-meliki'l-a'lâ Anadolu Valisi vezîrim Süleyman Paşa edâmallâhü Teâlâ iclâlehü ve eâzimi'l-ümerâi'l-kirâm efâhimi'l-kübrâi'l-fehâm ulüvvü'ş-şân ve'l-ihtirâm ashâbi'l-izz ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bimezîd-i i'nâyeti'l meliki'l-a'lâ eyâlet-i mezbûre elviyesinden Aydın ve Alâiye ve Karahisâr-ı Sâhib sancakları ile İzmir'den mâ'adâsı sâir elviye mutasarrıfları dâme ikbâlehüm ve mefâhirü'l-kudât meâdinü'l-fezâil

ve'l-keîâm kuzât ve nüvvâb zîde fazlehüm ve mefâhirü'l emâsil ve'l-akrân voyvodalar ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdarları vesâir kazâlarda a'yân-ı vilayet zîde kadrehüm tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olucak ma'lûm ola ki makarr-ı hilâfet-i aliyyem olan Mahmiyye-i İstanbul'da fi'l-asıl sâkin olanların emr-i maişetlerinde râhat ve refâhetlerinde İstanbul şehrini mezâhime-i nâstan himâyet ve sıyânete menûta ve taşra vilâyetlerin ma'mûr ve âbâdân olması dahi evâmir-i aliyyemde vârid olan teklifâtın edâsına herkesin suhûlet ve vüs'at üzere olmasına merbût idüğü cümlenin ma'lûmu olub binâenaleyh taşradan ev göçü gelmesinin mukaddemâ men'î küllî ile men' olunmasını hem İstanbul'da olanların vüs'at-i mâllerine ve hem taşra vilâyetlerinde bulunan ahâli reâyânın fûshat-i hallerine bâ's ve bâdî olduğı ecilden husûs-u mezkûrun men'î için etrâf ve eknâd bu âna dek defe'ât ve kesrâtla evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl ve velât ve hukemâdan bu bâbda a'mâz ve teâmî üzere olanların ta'zîr ve te'dîb ve sûistimâl olunmada terk-i imhâl ve ihmâl ve ba'zılar da taşradan bilâ fermân ev göçü ile gelen ba'zı kimesneler akz olunmalarıyla istintâk olunduklarında kimisi vâli-i vilâyetin ve kimisi kuzât ve nüvvâbın ve a'yân ve murâbahacı gürûhlarının mezâlim ve ta'addîsine tâkat getiremediğimizden nâşi memleketimizi terk edüb gelmişüzdür deyû takrîr etmeleriyle bu misillüler

Sayfa 121

Belge 107 (Devamı)

buldurtulub vatan-ı aslîlerine eğerçi ircâ ve irsâl olunmuşlardır ancak fîmâba'd taşra vilayetlerden bilâ fermân ev göçü ile bir ahad ve bilâ maslaha bir ferd İstanbul'a gelmemek ve gelürler ise mahalleleri imamları mahallelerin her yandan teftiş ederek zâbita haber verüb akz ettirmek ve tutulan kimesne hîyn-i istintâkda eğer vâli ve kuzât ve a'yân ve murâbahacılar gelmelerinden şikâyet ederler ise şikâyet etdüğü halde sırren ve hafîyyeten istiknâh ve istiksâ olunub sahih olduğı surette velâtdan iseler eşed ikâb ile tenkîl ve te'dîb ve kudâtdan iseler azl ve cerîde-i kuzâtdan ismi hakk olunmağla iktifâ olunmayub kal'â-i ba'î deye müebbid habs ve kal'abend ile ta'zîb olunacakları ve a'yân ve murâbahacı gürûhundan iseler bilâ emân katl ve mâl emlâkleri mîrîden zabt vesâir

mûcib-i ibret kılınacakları ve eğer şikâyet eden şahıs ba'de't-tefahhus kavlinde kâzib olur ise bilâ emâm siyâset eşed ceza ile anlar katl olunacağı hâssaten karîha-i sabîha-i mülûkânemden tashîh ve takrîr olunmak hasebiyle ba'de'l-yevm bi'l-cümle memâlik-i Anadolu ve diyâr-ı Rumeli'nde olan mahallerde herkes bu vechile amel ve hareket ve zerre kadar hilâfından gâyetü'l-gâye tahâşî ve mücânebet eylemeleri bâbında müceddeden fermân-ı hümâyun-u celâlet-makrûnum şeref bahşâ-i sudûr olmağın Anadolu ve Rumeli'nin üçer kollarına başka başka evâmir-i şerîfemle eğerçi tenbîh ve te'kîd olundu ancak keyfiyet bir dürlû umûr-u icrâya kıyâs olunmayub müstakillen irâde-i hümâyunuma taalluk eden mevâddan olmak hasebiyle velât ve hukkâm ve zâbitândan ve a'yân ve murâbahacı gürûhlarından ve ahâli-i nâsdan ba'zı insan bu emr-i hatîri husûsât-ı sâireye mukayese ile min ba'd adem-i mubâlât üzere olunmamak ve herkes râhat-ı gafletten bîdar olarak bu nizâm-ı müstahsenin istikrar ve devamına şeb-ü rûz bîşimâr sâk-ı ibtidâr eylemek ve tenbih tehditden sonra hilâfına hareket edenlerin giriftâr olacakları çengâl-i ikâb ve mübtelâ kılınacakları rencide ceza ve azab için kendülerinin sû-i sun'uları olduğunu bilmek için her bir eyalet mutasarrıfları mazmûn-u fermân-ı hümâyuna dâhil eyaletlerinde olan evliye ve kazâlara buyuruldular ile birer kat' tenbîh ve ifhâm eylemek üzere cümlesine başka başka evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunmağla siz ki vezîr-i müşâr vesâir mûmâileyhimsiz mahsûsan sana ve dâhil-i eyâletinde olan mûmâileyhime istiklâlen dahi iş bu emr-i şerîfim ısdâr ile irsâl olunmuşdur. İmdi buyuruldu gönderdiğin mahallerden ve kazâlardan gerek tarafında ve gerek buyuruldu ile giden mübâşirler cânibinden bir akçe ve bir habbe alındığına kat'â rızâ-i hümâyunum olduğu ma'lûmun olduk da buyurulduları tatar ve ona mânend sebûkbâr mübâşirler ile irsâl ve onlar dahi vardıkları yerlerden buyuruldu akçesi deyû bir ferdden bir akçe ve bir habbe mutâlebe eylememelerini ve evâmir-i şerîfemin birer sûretlerini vardıkları kazâlarda sicilâta kayd ve tenhîni tefhîm eyledikten sonra avdet eylemelerini bir hoşça tenbîh ve te'kîd ederek iysâl eylesin. Bu husus için bir mahalde buyuruldu akçesi alındığı ve bir ferde cevri ve ta'addî vukû'u sumû' olursa sonra cevâba kâdir olamazsınız. Âna göre amel ve hareket ve sermû' hilâfından ziyade hazer ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki vusûl bulduk da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr eden fermân-ı

vâcibi'l-ittiba' ve lazimi'l-ımtisâlimin mazmûn-u emr-i şerîfimle âmil olasız. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Şevvâl lisene sittîne ve mie ve elf.

Vasale fî 21 Zi'l-ka'de
Sene 1160

Bemakâm-ı
Kostantiniyyei'l-Mahrûse

Sayfa 121

Belge 108

Şerâyi' şî'âr Kastamonî Sancağı'nda vâki uzât ve nüvvâb efendiler zîde fazlehüm ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân zîde mecdehü ve mefâhiri'l-emâsil ve'l-akrân sâir zâbitân ve a'yân ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki Dersaâdete ev göçü gelmesi bundan akdem bi'd-def'ât-ı evâmir-i şerîfe ile men' olunmuş iken bu esnâda bilâ fermân ev göçü ile gelenler istintâk olunduklarında vücûh-i mezâlimden terk-i vatan eylediklerini takrîr etmeleriyle o makûleden bulunanlar vilayetlerine ircâ ve fîmâba'd

Sayfa 122

Belge 108 (Devamı)

ev göçü ile bir ahad gelür ise mezâlimden terk-i vatan eylediği tahakkukunda bu makûle ta'addiyâta cesaret edenler eşed itâba mazhar ve bilâ sebep geldikleri taayyununda gelenlere ceza mukarrerdir deyû tenbîh-i tekîd ve tehdîd-i şedîdi hâvî bu def'a tarafımıza hitaben şerefsudûr eden emr-i cihanmetâm sûreti ihrâc olunub kazâlarınızda sicil-i mahfûza ba'de'l-kayd her birerleriniz kasabât ve kurâlarınıza mazmûn-u itâat-makrûnu ilan ve isâ'at ve gereği gibi tenbîh eylemeleriniz bâbında ber-mûceb-i emr-i âlî dîvân-ı Anadolu'dan buyuruldu tahrîr ve ısdâr () ile irsâl olunmuşdur. Vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere şerefyafıta-i sudûr eden emr-i âlîşânın sûreti kazâlarınız mehâkiminde sicil-i mahfûza ba'de'l-kayd mazmûn-u münîfi üzere Dersaâdete ev göçü

hususunda kasabât ve kurâlarınız ahâlilerine tenbîh ve tehdîd eyleyüb hilâfindan bi gâyet hazer ve mücânebet ve müceb-i buyurulduyla amel eylesin deyû fi Ze 160

Vasale 21 Zi'l-ka'de Sene 1160

Behatem-i Muhris Süleyman Paşa

Vâli-i Anadolu Hâlâ

Sayfa 122

Belge 109

Muallimlik Berâtıdır

Medîne-i Kastamonî'de Sinanbey Câmi'-i Şerîfi kurbunda vâki' Taşmekteb-i şerîfin Süleyman Efendi vakfından almak üzere yevmî dört akçe vazife ile muallim-i sıbyânı olan Abdullah Halife kendi hüsn-ü rızâsıyla erbâb-ı istihkaktan iş bu râfi'-i tevkî'-i refi'i'ş-şân-ı hâkânî Hasan Halife'ye ferâgat ve kasr-ı yed edüb merkûm dahi her vechile lâyük ve mahal ve müstahik olmağın mezbûrun ferâğından tevcîh olunub yedine berât-ı şerîfim verilmek bâbında yedinde olan fâriğ-i mezbûrun berâtı mucebince istidâ'-i i'nâyet etmeğın vâki' ise merkûma vech-i meşrûh üzere sadaka edüb bu berât-ı hümâyun-u izzet-makrûnumu virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûm Hasan Halife varub zikr olunan muallim hânede fâriğ-i mezbûrun yerine muallim-i sıbyânı olub hizmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra yevmî dört akçe vazifesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömür ve devletimçün duâya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âherden hiç kimesne müzâhim olmayub şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi evâsıt-ı Zi'l-ka'de lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fi 8 Zi'l-hicce Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantiniyye

El-Mahrûse

Sayfa 122**Belge 110****Cüz'ü Şerîf Berâtıdır**

Kastamonî'de vâki' Beyçelebi Mescid-i Şerîfde yevmî bir akçe vazife ile cüzhân olan Hasan ve Ali ber vechi iştirâk mutasarrıflar iken Ali fevt olub yeri hâlî ve hissesi mahlûl olmağla yerine erbâb-ı istihkaktan müştereki ve karındaşı erbâb-ı istihkaktan iş bu râfi'-i tevkî'-i refi'î'ş-şân-ı şehriyârî merkûm Hasan Halife her vechile lâyük ve mahal ve müstahik olmağın karındaşı hissesi mahlûlünden tevcîh olunub yedine berât-ı şerîfim verilmek ricâsına yedinde olan müşterek berâtı mücebince istidâ'-i i'nâyet etmeğın fevti vâki' ise sadaka edüb bu berât-ı hümâyun-u saâdet-makrûnu virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûm Hasan Halife varub müteveffa kardeşi mahlûlünden mescid-i şerîfde müstakilen cüzhân olub hizmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazifesine mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömür ve devletimçün duâya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âherden bir vechile dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi evâsıt-ı Zi'l-ka'de lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fi 8 Zi'l-ka'de Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantıniyye

El-Mahrûse

Sayfa 123**Belge 111****Su Poyracılığı Berâtıdır**

Kastamonî Kazâsı'na tâbi' Debbağışhak nâm karyeden nîm çiftlik ile Kastamonî Kal'ası suyunun su poyracılığına Hüseyin ile karındaşı oğulları Abdurrahman ve Ahmed ve İbrahim mutasarrıflar iken Hüseyin fevt olub hisse-i şâyiası mahlûl olmağla yerine sulbî oğlu erbâb-ı istihkaktan müştereki ve karındaşı erbâb-ı istihkaktan iş bu râfi'-i tevkî'-i refi'î'ş-şân-ı şehriyârî Hasan her vechile lâyük ve mahal ve müstahik olmağın

babası hisse-i mahlûlünden tevcîh olunub yedine berât-ı şerîfim verilmek ricâsına kal‘a-i mezbûre dizdârı Mehmed zîde hıfzahü arz etmeğin mezbûra vech-i meşrûh üzere sadaka edüb bu berât-ı hümâyun-u saâdet-makrûnu virdim ve buyurdum ki ba‘de‘l-yevm merkûm Hasan varub babası hisse-i su poyracılığına mutasarrıf olub hizmet-i lâzimesin mer‘î ve müeddî kıldıktan sonra nîm çiftlikten hissesine mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömür ve devletimçün duâya müdâvemet göstere şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi‘l-ka‘de lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fî 8 Zi‘l-hicce Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantiniyye

El-Mahrûse

Sayfa 123

Belge 112

Ahi Şorba Zâviyesi'nin Zâviyedarlık ve Tevliyet ve Meşihat ve Nezâret Berâtıdır

İş bu râfî‘-i tevkî‘-i refî‘i’ş-şân-ı hâkânî Hasan südde-i saâdetime arz-ı hâl edüb Kastamonî’de vâkı‘ Ahî Şorba Zâviyesi’nin zâviyedarlık ve tevliyet ve meşihat ve nezâretinden hissese evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mutasarrıf olan Hüseyin fevt olub hissese mahlûl olduk da Kastamonî Kadısı Mustafa zîde fazlehü arzıyla bunun ile karındaşı Ali’ye babaları hissese ber vech-i iştirâk tevcîh olunub berât etdirdikten sonra müteâkiben karındaşı mezbûr Ali dahi fevti haberi vürûd etmekle karındaşı hissese dahi kendüye tevcîh olunub berât-ı şerîfim verilmek bâbında istidâ‘-i i‘nâyet etmeğin fevti vâkı‘ ve şart-ı vâkıf olmak üzere nevbet-i tasarruf bunun ise mûcibince tevcîh edüb bu berât-ı saâdet-i âyât ve behcet-i gâyâtı virdim ve buyurdum ki merkûm Hasan varub zikr olunan zâviyedarlık ve tevliyet ve meşihat ve nezâretten karındaşı merkûm müteveffa Ali’nin hissese evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mutasarrıf ola. Ol bâbda efrâd-ı âferîdeden hiç ahad mâni‘ ve mezâhim olmayub dahl ve taarruz kılmaya. Şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fî ‘l-yevmi’s-sâdis-i aşere min Zi‘l-ka‘de lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fi 8 Zi'l-hicce Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantıniyye

El-Mahrûse

Sayfa 123

Belge 113

Müezzinlik Berâtıdır

Medîne-i Kastamonî'de Kürkçüler Sukû'nda vâki' Mescid-i Şerîfde yevmî bir akçe vazife ile nisf müezzinliğe mutasarrıf olan Ahmed fevt olub yeri hâlî ve hizmeti mahlûl olmağla yerine erbâb-ı istihkaktan iş bu râfî'-i tevkî'-i refî'i'ş-şân-ı hâkânî Ali Halife her vechile lâyük ve mahal ve müstahik olmağla mezbûrun mahlûlünden tevcîh olunub yedine berât-ı şerîf-i âlişânım verilmek bâbında i'nâyet taleb etmeğın vâki' ise sadaka edüb bu berât-ı hümâyun-u izzet-makrûnu virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûm Ali Halife varub zikr olunan mescid-i şerîfde müteveffâ-i mezbûrun yerine müezzin olub hizmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazifesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömür ve devletimçün duâya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âherden ferd mâni' ve mezâhim olmayub aslâ dahl ve taarruz kılmayalar. Şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahîren fi evâsıt-ı Zi'l-ka'de lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fi 8 Zi'l-ka'de Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantıniyye

El-Mahrûse

Sayfa 124

Belge 114

İmâmet Berâtıdır

Medîne-i Kastamonî'de Hacıdursun Mahallesi'nde vâki' Dedesultan Tekyesi Mescid-i Şerîfi'nde yevmî bir akçe vazife ile imam ve yevmî bir akçe vazife ile cüzhân

olan es-Seyyîd Mustafa Halife kendi hüsn-ü rızâsıyla erbâb-ı istihkaktan iş bu râfî'-i tevkî'-i refî'i'ş-şân-ı hâkânî Ali Halife'ye ferâgat ve kasr-ı yed edüb merkûm dahi her vechile lâyük ve mahal ve müstahik olmağın mezbûrun ferâğından tevcîh olunub yedine berât-ı şerîfim verilmek bâbında yedinde olan fâriğ-i mezbûrun berâtı mucebince istidâ'-i i'nâyet etmeğın vâki' ise merkûma vech-i meşrûh üzere sadaka edüb bu berât-ı hümâyun-u izzet-makrûnu virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûm Ali Halife varub zikr olunan mescid-i şerîfde fâriğ-i mezbûrun yerine imam ve cüzhân olub hizmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra yevmî iki akçe vazifesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömür ve devletimçün duâya müdâvemmet göstere ol bâbda taraf-ı âherden hiç kimesne mezâhim olmayub şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi'l-ka'de lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fî 8 Zi'l-ka'de Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantıniyye

El-Mahrûse

Sayfa 124

Belge 115

Şerâyi' şî'âr Kastamonî Sancağı'nda vâki' kuzât ve nüvvâb efendiler zîde fazlehüm Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân mütesellim ağa zîde mecdehü ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân sâir zâbitân ve a'yân ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki sâl-i meymenet iştimâlde cânib-i cihandârîden Eyâlet-i Anadolu tarafında ibkâ ve mukarrer buyurulub tathîr ve tanzîf-i bilâd ve te'mîn ve tatyîb-i i'bâd akdem ve elzem umûrumuzdan olmağın imdi bundan akdem ısdâr ve irsâl olunan buyuruldumuz mücebince cümle ma'rifetiyle tarafımıza olunan i'lâm mantûkunca neferâtlarınız üzere fîmâba'd kazânızda vukû' ve zuhûr eden yaramaz ve haramzâde ve eşkıyânın dest-i cevr ve ta'addîlerinden vedîatullah olan fukara zuafâyı tahlîs için ma'rifet-i şer' ve cümle zâbitân ve a'yân ittifaklarıyla akz ve ele getirülüb şer'an îcâb eden cezaları icrâsıyçün i'lâmlar ile dîvân-ı Anadolu'ya ihzâr etdirilmekte mukaddemâ ve hâlâ ısdâr olunan buyuruldumuz mücebince her birerleriniz takyîd-i tâm ve bundan mâ'adâ ehabbi'l-iktiza

fukara ve zuafâ üzerlerinden def^ç-i mezâlîm ve ref^ç-i şer^ç ve kesr-i a^çdâ için veyahut beyne'l-hasmeyn terâfî^ç ve ihkâk-ı hak için bazılarına şerefsudûr eden emr-i celîlî'ş-şân ve ba'zılarına kuzât ve nüvvâbların taraf-ı şer^ç'inden gönderilen i'lâmları ve bazı mazlûmun arz-ı halleri mücebberince tarafımızdan buyuruldu ile mahallerine göre ta'yîn olunan levendâtım ve gönüllüyânım ve enderûn ve bayrak ağalarımızdan me'mur oldukları mahalle varıncaya değîn mürûr ve ubûr eyledikleri kasabât ve kurâlarda fermân ve bayrak ve çavuş avâyiddleri vesâir bunun emsâli bilâ müceb-i bahaneler ile emânet-i hâliki'l-berâyâ olan reâyâ ve berâyâ fukarâsından bir akçe ve bir habbe mutâlebesiyle rencide eder olur ise isim ve resimleriyle hakkından gelmek için sıhhati üzere taraf-ı şer^ç'den dîvân-ı Anadolu'ya i'lâm eylemeniz bâbında iş bu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve () ile irsâl olunmuştur. Vusûlünde gerekdir ki bâlâda tahrîr olunduğu üzere yaramaz ve haramzâde ve eşkiyâ zuhûrunda akz ve üzerlerine şer^ç'an sübût bulan mevâdın i'lâmıyla cezası tertîb için

Sayfa 125

Belge 115(Devamı)

dîvân-ı Anadolu'ya ihzâr ve tarafımızdan ta'yîn olunan mübâşirler bilâ müceb reâyâ ve berâyâ fukarâsına zulüm ve ta'addîleri zuhûr eder ise bilâ tevakkuf i'lâm eylemekde tekâsülünüz zuhûr eder ise anlara olunacak i'tâb sizlere olunacağını yakînen bilüb ve bu bahane ile şekâvette müdâhale eylemeyen mazlumâna voyvoda ve zâbitân vesâir mütegalibe taraflarından celb ve mal sevdâsıyla bilâ cürm bahane ile ferd ve ahada rencide olunmaktan gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet ve müceb-i buyuruldu ile amel edesiz deyû fi ZE Sene 160

Vasale fi 14 Zi'l-hicce Sene 1160

Behatem-i Muhris Süleyman Paşa

Vâli-i Anadolu hâlâ

Sayfa 125**Belge 116**

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keîâm Kastamonî civârında vâki' Mevlânâ () kadısı zîde fazlehü tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olucak ma'lûm ola ki Kastamonî Kazâsı ahâlilerinden () ve () ve dahi refikleri südde-i saâdetime arz-ı hâl edüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen avâriz ve imdâd-ı seferiye vesâir emr-i şerîfimle vâki' tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine düşeni edâda kusurları yoğiken kadıları olan () nâm kadı bunların tekâlifleri vukû'unda her def'ada kendi nefsiyçün hilâf-ı şer'-i şerîf ve kânundan ziyade zulmen üçer dörder yüz guruş tevzî' defterine tahmîl eylediğinden mâ'adâ üşerâ makûlelerini tahrîk ve bazı kimesnelerden hilâf-ı vâki' üçer beşer yüz guruş da'vâ etdirdüb üzerlerine şer'an sâbit olmadığında sizi tahlîs eyledim bana resmîn verin deyû def'-i mahsûl nâmıyla akçe mutâlebesiyle hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî ve rencide ve ol vecihle halleri diğergûn ve perâkende ve perişan olmalarına bâ's olduğun bildürüb hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânun ol vecihle ta'addî ve rencide etdirülmemek bâbında emr-i şerîfim rica eyledikleri ecilden hilâf-ı şer' ve kânun ta'addî etdirülmemek emrim olmuştur. Buyurdum ki emr-i şerîfimle vusûl bulduk da bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi husûs-u mezbûra tamam mukayyed olub göresin. İ'lâm olunduğu üzere ise eyyâm-ı saâdet-encâmda reâyâ fukarâsına ve bir ferde zulüm ve ta'addî olduğuna kat'iyyen rızâ-i şerîfim yoktur. Bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen avâriz ve imdâd-ı seferiye vesâir emr-i şerîfimle vâki' tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine isabet edeni cem'ine me'mûr olanlara edâ eylediklerinden sonra hilâf-ı şer'-i şerîf ve kânun ziyade zulmen akçe zam ve tahvîli ve bilâ sübût-u şer'î def'-i mahsûl nâmıyla akçe mutâlebesiyle ta'addî ve rencide etdirmeyüb sun' ve def' eylesin. Min ba'd şer'-i şerîf ve kânun ve emr-i hümâyunuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyüb husûs-u mezbûr için bir dahi emrim varmalu eylemeyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Saferi'l-hayr lisene tis'a ve hamsîne ve miete ve elf.

Sayfa 127**Belge 117****Va‘zıyye Berâtıdır**

Nefs-i Kastamonî’de vâki‘ Merhûm Nasrullahkadı Câmi‘-i Şerîfnde Ni‘metîzâde vakfından almak üzere yevmî bir akçe vazife ile Cum‘aertesı ve yine vakf-ı mezkûrdan almak üzere yevmî iki akçe vazife ile Salı günlerinde vâiz ve nâsıh olan Sâbit bin Ahmed kendi hüsn-ü rızâsıyla ulemâdan iş bu râfi‘-i tevkî‘-i refi‘i’ş-şân-ı şehriyârî Mevlânâ Şeyh Hasan zîde ilmehüye ferâgat ve kasr-ı yed edüb mevlânâ-i mezbûr dahi her vechile lâıyk ve mahal ve müstahik olmağın va‘zıyye-i mezkûre mezbûr Sâbit’in kasr-ı yed’inden tevcîh olunub yedine berât-ı şerîfim verilmek bâbında kadısı Mevlânâ İbrahim arz ve î‘lâm ve el-ulemâ ve mütebahhirîn bi’l-fiil şeyhü’l-islâm Mevlânâ es-Seyyîd Mehmed Emin edâmallâhü Teâlâ fezâilehü işaret etmeleriyle işaretleri mücebince tevcîh edüb bu berât-ı hümâyunu virdim ve buyurdum ki ba‘de’l-yevm Mevlânâ-i merkûm Şeyh Hasan zîde ilmehü varub zıkr olunan câmi‘-i şerîfde fâriğ-i mezbûrun yerine Cum‘aertesı ve Salı günlerinde vâiz ve nâsıh olub hizmet-i lâzimesin mer‘î ve müeddî kıldıkdan sonra yevmî üç akçe vazifesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömür ve devletimçün duâya müdâvemet göstere şöyle bilüb alâmet-i şerîfe î‘timâd kılalar. Tahrîren fi evâil-i Rebi‘ü’l-evvel lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fi 26 Rebi‘ü’l-âhir Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantiniyye El-Mahrûse

Sayfa 127**Belge 118**

Medîne-i Kastamonî’de vâki‘ Nasrullahkadı Câmi‘-i Şerîfnde leyâli-i mübârekelerde vâ‘izîn olmayub nasb olunmak lazım ve mühim olmağla erbâb-ı istihkaktan ve ulemâdan iş bu râfi‘-i tevkî‘-i refi‘i’ş-şân-ı şehriyârî Mevlânâ Hasan bin Hüseyin zîde ilmehü her vechile lâıyk ve mahal ve müstahik olmağın ber vech-i hasbî tevcîh olunub yedine müceddeden berât-ı şerîfim verilmek bâbında kadısı Mevlânâ

İbrahim zîde fazlehü arz etmeğın sadaka edüb bu berât-ı hümâyunu virdim ve buyurdum ki Mevlânâ-i mezbûr Hasan bin Hüseyin zîde ilmehü varub zıkr olunan câmi‘-i şerîfde leyâli-i mübârekelerde vâ‘iz ve nâsıh olub hizmet-i lâzımesin mer‘î ve müeddî kıldıkdan sonra ber vech-i hasbî mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömür ve devletimçün duâya müdâvemet göstere şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fî evâil-i Rebi‘ü’l-evvel lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fî 26 Rebi‘ü’l-âhir Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantıniyye El-Mahrûse

Sayfa 127

Belge 119

Tıpkı aslihi’l-âlî nemekahü el-Fakîrullâh azze şânehü

İmamzâde Ahmed el-müvellî hâlâ Mahrûse-i Kütahya gufira leh

Seferiyye Emridir

İftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim câmi‘ü’l-mehâmid-i ve’l-mekârim el-muhtas-ı bimezîd-i i‘nâyeti’l-mülkü’-d-dâim Dergâh-ı Muallâm kapucubaşlarından olub Kütahya mütesellimi olan Ömer dâme mecdehü ve mefâhiri’l-kuzât ve’l-hukkâm meâdini’l-fezâil ve’l-keâm Anadolu eyâletinde vâki‘ kuzât ve nüvvâb zîde fazlehüm ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân a‘yân-ı vilayet zîde kadrehüm tevkî‘-i refî‘-i hümâyun vâsıl olucak ma‘lûm ola ki ahd-i baî‘dden berû vukû‘ bulan seferler takribiyle memâlik-i mahrûsemde olan bi’l-cümle eyâlet ve reâyâ-i sunûf-i tekâlif şettâ ve ümidşüd-i asâkireyi intihâdan mübtelâ-i envâ-ı mihnet ve giriftâr-ı esnâf-ı zahmet oldukları nümâyân olub velâkin ba‘de’l-hamd ve’l-menne mücedded aslah ve salâh akd ve temhîd olunmakdan nâşi fîmâba‘d seferler gâilesi ve tekâlif vâhimesi külliyyen bertaraf olmağla avn-i inâyet-i bârî ile âsâr-ı emn ve râhat cemî‘ bilâda meşmûl ve bilâ âile herkes mesken ve me’vâlarında zer‘ ve hars ve kâr-ı kisbleri ile meşgul ve matlûb-u

Sayfa 128**Belge 119 (Devamı)**

şâhânem dahi ibâdullâh'ın refâhiyetleri idüğü muhakkak ve mukarrer olub ancak seferler akîbi olmak hasebiyle bu sene-i mübârekede büyükelçilerin gelüb gitmeleri ve bazı levâzım-i mühimmenin temşiyetî için mîrînin masârıf-ı kesfresi olmağla iktiza eden külliye-tü masraflar Hazine-i Âmirenden eğerçi rü'yet ve tanzîm olunub feammâ işlerin ve idaresi îrâdât-ı muayeneden fazlası alâ eyyi hâl bir mikdar mâle dahi muhtâç olunub fakat bu sene-i amîmeti'l-meymenede dahi mîrîye i'ânet olunmak lazım geldüğüne binaen eyalet ve evliyeden mîrî için bir senelik seferiyye tahsili iktiza etmiş iken mutasarrıflarına ta'yîn olunan hazeriyyelerden başka öteden berû tahsil oluna gelen seferiyyenin hazeriyye miktarından ziyadesi rahmen li'l-i'bâd fukarâ-i raiyyete in'âm olunub o misillûlerden hazeriyye miktarı ve ba'zan dahi alâ tarîki'l mukayese hazeriyeden noksanı mîrî için tahsil olunmak üzere ber vechi i'tidâl müceddeden tertîb ve tanzîm olunduğu cihetten bütün Anadolu Eyâletinden vali için ta'yîn olunan hazeriyyeden başka mîrî için elli bin guruş tertîb ve tahsis kılınub meblağ-ı merkûm evliye ve kazâlardan altmış senesine mahsûben şurût-i seferiyye üzere def'aten yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve mübâşiri ile muaccelen cânib-i mîrîye irsâl ve teysîr olunması bâbında fermân-ı hümayunum sâdır olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve dergâh-ı muallâm gedüklülerinden kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân El-Hâc Ömer zîde mecdehü ile irsâl olunmuştur. İmdi ber vech-i meşrûh meblağ-ı merkûm yüz kise akçe ancak bu senelik matlûb-u mîrî olmağla olduğu ve bundan böyle âsâyiş-i fukarâ ve zuafâ Dergâh-ı Hudâdan me'mûl ve melce' idüğü siz ki mûmâileyhimsiz ma'lûmunuz olduk da meblağ-ı merkûm elli bin guruş bi'l-cümle sancaklar ve kazâlar ahâlilerinden şurût-i seferiyye üzere sene-i mezbûreye mahsûben def'aten yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve mübâşir-i mûmâileyhe bi't-tamam eda ve teslim ve serîan ve âcilen bir an akdem ve bir kadem mukaddem cânib-i mîrîye irsâl ve teysîr eyleyüb bundan ziyade bir akçe tahsîl olunmamak husûsuna cümleliz nezaret ve edasında inat ve muhalefet edenleri bi'l-ittifak zâbitleri ma'rifetiyle akz ve habs ve mehâkim haklarından gelmek üzere isim ve resimleriyle keyfiyetleri Dersââdetime arz ve bu husûsun infâz ve icrâsına gönül

birliği ile habr ve cehd eylesiniz. Şöyle ki bu bâbda kusur ve tekâsürünüz zuhûr eder ise sonra bir vecihle cevâba kâdir olmayacağınızı yakînen bilerek ona göre hareket ve fermân-ı hümayunumun tenfiz ve icrâsına mübâderet ve sermû ve hilâfından gâyeti'l-gâye hazer ve muâbedet ve sen ki mübâşir-i mûmâileyhsin meblağ-ı merkûmu tamamen kabz ve muaccelen mîrîye getürmeğe ziyade sa'y edüb ihmâl ve tesâhülden siz dahi mübâadet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, vüsûl bulduk da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-u itâat-makrûnuyla âmil olub hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylesiniz. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâhir-i Muharremi'l-haram lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fî 3 Rebî'ü'l-âhir Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantiniyye'l-Mahrûse

Sayfa 128

Belge 120

Şerâyi' şî'âr Kastamonî Sancağı'nda vâki' kuzât ve nüvvâb efendiler zîde fazlehüm ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimi ağa zîde kadrehü ve mefâhiri'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdarları ve voyvodalar ve a'yân-ı vilayet ve iş erleri ve kurâ ihtiyarları zîde kadrehüm inhâ olunur ki iş bu bin yüz altmış senesine mahsûben şurût-i seferiyye üzere Eyâlet-i Anadolu'da vâki' evliye ve kazâlardan fakat bir senelik mîrîye i'ânet olunmak üzere elli bin guruş tertîb ve tanzîm olunub acâleten ve sârî'aten yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve mîrîye teslim ettirilmek bâbında emr-i şerîf-i âlişân ısdâr ve dergâh-ı muallâm gedüklülerinden kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân El-Hâc Ömer zîde mecdehü mübâşeretiyle Dîvân-ı Anadolu'ya varub mezâmîn ve mahâvîleri hâlâ Anadolu valisi vezîr-i sunûh-i tedbîr devletlü i'nâyetlü veliyyü'n-niam Süleyman Paşa efendimiz hazretlerinin savb-ı devletlerine irâdet olunduk da meblağ-ı merkûm acâleten yerlü yerinden mûcib-i

Sayfa 129**Belge 120 (Devamı)**

emr-i âlî def'aten tahsil ve bâ fermân-ı âlî kabzına me'mûra eda ve teslim ettirile deyû savb-ı devletlerinden dahi emir buyurulduğuna binaen sâdır olan emr-i şerîfin sûretleri ihraç ve taraf-ı şer' den imza etdirilüb ve zikr olunan mâl-i mîrî Kütahya mahkemesinde ma'rifet-i şer' ile ve cümle ma'rifetleriyle tevzî' ve taksîm olunub ve kıbel-i şer' den verilen mûmzî ve mahtûm pusla mantûku üzere sancağınızın sehmine isabet eden ol miktar meblağ-ı merkûmu ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle def'aten yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve sâdır olan emr-i şerîf-i âlişânın sûreti sicilâtınıza kayıt ve şurût-u emr-i âlî mantûku üzere sehimlerinize isabet eden mâl-i mîrîyi ber müceb-i pusla acâleten ve müsâra'aten mu'temed-i aleyh âdemleriniz yedleriyle Dîvân-ı Anadolu'ya irsâl ve bâ fermân-ı âlî kabzına me'mûra teslim eylemeniz bâbında Dîvân-ı Anadolu'dan iş bu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve () ile irsâl olunmuştur. Vüsûlünde gerektir ki vech-i meşrûh üzere amel ve hareket ve miktâr-ı zerre avk ve tehirden bigâyet hazer ve mücânebet edüb mücib-i buyuruldu ile âmil olasız deyû. Fî 3 Rebî'ü'l-evvel Sene 160

Vasale fî 2 Rebî'ü'l-evvel Sene 1160

El-Fakîr Ömer Serbevvâbân-ı
Dergâh-ı Âlî Anadolu hâlâ

Muâmele-i şüd

Livâ-i Kastamonî der Eyâlet-i Anadolu

guruş

4011 Mâl-i mîrî bâ fermân-ı âlî

1003 Devlet-i Aliyye Mübâşirine

5014

Der selh-i Saferü'l-hayr sene 1160

Vasale fî 2 Rebî'ü'l-evvel Sene 1160

Sayfa 129**Belge 121**

İş bu sene-i mübârekede büyükelçilerin gelüb gitmeleri ve bazı levâzım-i mühimmenin temşiyetî için mîrînin masârıf-ı kesîresi olmakdan nâşi fakat bu sene-i mübârekede mîriye i'ânet için Eyâlet-i Anadolu'dan hazeriyreden başka elli bin guruş tertîb ve tahsis buyurulub tahsîli için Devlet-i Aliyyeden ta'yîn buyurulan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim dergâh-ı âlî gedüklü ağalarından Hacı Ömer Ağa mübâşir olduğunu nâtık emr-i âlî ve mektûb emr-i üslûb-u hazreti sadr-ı âlî ve Kütahya mütesellimi ağanın mantûk-u emr-i âlî mücebince buyurulduları ve memhûr pusla müşarünileyh Hacı Ömer Ağa çukadarlarından Mustafa Bey ile Kastamonî Mahkemesine vüsûl ve cümle a'yân ve ahâli-i vilayet meclis-i şer'a da'vet olunub muvâcehelerinde feth ve kıraat ve mazmûnları cümleye i'lan ve tefhîm olunduk da her biri sem'â ve tâ'ate deyüb Kütahya Mahkemesinde tevzî' olunduğu üzere ber müceb-i pusla Kastamonî Sancağı'nın hissesine isabet eden dört bin on bir guruş ile Devlet-i Aliyye'den ta'yîn buyurulan mübâşir-i mûmâileyh Hacı Ömer Ağa'ya hizmet-i mübâşiriye beş yüz guruş çukadâr-ı merkûma hizmet yüz elli guruş ve bundan akdem hâlâ livâ-i mezbûr mütesellimi olan umdetü'l-emâsil ve'l-a'yân Mehmet Ağa'dan bâtemessük istikrâz olunan akçeden bâkî kalan sancak kazâları deyni üç yüz guruş Sarı Mustafa Bey'e verilen hizmet ve bakır bahâsı ve sâî' ücreti ve menzil bargirleri ücreti yüz on beş guruş Yahya Beşe'den alınan sancak masrafı yüz kırk guruş mütesellim-i mûmâileyhe tahsildâriye iki yüz elli guruş kethüdâ-i muhteremlerine otuz guruş etibbâlarına yirmi guruş harc-ı defter yüz elli guruş nâibiyye on beş guruş huddâmiye on beş guruş Çukadar İbrahim Çavuş'a on guruş kaydiye beş guruş muhziirlara beş guruş şehir kethüdâsının Çorbaoğlu Seyyîd Hüseyin'e verdiği beş buçuk guruş kendüye ücret on guruş min haysi'l-mecmu' beş bin yedi yüz kırk altı buçuk guruşa bâliğ olmağla meblağ-ı mezbûr cümle ittifâkı ile livâ-i mezbûr kazâlarına Kütahya imdâd-ı seferiyyesine kıyâs ile tevzî' olunub tahsîli için bi't-taleb mütesellim-i mûmâileyh Mehmed Ağa yedine verilen defterdir ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis min şehr-i Rebi'ü'l-âhir lisene sittîne ve miete ve elf.

Kazâ-i Kastamonî guruş 656,5	Kazâ-i Boyâbâd ma‘a Gökçeagaç guruş 645	Kazâ-i Durağan guruş 112	Kazâ-i Küretü’n-Nühâs guruş 485	Kazâ-i İnebolu guruş 163
---------------------------------------	--	-----------------------------------	--	-----------------------------------

Sayfa 130**Belge 121 (Devamı)**

Kazâ-i Sinob guruş 404	Kazâ-i Gerze guruş 100	Kazâ-i Saray guruş 100	Kazâ-i Taşköprü guruş 316	Kazâ-i Güney guruş 161	Kazâ-i Çanlı guruş 199	Kazâ-i Ayandon guruş 199
---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	------------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	-----------------------------------

Kazâ-i Çiğlene guruş 52	Kazâ-i Eflânî guruş 94	Kazâ-i Ginolu guruş 173	Kazâ-i Zarı guruş 71	Kazâ-i Hoşalay guruş 172	Kazâ-i Cide guruş 196	Kazâ-i Araç guruş 112
----------------------------------	---------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------	--------------------------------

Kazâ-i Sırt guruş 81	Kazâ-i Boyalı guruş 77,5	Kazâ-i Nefs-i Sâhil nâm-ı diğeri istefan guruş 202	Kazâ-i Akkaya guruş 169	Kazâ-i Göl guruş 93
-------------------------------	-----------------------------------	---	----------------------------------	------------------------------

Kazâ-i Mergüze guruş 133	Kazâ-i Devrekâni guruş 157	Kazâ-i Daday guruş 93	Kazâ-i Sorgun guruş 94	Kazâ-i Azdavay guruş 160	Kazâ-i Akyürek guruş 18,5
-----------------------------------	-------------------------------------	--------------------------------	---------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------

Kazâ-i	Kazâ-i	
Küre-i Hadîd	Yörükân Araç	Cem'an yekûn
guruş	guruş	guruş
24	34	5746,5
		yalnız beş bin yedi yüz kırk altı buçuk guruştur.

Sayfa 130

Belge 122

Bâlâda mezkûr Nefs-i Kastamonî Kazâsı'na isabet eden meblağ-ı mezbûr altı yüz elli altı buçuk guruş medîne-i mezbûrenin mahallât ve nevâhisi kurâlarının iki yüz altmış altı ve üç rubu' hânelerinden ahâlisi zayıf ve perişan olan altı ve üç rubu' hânesi ba'de'l-ihrâç bâki iki yüz altmış hânesine muâdil tevzi' olunduk da beher hâneye ikişer guruş ve yirmi birer pâra isabet etmeğin mahallât ve nahiyelerin beher hânesinden ikişer guruş ve yirmi birer pâra tahsîl olunmak üzere hâneye muâdil meblağ-ı mezbûr altı yüz elli altı buçuk guruşun tevzi' defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurreire fi't-târihi'l-mezbûr.

Mahalle-i Halîfe	Mahalle-i İsmâilbey	Mahalle-i Cebrail	Mahalle-i Kırkçeşme
hâne	hâne	hâne	hâne
6	3	6,5	3,5
Mahalle-i Kübciğez	Mahalle-i Aktekye	Mahalle-i Aycılar	Mahalle-i Deveciler
Hâne	hâne	hâne	hâne
3,5	2,5	2,5	4
Mahalle-i Abdülcabbâr	Mahalle-i İsfendiyarbey	Mahalle-i Hacıdursun	
hâne	hâne	hâne	
3	3	1,5	

Mahalle-i Hüseyinçelebi hâne 1	Mahalle-i İbnisüle hâne 0,5	Mahalle-i Beyçeşlebi hâne 2	
Mahalle-i Medrese-i Atabey hâne 0,5	Mahalle-i Saraçlar hâne 1,5	Mahalle-i Muzafferredin hâne 1	
Mahalle-i Budamıç ma'â diğler Saraçlar hâne 1,5	Mahalle-i Alpaslan hâne 1	Mahalle-i Mûsâfakih hâne 1	
Mahalle-i Hacıhamza hâne 0,5	Mahalle-i Cemalağa hâne 1,5	Mahalle-i Ârız hâne 2	Mahalle-i Sûfiler hâne 0,5
Mahalle-i Bedirgâzi hane 2	Mahalle-i Hamzağa hane 2	Mahalle-i Gökdere hâne 2,5	Mahalle-i Honsâlar hâne 3
Mahalle-i Püre hâne 2	Mahalle-i Akmesid hâne 3,5	Mahalle-i Şâdibey hâne 3	Mahalle-i Çevkânî hâne 1
Mahalle-i Alacamesid hâne 1,5	Mahalle-i Atabeygâzi hâne 2	Mahalle-i Seydiler hâne 0,5	

Mahalle-i Frenkşah	Mahalle-i Kebkebirler	Mahalle-i İbnineccâr	Mahalle-i İbnisâ'dî
hâne	hâne	hâne	hâne
0,5	2	0,5	0,5

Mahalle-i Kubbeli	Mahalle-i Tâhîrfakih	Mahalle-i Kanara
hâne	hâne	hâne
0,5	1	0,5

Nâhiye-i -----Kuzyaka

Karye-i Debbağışhâk	Gödel	Bayındır	Sâhib	Karakuz	Oyralan	Alpı
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
2	1,5	1	4	3	2,5	2,5

Seremeddin	Akcakilise	Türbe-i Âdilbey	Karaevli	Serti	Başmakçı	Alpaslan
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
2	0,5	3	2	3	1	1,5

Karaçomak	Üyük-ü A'lâ ma'a Kıyık	Üyük-ü Esfel	Çatakvirân	Mıtrıb	Yuva
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
1,5	3,5	3	3,5	1	1

Bulacık	Saraycık	Gömmece	Bürmece	Türkeli	Kızılcavirân	Ballık
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
1,5	5	3,5	5	3	3	1

Zimmîyân Karasu	Çetikvirân	Corumlu	İsmâilli
hâne	hâne	hâne	hâne
1	2	3	1,5

Sayfa 131

Belge 122 (Devamı)

Ahlat	Hamîd	Depe	Baylar	Kızılsaray
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
3	2	3,5	1,5	0,5

Nâhiye-i ----- Akkaya

Karye-i Hâs	Kuşkara	Halaçlar	Boğaz	Kuyucak	Yörükvirân	Bozoğlak	Bük
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
4	4	3	2	0,5	8	6	1,5

Elyâkût	Çukurvirân	Kızıoğlu	Geyikli	Elinvirân	Akçataş	Alpağût	Akdoğan
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
2	4	2	1,5	1	3	3	3

Kabalar	Sapaca	Darıbükü	Atabey Kavağı	Evciler	Gelinvirân	Elmayakası
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
1	1,5	1,5	1,5	1,5	2,5	2,5

Küplüözü	Bürnük	Fatırı	Karandi	Derbend Kavağı	Çıban	Mâdelle
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
4	1	4	rubu' 3	0,5	2,5	1,5

Eyceoğlu	Bürme	Kızıkilise	Eğerciler	Eytâbî	Başvirân	Çavundur
hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne	hâne
3,5	3	1,5	4	3	1	1

Dana Söküsü	Zimmîyân Balatlar ma‘a Sâhib Çiftlik
hâne rubu‘	hâne
1 1	1

Tevzi‘den sonra seferiyye için isti‘câl buyuruldu su dahi gelmiştir.

Sayfa 131

Belge 123

Teftîş Emridir

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Kastamonî Sancağı mütesellimi () zîde kadrehü ve mefâhirü’l-kuzât ve’l-hukkâm meâdinü’l-fezâil ve’l-keâm Kastamonî Sancağında vâki‘ kadılar ve nâibler zîde fazlehüm ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdarları ve () ve () kal‘aları dizdarları ve a‘yân-ı vilayet zîde kadrehüm tevkî‘-i refî‘-i hümâyun vâsıl olucak ma‘lûm ola ki lillâhi’l hamd ve’l-minne. İran seferleri bertaraf olmak hasebiyle bilâd ve i‘bâd yerlerinde ve yurtlarında vücûh-u mezâlim ve taaddiyâtdan âsûde ve rahat ve zer‘ ve hars ve kâr ve kisblerine iştigâle mübâderet edecek vakit iken şimdi zümre-i sipâh ve silahdarândan ve yeniçeri gürûhundan on beşer ve yirmişer nefer atlu ve piyade kimesneler zikr olunan sancakda zuhûr ve başlarına birer miktar erâzil ve eşhâsı cem‘ ile tertîb-i icrâi şer‘ ve şûr edüb kariye be kariye geşt-ü güzâr ve neferâtın emvâl ve ı‘yâl ve mâmeleklerine atâle-i dest-i hasâr ve meccânen yem ve yiyecek mutâlebesiyle gûnâ gün şenâât ve fesâdât iykâ‘î ile neferâ-i raiyyeti bîzâr ve nehb-ü gârât ve katl-i nüfus misillû bilâd ve i‘bâda envâ‘ îsâl kebir ve mezâr eyledikleri yakînen sem‘-i hümâyunuma resîde olmağla bu misillûlerin mazarrat ve şekâvetleri bilâd ve ibâd üzerlerinden alâ eyy-i hâlin def‘ ve ref‘ olunmak zimmet-i şâhâneme vâcib olduğu cihetten zikr olunan şekâvetpîşeler her ne mahalde iseler bieyy-i hâlin bi’l-ittifak akz ve içlerinden nefy ve kal‘abendleri iktizâ edenlerden ve şer‘an tertîb-i cezaya müstahak olanlardan sipahi zümresinden bulunanları zâbitleri olan kethüdâyerleri ve yeniçeri makûlesinden olanlar serdarlar ma‘rifetleriyle ocakları mektubları müceblerince nefy ve kal‘abend ve şer‘an müstahak oldukları cezâ-i

mebâliğleri icra ve tertîb olunmak fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve sadrâzam çukadarlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Eyyûb zîde kadrehü ile irsâl olunmuştur. İmdi siz ki mûmâileyhimsiz livâ-i merkûm dâhilinde askerî makûlesinden şekâvet ve fesâda te'addî ile ber vech-i muharrer bilâd ve i'bâda îsâl-i hasâret edenler gereği gibi teftîş ve tefahhus edüb her nerede ve ne mahalde bulunurlar ise bi'l-ittifak sürüb üzerlerine varub ne tarîk ile ve ne vecihle olur ise olsun akz ve içlerinden nefy ve kal'abendleri iktiza edenlerden ve şer'an tertîb-i cezaya müstahak olanlarını zâbitleri ma'rifetiyle haklarında ma'rifet-i şer' ile îcâb ve iktizâ edeni ocakları mektubları mûceblerince icra ve tertîbe dikkat ve vücûd-u eşkıyadan havza-i hükümetinizi tanzîf ve tathîre mübâderet ve bir dahi o taraflardan şikayet gelmeyecek vechile etrâfa göz kulak tutarak şürûr-u eşkıyaya bezl-i makdûr ve miktâr-ı zerre a'mâz ve ta'âmîden ziyade hazer ve mübâadet eyleyesiz. Eşkîya gürûhuna bir dürlü rahmet olunmayub menfûr

Sayfa 132

Belge 123 (Devamı)

ve mak'ûz-u şâhânem oldukları gibi akz ve te'dîblerinde tekâsül ve kusûr edenler dahi afv-i pâdişâhâneme mazhar olamayub hüsrân-ı elîme giriftâr olacakları bî iştibâhtır ona göre cümleliz müteyakkızâne hareket ve sermû' hilâfindan bigâyet ihrâz ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki, vusûl bulduk da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-u ita'at-makrûnuyla âmil olub hilâfindan ihrâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fî 7 Rebî'ü'l-âhir Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantiniyye'l-Mahrûse

Sayfa 132**Belge 124**

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kastamonî Sancağı mütesellimi () zîde kadrehü ve şerâyi' şî'âr Kastamonî Sancağı'nda vâki' kuzât ve nüvvâb efendiler zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdarları ve () ve () kal'aları dizdarları ve a'yân-ı vilayet zîde kadrehüm ba'de's-selâm inhâ olunur ki İran seferleri bertaraf olmak hasebiyle bilâd ve i'bâd vücûd-u mezâlimden âsûde ve rahat ve zer' ve harsı ve kâr ve kisblerine iştigâle mübâderet edecek vakitler iken emr-i âlîde tasrîh ve beyan olunduğu üzere livâ-i merkûm dâhilinde askerî makûlesinden şekâvet ve fesâda tasaddî ile bilâd ve i'bâda îsâl-i hasârât edenleri gereği gibi teftîş edüb her nerede ve ne mahalde bulunurlar ise bi'l-ittifak üzerlerine varub alâ eyy-i hâlin akz ve içlerinden nefy ve kal'abend ve şer'an cezaları tertîbe müstahak olanlarını zâbitleri ma'rifeti ve ocakları mektubları mücebince icraya dikkat ve vücûd-u eşkıyadan havza-i hükümetinizi tathîre mübâderet ve def'-i şürûr-i eşkıyaya bezl-i makdûr ve mikdâr-ı zerre a'mâz ve ta'âmîden cümleliz ziyade tevkî' ve mübâ'adet eylemeniz bâbında sâdır olan fermân-ı âlişân mücebince mektûb tahrîr ve çukadarlarımızdan Eyyûb ile irsâl olunmuştur. İnşâallâh-ü Teâlâ vüsûlünde müceb-i emr-i âlî üzere amel ve hareket eyleyesiz ve's-selâm.

Mine'l-Muhlis El-Hâc Mehmed

Sayfa 132**Belge 125**

Şerâyi' şî'âr Kastamonî Sancağı'nda vâki' kuzât ve nüvvâb efendiler zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân yeniçeri serdarları ve () ve () kal'aları dizdarları ve a'yân-ı vilayet zîde kadrehüm ba'de's-selâm inhâ olunur ki İran seferleri bertaraf olmak hasebiyle bilâd ve i'bâd vücûd-u mezâlimden âsûde râhatına ve zer' ve hars ve kâr ve kisblerine iştigâle mübâderet edecek vakitler iken emr-i âlîde tasrîh ve beyan olunduğu üzere livâ-i merkûm dâhilinde askerî makûlesinden şekâvet ve fesâda

tasaddî ile bilâd ve i‘bâda îsâl-i hasârât edenleri gereği gibi teftîş edüb her nerede ve ne mahalde bulunurlar ise bi’l-ittifak üzerlerine varub alâ eyy-i hâlin akz ve içlerinden nefy ve kal‘abend ve şer‘an cezaları tertîbe müstahak olanlarını zâbitleri ma‘rifeti ve ocakları mektubları mücebince icraya dikkat ve vücûd-u eşkıyadan havza-i hükümetinizi tathîre mübâderet ve def‘-i şürûr-i eşkıyaya bezl-i makdûr ve mikdâr-ı zerre a‘mâz ve ta‘âmîden cümleniz ziyade tevkî‘ ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın iş bu mektûb tahrîr ve hazreti sadrâzamî çukadarlarından kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Eyyûb ile irsâl olunub inşâallâh-ü Teâlâ vüsûlünde gerektir ki husûs-u mezbûr için sudûr eden emr-i şerîf-i âlişânın infâz ve icrâsına her biriniz ziyâde takyîd ve ihtimâm olunub hilâfından hazer ve mücib-i mektûb ile âmil olasız. Tahrîren fi evâhir-i şehri Rebi‘ü’l-âhir lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fi 7 Rebi‘ü’l-âhir Sene 1160 El-Fakîr Mustafa Ağa-i Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî

Sayfa 133

Belge 126

Mefâhirü’l-emâcid ve’l-a‘yân Kengırı Sancağı mütesellimi ve Bolu ve Kastamonî voyvodaları ve () zîde mecdehüm ve mefâhirü’l-kuzât ve’l-hukkâm meâdinü’l-fezâil ve’l-kelâm kadılar ve nâibler zîde fazlehüm ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân zikr olunan sancaklarda vâki‘ bi’l-cümle zâbitân ve a‘yân ve harb ve darbe kâdir olanlar zîde kadrehüm tevkî‘-i refî‘-i hümâyun vâsıl olucak ma‘lûm ola ki lillâhi’l-hamd İnan seferleri bertaraf olmak hasebiyle bilâd ve i‘bâd yerlerinde ve yurtlarında matla-i refâhîde ve ebnâ-i sebîl mazarrat-ı eşkıyadan emîn ve râhat olacakları vakit iken şimdi zikr olunan sancaklarda ba‘zı levendât eşkıyası zuhûr edüb ebnâ-i sebîle ve bilâd ve i‘bâda îsâl-keyd ve gizennezden hâlî olmadıkları sem‘-i hümâyunuma resîde olmağla bundan mukaddemce herkes havza-i hükümetlerini vücûd-u eşkıyadan tanzîf ve tathîr etmeleri için tehdîdât-ı ekîde ve tenbihât-ı şedîdeyi hâvî bi’l-cümle Anadolu memâlikine mufassal ve meşrûh evâmîr-i şerîfem eğerçi ısdâr ve irsâl olunmuş idi. Ancak civâr-ı saltanat-ı seniyyem olan mârû‘z-zikr sancaklarda bu gûne levendât

eşkîyasının şimdiden bu vecihle zuhûra gelmeleri mücerred hukkâm ve zâbitân ve a‘yân makûlelerinin a‘mâz ve tekâsüllerinden neş’et etdüğü zâhir olmağla siz ki mûmâileyhimsiz hudutlarınız içinde zikr olunan levendât eşkıyasından birden beşden her ne kadar eşkıya bulunur ise kat‘â aman ve zaman vermeksizin akz ve îsalleriyle def‘-i şer‘ ve mazarlarına ziyade ikdâm ve ihtimâm eylemeniz için mahsûsan iş bu emr-i şerîfim dahi ısdâr ve sadrâzam çukadarlarından kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Eyyûb zîde fazlehü ile irsâl olunmuştur. İmdi hudutlarınız içlerini yoklayub haber verildiği üzere birden beşden levendân eşkıyasını her nerede haber alur iseniz bir an ve bir dakika te’hîr etmeyüb hemân cümleliz birbiriniz ile haberleşerek derhal yetüb üzerlerine varub mukâteleye tasaddî ederler ise siz dahi bîmahâyâ muharebe edüb âherin hudutlarına kaçarlur ise mücerred hududumuzdan çıkmışlardır deyû ardlarını boşlamayub girdikleri hudûdun hukkâm ve zâbitânına dahi haber verüb her ne tarîk ile ve ne vechile olur ise olsun alâ eyy-i hâlin elbette ve elbette ele getürüb şer‘ ve şûrlerini bilâd ve i‘bâd üzerlerinden def‘ ve ref‘a mübâderet ve bu emr-i ehemde mikdâr-ı zerre a‘mâz ve ta‘âmîden cümleliz bigâyet mübâadet eyleyesiz. Taraf-ı hümâyun-u celâlet meşhûnumdur eşkıya gürûhuna bir vecihle merhamet olunmayub menfûr ve mebgûz-i tab‘ı şâhânem olmalarıyla onların akz ve istiysallerinde zerre kadar kusur ve rehâvet edenlerin haklarında dahi rahm ve şefkat-i pâdişâhânem zuhûr etmeyeceği bî iştibâhtır. Ona göre cümleliz hareket ve eşkıya zümresine meydan vermeden bigâyet ihrâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl bulduk da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzimü’l-imtisâlimin mazmûn-u ita‘at-makrûnuyla âmil olub hilâfından ihrâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız. Tahrîren fî evâhir-i Rebi‘ü’l-âhir lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fî 7 Rebi‘ü’l-âhir Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantiniyye’l-Mahrûse

Mûcebince yeniçeri ağası tarafından dahi mektûb vardır.

Sayfa 133**Belge 127****Mubâya‘a Emridir**

Kıdveti'l kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l-fezâil ve'l-keâm Tosya ve Kastamonî kazâlarının kadıları zîde fazlehüm ve kıdveti'l-emâcid ve'l-a'yân Dersaâdetimden mübâşir ta'yîn olunan Gediklü Ali zîde mecdehü ve mefâhiri'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilayet zîde kadrehüm tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki bundan akdem yüz elli altı senesinde İran cânibine musammem olan sefer-i hümâyunum için Tosya menziline nakil ve cem' etdirilmek üzere ber vech-i mu'tâd îcâb eden bahâları tekâlif-i ahâlden takas olunmak şartıyla ma'a meks Tosya ve Kastamonî kazâlarından tahsil ve nakli fermânım olan on dört bin İstanbulî kîl şa'ir ve iki bin yüz İstanbulî tahmîl dakîk ve iki yüz kîl dakîk-i has ve beş yüz otuz araba hatab ve üç bin altı yüz kantar saman ve iki yüz seksen araba giyâh ve altı yüz vuk'ıyye kömürün biavnilâhi'l-meliki'l-a'lâ sûrretyâb-ı hüsn-ü hitâm olan masâlahâ-i hayri'l-encâm takribiyle

Sayfa 134**Belge 127 (Devamı)**

fimâba'd menzil-i mezbûrda meks ve te'hîrinin lüzûmu ve iktizası olduğundan gayrı iş bu sene-i mübarekede Anadolu cânibinden zahîrenin kemâl mertebe killet ve gırreti olmakdan nâşi ahali ve reâyâ mübtelâ-i zaruret ve muzâyaka olduklarına binaen hıyn-i iktizada ve vakt-i hasb ve rehâda yerlerine yine aynı zahîre tedârik ve teslim eylemeleri şartıyla menzil-i mezbûrda mevcûd olan ecnâs-ı zahâirin mârû'z-zikr kazâlar ahâlilerine bikaderi'l-hassas red ve teslim etdirilmesi fermânım olmağın imdi sen ki mübâşir-i mûmâileyhsin iş bu emr-i şerîf-i âlişânım ile ol tarafa vardığında kat'â te'hîr ve tevakkufa ruhsat ve cevaz göstermeksizin yedine verilen mümzî sûret-i defter mücebince zikr olunan kazâlardan fi'l-asıl tahsil ve nakli fermânım olan ecnâs-ı zahâyirden el-yevm menzil-i mezbûrda ne miktar mevcûd zahîre var ise bâlâda sebt ve temdîd olunduğu

üzere hıyn-i iktizada ve vakt-i hasb ve rehâda yine aynı zahîre tedârik ve teslim eylemeleri şartıyla ma‘rifet-i şer‘ ve cümle ma‘rifetleriyle ve der kîl ve vezn eyleyerek bikaderi’l-hassas sâlifî’z-zikr kazâların ahalilerine red ve teslim ve makbuzları aldığını müş‘ir her bir kazânın a‘yân ve zâbitânı yedlerinden ecnâs ve mikdarları tasrîh ile memhûr temessükât ve mücebince hücec-i şer‘iye akz ve hazine-i âmirem defterlerine kayd için Dersââdetime getürmeğe ihtimâm ve dikkat eyleyesin ve siz ki kazâ-i mûmâileyhimâ ve a‘yân-ı vilayet iş erlerisiz vech-i meşrûh üzere menzil-i mezbûrda el-yevm mevcûd olan ecnâs-ı zahîreden kazâlarınızın hisselerine isabet eden zahîreyi şurût-u mezkûreye murâ‘ât olunmak üzere ma‘rifet-i şer‘ ve mübâşir-i mûmâileyh ma‘rifetleriyle ve der kîl ve vezn etdirderek kazâlarınızın ahalilerine akz ve kabz etdirdüb makbuzları olduğın müş‘ir mübâşir-i mûmâileyhe memhûr temessükât ve müciblerince hücec-i şer‘iye verüb kazâlarınız kazâlarına isabet edenden ziyade zahîre taleb ve akzına tasaddîden ihrâr eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardık da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfta-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celîlü’ş-şân-ı vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzîmü’l-ımtisâlimin mazmûn-u itaat-makrûnuyla âmil olub hilâfından bigâyet ihrâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız. Tahrîren fi’l-yemi’l-hâmis min şehr-i Rebî‘ü’l-evvel lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fi 7 Rebî‘ü’l-âhir Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantiniyyei’l-Mahrûse

Sûret-i Mevkûfât

Kazâ-i Kastamonî -----

Şa‘ir	dakîk	dakîk-i has	hatab	saman	keyâh	kömür
kîl	kîl	kîl	araba	kantar	araba	kıyye
6000	800	80	200	1500	100	200

Sayfa 134**Belge 128**

Şerâyi' şî'âr Tosya ve Kastamonî kadıları efendiler zîde fazlehümâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilayet işerleri zîde kadrehüm ba'de's-selâm inhâ olunur ki bundan akdem sefer-i hümâyun için Tosya menziline cem' ecnâs-ı zahâiri hıyn-i iktizâ ve vakt-i hasb ve rehâda yine aynı zahîre tedârik ve teslim eylemeleri şartıyla rahmen li'l-i'bâd ma'rifet-i şer' ve mübâşir ta'yîn olunan dergâh-ı âlî gediklülerinden Ali Ağa ve cümle ma'rifetleriyle kıl ve vezn olunarak kazâlarımız ahalilerine tevzî' ve senedâtını mahalline kayd için Dersaâdete irsâl eylemeniz bâbında sâdır olan fermân-ı âlişân mücebince mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşâallâh-ü Teâlâ vüsûlünde müceb-i emr-i âlî üzere amel ve hareket eyleyesiz ve's-selâm

Vasale fi 7 Rebî'ü'l-âhir Sene 1160

Mine'l-Muhlis El-Hâc Mehmed

Sayfa 134**Belge 129****Teftîş İçün İsti'câl Emridir**

Düstûrûn-u mükerremûn müşîrûn-i mufahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimû mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib memhid ve bünyâdi't-devlet ve'l-ikbâl meşîd ve erkâni's-sa'âde ve'l-iclâl el-mahfûfûn-i bisunûfi'l-avâtıfi'l-meliki'l-a'lâ Üsküdar'dan Anadolu'nun yemîn ve yesârıyla sol kolunun nihâyetine varınca vâki' olan vüzerâ-i izâm edâmallâh-ü Teâlâ iclâlehüm ve eâzımı'l-ümerâi'l-kirâm efâhimi'l-

Sayfa 135**Belge 129 (Devamı)**

küberâi'l-fehâm ulüvvi'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbi'l-izz ve'l-ihtişâm el-mumtazûn-i bimezîd-i i'nâyeti'l meliki'l-a'lâ mîrimîranlarım dâme ikbâlehüm ve ekâzzî-i kuzâti'l-müslimîn evâli-i vilâti'l-muvahhidîn meâdini'l-fezâil ve'l-yakîn râfi'û'l-i'lâmi's-şerî'a ve'd-dîn vârisû ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtasûn-i bimezîd-i i'nâyeti'l-meliki'l-mu'în mevâli izâm zîdet fezâilehüm ve mefâhiri'l-kuzât ve'l-hukkâm ve meâdini'l-fezâil ve'l-keâm kadılar zîde fazlehüm ve mefâhiri'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdarları ve mâlikâne mutasarrıfları ve voyvodalar ve havâs ve evkâf zâbitleri ve darb ve harbe kâdir il erleri ve a'yân-ı vilayet ve işerleri zîde kadrehüm tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olucak ma'lûm ola ki memâlik-i mahrûseti'l-mesâlik-i pâdişâhânemde sâkin ve tavattın olan bi'l-cümle i'bâdullâhın vücûh-i mezâlim ve ta'addiyâtın ve husûsan eşkıya haramzâde makûlelerinin îsâl-i mazarrat ve hasâratlarından sıyânet ve himâyetleri iksâ-i murâd-ı hümâyunum olduğu ecilden öteden berû beher sene mevsim-i bahar hulûlü ile ağaçlar yapraklanub dağlarda eşkıya bastıncak zamanlar geldikde kitâ'-i tarîk makûlelerinden ve başıboş levendât eşkıyasından bilâd ve i'bâd muhafaza olunmak üzere Anadolu ve Rumeli'nin üçer kullarına tevcihle evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl oluna geldiği siz ki müşârünileyh vesâir mûmâileyhimsiz eğerçi cümlelerin ma'lûmunuz olup velâkin bu sene-i amîmeti'l-meymene ve sinîn-i mâziye ve avâm-ı mütekayyızaya bir dürlü kıyâs olunmayub seferler akîbinde olmak hasebiyle eşkıya ve haramzâde makûleleri ve husûsan başıboş levendât gürûhu birer kûşe-i ihfâ ve hamûldan zuhûr ve cem' ve telfik icrâ-i şer' ve şûr ve zu'mu bâtılında olacakları zâhir olmağla binâenaleyh hukâm ve zâbitân ve a'yân dahi bu vakti evkât-ı sâire ve ezmân-ı mâziyeye kıyâsen emr-i teftîş ve tefahhusta ve akz ve teftîş-i eşkıya ve haramzâdede bir an ihmâl ve rehâvet ve a'mâz ve kesâleti kat'â caiz görülmeyüb herkes havza-i eyalet vetaht-ı kazâ ve hükümetinde daima müteyakkızâne durmak ve dâhil-i hudutlarında teftîş-i eşkıya ve haramzâdeden hâlî kalmamak ve aşâir ve kabâil derûnlarından ve yerlûden kitâ'-i tarîk makûlesi ve başıboş levendât eşkıyası birden ve ikiden ve dahi ziyade her ne mahalde zuhûr eder ise

kat'â aman ve zaman virmeyüb bir iken iki olmalarına ruhsat göstermeyüb alâ eyy-i hâlin akz ve şer'an müstahak oldukları cezaları tertîb olunmak ve iyâz-ü bi'llâhi Teâlâ bir mahalde kesret ve cem'iyet üzere bulunub yalnız üzerlerine varılmak münâsib görülmediği sûrette ol vakit herkes kendüye münâsib ve semt olan mahallerin hukkâm ve zâbitânı ile haberleşüb ittifak ve ittihâd ile pâ-i vech-i kân ele getirülmelerinde birbirlerine imdât ve îânet eylemek ve iş bu emr-i şerîfimin hilâfına her kim hareket edüb rehâvet ta'âmîlerinden nâşi ebnâ-i tarîk vesâir reâyâ ve berâyâyâ zarar ve gizendü vukû'u lâzım gelür ise o husûs için arz ve muhzır vürûduna ve i'lâm ve isti'lâm hâletine bakılmayub hemân ol mahallin hukkâm ve zâbitân ve a'yânından ve bu bâbda me'mûrkâr bulunanlardan vâki' olan zâyîât zecren lehüm tazmîn etdirüldüğünden mâ'adâ ibreten li'l-gayr-ı bilâ amân eşed ukûbet ile haklarından gelinmek bâbında müceddeden fermân-ı âlişân-ı kazâcereyânem şerefbahşâ-i sudûr olmağın keyfiyet bu vechile başka başka evâmîr-i hümâyunum ile cümleye tenbîh ve te'kîd olunmuştur. İmdi siz ki vüzerâ ve mîrimîrân vesâir mûmâileyhimsiz sizler dahi emr-i şerîfim sadr-ı â'zam ağalarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ali zîde kadrehü ile vüsûlünde semt ve münâsib olanlarınız birbirileriniz ile ittifak ve ittihâd üzere hareket ve taht-ı hükümet ve kazâlarınız dâhilinde mazanna-i eşkıya olan mahalleri tafahhus ve tecessüsten hâlî olmayub hudûd ve sınırunız dâhilinde birden ve ikiden ve dahi ziyade eşkıya bulunduğu ve levendât makûlesinin îsâl-i hasârete cesaret eyledikleri haber alunduğu sâat ezdiyâd olmalarına ruhsat gösterilmeksizin ve kat'â aman ve zaman verilmeksizin alâ eyy-i hâlin akz ve eğer cem'iyetleri zuhûr eder ise bâlâda zıkr olunduğu vechile birbirinize semt ve münâsib olanlar ile haberleşüb ale'l-ittifak üzerlerine varub ve mutlak hudûdumuz dâhiline girmiştir deyû ardlarını boşlamayub hemân nereye gider ise ve ne mahalle varurlar ise sürüb üzerlerine varub ol hudûdun hukkâm ve zâbitânı ile dahi haberleşüb ne tarîk ile be ne vechile olur ise olsun alâ eyy-i hâlin elbette ve elbette akz ve şer'an lâzım gelen cezaların tertîb ve vücûd-i cebânet alûdlarından rû-i arzı tathîr ile tarîk ve mesâliki ve ebnâ-i sebîli vesâir i'bâdullâhı te'mîn

Sayfa 136**Belge 129 (Devamı)**

ve sükkân ve ahâlisini erâhaten tatmîn ve murâd-ı hümâyunum olduğu üzere memleketi vücûd-i eşkıyâdan tanzîf eylesiz şöyle ki ı'yâzen billâh-i Teâlâ birinizin hudûdu dâhilinde ve havza-i eyalet ve hükümeti içinde eşkıyadan bir ferde zarar ve hasârat eriştiği veyahut tarafınızdan istimdâd ve isti'ânet olunduk da imdât ve i'ânette ednâ tekâsül ve ihmâliniz zuhûru müstemi' olduğu sâ'at ber minvâl-i muharrer kat'â arz ve muhzır vürûduna ve i'lâm ve isti'lâm olunmak hâletine bakılmayub derhal vâki' olan zâyi'ât ol mahallin hukkâm ve zâbitân ve a'yânından zecren lehüm tahsîl etdirüldükden gayri zabt ve rabt üzere hâsılları zuhûr ve imdât ve i'ânette tesâhülleri zuhûr eylediği için derhal vüzerâdan olanlar ibreten li'l-gayr-ı azl ve tenkîl ve hemân yedine vezâretten hat ve tenzîl ile kanaat olunmayub muâheze-i şedîdeye giriftâr olacakları ve kuzât ve nüvvâblar dahi rüznâmçe-i kazâdan yerleri hakk ve kendüleri nefy ve takribî ile sermeden memnû'î's-sak kılınacakları ve mîrimîrân vesâir hukkâm ve zâbitân ve a'yân gürûhundan olanlar te'zîben li's-sâirîn siyaseten katl ve i'dâm ve kezâlik zâbitân mutasarrıflarının dahi mâlikâneleri ref' ile iktifâ olunmayub bilâ imhâl cezâ-i sezâları tertîbi ile hânümânları berbâd kemnâm etdirileceği ve bu müessim ve günâhın bir dürlü nezd-i adalet-makrûn-u şâhânemde afv ve safh olunması muhâl en der muhâl idüğü semîr-i zamîr-i diyanet-musîr-i mülûkâne ve iltizâm-ı dâmet hamîyyet müütefeyyide-i hüsrevânem olmağla ecdâd-i izâmım enârallâh-ü Teâlâ müberrâihim hazerâtının ervâh-ı tayyibeleriçün bu bâbda bir ferdin hakkında şefa'at ve ricakarîn kul olmayacağından başka şefa'at ve ricaya cesaret edenler dahi bilâ imhâl tenkîl ve te'dîb olunmak mahsûsan tasmimkerde-i pâdişâhânem olduğu cümleye i'lan ve isâ'at olunmuşdur. Keyfiyet ne gûne olduğu ve bu vaîdât-ı şedîdenin vukû'unda tehalüf olunmayacağında cümlenizin ma'lûmu olduk da dellallar nidâ etdürerek iş bu tenbîhât-ı şehâmet-i simâde-i şehinşâhânemi cümleye i'lâm ve herkes kemâl-i basiret ve intibâh üzere harekete ikdâm ve mazmûn-u fermân-ı hümâyunumun tenfiz ve icrasına ihtimâm edüb velâkin bu bahane ile şekâvette alakası olmayan bîgünahlara ta'arruzdan ve fukarâ-i ra'iyete teklîf-i beyhûde tahmilinden vesâir vücûh-u ta'addiyât ile bir ferde cevri ve eziyet

vukû'undan dahi gâyetü'l gâye ihrâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-u itaat-makrûnuyla âmil olub hilâfından gâyetü'l gâye hazer ve mucânebet eylesiniz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâhir-i şehri Saferi'l-hayr lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fî 9 Rebî'ü'l-âhir Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantiniyye'l-Mahrûse

Mûcibince Kütahya Valisi tarafından müekked Tefîş buyuruldusu dahi vardır.

Sayfa 136

Belge 130

Hazeriyye Emridir

Tıpkı aslihi el'âlî nemekahû el-Fakîrillâhi azze şânehü

İmamzâde Ahmed el-Müvelli-i hilâfe bimedîne-i Kütahya gufira leh

Mefâhiri'l-kuzât ve'l-hukkâm meâdeni'l-fezâil ve'l-keâm Anadolu Eyâleti'nde vâki' kuzât ve nüvvâb zîde fazlehüm ve mefâhiri'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilayet zîde kadrehüm tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki lillâhi'l-hamd ve'l-minneh sulh ve salâha akd ve temhîd olunub bundan böyle memâlik-i Anadolu ve diyâr-ı Rumeli'nde olan sükkân ve kuttân ve bi'l-cümle re'âyâ-i beledân yerlerinde ve yurtlarında zür' ve hars ve kâr-ı kisb ile âsûde ve râhat ve vücûh-i tekâliften emn ve selâmet üzere olub ancak diğeri emri şerîfimde zikr ve beyân olunduğu vechile fakat bu senelik cânib-i mîrîye dahi bir miktar i'ânet için her bir eyalet ve evliye ahalileri hazeriyyeleri mikdârı akçeyi mîrî mübâşirlerine şurût-u seferiyye üzere def'aten edâ ve teslim eylediğinden sonra iş bu altmış senesine mahsûben Eyâlet-i Anadolu'dan ber mu'tâd-ı kadîm hâlâ Anadolu valisi düstûr-i mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Süleyman Paşa edâmallâhü Teâlâ

Sayfa 137**Belge 130 (Devamı)**

iclâlehünün muayyen olan altmış iki bin beş yüz dört guruş kırk akçe imdâd-ı hazeriyyesi şurût-u hazeriyye üzere senede iki taksît ile tarafından kabzına me'mûra eda ve teslim eylemeniz fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuştur. Vüsûlünde ber vech-i meşrûh vezîr-i müşârünileyhin eyâlet-i mezbûreden muayyen olan ol mikdâr guruş imdâd-ı hazeriyyesini şurût-u hazeriyye üzere ve senede iki taksît ile ve beher taksîdini vakt ve zamânıyla müşârünileyhin tarafından kabzına me'mûra eda ve teslim edüb hilâfından hazer ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vüsûl bulduk da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfta-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ ve lâzîmü'l-ımtisâlimin mazmûn-u itâat-makrûnuyla âmil olub hilâfından gâyetü'l gâye hazer ve mücânebet eylesiniz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâhir-i şehri Muharremi'l-haram lisene sittîne ve miete ve elf.

Vasale fî 9 Rebî'ü'l-âhir Sene 1160

Bemakâm-ı Kostantiniyyei'l-Mahrûse

Sayfa 137**Belge 131**

Şerâyi' şî'âr Kastamonî Sancağı'nda vâki' kuzât efendiler zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân mütesellimi ağa zîde mecdehü ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdarları ve a'yân-ı vilayet ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki iş bu bin yüz altmış senesine mahsûben Eyâlet-i Anadolu'dan bâ fermân-ı âli tarafımıza tahsîs kılınan imdâd-ı hazeriyyemizin tahsîli vakti hulûl edüb taksîd-i evveli olmak üzere yerlû yerinden cem' ve tahsîl ve tarafımızdan kabzına me'mûra eda ve teslim etdirilmek bâbında cânib-i cihandârîden emr-i şerîf-i âlişân ısdâr ve tarafımıza vârid olduğuna binaen merkûm Kütahya mahkemesinden ihrâc olunan pusla defteri nâtik olduğu üzere livâ-i merkûm Kazâlarına isabet eden mâl-i

hazeriyyemizi ma‘rifet-i şer‘ ve ta‘yîn olunan mübâşir ve cümleliz ma‘rifetiyle def‘aten ve acâleten cem‘ ve tahsîl ve mu‘temed-i aleyh âdemleriniz yedleriyle Dîvân-ı Anadolu’ya irsâl ve tarafımızdan kabzına me’mûra eda ve teslim etdirilmekte ziyade cehd ve sa‘y ve ihtimâm eylemeniz bâbında Dîvân-ı Anadolu’dan buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur. Vüsûlünde gerektir ki vech-i meşrûh üzere livâ-i merkûmda vâki‘ kazâlara isabet eden mâl-i hazeriyyemizi mübâşir-i merkûm ve mu‘temed-i aleyh âdemleriniz yedleriyle bir an akdem ve bir kadem mukaddem Dîvân-ı Anadolu’ya irsâl ve kabzına me’mûra eda ve teslim eyleyüb avk ve te’hîrden ve ihmâl ve müsâmahadan hazer ve mücânebet ve mücib-i buyuruldu ile amel eylesiz deyû Fî 25 RE Sene 160

Vasale fî 9 Rebî‘ü’l-âhir Sene 1160

Behatem-i Muhris Süleyman Paşa
Vâli-i Anadolu hâlâ

Muâmele şüd

Livâ-i Kastamonî -----

guruş

2500 Mâl-i imdâd-ı hazeriyye

0250 Harc-ı bâb

0250 Mübâşiriyye

3000

Hurrire fî 24 Saferi’l-hayr Sene 1160

Sayfa 139

Belge 132

Hâlâ kal‘abend olan Eyceoğlu Dîvânî’ndan Kara Mehmet bin Mustafa töhmet-i azîmesine binâen kal‘abend olunub ıtlâkı ilticâ olan Mezbûr Kara Mehmet fimâba‘d kendi hâlinde olub Cebel-i Ilgaz’da şekâveti âdet edinen yaramazların yanlarına varmayub ve bir ferde zarar kasdında olmamak üzere ve kendüden zuhûr eden garâmette

zâmin olmak üzere mezkûm Kara Mehmet'in babası Halilbeyoğlu demekle ma'rûf mezbûr Mustafa ve amucası Ahmet ve diğer amucası oğlu diğer Mustafa bin Mehmet meclis-i şer' de tekeffûl ve mezbûrlara dahi Alemdâr es-Seyyîd Halil Ağa ve biraderi es-Seyyîd Osman Çelebi ve İnbâdoğlu Ali Beşe ve Arıkoğlu Mehmet Beşe tekeffûl etmeleriyle vech-i muharrer üzere kefâletleri bu mahalle kayd olundu.

Fî gurre-i Cemâziye'l-âhir Sene 1160

Şühûd

Serkâtip Es-Seyyîd Mehmed Efendi

Cennetzâde Hâfız Mehmed Çelebi

Elmacıoğlu Molla Receb

Sayfa 139

Belge 133

Bin yüz altmış senesi Receb-i şerîfinin on dördüncü günü Küre tarafından me'mûr bir menzil bargiri sürücü ile verilmek üzere bir kıt'a emir sudûriyle şehir kethüdâsına menzil bargiri tedârik ve mahal-i mezbûra gönderilmek üzere tenbîh olunmuştur.

Sayfa 139

Belge 134

Seydiler Mahallesi'nden Bakırcı Üstâd Ali bin Şa'bân meclis-i şer' de Ehl-i keyf demekle ma'rûf Alemdâr Hacı Mehmed bin Hüseyin mahzarında ikrar ve takrîr-i kelâm edüb el-Câberi Hacı Ahmed Ağa'nın Dâmâdı El-Hâc İbrahim Bey zimmetinde iki yüz elli guruş alacağım olub İstanbul tarafına gidüb hacc-ı şerîfe gitmeye niyet etmekle mezbûr Alemdâr Ehl-i keyf Hacı Mehmed'den havâle eylemiş idi. El-hâlet-i hâzihi Alemdâr mezbûr El-Hâc Mehmed meblağ-ı mezbûru bana def' ve teslîm etmekle ben dahi tamamen akz ve kabz ve mezbûr Alemdâr Hacı Mehmed'de ve merkûm el-İbrahim

Bey'de bir akçe ve bir habbem bâkî kalmadı dedik de gıbbe't-tasdîk bu mahalle kayd şüd. Fî 6 Zi'l-ka'de Sene 1160

Sayfa 139

Belge 135

Ağnâm tüccârından Rodoslu aşiretinden olub Kastamonî'de misâfiren sâkin Mehmed nâm Türkmân meclis-i şer' de ahâli-i Kastamonî muvâcehelerinde takrîr-i kelâm edüb yedimde mevcûd ağnâmı medîne-i mezbûrda zebh ve beher vuk'ıyyesini on dörder akçe ve ham kuyruğu dahi vuk'ıyyesini yirmi yedişer akçeye ferâvân bey' ederim deyüb izin taleb ederim dedik de mezbûra vech-i muharrer üzere terâvet-i bey'a cümle ma'rifetiyle izin verildiği bu mahalle kayd şüd. Fî 25 Zi'l-ka'de Sene 1160

Şühûd

Abdülbâkî Efendi

Abdibeşezâde Mehmed Ağa

Mustafa Beşe bin Hacı Ebu Bekir

Sayfa 139

Belge 136

Kastamonî'de sâkin Kõş Ahmed Ağa ve Boşnakzâde El-Hâc Ahmed Beşe ve Kahyazâde İbrahim Beşe nâm kimesne medîne-i mezbûrda ferâvân koyun ve keçi bulub kasaptan bir akçe noksan on beşer akçeye koyun bulub çeyrekçi olmak üzere çeyrekçi nasb olunduk da onlar dahi bulub kasaptan bir akçe noksana bey' edüb ve ağnâm tüccârına cevr eylememek üzere taahhüdleri kayd şüd.

Fî 29 Zi'l-ka'de Sene 1160

Şühûd

Şa'bânbeyzâde Mehmed Ağa

Hatib Ali Beşe

Kıbrısîzâde

Hâfiz Mehmed Efendi

Hacı Abdullah Dede

Yahya Beşe

III. BÖLÜM

3. 41 NUMARALI KASTAMONU ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sicilden elde edilen bilgiler doğrultusunda XVIII. yüzyıl ortalarında Kastamonu idarî, hukukî, ekonomik, sosyal ve kültürel açılarından değerlendirilmeye çalışılmıştır. Her değerlendirme grubunun altında bölümle ilgili olarak açıklamalar yapılmış olup, yapılan sınıflandırmalarda alfabetik harf sırası esas alınmıştır. Farklı sınıflandırmalar ayrıca belirtilmiştir.

3.1. İDARÎ BİRİMLER

Kastamonu'da bahsi geçen dönemin müteselliminin Koçhisârî Mehmet Ağa, kadısının ise Mevlânâ Alacacızâde El-Hâc Mustafa Efendi olduğu anlaşılmıştır. Sicildeki tevzi' defterlerinden, olay mahalli tanımlarından ve kişilerin nereli oldukları ile ilgili bilgilerden, Kastamonu idarî birimlerinin isimleri tespit edilmiştir. Aynı isme sahip bir idarî birimin bazen kazâ, bazen de nahiye olarak nitelendirildiği görülmektedir. Kazâların güncel isimleri ulaşılabildiği oranda parantez içinde belirtilmiştir.⁴⁹ Hicrî 1160 (M. 1747-1748) yılında, Kastamonu'da tespit edilen 33 kazâ⁵⁰ ismi aşağıda verilmiştir:

3.1.1. Kazâlar

- | | |
|-----------|---------------------|
| - Akkaya | - Akyürek |
| - Araç | - Ayandon (Türkeli) |
| - Azdavay | - Boyâbâd |
| - Boyalı | - Cide |

⁴⁹ www.devletarsivleri.gov.tr / assets / content / yayinlar / genel-mudurluk-yayinlar / 021-yeradlari.pdf. 21.10.2014.

⁵⁰ KŞS, s. 96-97, B. 74, s. 104-105, B. 86, s. 107, B. 88, s. 129-130, B. 121.

- Çanlı (Yenikonak)
- Daday
- Durağan
- Gerze
- Göl (Gölköy)
- Ginolu (Çatalzeytin ilçesine bağlı)
- İnebolu
- Küretü'n-Nühâs (Bakır Küre)
- Mergüze (İhsangazi)
- Saray
- Sinop
- Taşköprü
- Zarı (Pınarbaşı)
- Çiğlene
- Devrekâni
- Eflâni
- Gökçeada (Hanönü)
- Güney
- Hoşalay (Doğanyurt)
- Kastamoni
- Küre-i Hadîd (Demir Küre)
- Nefs-i Sâhil nâm-ı diğeri İstîfân (Ayancık)
- Sırt
- Sorgun
- Yörükân Araç

3.1.2. Mahalleler

Sicil incelendiğinde 45 mahallenin⁵¹ ismine ulaşılmış olup, ismi değişen mahalleler bugünkü adları veya hangi mahalleye dahil oldukları tespit edilebildiği kadarıyla parantez içinde belirtilmiştir.⁵² Mahalleler şu şekildedir:

- Abdülcabbâr (Kırkçeşme mahallesine katılmıştır)
- Akmescid
- Aktekye (Aktekke)
- Alacamescid (Akmescid mahallesine katılmıştır)
- Alpaslan (Hisarardı ve Atabey mahallelerine katılmıştır)
- Ârız (Yavuz Sultan mahallesine katılmıştır)
- Atabeygâzi

⁵¹ KŞS, s. 97-98, B. 75, s. 108, B. 89, s. 109-110, B. 91, s. 130, B. 122.

⁵² Ahmet Rıfat Güzey, "XVII. Yüzyılın Sonları, XIII. Yüzyılın Başlarında Kastamonu ", **Birinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri (21-23 Mayıs 2000)**, Bizim Büro Basımevi, Kastamonu 2001, s.124.

- Aycılar
- Bedirgâzi (Akmescid mahallesine katılmıştır)
- Beyçelebi
- Budamıç (Budamış köyü)
- Cebrail
- Cemalağa (Hisarardı mahallesine katılmıştır)
- Cüzzamlar
- Çevkânî (Honsalar ve Akmescid mahallelerine katılmıştır)
- Deveciler
- Frenkşah (Beyçelebi mahallesine katılmıştır)
- Gökdere (Honsalar mahallesine katılmıştır)
- Hacı Dursun (Hebkebirler mahallesine katılmıştır)
- Hacı Hamza (Hisarardı mahallesine katılmıştır)
- Halîfe
- Hamza Ağa
- Hisarardı
- Hüseyin Çelebi (İsfendiyarbey mahallesine katılmıştır)
- Honsâlar
- İbnineccâr (Yavuz Sultan mahallesine katılmıştır)
- İbnisâ'dî (Akmescid mahallesine katılmıştır)
- İbnisüle (Hebkebirler mahallesine katılmıştır)
- İsfendiyarbey
- İsmailbey
- Kanara (Yeni belediye yeri veya Sinanbey civarı)
- Kebkebirler (Hepkebirler)
- Kırkçeşme
- Kubbeli
- Kübciğez
- Mahalle-i Cedid
- Medrese-i Atabey

- Mûsâfakih (Hisarardı mahallesine katılmıştır)
- Muzaffereddin
- Püre (Honsalar mahallesine katılmıştır)
- Saraçlar
- Seydiler (Honsalar ve Akmescid mahallelerine katılmıştır)
- Sûfiler (Yavuz Sultan mahallesine katılmıştır)
- Şâdibey (Atabeygâzi mahallesine katılmıştır)
- Tâhîrfakih (Hepkebirler mahallesinde (Kâbe mescidi civarı) Şamlıoğlu çıkmazı civarı)

3.1.3. Nahiye ve Bağlı Köyler

Sicildeki kayıtlardan Kuzyaka ve Akkaya adında iki nahiye ve bu nahiyelere bağlı köylerin isimlerine ulaşılmıştır. Bu köylerden bazılarının sicilde dîvân olarak da kaydedildiği görülmüştür. Toplamda 77 köy⁵³ adı bulunmuştur.

3.1.3.1. Kuzyaka Nahiyesine Bağlı Köyler

Kuzyaka nahiyesine bağlı 37 köyün ismi şu şekildedir :

- | | | |
|--------------|-------------------------|----------------|
| - Ahlat | - Akcakilise | - Alpaslan |
| - Alpi | - Başmakçı | - Ballık |
| - Bayındır | - Baylar | - Bulacık |
| - Bürmece | - Corumlu | - Çatakvirân |
| - Çetikvirân | - Debbağishâk (Emirler) | - Depe |
| - Gödel | - Gömmece | - Hamîd |
| - İsmailli | - Karaçomak | - Karaevli |
| - Karakuz | - Kıyık | - Kızılcavirân |
| - Kızılsaray | - Mıtrıb | - Oyralan |
| - Sâhib | - Saraycık | - Seremedin |

⁵³ KŞS, s. 97-98, B. 75, s. 108, B. 89, s. 110, B. 91, s. 130-131, B. 122.

- | | | |
|-------------------|---------------------------|-----------|
| - Serti | - Türbe-i Âdilbey (Terzi) | - Türkeli |
| - Üyük-ü A'lâ | - Üyük-ü Esfel | - Yuva |
| - Zimmîyân Karasu | | |

3.1.3.2. Akkaya Nahiyesine Bağlı Köyler

Akaya nahiyesine bağlı köylerin sayısı 40 olup, isimleri aşağıda verilmiştir:

- | | | |
|---------------------|---------------|--------------|
| - Atabey Kavağı | - Akçataş | - Akdoğan |
| - Alpagût | - Başvirân | - Boğaz |
| - Bozoğlak | - Bük | - Bürme |
| - Bürnük | - Çavundur | - Çıban |
| - Çukurvirân | - Dana Söküsü | - Darıbükü |
| - Derbend Kavağı | - Eğerciler | - Elinvirân |
| - Elmayakası | - Evciler | - Eyceoğlu |
| - Eytâbî | - Elyâkût | - Fatırı |
| - Gelinvirân | - Geyikli | - Halaçlı |
| - Hâs | - Kabalar | - Karandi |
| - Kızılkilise | - Kızıoğlu | - Kuşkara |
| - Kuyucak | - Küplüözü | - Mâdelle |
| - Sâhib Çiftlik | - Sapaca | - Yörükvirân |
| - Zimmîyân Balatlar | | |

3.1.4. Diğer Köyler

İncelenen sicildeki kayıtlarda çeşitli idarî birimlere bağlı 18 köy⁵⁴ ismine ulaşılmış olup, bu isimler ve bağlı bulunduğu birimler şunlardır:

⁵⁴ KŞS, s. 14, B. 8, s. 17, B. 13, s. 20-21, B. 19, s. 31, B. 35, s. 38, B. 51, s. 46, B. 59, s. 47, B. 60, s. 87, B. 65, s. 88, B. 67, s. 89, B. 68, s. B. 90, B. 71-72, s. 111, B. 92, s. 115, B. 99, s. 118-119, B. 104.

- Daday Nahiyesi - İncügez Karyesi
- Deveciler Mahallesi - Kuyucak Karyesi
- Göl Kazası - Cevizli Karyesi
- Kastamonu Kazası - Hamid Karyesi
- Kastamonu Muzafatı - Çukurpelid Karyesi
- Kastamonu Muzafatı - Kalfat Karyesi
- Kastamonu Muzafatı - Kavacık Karyesi
- Kastamonu Muzafatı - Kavak Karyesi
- Kastamonu Muzafatı - Oğul Karyesi
- Kırkçeşme Mahallesi - Boğaz Karyesi
- Sinop - Ereğlü Karyesi
- Sorgun Kazası - Yarviran Karyesi
- Taşköprü Kazası - Beysibey Divanı
- Taşköprü Kazası - Boyundurcak Karyesi
- Taşköprü Kazası - Tutaş Karyesi
- Taşköprü Kazası - Yazıhamid Karyesi
- Türkeli Divanı - Bedirli Karyesi

3.1.5. Divânlar

Aşağıda ismi verilen divânların bazen bir köy ismi olarak da kaydedildiği tespit edilmiştir. Bu divânların sayısı 57⁵⁵ olup, isimleri şu şekildedir:

- | | | |
|--------------|------------|-----------------|
| - Akçakilise | - Akçataş | - Akdoğan |
| - Alpaslan | - Alpı | - Atabey Kavağı |
| - Ballık | - Başmakçı | - Başvirân |
| - Batak | - Bayındır | - Baylar |
| - Bulacık | - Bük | - Bürme |
| - Bürmece | - Bürnük | - Çavundur |

⁵⁵ KŞS, s. 105-106, B. 122.

- Çıban	- Çukurviran	- Dana Söküsü
- Darıbükü	- Debbagışhak	- Depe
- Derbend Kavağı	- Eğerciler	- Elinvirân
- Eyceoğlu	- Eytâbi	- Gelinvirân
- Geyikli	- Gödel	- Gömmece
- Hamîd	- Has	- Karaçomak
- Karaevli	- Karantı	- Kayı
- Kemerler	- Kıyık	- Kızılkilise
- Kızıoğlu	- Kuyucak	- Küplüözü
- Mıtrıb	- Oyralan	- Sapaca
- Saraycık	- Seremedin	- Serti
- Sındırcık	- Türbe-i Âdilbey	- Türkeli
- Üyük-ü A'lâ	- Üyük-ü Esfel	- Yuva

3.2. HUKUKÎ OLAYLAR

Siciller incelendikçe padişahların örfî hukuk alanında olduğu gibi İslâm hukukunun düzenlediği alanlarda da bazı düzenleyici kurallar koyduğu ortaya çıkmıştır. Meselâ, resmî mezhep olarak belli bir tarihten sonra Hanefî mezhebinin uygulanması, nikâhların kadı iznine bağlı olarak kısılması, toplumun ihtiyaçlarına göre hukukun zaman içinde değiştiğine işaret etmektedir. Sicillerde gaiblik, miras, keşif, ceza ve medenî hukuk gibi alanlarda bol malzeme bulunmaktadır.⁵⁶

Cemalağa Mahallesi'nden Fâtıma binti Halil'in eşi İbrahim bin Mehmet sekiz sene önce gittiği yerden gelmemiştir. Eşinin, Rumeli vilâyetinde öldüğü haberini Karakuz köyünden Gülâbioğlu Durmuş adlı kişiden öğrenen, iddet süresinin dolmasını bekleyerek Faziletli Hıfzı Hüseyin Efendi'den fetva alan Fâtıma adlı hatun evlilik izni istemiş ve kendisine bu izin verilmiştir.⁵⁷ Kırkçeşme Mahallesi'nden Rabia binti Ali'nin

⁵⁶ Gedikli, a.g.m, s. 193.

⁵⁷ KŞS, s. 16, B. 11.

dört sene önce Acem seferine giden eşi Keçeci Mehmed Beşe bin Ahmed'in arkadaşı Ali Beşe gelerek Mehmet Beşe'nin öldüğünü haber vermesi ve iddet süresinin dolması üzerine istediği evlilik izni kendisine verilmiştir.⁵⁸ Gülâbioğlu Durmuş ve Ali Beşe'nin ölüm haberini verdiğini bu iki kayıt, sicillerde gaiblik olarak geçen olaylara bir örnek teşkil etmektedir.

Sicilde keşif ile ilgili olarak geçen ilk kayıta, İsfendiyarbey Câmî'-i Şerîfi vakfından Bey Hamamı'nın tamir ve onarımı için vakıf mütevellisi Hacı Hüseyin Ağa bin Ahmed Bey'in keşif ve yazılı kayıt istediği görülmüştür.⁵⁹ Kavacık köyünden Kerime binti Ali'nin eşi Derviş ibni Abdülkâdir'in verdiği ilâç sonrasında ölmesi üzerine, babası Ali bin Mustafa ve vâlidesi Aişe binti Ömer olayla ilgili keşif istemiştir. Keşif sonrası herhangi bir dava açılmamış ve aralarında anlaşmazlık olmamıştır.⁶⁰

Mirasın taksimi konusuna baktığımızda vârislerin yaş olarak küçük olmaları durumunda kendilerine güvenilir bir vasî tayin edildiği anlaşılmıştır. Vasî tayini yapılırken kişinin anne, kardeş, amca gibi yakınlarına öncelik tanındığı tespit edilmiştir. Sicilde bu uygulamalarla ilgili kayıtlara rastlanmaktadır. Meselâ Ârız Mahallesi'nden Ahmed Beşe bin El-Hâc Hamza Beşe'nin, İstanbul'da misâfir olarak bulunurken vefat etmesi üzerine, küçük kızı Âişe'ye babasının kalan para ve eşyasını korumak amacıyla, kendisine erkek kardeşi Ahmed Beşe'nin vasî tayin edilmiştir.⁶¹ Cebrail Mahallesi'nden Eyüpzâde olarak biline Nalband El-Hâc Ali bin El-Hâc Osman'ın küçük oğlu Mustafa ve küçük kızı Elife'ye babalarından mirastan kendilerine düşen hisselerini korumak için çocukların anneleri olan Fâtıma binti Mustafa vasî olarak atanmıştır.⁶² Muzaffereddin Mahallisi'nden tüccârlık yapan El-Hâc Ömer bin Abdülkâdir'in küçük oğulları Ahmed, Mehmed, Ali ve küçük kızı Fâtıma'ya babalarından kalan mirasın hisseleri korumak için çocukların anneleri olan Âişe binti Hasan vasî olarak belirlenmiştir.⁶³

⁵⁸ KŞS, s. 37-38, B. 49.

⁵⁹ KŞS, s. 41-42, B. 57.

⁶⁰ KŞS, s. 88, B. 66-67.

⁶¹ KŞS, s. 34, B. 41.

⁶² KŞS, s. 35, B. 43.

⁶³ KŞS, s. 41, B. 56.

İstanbul sakinlerinden El-Hâc Ömer Efendi bin Şa'bân bin Abdurrahman'ın, Küretü'n-Nühâs kazâsı kadısı iken görevden alındıktan sonra, Kastamonu Yanıkzâde Hanı'nda misâfir olarak bulunduğu sırada vefat etmesi üzerine, Kastamonu'da varisi bulunmadığı gerekçesiyle mal varlığına, mütesellim tarafından görevlendirilen Başçavuş Hüseyin Bey bin Murtaza tarafından devlet hazinesine aktarılmak amacıyla el konulmuştur. Bunun üzerine El-Hâc Ömer Efendi bin Şa'bân bin Abdurrahman'ın hayatında vasî-i muhtâr tayin ettiği amcazâdesi Mehmed Beşe bin Abdülkâdir, dava açarak mirasçıların İstanbul'da olduğunu ve kalan mirası onlara götürmek istediğini belirtmiştir. Şahitlerin şehâdetiyle vasî-i muhtârlığını kanıtlamış olan Mehmet Beşe için mahkeme, şahıstan kalan mirasın teslimi yönünde karar vermiştir.⁶⁴ Bu karar doğrultusunda El-Hâc Ömer Efendi'den kalan para ve eşyalara ait defter, vasî-i muhtâr Mehmed Beşe'ye teslim edilmiştir.⁶⁵

Sicildeki kayıta geçen, *“hayatında iken vasî-i muhtâr tayin ettiği”* ibaresinden, vasî-i muhtârın kişi tarafından ölmeden önce tespit edildiği anlaşılmaktadır. Kişi ölmeden önce vasiyi kendisi tayin etti ise vasî-i muhtâr, kadı tarafından vasî atandıysa buna da vasî-i mansûb denilmektedir.⁶⁶

Ceza hukuku ile ilgili sicilde karşılaşılan olayda, Has köyünden Receboğlu'nun eşi Fâtıma binti Kargaoğlu Mehmed, Daday kıyısında ikinci namazı için abdest alırken, Gödeşoğlu es-Seyyîd Mustafa Beşe bin Ahmet Halife tarafından saldırıya uğradığını, kaçma teşebbüsü sırasında bıçak ile yaralandığını ve darp edildiğini ileri sürmüştür. Bu olay üzerine açılan davada mahkeme önce Fâtıma adlı hatunu, Zeliha binti Ramazan ve Nesli binti El-Hâc Ahmed'e muayene ettirmiştir. İddia edilen yaraların varlığı tespit edilmesi ve şahidlerin ifadesi sonucunda kadı tarafından Gödeşoğluna ta'zir cezası verildiği görülmüştür.⁶⁷

⁶⁴ KŞS, s. 84, B. 61.

⁶⁵ KŞS, s. 84, B. 62.

⁶⁶ Ali Bardakoğlu, *“Vesâyet”*, TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 43, Ankara 2013, s. 66.

⁶⁷ KŞS, s. 29-30, B. 33.

Sözlükte, men etmek, engel olmak anlamına gelen ta‘zir, hadd, kısas ve diyet ile cezalandırılmayan suçlara verilen cezalardır.⁶⁸ Ta‘ziri gerektiren suçlar hakkında ayet ve hadis gereği herhangi bir hükmün bulunmamasından dolayı, ceza konusunda büyük bir takdir hakkının hâkime bırakıldığı görülmektedir.⁶⁹

3.3. GIDA VE EŞYA FİYATLARI (NARH)

Sicildeki narha göre, H. 1160, M. 1747 yılında gıda ve eşya fiyatları şu şekilde belirlenmektedir:⁷⁰

Habbâzân

- Dakik-i has	batman	1	meblağ	45
- Nân-ı somun	direm	70	meblağ	1
- Nân-ı pide	direm	60	meblağ	1
- Nân-ı çörek	direm	60	meblağ	1

Kassâbân

- Lahm-i ganem	kıyye	1	meblağ	18 / 16
- Lahm-i manda	kıyye	1	meblağ	12
- Lahm-i bakar	kıyye	1	meblağ	9
- Ham koruk	kıyye	1	meblağ	27 / 30
- Ciğer			meblağ	9
- İçyağı	kıyye	1	meblağ	15
- Kelle ve paça			meblağ	6
- Mumbar			meblağ	3

⁶⁸ Coşkun Üçok, “Osmanlı Kanunnamelerinde İslâm Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, Sayı: 1, Ankara 1947, s. 48.

⁶⁹ İlhan Akbulut, “İslâm Hukukunda Suçlar ve Cezalar”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 52, Sayı: 1, Ankara 2003, s. 168.

⁷⁰ **KŞS**, s. 8-9, B. 7.

Bakkalân

- Rugan-1 sâde	kıyye	1	meblağ	42 / 48
- Rugan-1 Rumeli	kıyye	1	meblağ	40
- Rugan-1 koruk	kıyye	1	meblağ	38
- Rugan-1 zeyt	kıyye	1	meblağ	36 / 42
- Rugan-1 bezîr	kıyye	1	meblağ	30
- Zeytûn	kıyye	1	meblağ	12
- Sâz pirinci	kıyye	1	meblağ	18 / 19 / 13
- Boyabâd pirinci	kıyye	1	meblağ	16 / 12
- Taşköprü pirinci	kıyye	1	meblağ	14 / 12
- Asel-i musaffâ	kıyye	1	meblağ	42 / 48
Anadolu				
- Asel-i Rumeli	kıyye	1	meblağ	36
- Kuru üzüm	kıyye	1	meblağ	18 / 19
- Ağda an üzüm	kıyye	1	meblağ	26 / 27
- Fındık	kıyye	1	meblağ	12
- Razaki üzüm	kıyye	1	meblağ	20
- Halebî sabun	kıyye	1	meblağ	60
- Girit sabunu	kıyye	1	meblağ	40
- İzmir sabun	kıyye	1	meblağ	36
- Araç sabunu	kıyye	1	meblağ	14
- Eflâni sabunu	kıyye	1	meblağ	13
- Arpa sabunu	kıyye	1	meblağ	6
- Tuz	kıyye	1	meblağ	2
- Nohut	kıyye	1	meblağ	6 / 12
- Sirke	kıyye	1	meblağ	8
- Kuru soğan	kıyye	1	meblağ	3
- Taze soğan - bağ	kıyye	1	meblağ	2
- Kaba soğan	kıyye	1	meblağ	1

- Leblebi	kıyye	1	meblağ	12
- Kişniç	kıyye	1	meblağ	18
- Nişasta	kıyye	1	meblağ	14
- İncir	kıyye	1	meblağ	16
- Badem içi	kıyye	1	meblağ	36
- Ceviz içi	kıyye	1	meblağ	13
- Sumak	kıyye	1	meblağ	14
- Şem‘i asel	kıyye	1	meblağ	100
- Şem‘i ruganî	kıyye	1	meblağ	32

Helvaciyân

- Kozlu helva	kıyye	1	meblağ	24
- Mukasseme boza	direm		meblağ	

Penbeciyân

- Penbe Aydın	kıyye	1	meblağ	96 / 90
- Penbe Adana	kıyye	1	meblağ	

Na‘lciyân

- Vuk‘ıyye at na‘lı	giyim	1	meblağ	48
- Hafif at na‘lı	giyim	1	meblağ	40
- Katır na‘lı	giyim	1	meblağ	34
- Merkeb na‘lı	giyim	1	meblağ	15
- Camuş Öküzü na‘lı	giyim	1	meblağ	30
- Karasığır Öküzü na‘lı	giyim	1	meblağ	20
- Bi‘l-cümle kubâr	mesh	2	meblağ	1

Temürciyân

- Kebir sağaş yüz elli dirhem olmak üzere	adet	100	meblağ	20
- Ufak sağaş seksen direm olmak üzere	adet	100	meblağ	10
- Bedâvere ekserisi ve gülâb ve bel temürü	kıyye	1	meblağ	36

Na'lçacıyân

- Çizme kebîr na'lçası	çift	1	meblağ	6
- Kebîr pabuç na'lçası	adet	1	meblağ	4
- Zenne na'lçası mahleme	çift	1	meblağ	3
- Kakma zenne na'lçası	çift	1	meblağ	2
- Küçük na'lça	çift	1	meblağ	1

3.4. MESLEKLER

41 Numaralı Kastamonu Şer'iyeye Siciline göre XVIII. yüzyıl ortalarında Kastamonu'da tespit edilen meslek grupları ve bugünkü karşılıkları şu şekildedir:

- Aşçı	- Bakırcı	- Bakkal
- Basmacı	- Bastırmacı (Pastırmacı)	- Berber
- Bozacı	- Boyacı	- Börekçi
- Çadırcı	- Çarıklı	- Çeltükçü (Pirinççi)
- Cerrah	- Ciğerci	- Çilingir
- Çorbacı	- Debbağ (Derici)	- Değirmenci
- Derzi (Terzi)	- Dökmeci	- Duhancı (Tütüncü)
- Eğerci	- Habbaz (Ekmekçi)	- Haffâf (Ayakkabıcı)
- Hallac (Pamuk atan)	- Hattab (Oduncu)	- Hamamcı
- Hamâl	- Helvacı	- Kaftancı
- Kahveci	- Kalaycı	- Kasab
- Katırcı	- Kavukçu	- Kazgancı
- Keçeci	- Kilidci	- Kirişçi
- Kuyumcu	- Kürkçü	- Menzilci (Mesafe ölçen)
- Mimar	- Mumcu	- Muhtab (Kıl dokuyan)
- Nalband	- Nalcı	- Nalçacı
- Nâtır (Bekçi)	- Neccar (Marangoz)	- Sabuncu

- | | | |
|---------------------|---------------------|------------------|
| - Sâki | - Saraç (Eğerci) | - Sellâh (Kasap) |
| - Semerci | - Sucu | - Somuncu |
| - Penbeci (Pamukçu) | - Şamdânî (Mumcu) | - Şalgamcı |
| - Taşçı | - Temürcü (Demirci) | |

3.5. HAYVAN İSİMLERİ VE FİYATLARI

Sicilde fiyatı verilmeyen katır ve öküz gibi bazı hayvanlar bu bölüme dahil edilmemiş olup, ismi ve fiyatı tespit edilen hayvanlar ise şunlardır:

- Bal arusu	sepet	30	guruş	30
- Bargir kısrak	re's	1	guruş	20
- Camuş ineği	re's	1	guruş	25
- Karasığır inek	re's	1	guruş	13
- Karasığır inek	re's	1	guruş	10
- Kır bargiri ma'a Aygır	re's	1	guruş	60
- Kırat sıpatıla	re's	1	guruş	47
- Kula iğdiç bargiri	re's	1	guruş	40
- Merkeb	re's	1	guruş	5

3.6. HANLAR VE HAMAMLAR

Sicilde rastlanan han⁷¹ ve hamam⁷² sayısı iki olup, isimleri şöyledir:

- | | |
|-----------------|----------------|
| - Kurşunlu Han | - Bey Hamamı |
| - Yanıkzade Han | - Saray Hamamı |

⁷¹ KŞS, s. 45, 47, B. 59, s. 84, B. 61-63.

⁷² KŞS, s. 25, B. 27, s. 41, B. 57.

3.7. SOSYAL YAPI VE KÜLTÜREL HAYAT

Osmanlı Devleti'nin gerek İstanbul gerekse de taşradaki sosyal yapı ve nüfusu korumaya çalıştığı, kişilerin gelişi güzel göç yapmalarına izin vermediği tespit edilmiştir. Özellikle taşradan İstanbul'a göç etmenin izne bağlandığı görülmüştür. Sicilde karşılaştığımız bir ferman kaydında padişah, Kastamonu'nun da aralarında bulunduğu bazı vilâyetlere gönderdiği bir emirde, kendisinin de bulunduğu İstanbul'un ve Anadolu'daki vilâyetlerin düzeninin bozulmaması, halkın rahatının kaçmaması için ferman almadan İstanbul'a gelinmemesini istemektedir. Padişah, fermansız bir şekilde İstanbul'a gelen kişilerin mahalle imamı tarafından tespit edilerek; zabitlere haber verilmesini, Anadolu'daki yöneticilerin de bu konuda tedbir almasını emretmektedir. Ayrıca fermanda yakalanan kişiler sorgularında buldukları yerdeki yöneticilerin zulmünden kaçtıklarını belirtmeleri üzerine de Anadolu'daki yöneticilere bu kişilerin geri yollanacağı, kendilerine iyi davranılması gerektiği belirtilmiştir. Kişilerin vatanlarını terk etmeleri ile ilgili iddialarının doğru çıkması durumunda da, bu işin sorumlularının mevki ve makamı ile yaptığı zulüm doğrultusunda görevden alınma, hapis ve ölüm gibi cezalara çarptırılacağı hatırlatılmıştır.⁷³ Bu fermanın üzerine Anadolu Beylerbeyi Süleyman Paşa'da olayın ciddiyetini bir buyruldu ile tekrar hatırlatarak yöneticileri uyarmıştır.⁷⁴

Kastamonu'da, diğer Osmanlı şehirlerinde olduğu gibi, dini yapının, Müslim ve gayr-i Müslimlerden oluştuğu söylenebilir. Sicildeki kayıtlar incelendiğinde gayr-i Müslim unsurlarla ilgili şahıs, yaşanılan yer ve meslek isimlerine rastlanması, yapılmış olunan bu tespiti desteklemektedir. Meselâ Kastamonu Şadibey Mahallesi'nden Ahmet Beşe'nin gulâm satışı ile ilgili kaydın şühûdü'l-hal bölümü incelendiğinde Kürkçü veled-i Lefter, Nikola veled-i Bereş, İstavros veled-i Nikola, Kuyumcu Deli Yorgi isimlerine rastlanmıştır.⁷⁵ Bu kayıta isimlerden başka gayr-i Müslimlerin giyim ve

⁷³ KŞS, s. 120-121, B. 107.

⁷⁴ KŞS, s. 121-122, B. 108.

⁷⁵ KŞS, s. 26, B. 29.

kuyumculuk gibi mesleklerle uğraştığını da görülmektedir. Ayrıca keşif ile ilgili bir kayıta ismi Keşiş Kirkor⁷⁶ olarak geçen şahsın, mimarlık yaptığı anlaşılmıştır. Bedirgâzi Mahallesi'nden Makdis lakâbıyla bilinen veled-i Timitri adlı şahsın, Es-Seyyid Osman Çelebi'yi dava ettiği kayıta, kendisine Şadibey Mahallesi'nde Tekkeşinoğlu yani veled-i Lefter'den bir ev kaldığını; kendisine kalan bu evin sınırlarından birinin Kiyako zimmî menziliyle çevrildiğini belirtmiştir.⁷⁷ Bu kayıttan Bedirgazi ve Şadibey Mahalleleri'nde gayr-i Müslimlerin yaşadığı söylenebilmekte olup, sayıları hakkında bir tespit yapabilmek mümkün değildir. Ayrıca gayr-i Müslimlerin de, tıpkı Müslümanlar gibi gerektiğinde haklarını aramak için mahkemeye başvurduğu ve İslâm hukukundan yararlanmaya çalıştığı tespit edilmiştir. Yine sicilde, Kuzyaka nahiyesine bağlı Zimmîyan Karasu ve Akkaya nahiyesine bağlı Zimmîyan Balatlar ma'a Çiftlik isimlerinde iki adet zimmî yerleşim yerinin adı geçmektedir.⁷⁸

Sicildeki metinde ve özellikle de şühûdü'l-hal kısmında çok fazla El-Hâc, Hacı, Seyyid, Faziletlü, Efendi, Bey, Ağa , Molla, Çelebi, Hafız, Müezzin, İmam gibi lakâpların isimlerle beraber kullanıldığı görülmüştür. Bu durum, bize toplumda bir statünün oluştuğunu ve bazı önemli davalarda bu kişilerin şahitliğine yer verildiğini kanıtlamaktadır. Bazen bu lakapların kişilerin uğraştığı mesleklere göre de kullanılması toplumda varolan mesleklerin bulunmasında da önemli bir yer tutmaktadır. Sicillerin sonlarında verilen şahitler listesinin sonu “*gayruhum*” şeklinde bitirilmiştir. Bu da şühûdü'l-hal kısmının sadece yazılanlardan değil daha fazla kişiden oluştuğunu göstermektedir.

Davaların sonunda yer alan şühûdü'l-hâl listelerindeki isimlerin yazılış sırasının, genellikle sosyal tabakalaşmadaki hiyerarşiyi gözetecek nitelikte olduğu kolayca anlaşılmaktadır. Şühûdü'l-hâl arasında varsa öncelikle kadı ve müderrisler, daha sonra şehrin diğer ileri gelenleri olarak örf görevlileri, şehir kethüdası ve muhızrlar, yeniçeriler yazılmaktaydı. Önemli davalarda şühûdü'l-hal kısmının kalabalıklaştığı ve mevki olarak

⁷⁶ KŞS, s. 41, B. 57.

⁷⁷ KŞS, s. 40, B. 54.

⁷⁸ KŞS, s. 97-98, B.75, s. 108, B. 89, s. 110, B. 91, 130-131, B. 122.

yüksek kişilere yer verildiği görülmektedir. Taraflardan birinin dirlik sahibi olması söz konusu ise genelde yeniçerilere, konu bir şer' yetkilisini ilgilendiriyorsa ilmiye sınıfına mensup bir kişiye veya şehrin ileri gelenlerine bu listelerde yer verilmektedir.⁷⁹

Sicilde en fazla rastlanan erkek ismi Mehmet, kadın ismi ise Fatıma'dır. Bu isimlendirme ve yaygın olarak kullanılan islâmi ünvanlar baz alındığında, Kastamonu'da dinî algının yüksek olduğu söylenebilir.

Sicildeki kayıtlara bakıldığında evliliklerin genelde tek eşlilik esasına göre yapıldığı anlaşılmakla beraber, iki kadınla yapılan evliliklere de rastlanılmıştır. Cebrail Mahallesi'nden Nalband El-Hâc Ali Bey bin El-Hâc Osman'ın verâsetinden bu şahsın Fatıma ve Aîşe adında iki eşi olduğu anlaşılmıştır.⁸⁰ Yine Muzafferredin Mahallesi'nden El-Hâc Ömer bin Abdülkadir'in verasetine baktığımızda bu kişinin de Saliha ve Aîşe adında iki eşi olduğunu görüyoruz. İlk eş için "zevce-i evvel" tabiri kullanılmıştır.⁸¹

3.7.1. Evlerde Kullanılan Eşyalar ile Giyim ve Süs Eşyaları

Miras ve tereke kayıtları incelendiğinde günlük hayatta kullanılan çeşitli giyim, süs ve ev eşyalarının isimlerine ulaşılmıştır.⁸² Kullanım alanı aynı veya benzer olanlar dikkate alınarak yapılan sınıflandırma şu şekilde oluşmuştur:

- | | | |
|------------------------|-----------------------|----------------------|
| - Yorgan | - Kumaş yorgan | - Sarı kotinî yorgan |
| - Tokâdî yemenî yorgan | - Tokâdî basma yorgan | - Yemenî yorgan |
| - Kotinî alaca yorgan | - Yemenî yorgan yüzü | - Kilim |
| - Cedîd Türkmân kilimi | - Sağîr kilim | - Türkmânî kilim |
| - Kalem sağîr kilim | - Kalemi kilim | - Orta kilimi |

⁷⁹ Hülya Taş, "Osmanlı Kadı Mahkemesindeki Şühûdü'l-Hal Nasıl Değerlendirilebilir?", **Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 44, Ankara 2008 (Kış), s. 33-35.

⁸⁰ **KŞS**, s. 34, B. 43.

⁸¹ **KŞS**, s. 43, B. 59.

⁸² **KŞS**, s. 17, B. 14, s. 19, B. 16, s. 33, B. 39, s. 34, B. 42, s. 43, B. 58, s. 43-46, B. 59, s. 85, B. 62

- Boyâbâd kilimi
- Yasdık
- Beledî yasdık
- Şapak yasdık
- Dîmî yasdık yüzü
- Minder
- Kebîr yemeni yüzü minder
- Gılâf
- Alaca anteri
- Boğça
- Kotinî alaca kaftan
- Kotinî alaca köhne kaftan
- Hattâbî kaftan
- Yıldızlı sîm kemer kuşak
- Ankara sûfî kuşak
- Kırmızı şal
- Sırmalı tülbind örtüsü
- Sâde mûmî başörtüsü
- Beyazlı kellebûş
- Peçe
- Sarık
- Alaca takye
- Beyaz alaca seccâde
- Havlu
- Peşkir
- Abdest peşkiri
- Tıraş peşkiri
- Aba kapu perdeleri
- Beyaz abdestlik çuka
- Dikme çuka
- Döşek
- Sağîr koltuk yasdığı
- Yemenî yüz yasdığı
- Şapak yasdık yüzleri
- İhrâm
- Şilte minder
- Sağîr minder
- Ma'nisa alacası anteri
- Beyaz anteri
- Sof ferâce
- Alaca sâde kaftan
- Hindî kotinî alaca kaftan
- Şâmî kesme
- Sîm önlük kuşak kulakile
- Alaca Haleb kuşağı
- Zerendîs şal
- Münakkaş başörtüsü
- Yaşmak
- Kellepûş
- Çar
- Takye
- Cübbe
- Sağîr kilim seccade
- Peştemal
- Beledî peşkir
- Tire sofra peşkiri
- Beyaz Tire peşkiri
- Yaşmak perdesi
- Çuka kesimleri
- Çuka canfes
- Dîmî döşek
- Çatma yasdık
- Cedîd Bursa yasdığı
- Şilte minder yüzleri
- Bazarcık ihrâmı
- Sağîr şilte minder
- Minder gılâfı
- Kotinî anteri
- Şâmî alaca anteri
- Sof kerrâke
- Alaca şiyimî kaftan
- Şâmî alaca kaftan
- Kuşak
- Mısrî kuşak
- Şal kuşak
- Kemberbend şal
- Tülbind örtüsü
- Yemeni
- Başlık
- Destâr
- Kavuk
- Seccâde
- Kâliçe seccâde
- Hamam peştemalı
- Beyaz peşkir
- Keten peşkir
- Perde
- Yük perdesi
- Çuka kenarı
- Sûzî çuka canfes

- Kaba çuka
- Kotinî kırmızı çakşır
- Çuka kabut
- Mâî çuka şalvar
- Sırmalı mâî boyama
- Kotinî kırmızı nebeş
- Köhne nebeş
- Kırmızı boğası kapama
- Basma sofra bezi
- Kotinî alaca zeybûn
- Yemeni sofra bezi
- Neftî Yanbolu kebesi
- Siyah kebe
- Basma mak‘ad
- Don
- İplik
- Gömlek
- Keten gömlek
- Mısırî cedîd makreme
- Çarşab
- Hasır
- Tas
- Sağır su tası
- Kebâb tâbesi
- Nühâs güğüm
- Fânus
- Hurda nühâs fânûs
- Tepsi
- Kalaylı lengeri
- Fânus sadr kâliçesi
- Sırmalı sâye çuka haşye
- Gûzî çuka çakşır
- Çuka zenne ferâce
- Mâî şalvar
- Şâl aba
- Çuka kaplı nebeş
- Sırmalı destmâl
- Mor boğası kapama
- Basma alaca parçası
- Beledî yemeni parçası
- Meşin şam‘dan sofrası
- Kembe kebe
- Velençe
- Basma beledî mak‘ad
- Basma donluk
- Uçkur
- Zenne gömlek
- Cenber değirmi
- Sırmalı makreme
- Beyaz çarşab
- Mısır hasır
- Su tası
- Çorba tasları
- İbrişim
- Sağır ibrik
- Fânûs nühâs
- Sahan
- Sarı tepsi
- Leğen
- Meydan kâliçesi
- Köhne çakşır
- Al çuka çakşır
- Mâî ferâce zenne
- Mâî yelek
- Mâî binlik
- Sâde çuka nebeş
- Mûmî destimâl
- Yapağı
- Verabî parçası
- Yün
- Mum sofrası
- Yanbolu kebe
- Harir sâde
- Mak‘ad
- Astar
- Delk
- Dülbend gömlek
- Makreme
- Havlu makremeler
- Kaytan ve top
- Bağ depmesi
- Pirinç tas
- Tâbe
- İbrik
- Nühâs el ibriği
- Evânî nühâsiye
- Nühâs tencere
- Kalaylı tepsi
- Abdest leğen
- Sadır kaliçesi

- | | | |
|--|---------------------------|----------------------|
| - Altun ve saçağı | - Zer küpe | - Hızma |
| - Kaşık | - Kaşıklık | - Hoşâb kaşığı |
| - Kâse şeker kaşığı | - Sîm kaplı billûr tuzluk | - Sırmalı kese |
| - Fağfûrî fincan | - Kahve ibrikleri | - Sağîr kahve ibriği |
| - Şişe | - Yağ şişesi | - Şişe bardaklar |
| - Babuç | - Babuç ve kesesi | - Çizme |
| - Mest | - Cedîd mest | - Sabun |
| - Miskî sabun | - Kürk kabı | - Peçe kürk |
| - Kedi kürkü | - Tük mân kürk | - Mâî çuka kürk |
| - Mor çuka kaplı nâfe kürk | - Kuzu postu kürk | - Göcen beden kürkü |
| - Yeşil çuka kaplı nâfe kürk | | |
| - Hattâbî kaplı alakıran kürk | | |
| - Çuka kaplı göcen nebeş kürk | | |
| - Kotinî mor şal kaplı kakum kürk | | |
| - Nefî çuka kaplı nâfe köhne kürk | | |
| - Çuka kaplı cedîd nâka kontuş kürk | | |
| - Yeşil çuka kaplı sincâb ferâce kürk | | |
| - Turuncu çuka kaplı siyah cübbe kürk | | |
| - Lahurî ve çuka kaplı beyaz tilkû kürk | | |
| - Kırmızı çuka kaplı köhne celid kafa nebeş kürk | | |

3.7.2. Silahlar, Âletler ve Çeşitli Eşyalar

Miras ve tereke kayıtlarından elde edilen, kullanım alanı aynı veya benzer olanların sınıflandırılması sonucu elde edilen silâh, âlet ve çeşitli eşya isimleri şunlardır:

- | | | |
|------------------------|----------------------|-----------------|
| - Şıpka tabanca | - Köhne tabanca | - Peştû tabanca |
| - Kara temür tüfenk | - Rus tüfengi | - Boy tüfenki |
| - Simli şam atik kılıç | - Kara kınılı kılıç | - Simli kılıç |
| - Frengi temür kılıç | - Frenkî hurda kılıç | - Saçma |

- | | | |
|----------------------------|----------------------|--------------------|
| - Bıçak | - Sîm bıçak | - Yummaca bıçak |
| - Yatağan bıçağı | - Hançer | - Sîm hançer |
| - Gümüşlü gaddâre | - Debûs | - Keser |
| - Balta | - Temür balta | - Destere |
| - Satur | - Kasap saturu | - Küskü |
| - Palaska | - Zene | - Mıkrâs |
| - Kazma | - Külünk | - Turpân |
| - Kelbetün | - Orak | - Tokmak |
| - Âlât-ı hadîd | - Hurda temür | - Hurda nal |
| - Âlât-ı nalband | - Hilâlî kanca | - Örs |
| - Nühâs sac | - Sac | - Sac ayağı |
| - Temür kazgancı âlâtı | - Su matrası | - Nühâs matra |
| - Temür kantar | - Nühâs mîzân | - Kantar |
| - Temür çubuk üzengi | - Çapkun üzengi | - Hevrüz |
| - Temür | - Çelik | - Kalay |
| - Maş'a | - Çivi | - Makas |
| - Hırdavat | - Kilîd | - Frenk kilidi |
| - Duhân çubuğu | - Sim divid | - Altun veznesi |
| - Penbe tarâzûsi | - Sağır temür kantar | - Bileği taşı |
| - Heybe | - Ferş heybesi | - Eğer heybesi |
| - Sehâbî köhne çuka heybe | - Herkil | - Havan |
| - Mîzan | - Kutu | - Tırnak bıçağı |
| - Temür ocak temürü | - Temür mangal | - Sağır mangal |
| - Aba Yağmurluk | - Tunç havan | - Eğer takımı |
| - Dürbün | - Ud | - Zincir |
| - Sîm saat | - Sırma saat | - Kösdek |
| - Pandül sîm saat | - Akreb saat | - Harar |
| - Kantarma | - Üzengi | - Kebâb temürleri |
| - Sîm telkârî fincan zarfi | - Sîm zarf | - Sîm telkârî zarf |
| - Ham ipek ve dizgin | - Araç bezi | - Akçe kesesi |

- | | | |
|--------------------------|--------------------------|-----------------------|
| - Hâlis sîm çapgun rahtı | - Sîm haydarî raht | - Yanya işi kara raht |
| - Kebe yağmurluk | - Cedîd yağmurluk kesesi | - Çadır |
| - Kapama | - Siyah dizgin | - Sırmalı dizgin |
| - Alaca cebe | - Ağaç çekmece | - Sepet sanduka |
| - Sağır çatma anbar | - Kebîr çatma anbar | - Hamâil |
| - Şem‘ | - Sağır şam‘dan | - Kebîr şam‘dan |
| - Zebun | - Çubuk | - Tabla |
| - Ocakbaşı meşini | - Sîm aver hokkası | - Hamam bakracı |
| - Nühâs gülabdân | - Batma sakal tarağı | - Çuval |
| - Tesbih | - Nâka tesbih | - Mercan tesbih |
| - Çuka eğer hâşesi | - Çuka hâşe | - Hâşe |
| - Hamam döşemesi | - Hasır senbil | - Cüzdan |
| - Buhurdân Yanya işi | - İskele | - Kağıt |
| - İskemle | - Gömlekli iskemle | - Şikest peştahta |

3.7.3. Câmi ve Mescidler

Kültürel yapılarla ilgili sicilde, 5 cami ve 4 mescid ismine rastlanmıştır.⁸³ Bu cami ve mescidlerin isimleri şunlardır:

- | | |
|-------------------------------|---------------------------------------|
| - İsfendiyarbey Câmi-i Şerifi | - Beyçelebi Mescid-i Şerifi |
| - Kırkçeşme Câmi-i Şerifi | - Dede Sultan Tekyesi Mescid-i Şerifi |
| - Muzaffereddin Câmi-i Şerifi | - Kürkcüler Sukû Mescid-i Şerifi |
| - Nasrullah Câmi-i Şerifi | - Şâdibey Mahallesi Mescid-i Şerifi |
| - Sinanbey Câmi-i Şerifi | |

⁸³ KŞS, s. 19, B. 16, s. 36, B. 47, s. 41-42, B. 57, s. 99, B. 79, s. 101, B. 81, s. 109, B. 90, s. 122, B. 109-110, s. 123, B. 113, s. 124, B. 114, s. 127, B. 117-118.

3.7.4. Tekke, Zâviye ve Vakıflar

Sicildeki incelemeler sonucunda, 1 tekke, 1 zâviye ve 7 vakıf ismine ulaşılmıştır.⁸⁴ Ayrıca Kâdirî ve Celvetî adında iki tarikat, El-Hâc Mustafa ve El-Hâc Mûsâ isminde de iki meşâyih ismi tespit edilmiştir.⁸⁵ Buna göre yapılan sınıflandırma aşağıda verilmiştir:

- | | |
|-----------------------|-------------------------|
| - Atabey Gâzi Vakfi | - Ni ‘metîzâde Vakfi |
| - Cem Sultan Vakfi | - Süleyman Efendi Vakfi |
| - İsfendiyarbey Vakfi | - Dede Sultan Tekyesi |
| - İsmailbey Vakfi | - Ahi Şorba Zaviyesi |
| - Kırkçeşme Vakfi | |

3.7.5. Kitap İsimleri ve Fiyatları

Dönemin kültürel hayatı hakkında fikir sahibi olunmasını sağlayan kitapların isimleri ve fiyatları da miras ve tereke kayıtlarından tespit edilebilmektedir.⁸⁶ Bu kayıtlarda, Mushaf-1 Şeriflerin terekelerde başında yer aldığı dikkati çeken bir husustur. Bazen aynı isimdeki kitapların farklı bir şekilde fiyatlandığı da görülmüştür. Kitaplar ve tespit edilen fiyatları şunlardır:

- Köhne Mushaf-1 şerîf			hediye/guruş	2,5
- Köhne Mushaf-1 şerîf			hediye	2
- Mushaf-1 şerîf			guruş	6
- En‘âm-1 şerîf	cild	1	guruş	3,5

⁸⁴ KŞS, s. 123, B. 112, s. 124, B. 114, s. 19, B. 17, s. 32, B. 38, s. 41-42, B. 57, s. 47, B. 59, s. 122, B. 109, s. 127, B. 117.

⁸⁵ KŞS, s. 29, B. 32.

⁸⁶ KŞS, s. 43-44, B. 59, s. 86, B. 62.

- En‘âm-ı şerîf	cild	1	para	10
- Türkî tefsir-i şerîf	cild	1	guruş	5
- Kitâb Fetevâ-i Ali Efendi	cild	1	guruş	5
- Fetevâ-i Ali Efendi	cild	1	guruş	20
- Birgilî Risâlesi			para	40
- Mültekâ el-Ebhar	cild	1	guruş	10
- Ferâiz-i Seydî	cild	1	guruş	2
- Sirâciyye Mecmua			guruş	1,5
- İbrahim Çelebi	cild	1	guruş	5

3.7.6. Sülâleler

Üzerinde inceleme yaptığımız şer‘iyye sicilinden bahse konu olan dönemde Kastamonu’daki mevcut sülâleler ile ilgili de bazı tespitlerde bulunulmuştur. Bu sülâle adlarının günümüzde de halâ aynı şekilde veya küçük değişikliklerle devam ettiği söylenebilir. Zâde kelimesinin yerini oğlu kelimesinin aldığı; zaman içinde isimlerin sonunda bulunan zâde-oğlu kelimelerinin düştüğü; ses benzeşmeleri sonucunda bazı değişikliklerin olduğu görülmüştür. Sicilden elde edilen sülâle isimleri şunlardır:

- Abazaoğlu	- Abdibeşezâde	- Ağzâde
- Ahmedbeyoğlu	- Alibeyoğlu	- Alioğlu
- Araboğlu	- Arıkoğlu	- Aşçıoğlu
- Apooğlu	- Arslanoğlu	- Arifoğlu
- Avvazoğlu	- Ayazoğlu	- Aydınoğlu
- Bakkaloğlu	- Bayrakdaroğlu	- Bayramcıoğlu
- Beşkarışoğlu	- Beybazarîlizâde	- Beyzâde
- Burakoğlu	- Bostancıoğlu	- Boşnakzâde
- Boyacızâde	- Bozoğlu	- Börekçioğlu
- Buhârîzâde	- Buzalacıoğlu	- Cennetzâde

- | | | |
|-----------------------|---------------------|-------------------|
| - Çavuşoğlu | - Çavuşzâde | - Çaylakoğlu |
| - Çeşmelizâde | - Çevkânîzâde | - Çeykeroğlu |
| - Çiğdemoğlu | - Çökelezoğlu | - Dağşanzâde |
| - Dedeoğlu | - Dedezâde | - Derekzâde |
| - Devrekioğlu | - Dilsizoğlu | - Döndüoğlu |
| - Duramazoğlu | - Ecevidoğlu | - Efendizâde |
| - Eğrioğlu | - Elmacıoğlu | - Emeksizoğlu |
| - Emiroğlu | - Erîbzâde | - Eynehanzâde |
| - Eyübzâde | - Farakoğlu | - Fazlızâde |
| - Fetioğlu | - Feyzizâde | - Gayretlioğlu |
| - Gebrecizâde | - Gödelioğlu | - Gödeşoğlu |
| - Gödeoğlu | - Gökçelioğlu | - Gökçukuroğlu |
| - Gökoğlu | - Gülabîoğlu | - Gömeçoğlu |
| - Hacı Abdülkerimzâde | - Hacı Alizâde | - Hacı Hatiboğlu |
| - Hacı Hasanoğlu | - Hacı İbrahimioğlu | - Hacı Mahmutzâde |
| - Hacı Nasuhoğlu | - Hacı Ömeroğlu | - Halilbeyoğlu |
| - Halilzâde | - Halilbeşeoğlu | - Hasanbeyoğlu |
| - Hocadurduoğlu | - Hocoğlu | - Hocasâde |
| - Huzuroğlu | - İbşiroğlu | - İkirzâde |
| - İkizzâde | - İmamzâde | - İnbadoğlu |
| - Kabaoğlu | - Kabaşabanoğlu | - Kadıoğlu |
| - Kadızâde | - Kafşakoğlu | - Kahyazâde |
| - Kaftancıoğlu | - Karamanoğlu | - Kalenderoğlu |
| - Kalfaoğlu | - Kara Ahmedoğlu | - Karabeyoğlu |
| - Karaböcüoğlu | - Kargaoğlu | - Kasaboğlu |
| - Kâsımoğlu | - Kayserzâde | - Kayyımzâde |
| - Kazgancızâde | - Kebecizâde | - Kedi Mehmedoğlu |
| - Kellecioğlu | - Kerimzâde | - Kesikoğlu |
| - Kethüdaoğlu | - Kıbrısîzâde | - Kıroğlu |
| - Kilidcioğlu | - Kösekethüdaoğlu | - Köseoğlu |

- | | | |
|--------------------|----------------|--------------------|
| - Kösepîrîoğlu | - Kunnapoğlu | - Kuşoğlu |
| - Küçük Mehmedoğlu | - Kürdoğlu | - Kürecizâde |
| - Kürekoğlu | - Leylekoğlu | - Mıkırzâde |
| - Muhzırzâde | - Mûsâoğlu | - Müzdecizâde |
| - Müezzinoğlu | - Müezzinzâde | - Müftîzâde |
| - Nazlıoğlu | - Omuzluzâde | - Osmanbeyoğlu |
| - Osmancıklıoğlu | - Osmanoğlu | - Panbuk Ahmetoğlu |
| - Pehlivanoğlu | - Receboğlu | - Salcıoğlu |
| - Saraçoğlu | - Saraçzâde | - Satılmışoğlu |
| - Semercioğlu | - Sersemoğlu | - Sipâhizâde |
| - Şabanbeyzâde | - Şâdîzâde | - Şahinoğlu |
| - Şalgamcıoğlu | - Şalgamcızâde | - Şamlıoğlu |
| - Şatırzâde | - Şazîzâde | - Şeyhzâde |
| - Şirinzâde | - Siyavuşoğlu | - Suhteoğlu |
| - Taliboğlu | - Taşçızâde | - Tavulcuoğlu |
| - Tekeoğlu | - Tekkeşinoğlu | - Temürcüoğlu |
| - Tilkıoğlu | - Turşucuoğlu | - Tosyalıoğlu |
| - Turaoğlu | - Ramazanoğlu | - Urgancıoğlu |
| - Uzunoğlu | - Velibeşeoğlu | - Velibeyoğlu |
| - Vildânîzâde | - Yanıkzâde | - Yazıcıoğlu |
| - Yörükoğlu | | |

3.8. EŞKIYALIK

Sicildeki kayıtlara göre, H. 1160, M. 1747-1748 yılında Kastamonu'da bazı eşkıyalık faaliyetleri gerçekleşmiştir. Bu olaylar hakkında kayıtlarda çeşitli bilgiler verilmekte olup, yapılması gerekenlerle ilgili ferman, buyruldu, teftiş ve teftiş için isti'cal emirlerinin yollandığı anlaşılmıştır. Bu tespiti destekleyen olaylar hakkında sicilde şu kayıtlar bulunmaktadır:

Konu ile ilgili sicildeki ilk olayın, Taşköprü kazâsı Yazıhamîd köyünde gerçekleştiği tespit edilmiştir. Köy sakinlerinden El-Hâc Hasan bin Abdülbâki ve zevcesi Kerime binti Salih'in Taşköprü kasabasında oldukları bir zamanda köy ahâlisinden olan Sarı Alemdâr Mustafa Beşe, Kürekoğlu Hüseyin, Ayazoğlu Ali, Hüseyin bin Ebu Bekir ve merkûm Sarı Alemdâr'ın gulâmı Acemi'l-asıl Yusuf bin Abdullah adlı beş kişi, El-Hâc Hasan'ın çocukları, kıymetli eşyaları ve ahırda ineklerin de bulunduğu bir gece, El-Hâc Hasan'ın evini ateşe vermişlerdir. Olayla ilgili yukarıda isimleri zikredilen bu beş eşkiyaya dava açan El-Hâc Hasan, olayın her bir eşkiyadan sual olunup şer'an gereğini yapılmasını istemiştir.⁸⁷

Sicildeki diğer bir olayda yeniçeri zümresinden Osmancıklıoğlu Mustafa olarak bilinen şakînin Kastamonu ahâlisinden Ahmed adlı kişiyi öldürmeye çalıştığı, kişinin mütesellim konağına sığınarak kurtulduğu görülmüştür. Osmancıklıoğlu Mustafa'nın kendisi gibi yeniçeri zümresinden olan firarî Kayyımoğlu İbrahim, Şeytan Mustafa, Osmancıklıoğlu Mustafa'nın kardeşi Mehmed adlı şakîler ile dört yüz kişiyi etrafına toplayarak eşkıyalık yaptığı anlaşılmaktadır. Anlatılan olayla ilgili olarak tedbir alınması için, hem ferman hem de bir buyruldu gönderilmiş olup, konunun çözülmesi istenmiştir. Ayrıca olayın çözümü için Bolu kasabası eşkıyasına nizâm veren yeniçeri zâbiti Kuşakçı Ali Hasekî'nin görevlendirildiği bildirilmektedir.⁸⁸ Anadolu valisi Süleyman Paşa'nın Kastamonu kazasında cereyan eden eşkıyalık olayları ve ortaya çıkan yaramaz, haramzâde ve eşkiyâ olarak tabir edilen kişilerle ilgili yapılması gerekenleri içeren bir buyruldu yolladığı tespit edilmiştir.⁸⁹ İran seferlerinden sonra, halkın rahat edeceği bir zamanda sipahi, silâhdar, yeniçeri ve levendat zümresinden bazı kişilerin 15-25 kişilik atlı ve piyade gruplar halinde eşkıyalık yaptıkları belirtilmektedir. Bu durum üzerine gönderilen emirle öncelikle olayın teftiş edilmesi istenmiştir. Halkın bu faaliyetlerden

⁸⁷ KŞS, s. 90-91, B. 71-72.

⁸⁸ KŞS, s. 116, B. 100, s. 117, B. 101.

⁸⁹ KŞS, s. 124-125, B. 115.

dolayı rahatsız edilmemesi ve bu eşkıyalara göz açtırılmaması için gereken tedbirin alınması emredilmektedir.⁹⁰

Sicilde son olarak karşımıza bir isti‘cal emri çıkmaktadır. İsti‘cal emirleri, emrin süratlendirilmesini temin maksadıyla gönderilen fermanlardır.⁹¹ Bu emirde özellikle ağaçların yapraklandığı bahar aylarında ve sefer sonlarında başıboş levendât eşkıyasının ve diğerlerinin ortaya çıktığından bahsedilmektedir. Bu sebeple eşkıya faaliyetlerinin araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınmasında yavaş davranılmaması, şer‘an gereken neyse hızlı bir şekilde yapılması gerektiğinden söz edilmektedir.⁹²

Ayrıca Eyceoğlu Dîvânı’ndan Kara Mehmet bin Mustafa adlı bir kişinin Cebel-i Ilgaz’daki eşkıyanın yanına gitmediği ve herhangi bir kişiye zarar vermediğine dair şahidlerin kefaleti ile ilgili sicil kaydından, Ilgaz Dağı’nın eşkıyalık için bir barınma yeri olarak kullanıldığı anlaşılmıştır.⁹³

Sicilimizde geçen bu eşkıyalık faaliyetlerinin aynı yüzyılın sonlarına doğru artarak devam ettiği, buna ülkenin içinde bulunduğu siyasî ve ekonomik durum ile uzun süren savaşların sebep olduğu görülmektedir. Yine bu eşkıyalık faaliyetlerine yeniçeri ve levendat gibi askerî zümreye mensup kişilerin de karıştığı tespit edilmiştir.⁹⁴

⁹⁰ KŞS, s. 131-132, B. 123, s. 132, B. 124-125, s. 133, B. 126.

⁹¹ Kütükoğlu, “Ferman”, s. 401.

⁹² KŞS, s. 134-136, B. 129.

⁹³ KŞS, s. 139, B. 132.

⁹⁴ Fahri Maden, “18. Yüzyılın Sonlarında Kastamonu (Şeriye Sicillerine Göre)”, **On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun 2004, s. 68.

SONUÇ

Şer'iyeye sicilleri gibi kent tarihleri açısından önemli bir kaynağa dayanan bu çalışmada, Kastamonu'nun idarî, iktisadî, hukukî yapısı, demografik özellikleri ve sosyo-kültürel hayatı hakkında bazı tespitler yapılmaya çalışılmıştır.

Kastamonun idarî yapısı incelendiğinde sicilden, 33 kazâ, 45 mahalle, 2 nahiyeye ve bu nahiyelere bağlı 77 köy ismine ulaşılmıştır. Bu sayılara göre, Kastamonu'da şehirleşme oranının yüksek olduğu söylenebilir.

Sosyo-kültürel hayata baktığımızda, Kastamonu'da halkın çoğunun Müslüman olduğu anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra sayıları tespit edilememekle birlikte gayr-i Müslim unsurların da var olduğu görülmüştür. Gayr-i Müslimlerin genelde kuyumculuk, mimarlık ve giyim gibi mesleklerle uğraştığı anlaşılmakta olup, iki adet zimmî yerleşim yeri ismi tespit edilmiştir. Miras ve tereke kayıtları incelendiğinde, Kastamonu'daki halkın günlük hayatta kullandıkları bazı eşyalar ile giyim ve süs eşyalarının isimleri bulunmuştur. Sicilde sıkça rastlanılan lakâplardan bahsedilmiş ve bu lakâbı taşıyanların önemli davalara ait şühûdü'l-hal bölümünde yer almalarından, toplumda bir statü olduğu kanaatine varılmıştır. Düzensiz göç dalgaları ile taşradaki şehirlerin ve özellikle başkent İstanbul'un yapısal olarak bozulmasının önüne geçilmek istendiği fark edilmiştir. İstanbul'a izin almaksızın gelenlerin halk arasında çeşitli problemlere yol açabileceğinden, yöneticilerden tedbir alınmasının istendiği görülmüştür. Evliliklerin genelde tek eşlilik üzerine olmasına rağmen, sicilde iki eşli evliliklere de rastlanılmıştır. Sicilde cami, vakıf, tekke, zaviye gibi yapılara ve terekelerden kitap isimlerine ulaşılması, Kastamonu'da kültürel hayatın varlığı ve çeşitliliğini kanıtlamaktadır.

Kastamonu'daki köy isimlerinin çokluğu, özellikle seferler dolayısıyla toplanan vergilerin dışında, Kastamonu'nun kazası Tosya ve diğer Kastamonu kazalarından istenen arpa, un, saman ile tereke kayıtlarında karşılaşılan çeşitli ürün isimleri düşünüldüğünde, Kastamonu'da tarım; yine hayvansal gıdalar, dericilik gibi meslekler,

hayvan isimleri ve ham maddesi hayvan olan giyim eşyaları düşünüldüğünde ise hayvancılığın varlığından söz edilebilir.

Hukukî açıdan baktığımızda sicilden gaiplik, keşif, cezalar, mirasla ilgili olaylar, evlilik izinleri, noterlik gibi alanlara ait tespitler yapılabilmektedir. Kocasını uzun süre dönmeyen kadınların aldıkları fetva ve bazı kişilerin şahidliği sonrası mahkemeye başvurduğu, tekrar evlenme izni istediği ve kendilerine bu iznin verildiği anlaşılmıştır. Kendisine eşinin öldüğü haberi gelinceye kadar kadınların, bekleme süresi uzun dahi olsa herhangi bir evlilik yapmadıkları görülmüştür. Kadınların vasî olarak atanması, gerektiğinde herhangi bir olumsuz durum için mahkemeye başvurabilmeleri, kadınların toplumda etkin bir rol aldığını kanıtlamaktadır.

Bir sosyal yapının tamiri veya bir ölüm olayı ile ilgili keşif istendiği zaman, mahkemenin keşif yaptırdığı belirlenmiştir. Çeşitli konularla ilgili yapılan bazı işlemler, kadıya tasdik ettirilmiştir. Bu durum bize kadının aynı zamanda noterlik görevi yaptığını da göstermektedir. Ölen bir kişi ardında küçük yaşta bir varis bıraktığında, o varise düşen payın korunması için bir kişinin vasî tayin edildiği görülmektedir. Bu vasînin güvenilir ve aile içinden biri olmasına dikkat edilmiştir. Bir saldırıya uğrayarak yaralanan ve dava açan kişinin iddiaları ile ilgili olarak mahkemenin, önce saldırıya uğrayan kişinin muayenesini yaptırdığı, zarar gören organlarını tespit ettirdiği ve şahitleri dinleyerek ta'zir cezası uyguladığı belirlenmiştir. Bu tip olaylarda önce iyi bir araştırma yapıldığı, şahitlerin dinlendiği ve sonra cezanın verildiği anlaşılmıştır.

Sicilden yapılan tespite göre, H. 1160, M. 1747-1748 yılında Kastamonu'da eşkıyalık faaliyetlerinede rastlanılmıştır. Eşkıyalık faaliyetlerinin genelde ilkbahar aylarında ve İran seferleri sonrasında yoğunlaştığı görülmüştür. Ilgaz Dağı'nın eşkıyalık faaliyetleri kapsamında bir barınma yeri olarak geçtiğini, bu türden faaliyetlere özellikle yeniçeri, levendat gibi askerî zümrelerin katıldığı belirlenmiştir. Bu faaliyetler ile ilgili bir çok ferman, buyruldu ve teftiş emirlerinin gönderilmiş olup, yöneticilerden tedbir almaları ve bu tür faaliyetlere asla taviz vermemeleri emredilmiştir.

Kastamonu kent tarihi ile ilgili tarafımızca ulaşılan bilgilerin ve yapılan değerlendirmelerin, ileride tm şer'i sicillerle yapılması muhtemel bir çalışmanın parçası olacağı muhakkaktır. Bütün sicil kayıtları dikkate alınarak Kastamonu kent tarihinin yazımının yapılması ile şehre ait bütün detayların ortaya çıkması kuvvetle muhtemeldir.

BİBLİYOGRAFYA

41 Numaralı Kastamonu Şer'iyeye Sicili.

AKBULUT, İlhan, “İslam Hukukunda Suçlar ve Cezalar”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 52, Sayı: 1, Ankara 2003.

AKGÜNDÜZ, Ahmet, “İ'lâm”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 22, İstanbul 2000.

_____, “Osmanlı Kanunnâmeleri”, **Türkler Ansiklopedisi**, Yeni Türkiye Yayınları, C. 10, Ankara 2002.

_____, “İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iyeye Mahkemeleri ve Şer'iyeye Sicilleri”, **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi**, Sayı: 14, Ankara 2009.

ATALAR, Münir, “Şer'iyeye Mahkemelerine Dâir Kısa Bir Tarihçe”, **İslâm İlimleri Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 4, Ankara 1980.

BARDAKOĞLU, Ali, “Vesâyet”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 43, Ankara 2013.

BAYINDIR, Abdülaziz, “Osmanlı'da Yargının İşleyişi”, **Osmanlı**, Yeni Türkiye Yayınları, C. 6, Ankara 1999.

DARKOT, Besim, “Kastamonu”, **Milli Eğitim Bakanlığı İslâm Ansiklopedisi**, C. 6, MEB Basımevi, İstanbul 1993.

DEVELLİOĞLU, Ferit, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Doğu Ltd. Şti. Matbaası, Ankara 1962.

GEDİKLİ, Fatih, “*Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer’iyye Sicilleri*”, **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi**, C. 3, Sayı: 5, İstanbul 2005.

GÜNAY, Ramazan, “*Şer’iye Sicillerinde Mülk Alışverişleri: Kullanılan Usûl ve Dil*”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 27, Isparta 2012.

GÜZEY, Ahmet Rifat, “*XVII. Yüzyılın Sonları, XIII. Yüzyılın Başlarında Kastamonu*”, **Birinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri (21-23 Mayıs 2000)**, Bizim Büro Basımevi, Kastamonu 2001.

İNALCIK, Halil, “*Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak*”, **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, C. 1, Sayı: 2, Ankara 1943.

KANKAL, Ahmet, **Türkmen’in Kâidesi Kastamonu (XV-XVIII. Yüzyıllar Arasında Şehir Hayatı)**, Zafer Matbaası, Ankara 2004.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat, “*Berât*”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 5, İstanbul 1992.

_____, “*Buyruldu*”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 6, İstanbul 1992.

_____, “*Ferman*”, **TDF İslâm Ansiklopedisi**, C. 12, İstanbul 1995.

MADEN, Fahri, “*18. Yüzyılın Sonlarında Kastamonu (Şeriye Sicillerine Göre)*”, **On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun 2004.

OĞUZ, Mustafa, AKGÜNDÜZ, Ahmet, “*Hüccet*”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 18, İstanbul 1998.

ORTAYLI, İlber, “*Osmanlı Kadısı: Tarihi Temeli ve Yargı Görevi*”, **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, C. 30, Sayı: 0, Ankara 1975.

_____, “*Kadı*”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 24, İstanbul 2001.

PAKALIN, M. Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C. 2, Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi, İstanbul 1983.

ŞAHİN, İlhan, “*Kastamonu*”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 24, İstanbul 2001.

TAŞ, Hülya, “*Osmanlı Kadı Mahkemesindeki Şühûdü'l-Hal Nasıl Değerlendirilebilir?*”, **Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 44, Ankara 2008 (Kış).

TURAN, Refik, “*Selçuklular Döneminde Kastamonu*”, **Türk Tarihinde ve Kültüründe Kastamonu Tebliğler (19-21 Ekim 1988)**, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1989.

UĞUR, Yunus, “*Şer’iyye Sicilleri*”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 39, İstanbul 2010.

UZUNÇARŞILI, İ.Hakkı, “*Berât*”, **MEB İslâm Ansiklopedisi**, C. 2, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1979.

ÜÇÖK, Coşkun, “*Osmanlı Kanunnamelerinde İslâm Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler*”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, Sayı: 1, Ankara 1947.

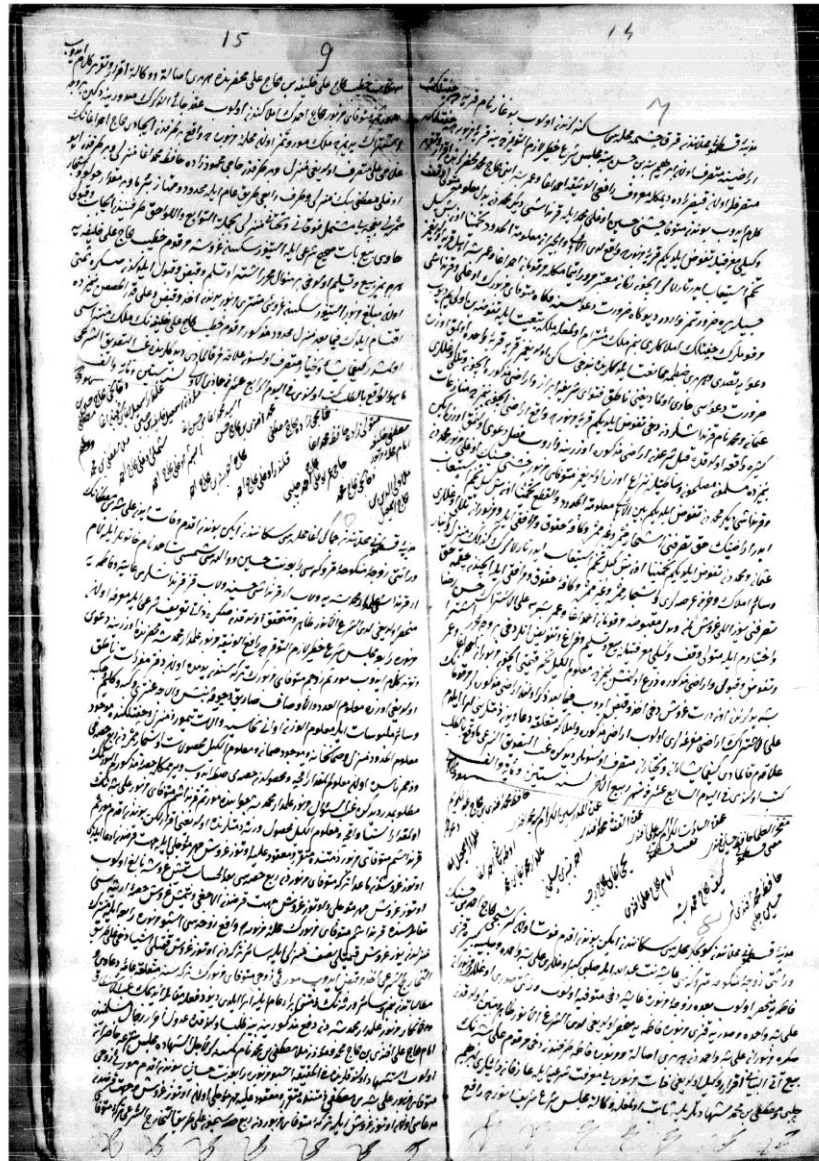
[www.devletarsivleri.gov.tr / assets / content / yayinlar / genel-mudurluk-yayinlar / 021-yeradlari.pdf](http://www.devletarsivleri.gov.tr/assets/content/yayinlar/genel-mudurluk-yayinlar/021-yeradlari.pdf) 21.10.2014

YAKUPOĞLU, Cevdet, **Kuzeybatı Anadolu'nun Sosyo-Ekonomik Tarihi (XIII-XV. Yüzyıllar)**, Gazi Kitabevi, Ankara 2009.

YÜCEL, Yaşar, "*Kastamonu'nun İlk Fethine Kadar Osmanlı - Candar Münasebetleri (1361 - 1392)*", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi**, C. 1, Sayı: 1, Ankara 1963.

EKLER

1. Şer'iyeye Sicilinin Orijinal Metninden Seçme Örnekler



ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : ALİ MADEN

Doğum Yeri : DADAY

Doğum Tarihi : 03/03/1978

Medeni Hali : EVLİ

Yabancı Dili : İNGİLİZCE

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise : DADAY İMAM-HATİP / 1995

Lisans : GAZİ ÜNİVERSİTESİ, GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ, TARİH
ÖĞRETMENLİĞİ / 1999

Yüksek Lisans:

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl :

Duruçay İlköğretim Okulu / 2001

Atatürk İlköğretim Okulu / 2005

Daday Lisesi / 2006

Göl Anadolu Öğretmen Lisesi / 2007

Ağlı Çok Programlı Anadolu Lisesi / 2013

Seydiler Çok Programlı Anadolu Lisesi / 2014...

YEMİN BELGESİ

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
KASTAMONU

Kastamonu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmenliğine göre hazırlamış olduğum “ 41 Numaralı Kastamonu Şer’iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi ” adlı yüksek lisans tezinin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü'nden başka bir bilim kuruluna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi beyan ederim.

17/10/2014

Ali MADEN